

Szerkesztőség és Kiadóhivatal

SZÜLÖTICA

ZMAJ JOVIN TRG 3

Telefonok

Kiadóhivatal 8-58

Szerkesztőség 8-10, 8-23

NAPILÓ

Szerkesztőség és Kiadóhivatal

negyedévre 165 dinár
egy hónapra 55 dinárMajdanost
minden nap, hétfőn és
csop. után naponta 8

XXX. ÉVFOLYAM

SZUBOTICA, 1929. JULIUS 7.

VASÁRNAP

181. SZÁM

Az özönvíz

A bibliai özönvíz által teremtett szörnyű *tabula rasa*-ra emlékeztet az a kép, amelyet a pacifizmust tudományos alapon hirdető békeapostolok a jövő háborújának következményeiről festenek.

Az őszövetségi legenda szerint Isten az elhatalmasodott emberi gonoszság megtorlásául özönvizet bocsátott a földre s csak Noénak kegyelmezett meg, aki égi figyelmeztetésre családjával és minden élőlény egy-egy párjával együtt egy rengeteg bárkában várta be, míg a legmagasabb hegyeket is elborító víz föl nem szikkadt. A diluvium után ismét megindult a szaporodás és sokasodás. Az Ur — mondja a Szentírás — lelkére kötötte Noénak és fiainak az emberélet kímélését és ígéretet tett, hogy soha többé nem lesz özönvíz a föld elvesztésére. »Ennekutána, míg a föld léhszen, vetés és aratás, hideg és meleg, nyár és tél, nap és éjszaka meg nem szűnnek.«

A megújult világ számára szabott isteni parancs, amely az emberek békés együttélését rendeli el, évezredek óta ragyog a fejlődés szemhárán. A történelem az Isten és a Haza jelszavával folytatott háborúk szakadatlan sorozata, de a kiontott vérből mindig új impulzusok fakadtak az ideál megközelítésére, az emberszeretet uralmának kiépítésére. Az egyistenhit, szétfeszítve a nemzeti kereteket, az egész emberiség világnézetévé, az egyetemes civilizáció energiaforrásává szélesedett és a haladás irányát a »Szeresd felebarátodat, mint te magadat« ethikája jelöli ki. Ebből a tizparancsotlani ígéből merítenek ihletet a tudomány nagyjai, hogy új igazságok felderítésével, új lehetőségek föltárásával az emberi szenvedések enyhítésének eszközeit tökéletesítsék és az emberi élet értékét magasabbra emeljék.

Amde a tudomány eredményeit a pusztítás szelleme is birtokba veheti. Az avintika és kémia ugyanakkor, amikor a népek közlekedését és a létfenntartáshoz szükséges anyagok előállítását megkönnyíti, a haditechnikát is ijesztő mértékben gazdagítja. Egy amerikai tudós, Stuart Chase, megállapítja, hogy a repülőgép mellett a hadihajók, nagykaliberű ágyúk, gépfegyverek, tankok és erődíszek csak óskavasnak számítanak. A repülőgép borzalmas stratégiai célszerűségét kiegészíti a vegyszert szédülletes fejlettsége, amelynek révén egy-egy légi támadás városokat tüntethet el a föld színéről. Két olyan mérges gáz van, amely ellen semmiféle védőárc nem használható. Nem ismeretlenek már a pestisbacillusok, vagy hétköznapiakkal tölthető bombák sem. Legutóbb fölfedezték a rádiumatomot, a rombolás démonának nagyobb dicsőségére. Ezenkívül egy új fémöntvényből olyan négy száz lőerős ülésező repülőgépet tudnak gyártani, amelyet egy ember könnyen elvisz. Már most ha a háború kitör, ezer ember beül Calaisban vagy Brémában ezer repülőgépbe, két óráig repülnek, azután meghatározott séma szerint kizuhannak a gépekből a bombák és félóra alatt vége van a brit civilizációnak. Egy patkány, de még egy hangya sem menekülhet meg a diphenil-chlorarzettől. Egy ilyen irtózatosságot ellen nincs védekezés, csak ellentámadás, amely viszont az ellenséges ország kulturáját semmisíti meg.

Stuart Chase mindezeknél fogva úgy látja, hogy a jövő háborúja nem tarthat tovább két óránál. A technika századában két óra elég annak a végzetnek beteljesedéséhez, amely Noé idején negyven nap és negyven éjszaka zuhogó eső alakjában szakadt a földre. És az emberben feliskolt a kétségbeesett kérdés: az tehát a tudás célja, a heroikus kísérletezések sorsa, a nagy-szerű találmányok fátuma, hogy a megsemmisítő gyorsaságát és biztonságát mozdítsák elő? Azért törjük akarattal igájába a természet erőit, azért szárnyaltunk fel az állati önzés vakondok-szintjéről az altruizmus azuros régióiba, azért virradt a világra az ókor *bellum omnium contra*

omnes és a középkor terméketlen és öngyilkos dogmatizmusa után a lelkiismereti szabadság és az emberi jogok tiszteletének korszaka, hogy annál fölényesebben menetelünk a mindent elnyelő szakadék felé?

A leszerelési konferenciák mindezeideig a legcsekélyebb siker nélkül folytak le és a legutóbbi tanácskozásokon még a front mögötti városok bombázására vonatkozó tilalom kérdésében sem jött létre megegyezés. Van Népszövetség, van locarnói egyezmény, van Kellog-paktum, amely a

háborút nemzetközi bűncselekménynek nyilvánítja, vannak döntőbíróági szerződések, a népek lelkében mélyen meggyökerezett a *horror belli*, de sehol sincs az elhatározásnak az a magával sodró lendülete, amely a háboru veszedelmét az elvi deklarációkon túlmenő hatállyal, intézményesen kiküszöbölné. A jövő háborúja két óra alatt évezredek civilizációkat irtana ki és a jelennek nem lehet sürgősebb feladata, mint hogy ezt a bibliai özönvíz katasztrófájával fenyegető jövőt elhárítsa.

A Zsivkovics-kormány
megtisztította a közigazgatást

A minisztertanács beszámolója az új rezsim félévi működéséről

Beogradból jelentik: Minthogy július 6-án letelt az első félésztendeje az új kormány működésének, a minisztertanács elhatározta, hogy beszámol a közvéleménynek eddigi működése eredményeiről. A központi sajtóiroda szombat este a következő terjedelmes beszámolót bocsátotta a sajtó rendelkezésére:

— A király Öfelségének január 6-iki manifesztuma nagy dátumot jelent nemzeti és állami életünkben. Annak a tarthatatlan állapotnak az elhárításával, amely addig uralkodott, a királyi manifesztum új feladatokat is állított fel, amelyek a dolgok új rendjét célozzák. A királyi kormányunk kötelességévé tétetett, hogy a január 6-iki manifesztum szellemében valósítsa meg a királyi Öfelsége összes szándékait, amelyek azokban a szavakban jutnak kifejezésre, amelyeket Ő az új miniszterekhez intézett. A királyi Öfelsége munkára szólította fel a kormány tagjait, a következőket mondotta:

A hatóságok tekintélyét úgy önkök, mint az önköknek alárendeltnek erősen kell, hogy védjék s a hatóságoknak minden körülmények között teljes tiszteletet kell szerezniük. Ugy önkök, mint az önkök alá rendelt összes szervek minden aktusnál csak a szolgálat és az állam érdekét által kell, hogy vezettessenek. Ily módon a népben teljes bizalom fog ébredni a hatóságok iránt és az az általános és állandó érzés és meggyőződés fog kialakulni, hogy államunkban a teljes törvényesség, igazságosság és abszolút egyenlőség uralkodik. Minden korrekciós tiszviselőnek meg kell, hogy legyen a biztonságérzete és tudnia kell, hogy önkök-nél igazi védelemre fog találni, odaadón és lelkiismeretesen, expedítív és becsültesen végzi szolgálatát. Önkök semmiféle nehézségek által sem zavartatva, amelyeket az eddigi igazgatási rendszer hozott magával, intenzív munkához fognak látni és a legnagyobb aktivitást fogják kifejteni az állami igazgatás terén és különösen gyors és alkalmas intézkedésekkel azonnal hozzá fognak látni az állami igazgatás reorganizálásához.

Miután létrejöttek az első törvények az új rend alapján, az új rezsim egyik legfontosabb feladata az volt, hogy az állami igazgatás szanálásán és egyszerűsítésén dolgozzék. Az egész reform alapfogalata a legfőbb állami igazgatásról szóló törvényben jut kifejezésre. Ezzel a törvénnyel megvalósult a miniszteriumok számának annyira szükséges és oly sokszor követelt, de mégis mindig elhalasztott redukálása. Ugyanezen törvény alapján a miniszterelnökség szervezetről szóló rendelettel és az egyes miniszteriumokban az osztályok alakításáról szóló rendelettel végrehajtották a feleslegesen nagyszámú vezérigazgatóságok és osztályok redukálását az egyes miniszteriumokban. Azzal a rendelettel, amely az egyes miniszteriumok szervezetét szabályozta, megállapítást nyert a miniszteriumok osztályainak és referenseinek száma úgy a központban, mint a vidéken, valamint az állások, hivatalok és a személyzet száma is. Ez a most már változhatatlan formációja az egész közigazgatás gépezetének véget vet az új állások kreationának kizárólag csak személyek kedvéért, ami az eddigi különböző rezsimok alatt naprendben volt. Az igazgatás bizonyos ágai, amelyek speciális kötelessé-

geket és speciális felelősséget irnak elő egyes tiszviselők számára, teljesen új törvényekkel nyertek rendezést, mint aminök például a belügyminiszterium és a miniszterelnökség szervezetről szóló törvények. Ezeknek a nagy átszervezőseknek eredményei a következők:

1. A tiszviselők számának csökkentése. Azok az összegek, amelyeket ilyen megtakarításokkal elértek, igen jelentősek és egyes miniszteriumokban milliókra rugnak.
 2. A tiszviselői helyeknek és a tiszviselői számának rendszeresítése.
 3. A tiszviselői állások állandósága, amely biztos alapot teremtett a helyes költségvetés felállítására személyi ügyekben.
- Azok a megtakarítások, amelyeket a felsorolt reformok után elértek, igen nagyok. Ezekkel a reformokkal egyidejűleg végrehajtották a közigazgatás megtisztítását is. Itt az első intézkedés a belügyminiszternek az a tényle volt, amellyel a közigazgatási tiszviselőket áthelyezte. Ez abból a célból történt, hogy az egyes tiszviselőket elválasszák attól a környezetől, amelyhez erősen hozzászoktak ama viszonyok nyomása alatt, amelyek január hatodikáig uralkodtak. Ugyanez a áthelyeztek egészen korrekciós és megfelelő tiszviselőket is, akikről elvárták, hogy az új környezetben még jobb eredményeket fognak elérni. Az összes rezsimok igazgatásában végrehajtották és állandóan folyik az alkalmatlan és méltatlan tiszviselők eltávolítása. Az ilyen tiszviselők egész tömegét távolították már el a szolgálatból s ebben az irányban tovább fognak haladni. Meg kell állapítani azonban, hogy egyes tiszviselőknél az állami szolgálatból való eltávolításakor a kormányt csak egyetlenegy szempont vezette és pedig az, hogy csak azt távolítsák el a tiszviselői karból, ami korrupt és alkalmatlan. Eddig



Zsivkovics Petár miniszterelnök

még egyetlen eltávolítás ellen sem érkezett panasz, amely szorint az eltávolítás szubjektív és nem valódi!

kritériumok szerint történt volna. Ez a szigorúan neutrális Irány, amelyet a kormány következetesen betart, már ez alatt a hat hónap alatt is megteremtette a teljes igazságosság, egyenlőség és törvényesség érzését a haza minden vidékén, tekintet nélkül valási vagy faji hovatartozásra.

Annak, hogy a tisztviselők az összes pártszervezetekkel és pártberekkel szakítottak, máris megvan az a következménye, hogy azok a különbségek és antagonizmusok, amelyek az elvadult pártélet miatt keletkeztek, lassanként kezdenek megszűnni.

A legfőbb inspektorok új intézménye, amelyet először a miniszterelnökségen, azután pedig a belügyminisztériumban is bevezettek, már kezdetben is igen jónak mutatkozott. Az inspektorok a maguk kötelességeit nagy sikerrel végzik, a tisztviselőknél pedig mindig erősebb kötelességérzetet, mind nagyobb előzetesnyeséget és mind nagyobb pontosságot lehet tapasztalni a szolgálathoz. A tisztviselők is megelégedésüket fejezték ki afölött, hogy most zavartalanul dolgozhatnak a törvények alapján.

A munkahátralékok is nagy mértékben csökkentek, mert a felügyelet most sokkal hatékonyabb. Az összes hivatalokban növekedett a munka és az elintéztett ügyek száma ez alatt a hat hónap alatt már elérte az előző időszakok teljes évi aksamát, minthogy most nemcsak új ügyeket intéztek el, hanem korábbi hátralékos ügyeket is. Ezért úgy a közigazgatási hatóságok-

nál, mint a bíróságoknál is felmerült annak a szükségessége, hogy a személyzet létszámát felemeljük, hogy mellelőbb elintézzék a korábbi időkből visszamaradt ügyeket, amelyek évekig heverték az irodai fiókokban abból az egyszerű okból, mert valakinek érdekében állt, hogy ennek vagy annak a félnek érdekében ezek az ügydarabok elintézetlenül maradjanak.

A hatósági szervek expeditívása már csaknem véget vetett az elviselhetetlen intervencióknak és utazgatásoknak, valamint a nagyobb és kisebb hatósági centrumokban való hosszú tartózkodásoknak, mert az a nagy ellenőrzés és fegyelem, amely január 6-ika után beállt, lehetővé tette, hogy az ügyeket közvetítés nélkül is időre elintézzék. A közigazgatásnak ez a haladása egyike a legfőbb okoknak, amelyek miatt a népszéles rétegek a fennálló állapotokkal teljesen meg vannak elégedve. Ez a megelégedettség kifejezésre jut a bennünket meglátogató külföldieknél, sőt még ellenfeleinknél is. Az egész országból, még azokról a vidékekről is, ahol a legerősebbek voltak azok az elemek, amelyeket a mostani rezsim a közéletből kiszorított, napról-napra érkeznek spontán küldötségek, hogy a király Öfelsége elé járuljanak és kifejezzék hálájukat azért, hogy végre egyszer megkezdődött a közigazgatás megtisztítása. A népben észrevehetően és mindjobban ébredzik és erősödik a hazafias manifesztáció érzése és az érdeklődés a kollektív kulturális és nemzeti akció céljából való tömörülésre.

tiglani fegyháza, Momirov Szimát mint bűnsegédet tizenötévi fegyháza. Momirov Szófiát ugyancsak előre megfontolt szándékkal elkövetett gyilkosság miatt életfogytiglani fegyháza, Milenko Ljubinkát pedig nyolc évi fegyháza ítélte a bíróság. Sturza Olga és Stajács Danica vádlottakat a bíróság felmentette.
Az ítélet indokolásában, amelynek felolvasása egy óra hosszat tartott, megállapította a bíróság, hogy



Baba Anujka, a kilencvenhárom éves bánati méregkeverő

bebizonyult, hogy Momirov Nikolt és Nuskin Lázdi a vádlottak azzal a méreggel gyilkolták meg, amelyet Baba Anujkától kaptak. A vádirat többi pontja nem bizonyult be.

Az elítéltek az ítélet kihirdetését nyugodtan fogadták, csak **Baba Anujka fakadt sírva**, amikor meghallotta, hogy tizenötévi börtönre ítélték.

Az elítéltek védői felelősséget jelentettek be az ítélet ellen.

Veszedelmes gyermekbetegség lépett fel Noviszádon

Noviszádról jelentik: Néhány nap óta járvány szerűen mutatkozik Noviszádon az ugynevezett gyermekbénulás, amely egyike a legrosszabb indultu és legveszedelmesebb gyermekbetegségeknek.

A járványra vonatkozólag a **Bácsmegeyi Napló** noviszádi munkatársa kérdést intézett dr. Schwarz Péterhez, az állami bakteriológiai intézet igazgató- főorvosához, aki a betegségről a következőket mondotta:

— A legutóbbi napokban Noviszádon a gyermekek között járványszerűen lépett fel a gerincvelőgyulladás. Ez a betegség többnyire egészen kis gyermekeket támad meg, legtöbbször négyéves korig, de az ennél idősebb gyermekek, sőt a felnőttek sem immunisak a betegséggel szemben. A gerincvelőgyulladás rendes körülmények között csak szörványosan lép fel, de néha — különösen nyáron — járványos méreteket ölt. Ez történt most Noviszádon is s az egészségügyi hatóságok máris a legmesszebbmenő óvintézkedéseket fogantatosították a betegség továbbterjedésének megakadályozására. A **Heine-Medin-féle megbetegedés** néven is ismert fertőző gyermekbénulás két évvel ezelőtt Romániában lépett fel járványszerűen és több mint ezeröttszáz gyermeket támadott meg, akik közül sokan egész életükre nyomorékokká váltak.

— Mielőtt a betegség a bénulás formáját ölténé, a megbetegedett gyermek ártatlannak látszó lázat kap és torokgyulladásról vagy emésztési zavarokról panaszkodik. A bénulás kezdeti periódusa legtöbbször rövid lázas időszak után következik be, néha azonban már a láz ideje alatt is észrevehető a végtagok fájdalmas affekciója. A beteg gyermek minden helyváltoztatást kényelmetlenül érez és nem szívesen túri a legkisebb érintést sem a megtámadott végtagon. Ez az oka annak, hogy a betegséget különösen kezdeti stádiumában sok esetben reumatikus bántalomnak tartják. A bénulás legtöbbször csak egy végtagot támad meg és a legkritikább esetben végződik halállal és pedig akkor, ha a bénulás a légzőközpontból a gerincvelő felé haladó irányt vesz. Közepes súlyosságú esetekben életveszély nélkül áll be a többnyire tartós bénulás, míg egészen könnyű esetekben a bénulás fokozatosan és önmagától fejlődik vissza. Számos megbetegedés minden bénulási tünet nélkül grippe-szerű szimptomák között folyik le. A járvány terjedésének szempontjából éppen ezek a tünetnélküli esetek a legveszélyesebbek. Az ilyen beteg gyorsan felépül, de sokáig hordozza magában a kórokozó baktériumokat és szája, továbbá garatváladék útján terjeszti a járványt.

— A betegek felnőtt hozzátartozóinak orr- és garatváladékában is fellelhetők a kórokozók. A járvány leküzdéséhez feltétlenül szükséges a betegek és a betegséggyanusak kötelező bejelentése, szigorú elkülönítése és a betegszoza állandó hatékony fertőtlenítése. A járvány idején gyermekeknek nagyobb tömegekbe való csoportosulása és nyilvános helyeken való megjelenése nem ajánlatos. A bénulásgyanus esetekben azonnal orvost kell hívni. A személyes profilaxis szempontjából különösen ajánlható a **gondos orr- és**

A meteorológusok a hőhullám enyhülését jósolják

Az időjárásban újabb visszaesésre van kilátás

A hőhullám már elérte Középeurópa fölé is és mindenütt óriási hőség volt szombaton, azonban az időjárásban újabb visszaesésre van kilátás.

Szombaton még változatlanul erős volt a meleg. A hőség az idei nyáron szombaton érte el minimumát pontját Szuboticián, amennyiben

a déli órákban árnyékban 35 fok meleget mutatott a hőmérő.

Hasonló hőség volt az ország legnagyobb részében és Középeurópában majdnem mindenütt.

A meteorológiai jelentések szerint azonban Európa nyugati része felől újabb hűvös beáramlás van folyamatban,

amelynek frontja szombat reggel elérte a Rajna-vonalat, még bizonytalan azonban, hogy mikor fog elérkezni Középeurópa fölé.

A meteorológiai intézet prognózisa szerint egyelőre még igen meleg és száraz idő, később élénk nyugati szelek várhatók és lehűléssel.

Macdonald a házszabályrevízióról és a választójogi reformról tárgyal az ellenzék vezéreivel

Korlátozni fogják az egyes képviselőknek törvényjavaslatok beterjesztésére vonatkozó jogát

Londonból jelentik: A **Daily Telegraph** értesülése szerint

Macdonald pénteken tanácskozott Baldwinnal és Lloyd Georggal a házszabályrevízió kérdéséről.

Az angol házszabályok értelmében ugyanis minden képviselőnek bármikor joga van ahhoz, hogy törvényjavaslatokat terjesszen az alsóház elé, amivel az ellenzék megakaszthatja a kormány által beterjesztett törvényjavaslatok gyors letárgyalását. Mint ismeretes, Macdonald az alsóház csütörtöki ülésén azt az indítványt terjesztette be, hogy a parlament járuljon hozzá ahhoz, hogy karácsonyig csak a kormány által beterjesztett javaslatokat tárgyalja. Baldwin tiltakozására azonban Macdonald, hogy a leszavazást elkerülje, visszavonta ezt a javaslatát. Ezért indultak meg most a közvetlen tanácskozások a miniszterelnök és az ellenzéki pártok vezérei között és

a három pártvezér megegyezett abban, hogy bizottságot küldjenek ki, amelynek hivatása lesz tanulmányozni az egyes képviselők törvényjavaslatbeterjesztési jogának revízióját.

Miután Macdonald a fontosabb kérdésekben egyelőre ugylátszik kerülni akarja a nyílt parlamenti harcot az ellenzéki pártokkal, hajlandóságot mutat arra is, hogy fontolóra vegye a liberálisoknak a választó-reformra vonatkozó kívánságait.

A tanácskozáson szóba került a választójogi reform is és Macdonald hajlandónak nyilatkozott ennek a kérdésnek tisztázására pártközi értekezlet keretében,

hogy így megvitassák a probléma minden oldalát és az értekezlet munkájának eredményét esetleg már a legközelebbi általános választásokon kipróbálják.

Baba Anujkát tizenötévi börtönre két büntársát életfogytiglani fegyháza itélték

A bánati méregkeverő asszony sirva hallgatta végig az ítéletet

Pancsevőről jelentik: Szombat délelőtt hirdette ki a törvényszék az ítéletet a délbánati méregkeverők ügyében. A bűnyű, amelynek fővádlottja a kilencvenhároméves Baba Anujka, egy egyszerű parasztság, a külföldön is nagy érdeklődést keltett. Az öregasszonyt azzal vádolták, hogy évtizedeken át méregkeveréssel foglalkozott és jó pénzért bárkinek hajlandó volt mérget adni, hogy megölje azt, aki utjában állt. A vádirat csak néhány esetet sorolt fel, amelyekben perrendszerű bizonyítékokat lehetett produkálni a méregkeverő asszony ellen, akivel együtt még hat vádlott került a bíróság elé.

A tárgyalás napokig tartott és az ítélet kihirdetését szombat délelőttre tűzte ki a pancsevői törvényszék.

Szombaton már korán reggel óriási tömeg lepte el a törvényszék épületének környékét és bár a főtárgyalási terembe csak jeggyel és csak szigorú igazoltatás után lehetett bejutni, már jóval a tárgyalás megnyitására kitűzött idő előtt zsufolóság megtelt a pancsevői törvényszék főtárgyalási terme. A vádlottakat délelőtt tíz órakor vezették be szuronyos börtönőrök. Tizenegy órakor foglalta el helyét dr. Vukovics államügyész, majd nyomban bevonult a bíróság és dr. Cse-**revicki** elnök kihirdette az ítéletet.

A bíróság bírösnek mondotta ki Baba Anujkát két rendbeli előre megfontolt szándékkal elkövetett gyilkosság büntetésében mint bűnsegédet és ezért tizenötévi börtönre ítélte. Momirov Szimát előre megfontolt

Százötven halálos áldozata van az amerikai függetlenségi emlékűnnepnek

A legtöbb szerencsétlenség a tűzijátékoknál és az óriási uccai tolongásban történt

Newyorkból jelentik: Amerikában nagy lehangoltságot kelt, hogy

a függetlenség emlékűnnepének az Egyesült Államok területén több mint százötven emberélet esett áldozatul.

A legtöbb szerencsétlenség a tűzijátékoknál történt,

vagy amiatt, hogy a rakéták előbb robbantak, vagy pedig azért, mert gondatlanul kezelték a tűzijátékokhoz használt robbanóanyagokat.

Igen sok szerencsétlenséget okozott az uccákon az óriási tolongás

és a halottak egy része közlekedési balesetnek esett áldozatul.

Az angol kormány semmi megalázást nem kíván a szovjetkormánytól

Az angol munkáspárti sajtó enyhéhangú válasza a szovjet lapok Macdonald elleni heves támadására

Bulgária is diplomáciai összeköttetésbe akar lépni Oroszországgal

Londonból jelentik: Az összes angol lapok közül a szovjetsajtó által Macdonald ellen intézett legújabb heves támadásokat. A munkáspárti kormány szószöve, a Daily Herald sajnálkozásának ad kifejezést afelett, hogy,

a moszkvai sajtó olyan tulzott és oktalan érzékenységgel ír a diplomáciai kapcsolatok újrafelvételéhez fűzött angol feltételekről.

Oroszországban úgy látszik, azt hiszik — írja a lap — hogy az angol kormány olyasvalamit követel a szovjetkormánytól, ami nem egyeztethető össze a moszkvai kormány méltóságával. Az angol kormánytól és elsősorban az angol munkáspárttól azonban minden ilyen vádank távoláll.

Angla nem akarja megaláznai a szovjetkormányt és minden törekvése arra irányul, hogy kiküszöböljék a két állam egymáshoz való viszonyából azokat az ütközőpontokat, amelyek útjában állnak a diplomáciai kapcsolatok újrafelvételének.

Az angol kormány nem kíván egyebet, csak azt, hogy

szívélyes jó viszonyban éljen Moszkvával.

A Daily Herald második vezércikkében hangsúlyozza, hogy

a diplomáciai összeköttetés minél barátságosabbá és szívélyesebbé tétele érdekében már kezdetben tisztázni kell bizonyos ügyeket,

amelyek, ha elintézetlenek maradnának, csak komplikálnák és veszélyeztetnék az elkerülhetetlenül szükséges tárgyalásokat.

Mint Bécsből jelentik, a Neue Freie Presse szófiai jelentése szerint

a bolgár kormány azzal a tervvel foglalkozik, hogy az angol-orosz diplomáciai viszony újrafelvétele után Bulgária is diplomáciai viszonyba lép Oroszországgal.

Athéni jelentés szerint a görög képviselőház törvényjavaslatot szavazott meg, amely felhatalmazza a kormányt, hogy léptesse hatályba ideiglenesen Oroszország és Szovjetország kereskedelmi szerződését.

Sulyos politikai válságba sodorta Franciaországot az amerikai adósság kérdése

A Poincaré-kormány jelenlegi összetételében semmiesetre sem tudja megszavaztatni a kamarával és a szenátussal az adósságrendező egyezmény ratifikálását — Louis Marin az adósságrendező egyezmény és a jóvátételi Young-tervezet ellen

Meg vannak számlálva a Poincaré-kormány napjai

Párisból jelentik: Az a konfliktus, amely Franciaország és az Egyesült-Államok között a pénzügyi egyezmény ratifikálása körül keletkezett, egyre súlyosabbnak és megoldhatatlanabbnak látszik. Annyi már

bizonyos, hogy a Poincaré-kormány tisztára azokra a pártokra utalva, amelyekre mostanáig támaszkodott, a ratifikálást semmiesetre sem tudja a kamarában és szenátusban megszavaztatni.

Poincarénak tehát vagy át kell adnia másnak a helyét, vagy reorganizálnia kell kormányát, vagy pedig vállalnia kell azt a fonák szituációt, hogy a mögötte álló koalíció jelentékeny része támadja és ezért

a baloldali ellenzéknek, a radikális szocialistáknak és a szociáldemokratáknak a jóindulatát kénytelen igénybe venni

miután a radikális szocialisták és a szociáldemokraták hajlandók a ratifikálást bizonyos fenntartásokkal megszavazni.

Ezt a kombinációt azonban kereszteszik azok az amerikai nyilatkozatok, amelyek szerint

a washingtoni kormány csak abban az esetben fogadja el a ratifikálást, ha az minden fenntartás nélkül történik meg, erre viszont semmiféle összehajlési kormány nem igen fogja tudni a francia kamarát rávenni.

Pillanatnyilag a helyzet tehát az, hogy mély szakadék van az amerikai és a francia felfogás között és

ha ezt a hónap végéig valahogyan át nem hidalják, esedékes lesz az a hatalmas összeg, amely Franciaországot annyira megterhelné, amelyhez azonban Amerika a történelem után ragaszkodni fog. Ha tehát az angol, francia és amerikai államférfiaknak nem sikerül hamarosan olyan módozatot találni, amely a francia kamarai pártokat és az amerikai külügyi hivatalt is megnyugtatja,

rövidesen olyan heves diplomáciai háborúság kezdődhet a nagyhatalmak között, amelynek következményei kiszámíthatatlanok.

A francia kormányválság kirobbanását péntek este várták. Politikai körökben azzal a lehetőséggel számoltak, hogy az adósságok kérdésében összegyűlt gyújtóanyag péntek este a kamarában ki fog robbanni és

azt hitték, hogy az ellenzék már pénteken este meg fogja buktatni a Poincaré-kormányt.

A kormány vereségére számítva, a kamara az utolsó helyig megtelt és zsúfolva voltak a karzatok is, de az ellenzék kevés hajlandósága mutatott arra, hogy a közönség szenzációvá válna. A vita, amelytől a kormány bukását várták, egész szelíd és enyhe polemikává halkult. Mivel azonban

a kamara külügyi bizottsága is magáévé tette 13 szavazattal 12 ellenében a pénzügyi bizottság esélytelenül határozatát, a kormány helyzete nem javult, hanem Poincaré körülbelül csak egy heti időt nyert.

A parlament plenumának az az ülése, amely Franciaország jövő külpolitikájának irányát is meg fogja szabni, a jövő hétre várható.

Időközben azonban

a ratifikálás elleni harc egyre erőteljesebbé válik és a parlamenten kívül is egyre nagyobb teret nyer.

Az adósságrendező egyezmény-ellenes egyetemi bizottság péntek este nagygyűlést rendezett, amelyen körülbelül tízezer ember vett részt, köztük képviselők és frontharcosok. A diákság különböző testületeinek szónokai után Louis Marin volt nyugdíjügyi miniszter, a republikánus demokratikus szövetség vezére, mondott beszédet, amelyben többek közt a következőket mondotta:

— Ha Franciaország ratifikálja a francia-amerikai adósságrendező egyezményt, akkor

az Egyesült Államok gazdasági hegemoniája korlátlan lesz és az Egyesült Államok Franciaország terhére hallatlanul meggazdagodnak.

Franciaország a ratifikálás esetén hatvankét éven át sarcot lesz kénytelen fizetni Amerikának, ami megakadályozza az ország gazdasági fejlődését.

Foglalkozott Marin a Young-egyezménnyel is és kijelentette, hogy

a Young-egyezmény lehetetlenné teszi, hogy Franciaország továbbra is katonai ellenőrzést gyakoroljon a Ráma balpartján.

már pedig Franciaországra nézve éppen a rajnai katonai ellenőrzés a versaillesi szerződésnek legfontosabb pontja. Hangsúlyozta Marin, hogy

a Young-éle jóvátételi egyezmény minden előnyét Németország, az Egyesült Államok és Anglia élvezné, míg minden hátránya Franciaországra hárulna.

Ezért szerinte a tervezet elfogadhatatlan.

Megrendszabályozzák a tengeri fürdőket

Nem szabad felemelni az árakat

Becgradból jelentik: Dr. Mazsuranics Zselimir kereskedelemügyi miniszter még április hónapban rendeletileg intézkedett a karlováci, szpliti és dubrovnikai fősipánoknál, hogy vegyék revízió alá a tengeri fürdők és a klimatikus gyógyhelyek árait. A kereskedelemügyi miniszter a szpliti fősipán mellé a miniszterium egy inspektorát is kirendelte azzal, hogy a tengerparti szállodások szövettségének delegátusával együtt vegyék revízió alá a szállodák árait. A miniszter május elsején megújította ezt a rendeletét és júniusban elrendelte, hogy a fősipánok minden tizenöt napban küldjenek jelentéseket a szállodások elleni panaszokról.

A kereskedelemügyi miniszter eddig rendelkezéseit pénteken megszigorította és elrendelte, hogy a szállodák vendéglők, autotaxik, hordárok, stb. tarifáit és árait nem szabad felemelni. A rendeletben a miniszter különösen figyelmeztette a fősipánokat, hogy ügyeljenek arra, hogy a szállodások vagy mások a külföldi vendégekkel ne fizetessenek többet, mint amennyit a hazalak fizetnek.

A „Tizenhármak köre“

A szubotica rendőrség letartóztatott tizenhárom fiatalkoru tolvajt, akik több mint ötven helyen követtek el lopásokat

A szubotica rendőrség néhány héttel ezelőtt fiatalokból álló betörő és tolvajbandát tett ártalmatlanná. A bandának, amely »Tizenhármak Köre«-nek nevezte magát, egy tizennyelő éves fiu volt a vezére.

A »Tizenhármak köre« csupa gyerekből állott, akik igen sok betörést és lopást követtek el. Ketten közülük fényes nappal a piacon megtámadtak egy asszonyt és egyikük elvette retiküljét. Hogy megtévesszék az áldozatot, mindketten különböző irányban kezdtek futni és így az áldozat nem tudta, hogy melyikük a tettes és nem tudott feljelentésében pontos személyleírást adni róla.

A rendőrséghez husz feljelentés érkezett a fiatalok betörők és tolvajok ellen, de a nyomozás folyamán megállapították, hogy a tizenhárom gyerek nem kevesebb, mint ötvenhárom helyen követett el betörést és lopást. A rendőrség munkája a legnagyobb sikerrel járt. Körülbelül három heti munka után sikerült összeállítani a »Tizenhármak köre«-nek bünlajstromát, amelyből kitudták, hogy már a múlt évben kezdtek meg a betöréseket és lopásokat. Többek között betörték a Városi Színházba és ott kifosztották a csokoládés szekrényt. A városi nyomdába kézbezték őket be.

Čankovics Miodrag rendőrkapitány a büntügyi osztály vezetője, aki személyesen vezette a nyomozást, a letartóztatott tolvajok közül tizet átadott az ügyészségnek, ahol vizsgálati fogságba helyezték őket, míg hármat, akik igen fiatalok, szüleiknek adták át azzal, hogy szigorubb felügyelet alatt tartsák gyermekeiket a főtárgyalásig.

46

dinár métere

a legújabb mintájú és garantáltan jóminőségű

selyem foulardoknak**Székely**

divatáruháza, Subotica



A megszálló csapatok megkezdték az előkészületeket a Rajna-vidék kiűritésére

A német birodalmi vasutak már készenlében tartják a vonatokat a megszálló csapatok elszállítására

Kölnből jelentik: A *Kölnner Zeitung* jelentése szerint a megszálló hatóságok Koblenzben serényen folytatják az előkészületeket a kivonulásra. Bár az illetékes német hatóságokat a megszálló hatóságok katonai intézkedéseiről még nem értesítették, mégis mindent előkészítenek már arra a pillanatra,

amikor a rajnai bizottság a megszálló csapatok visszaszállítására a birodalmi vasutaktól vonatokat igényel. Az angol főhadiszállásra Londonból az az utasítás érkezett, hogy a megszállt területen szüntessék be mindenemű gyakorlatot, kivonulásra vonatkozó utasítás egyelőre azonban még sehonnan sem érkezett.

Villamos sztrájk New-Orleansban véres összeütközésekkel

New-Orleansból jelentik: A new-orleansi villamos alkalmazottak négy nap óta sztrájkolnak és azóta a villamosforgalom az egész városban szünetel. Pénteken a villamos vasuti alkalmazottak egy része feladta a sztrájkot és jelentkezett a központi villamos remiszben.

Három villamos el is indult, a remistől azonban nem messze ezekre menő tömeg, köztük sok asszony megtámadta a villamos kocsikat és téglákkal, valamint kövekkel kezdte bombázni a sztrájkterületet.

A rendőrség, amely a tulerőben levő tömeggel szemben tehetetlennek bizonyult, riasztásul a levegőbe lőtt, mire

általános lövéldőzés kezdődött, amelynek során a tömegből több mint százán megsebesültek és két sztrájkoló a sebesülése olyan súlyos volt, hogy kórházba szállításuk közben meghaltak.

A városi tanács felkérte a villamos társaságot, hogy ne tegyen újabb kísérletet a forgalom újrafelvételére, nehogy a péntekhez hasonló esetek megismétlődjenek. A rendőrség a tüntetők közül sok embert letartóztatott.

A berlini orosz követség befolyásolta a szakértőket az Orlov-perben

Ujabb leleplezések a nagy okirathamisítási bűnper tárgyalásán

Berlinből jelentik: Az Orlov-féle nagy okirathamisítási per szombati tárgyalásán újabb szenzációs leleplezéseket tettek. Orlov egyik védője ugyanis bejelentette, hogy Sperl, a berlini orosz követség sajtófőnöke Voss dr. újságíró, aki mint törvényszéki szakértő szerepel a törvénybe ütköző módon befolyásolni akarta. A sajtófőnök ugyanis közölte Vossal, hogy a perben való szereplését a követség ellenséges lépésnek tekinti és ennek le fogja vonni a konzekvenciáit. A védő kérte, hogy a bíróság tiltsa meg a szakértőknek ilyen módon való befolyásolását.

Az elnök azonnal kihallgatta a jelenlevő dr. Voss, aki kijelentette, hogy még a tárgyalás megkezdése

előtt felkereste őt az orosz követség sajtófőnöke és szakvéleménye megszerkesztéséhez szükséges adatokat kért tőle. Sperl megtagadta az adatok nyújtását, ellenben kijelentette, hogy az orosz követség ellenséges aktusnak tekinti, hogy a perben szakértői tisztséget vállalt. Ez a kijelentés őt igen súlyos helyzetbe hozta, mert, mint egy kelet-európai hírszolgálati ügynökség vezetője, rá van szorulva az orosz kormány jóindulatára.

A bíróság elnöke erre Sperl követségi sajtófőnököt hívta fel nyilatkozáttételre, ő azonban kijelentette, hogy addig nem tehet vallomást, amíg felettes hatóságaitól erre felhatalmazást nem kap.

Öt év helyett egy év

Leszállították a csalás és okirathamisítás miatt elítélt Spitzer Herman szombori kereskedő büntetését

Novisadról jelentik: A semmitőszék szombaton tárgyalta Spitzer Hermann szombori fakereskedő bűnügyét. Spitzer Hermant, mint ismeretes, a szombori törvényszéken két rendbeli csalásért, egy rendbeli okirathamisításért és egy rendbeli sikkasztásért öt évi börtönbüntetésre ítélték.

A vádirat szerint Spitzer, aki valamikor jómódu

kereskedő volt, 1923-ban eladta egyik házát özvegy Brezási Sándorné szombori asszonynak. A szerződés szerint huszezer dinárt azonnal kellett fizetni, százezer dinárt pedig két éven belül olyképp, hogy az eladó tartozott a házra hat százalékos kölcsönt szerezni a vevő számára. Amikor elvitték a huszezer dinárt Spitzerhez, az elkérte a szerződést, amelyet szét-

pett és egy másik szerződést írt, amely szerint nem két éven belül, hanem 1923 november 18-ig tartozik a vevő a hátralékos vételárát kifizetni. A vádirat második pontja szerint Spitzer a nála bizományban levő öt vagon fát eladta és a pénzzel nem számolt el. Végül Szilgyi Sándor kulai kereskedőnek eladott tíz vagon fát, a fuvarlevélben százezer kilogrammban is jelölte meg a fa mennyiségét, de amikor a fa megérkezett Kulára, csak 58900 kilogramm volt.

A törvényszéki tárgyalás után Spitzert letartóztatták és az ítélet jogerőre emelkedéséig vizsgálati fogságba helyezték. A felelősségi bíróságon dr. Szekules Milán védő bevétele után a közokirathamisítás vádja alól fementették a vádlottat és a büntetést két és fél évi börtönrre szállították le. A semmitőszék a szombati tárgyaláson helyt adott a benyújtott semmitőszék panaszoknak és a szombati tárgyaláson Spitzer Herman büntetését egy évi fogságra szállították le.

Két új regény sikere

Megjelentek a „Kiválasztottak” második sorozatának első kötetei

A Pantheon irodalmi intézet *Kiválasztottak* című első regénysorozatának óriási sikere után a közönség fokozott érdeklődéssel várta a bejelentett második sorozat megjelenését. A könyvkiadóvállalat elsőrangú világsikert aratott regényeket ígért és aki a könyvek jegyzékét elolvassa, már a szerzők nevéből is megállapíthatja, hogy ez nemcsak ígért. Az idei év következő irodalmi szenzációi szerepelnek a sorozathoz:

1. MAUROIS: Két asszony között
2. MARY BORDEN: Flamingo
3. FELIX SALTEN: Bambi
4. ILJA EHRENBURG: Moszkvai sikátor
- 5-6. ARNOLD ZWEIG: Grisa örmester (két kötet)
7. SUZANNE NORMAND: Nők a gályán
8. H. G. WELLS: Az igazi király
9. PONTOPPIDAN: Thora van Deken
10. KESSEL: A repülőtiszt
- 11-12. SINCLAIR LEWIS: Sam Dodsworth Európában
13. PIRANDELLO: Mattia Pascal kettős élete
14. BARRY PAIN: Férfikor
15. AJÁNDÉKKÖTET (Kiváló értékű magyar regény, melynek bolti ára legalább 50 Din. Az ajándékregényt mindenki maga választja ki 5 felajánlott mű közül.)

Most jelent meg az új sorozat első két kötete Maurois »Két asszony között« és Mary Borden »Flamingo« című regénye és ez a két kötet újabb meglepetést jelent tetszetős kiállításával. Elsőrangú papíron, éles nyomással jelent meg az új *Kiválasztottak* sorozat első két kötete olyan izléses és pompás angol vászonkötésben, ami felülmúlja az első sorozat kötetének a kiállítását. Ezek a kitünő és szép kiállítású regények amellet a legolcsóbb könyvek, miután egy kötet ára mindössze 29 dinár, füzve pedig 19 dinár.

Az első két kötet expedícióját a *Bácsmegyei Napló* kiadóhivatala a jövő héten kezdi meg a sorozat előfizetőinek. A *Kiválasztottak* kitünő új sorozata az alábbi szelvény beküldésével még megrendelhető a Bácsmegyei Napló kiadóhivatalánál.

MEGRENDELŐLAP

Bácsmegyei Napló kiadóhivatala
Subotica

Ezennel megrendelem a KIVÁLASZTOTTAK című regénysorozatot 15 kötetben. Havonta 2 kötetet veszek át és az első 14 kötet átvétele után az utolsó kötetet ingyen kapom.

FÜZVE 19 din. kedvezményes árban.
KÖTVE 29 din. kedvezményes árban.
A két könyv árát minden hó elején előre beküldöm.
Minden elején tessék két kötetet utánvétellel küldeni.
A köteteket minden hó elején személyesen veszem át és fizetem ki Önöknek.

Név:

Foglalkozás:

Pontos cím:

A BÁCSMEGYEI NAPLORA

bármelyik naptól kezdve lehet előfizetni s az előfizető részére a könyvkedvezményekben



Napsütésben Tenger mellett

védi a gyenge bőrt
az *Elida* Crèmes



Elida bármely óra
Creme a bőrt sötétté
és alabástromszerűvé
teszi. Elida Goldcream
a bőrt puhán és ruga-
nyosan tartja. Megóvja
a szeplőktől



ELIDA

Intenzív gazdasági és kulturális tevékenységet fejt ki a beográdi tartomány Az idén Pancsevón és Beográdban, jövőre Becskereken rendez gazdasági kiállítást a tartomány

Beogradból jelentik: A tartományi önkormányzatok felfüggesztése óta alig hallani valamit az egyes tartományok tevékenységéről. Azelőtt a sokszor viharos lefolyású tartománygyűlések és különböző tartományi bizottságok munkája gyakran foglalkoztatta a közvéleményt és a tartományi önkormányzatok figyelmének a nyilvánosság előtt is nagy visszhangjuk volt. Tévedés volna azonban azt hinni, hogy az új rendszerben, amelyben ugy a tartománygyűlés, mint a tartományi választmány eddigi összes ügyeit, a kormány által kinevezett tartományi biztos intézi, a tartományokban megállt volna a munka. Ellenkezőleg, a tartományi biztos vezetése alatt álló önkormányzatokban csaknem mindenütt az eddiginél is intenzívebb munka folyik, a tartományokra háruló feladatokat a pártbaroktól mentesített vezetés továbbra is ellátja, csak éppen az ügyek intézése nem folyik most mindig a nagy nyilvánosság előtt, hanem a tartományi biztosnak és referenseinek csendes hivatalosbáiban.

Intenzív munka folyik a beográdi tartomány hivatalaiban is, amely tartomány tudvalegőleg felőleli csaknem az egész Bánságot, a Bácska tiszamenti járásait, Beograd közvetlen környékét és két szerbiai járást is. A tartományi igazgatás élén dr. Zsivancevics Mihailó komeszár áll, aki a régi tartományi választmányának is legtevékenyebb tagja volt és így alaposan ismeri a beográdi tartományi élet minden kérdését.

Mezőgazdasági kiállítások

Különösen két feladat az, amely leginkább foglalkoztatja a tartományi igazgatást: a mezőgazdaság fejlesztése és a tartományi utak rendbehozása és karbantartása.

A mezőgazdaság fokozása és a termelés modernizálása céljából a beográdi tartomány ebben az év-

ben két mezőgazdasági kiállítást is rendez, egyet Pancsevón és egyet Beográdban. Mind a két kiállítás helyi érdekű lesz, az első a pancsevói, kovacsicai és becskerei járás termelői vesznek részt, a beogradin pedig a két szerbiai járás, a vracsari és a szávamenti járások. A pancsevói kiállítás, amely szeptember 22-én nyílik meg, speciálisan állat- és baromfitenyésztési és méhészeti kiállítás lesz, a beográdi pedig földművelési és állattenyésztési és szeptember 6-tól 8-ig fog tartani.

Becskereken azért nem rendez a tartomány ebben az évben mezőgazdasági kiállítást, mert itt egy nagyszabású, az egész tartományra kiterjedő kiállítás rendezésére készül, amelyet az eddigi tervek szerint a jövő év folyamán fognak megrendezni. Ez a nagy becskerei kiállítás méltóan fogja reprezentálni az egész beográdi tartomány gazdasági fejlettségét.

A kiállítások megrendezésén kívül a tartomány más utakon is törekszik a mezőgazdaság fejlesztésére. Így ebben az évben még az ősz folyamán simenthai tenyészbirkákat fog a tartomány vásárolni, amely célra a költségvetésben 400.000 dinár van előirányozva. A tenyészállatokat lehetőség szerint magában az országban fogják beszerezni, ha azonban nem lesz megfelelő hazai ajánlat, akkor valamely szomszéd országban, elsősorban Magyarországon fognak már akklimatizált fajbirkákat keresni.

Ugyancsak az ősz folyamán 300.000 dinárért nemestített vetőmagot is fog a tartomány beszerezni, amelyet a gazdáknak a rendes gabonaárakon fognak rendelkezésre bocsájtani.

A mezőgazdasági kultúra emelését szolgálja a tartományi kezelésbe átvett adai földművelésskola fenntartása is. Ennek az iskolának az épületei rendkívül elhanyagolt állapotban kerültek a tartomány kezelésébe, úgyhogy a tartomány ebben az évben közel 300.000

dinárt volt kénytelen az épületek kitarozására fordítani.

A tartomány utépítési programja

Ami a tartományi utakat illeti, azok saines meg lehetőségen el vannak hanyagolva, minthogy nagy részük hosszú éveken keresztül nem voltak javítva. Az utak rendbehozása azonban óriási anyagi eszközök igényel, amelyekkel a tartomány egyelőre nem rendelkezik. A tartománynak több, mint 1000 kilométer hosszúságú úthálózata van, egy kilométer utnak a renoválása pedig 1-200.000 dinárba kerül. Így egyelőre csak kisebb utszakaszok rendbehozásáról lehet szó.

Még ezen a nyáron elkészült a Bácskában a Csurgu-útszalaj ut, a Bánságban a Becskerek-écskai, a szerbiai járdásokban pedig a Beograd-obrenováci utszakasz. Ezek a munkálatok már ki vannak adva munkába és a könyagot is beszerelte a tartomány.

A tartomány legfőbb törekvése, hogy minél előbb rendbehozassa a tartomány két legfőbb utszakaszát, a Pancsevótól Becskereken keresztül vezető fő hátsági és a Csurgutól Beccsén és Szentán keresztül vezető bácskai utvonalaikat. Az új uttörvény újabb jövedelmeket biztosít erre a célra a tartománynak, többek között a tisztviselők háromnapos illetményeit és lehetővé teszi a nép munkacerejének az igénybevételét is (kuluk), egyelőre azonban még nem lehetett megállapítani, hogy milyen módon, milyen új anyagi eszközök állnak majd a tartomány rendelkezésére. Az új uttörvény értelmében már a legközelebbi jövőben meg fognak alakulni a járási utbizottságok is.

A melencei Rusanda fürdő modernizálására ez évben 300.000 dinárt fordított a tartomány.

Bácsbodrogmegeye vagyonának felosztása

A beográdi tartomány pénzügyeinek rendezését nagyon megnehezíti az a körülmény, hogy a tartományi vagyon állagáról még ma sem lehet tiszta képet szerezni. Ismeretes, hogy a tartományi beosztás megbolygatta a régi megyei határokat és a vajdasági megyék három új tartomány között kerültek felosztásra. Így a beográdi tartományhoz került Bácsbodrogmegeye egy része és Torontál-Temesmegeye, melynek egy részét viszont a Dunamelléki tartományhoz csatolták. Ennek megfelelően a régi megyék vagyonát megfelelő arányban fel kell osztani a három tartomány között. A beográdi tartománynak megfelelő részt kell kapnia Bácsbodrogmegeye vagyonából. Ez a felosztás azonban még mindig nem történt meg, bírák elvégzésére már régebben egy miniszteri bizottságot küldtek ki dr. Pirkmajer belügyi osztályfőnök vezetésével.

A tartományi költségvetést eddig sikerült betartani, minthogy az előirányzott jövedelmek szabályosan be is folynak, jobban, mint a múlt évben, amikor még körülbelül 20 millió hátralékot is be kellett hajtani.

Saját anyagi eszközeiből a beográdi tartomány, mint már jelentettük is, ezer darab Agrárbank-részvényt jegyzett.

Analfabéta-kurzusok

A kultúra terjesztése terén is igyekszik a beográdi tartomány kötelességeinek megfelelni. Sajnos erre aránylag igen korlátolt anyagi erők állnak rendelkezésére. Elsősorban az analfabétizmus leküzdésére irányította a tartomány a figyelmét. Ezen a téren bizonyos sikereket is ért el. Számos községben rendeztek a tartomány kezdeményezésére a tanítók analfabéta-kurzusokat.

Lazsecsnikov festőművész noviszádi kiállítása

Lazsecsnikov tanár, orosz festőművész nem a modern irányok követője, hatásos és művészi képeit miniatűr alakban festi, de hangulatos színeivel, tökéletes technikájával igen szép hatást ér el.

Lazsecsnikov kitünően ismeri országunkat, sokat élt a Bánátban, alapos ismerője a dalmát tengerpartnak, nagy rajongója az Aldunának és képeinek tárgyát ebből a miliőből meríti. Nagyon hatásosak a bánáti tájképei, köztük különösen megragadja a nézőt a roggendorfi kastély, a becskerei teli kép, az eleméri kastély, az écskai Bógapart, a törökbecsei Tiszapart, a hajducsicai cigányház, a bánáti aratóépek. De igen szépek a dalmát tengerparti tárgy festmények is: a háborgó tenger, Dubrovnik, Lapad, Rab, Lokrum, Split kikötői, a régi dubrovnik kikötő, Trogir és más tengerparti részletek, Ilics Vlada kastélya, egy szép Mária-kép és több csendélet mellett feltűnnek az aldunai képek. Sok szmederevíti kép, a golubáci várromok, aldunai részletek, a híres Traján-ut és Szécsényi-utról készült festmények igazolják a művész jó megfigyelését és művészetét. Néhány orosz képe van a Volga partjáról, egy Volga-kikötőről, a péterhoffi cári nyaralóról. Ezek és Posen városáról készült képei egyaránt bizonyítják kiváló technikai tudását.

Több csendélet, néhány szép virágfestmény egészíti ki a tárlatot, amelyet mindenképpen érdemes megnézni.

A kiállítás Noviszadon a leánygimnázium nagytermében van elhelyezve és néhány napig marad nyitva. (m. i.)

OROSZORSZÁG

**Dr. Munk Arthur
emlékiratai**

**„Visszavonulásról szó sem lehet” — A polgárháború frontja mögött
Szükség két tűz között.)**

NYOLCADIK FEJEZET.

— Sadrinszkot utolsó csepp vérünkig véde-
mi fogjuk... Visszavonulásról szó sem lehet...
Az ezredes szavaira gondoltam.

A fronton is mindig ezt hallottam. A gene-
rális rágyújtott egy vastag szivarra, kiitta a fe-
kete kávéját és kényelmes karosszékéből diktálta
a vezérkari tisztnek a parancsát: az állásokat
az utolsó csepp véréig tartani kell! Közben a ve-
zérkari tiszt titokban kiadta embereinek a pa-
rancsot: csomagolni, készenléthez helyezkedni a
— visszavonulásra. A fronton ugyanakkor meg-
kezdődött a rúkcug.

Az volt az érzésem: a jelen körülmények
között is elkerülhetetlen a fehérek további visz-
szavonulása, a rúkcug. A szigorú Mordwinow
ezredest rövidesen nagy csalódás fogja érni.

Háborusdít játszani csakis megbízható köz-
katonákkal lehet: a fehérek táborában a katonák
szökése napirenden volt.

Döntő lépésre határozottam el magamat: meg-
szököm a fehér hadsereg kötelékéből. Nekem
már elég volt a háborusdítból, a mozgósításból.

A szökési tervvel elkészültem.

Elzát megbízható civil-internáltaknál rejtem
el, magam pedig később egyszerűen otthagyon
faképnél az egész brigádot. Engem ugyan nem
fognak Szibéria belsejébe hurcolni. Én békés pol-
gárember vagyok és nyugat felé akarok már
utazni. Elvégre legfőbb ideje. Elegem van a há-
borúból.

A civil-kórház mögött a kis erdő szélén, egy
magányos házban lakott a birodalmi német
Schmidt ur, a villanyszerelő családjával. A múlt
télen a kis lányát kezeltém.

Schmidték tularadó örömmel fogadtak sze-
rény otthonukban. Azt se tudták, hová ültesse-
nek bennünket.

Előadtam kérésemet: reitsék el lakásukon
néhány napra a feleségemet, amíg érte jövök.

Schmidt ur ijedten nézett a feleségére...
Rövid tanácskozás után őszinte sajnálkozással
jelentették ki, hogy kérjünk tőlük bármit, de
ilyesmire nem vállalkozhatnak: nem kockázta-
thatják életüket.

Sorra jártuk az ismerős civilinternáltakat.
Rotter ur is kezünkre járt, de egyik család se
teljesítette kérésünket. Reszketve gondoltak a
következményekre.

Egy ismerős paraszt házába kopogtattunk
be, ugyanazzal a kérelemmel.

A muzsik, aki a pokolba kívánta a fehéreket,
kimutatott az ablakon:

— Látja ott az ablak mögött a szomszédjai-
mat?... Figyelnek bennünket... Isten ments,
hogy itt maradjon a bárinja: a szomszédok be-
áruznak bennünket és azután végünk van. A fe-
hérek nagyon kiméletlenek...

Nem adtam fel a küzdelmet.

Eszembe jutott dalmát hadifogoly társam, a
színházi zenekar muzsikusa, Kamenovics Milán.
Felkerestük őket. Mária Francowna emeletes há-
zának pincelakásában, egy konyhában lakott a
házaspár, az ikrekkel együtt.

Kamenovics kinyitotta a ruhás szekrény mö-
gött elrejtett kamaraajtót. A szűk kamarácska
tele volt tömve lisztes zsákokkal és a menekülő
orosz családok értékes holmijaival, amiket meg-
őrzés végett adtak át a »civil-internált« Kamenovicsnak.

Megegyeztünk: a kényelmetlen, szűk, leve-
gőtlen kamrában rejtőzünk el addig, amíg a Kol-
csák-katonák kivonulnak a városból.

Hálásan szorongattam hadifogolytársam ke-
zét.

Mire visszaértünk a gimnázium épületéhez,
kórházam összes felszerelése kocsikra rakva, ut-

ra készen állott az uccán. Két lovas katona várt
már reánk. Irásos parancsot nyújtottak át, a
melyben meg volt jelölve a visszavonulás utja.

Egyelőre szükéről szó sem lehetett...

Mialatt a városban jártunk, Timkót is elvit-
ték a frontra.

Fájdalmas szívvél csomagoltuk össze hol-
miainkat és alig egy negyedóra múlva már az
egész kórház-trén az Iszet hidján haladt kereszt-
ül. Elza kényelmes, rugós, gumikerekeű likács-
ban ült, én mellette lovagoltam.

Elza megnyugodva szólott oda nekem:

— Talán jobb is így. Isten tudja, hogy sike-
rült volna-e a szökés.

— Most várhatnak bennünket Kamenovi-
csék... El se bucsuzhattunk tőlük... Szegény
Timkó... elvitték a frontra.

Azután újból az ezredes jutott eszembe, aki
tiltakozott a visszavonulás gondolata ellen is...

Ezzel a nappal kezdődött meg igazi kálvá-
riánk. Faluról, falura jártunk, akárcsak a harc-
tereken, Galiciában. Mindenütt csak egy-két na-
pot maradhattunk és azután újból hátrálni kel-
lett a vörös csapatok elől.

Fiatal korosztályok, husz éves gyerekekbe-
rek állottak szemben egymással.

A Kolcsák-hadsereg legénységét szigorú cári
tisztok kommandírozták a vörösök ellen, akiket
munkásvezérekkel együtt parancsnokok vezettek.

Rengősen sebesültek, förtelmesen megcsonti-
tott sebesült katonát kaptunk a frontról. Voltak
olyan napjaink, hogy nappal a sebesülteket lát-
tuk el, éjjel meneteltünk tovább Szibéria felé.

Már Szibéria határkövét is elhagytuk és még
mindig csak egyre messzebbre vonultunk vissza
az üldöző vörös hadsereg elől.

Utközben előzetes bejelentés után megsző-
kött költözöhelyünkről Marci és Patucsek, majd
néhány betegápoló hagyott bennünket faképnél.

Hangya szanitéz kitarított mellettem.

Elza szóltanul, némán türte a harctéri gyöt-
relmeket, megosztotta velem a szenvedéseket, de
már a második héten kimerülten jelentette ki:

— Nem birom tovább...

Ugyanazon a napon reggeltől estig szakadó
esőben meneteltünk. A kocsik tengelyig merültek
a sárban. Körömsötét éjszaka volt, amikor átza-
va, dideregve érkeztünk meg egy kis szibériai
faluba. Az elátkozott falu minden házában kato-
nák és tisztok voltak elszállásolva.

Hosszas keresés után végre egy üres kony-
hát találtam. A szobában tisztok horkoltak min-
denütt a padlóra terített pokrócokon. A magunk-
kal hurcolt szalmazsákok is teljesen átáztak. Ke-
vés száraz szalmát hintettünk a svábbogaraktól
és tarakánoktól hemzsegő kövekre. Ezen az éj-
szakán le se hunytuk a szemünket. Elza egész
éjjel keservesen sirt...

Már a harmadik hétre fordultunk és egyre
mélyebben vonultunk Szibéria belsejébe.

Sokat szenvedtünk a melegtől, az ország-
utak porától, amit az előttünk vonuló trén és a
tüzérség lovai vertek fel.

Szinte megkönnyebbültünk, amikor újból
alaposan megáztunk és a záporosó leverte a ha-
talmas port.

A személyem körüli trén utközben megnöve-
kedett. A katonák rekviráltak podgvászmó szá-
mára egy külön szekeret úgy, hogy az ut egy
részét Elza mellett a kocsiban ülve tettem meg.
Kocsisunk az egész uton Wurz Anton, egy bécsi
fiakeres volt, akit a betegápoló szolgálathól ren-
deltem a lovak mellé. A »rekvirált muzsik« állan-
dóan elégedetlenkedett az uton és könyörgött,
hogy engedjem vissza falujába.

Elza idegei végképpen kimerültek. Kétségbe-
esetten, könnyes szemekkel siránkozott, hogy
már nem bírja tovább...

A szökéstől is félt, de még jobban rettegett
a vég nélküli visszavonulástól.

Végre elértük a Tobolszk folyót.

A menekülő kocsis oszlopok, tüzérség, trén
már átkelt a hidon, mi a folyó jobb partján töl-
töttük az éjszakát egy kis polgári házban.

A lovas ordonánc itt is megtalálta a napi pa-
rancsot, amelyben újból ki volt jelölve a folyó
túlsó partján az a helyiség, amelyet a holnap
nap folyamán el kellett érnem.

Elza halálra fáradva, kimerülten rogyott le
a szoba padlójára rögtönzött ágyra. Már minden
porcikáját fájlalta. Egyre azt kérdezte: mikor
lesz ennek a rettenetes visszavonulásnak vége.

Ezt az éjszakát az asztal mellett, ülve töltöt-
tem. A gyertya pislákoló lángja mellett egész éj-
jel a térképet, a front állását tanulmányoztam.

Elza időnkint félálomban figyelmeztetett:

— Feküdjél le... Fáradt vagy, pihenj...

Nem is válaszoltam, csak kidülledt szemek-
kel a térkép fölé könyökölve, homlokomat tenye-
rembe hajtva bámultam az országutak vonalait,
a folyókat, a zöld erdősegeket...

Agyvelőm minden sejtje dolgozott: össze-
szétem a fronton szerzett minden tapasztalato-
mat.

Kora hajnalban befogattam a lovakat. Felpa-
koltunk a kocsikra. Elza álmosan, bosszúsul ült
fel a kocsira.

Wurz Anton balra akarta fordítani a lova-
kat a Tobolszk hidja felé. Ő már ismerte jól a
visszavonulás útját...

Keményen szóltam rá:

— Jobbra!

Elza kérdőleg tekintett rám. Megszoritottam
a karját és lázasan, szótlanul ültem mellette.

Éreztem, hogy halántékomon lüktetnek az erek.
Elza reszkető kézzel ölelt át:

— Én félek... Ugy félek... Forduljunk visz-
sza. Rossz előérzetem van.

„Szigorúan szóltam Antonra:

— Ne sajnáld az ostort...

Elza görcsösen kapaszkodott a karomba:

— Forduljunk vissza... A vesztedbe ro-
hansz... Most már *hármunk* életéről van szó...
Gondolj leendő gyermekekre...

— Előre! — adtam ki a jelszót.

Hátra néztem.

A muzsik kocsisom szorosan nyomunkban
haladt. Az arca valami leirhatatlan, boldog mo-
solyt tükrözött vissza.

Párhuzamosan mentünk a front állásával, déli
irányban a Tobolszk folyó mentén, ahelyett,
hogy derékszögben, kelet felé követtük volna a
visszavonulás útját. Jobb kézzől az egész uton
óriási erdőség terült el, amelyből élénk puska-
ropogás és gépfegyvertűz jutott el hozzánk.

Vagy két óráig tartó utazás után az erdő
egy tisztásán, magányosan álló ház előtt kozák-
kok tartóztattak fel bennünket.

Igazoló írásokat kértek tőlünk.

Elza nyugalmat erőszakolva magára mondta:

— Orvos a Vöröskeresztől!

Elővettem az ezredesemtől kapott mozgósi-
tási és kinevezési okmányaimat.

— Tovább! — intett a kozák altiszt.

Cirkáló gyalogos katonákkal találkoztunk az
ut további szakaszán. Itt-ott katonaszökevények-
re akadunk, akik az erdő sűrűjébe húzódtak
vissza.

Negyven kilométernyi utat tettünk meg pi-
henés nélkül.

Alkonyatkor feltűntek a szibériai város, Kur-
gán templomtornyai.

— A városba kell jutnunk — sugtam Elza
fülébe. — Nehezen fog menni.

Már messziről láttam a sárga-ingbluzos Kol-
csák-katonákat, akik rendetlen tömegekben hagy-
ták el a várost.

Kurgán előtt egy hidon kellett átmennünk.
A hid előtt megismétlődött a leigazolás.

Elza most már bátrabban vágta ki:

— Orvos a Vöröskeresztől!...

Az írásaimat felmutattam. Az ör tisztelgett.

A hidon dübörgött keresztül a két kocsi, amikor
egy lovas csapattal találtuk szemben magunkat.
Vezérkari tisztok voltak, akik a parncsnok ge-
nerálist követve ellenkező irányban igyekeztek.

A csoport szélén lovagló generális nagy sze-
mekkel bámult a kiűritett városba igyekvő fur-
csa »trénre«, valamint odaszólt a mellette lovag-
ló tisztnek. Anton a lovak közé csapott és gyor-
sított tempóban hagyta el a hidat.

(Folytatása következik.)

**ABÁCSMEGYEI
NAPLÓ - RA**
bármelyik naptól kezdve
lehet előfizetni s az
előfizető részesül a
könyvkedvezményekben

OROSZORSZÁG

**DR. MUNK ARTHUR
EMLEKIRATAI
A HADIFOGSÁGBÓL**

**MEGJELENIK
KÖNYVALAKBAN IS**

**Előfizetéseket elfogad:
a BÁCSMEGYEI NAPLO
kiadóhivatala
Előfizetési ára: 40 dinár**

HIREK

ARATÓK

Barnára égve és a melegségtől szinte eszelősen villanó szemmel állnak az aranytenger hullámaiban. A karjukon könyökön túl felgyűrve az ing, hogy látni lehet a kemény izomzások játékát. Hosszu fehér sor a kidült rendek mentén, egyszerre lendülnek a bronzszínű karok, egyszerre suhint a galamfényű kasza és halk zizeenással dől oldalra a kalászos szár, amely büszkén emelkedett az égnél s most elfekszik a tarlón, mint a legyőzött, megsebzett ember.

Dölnék a rendek. Ring a fáradt derék jobbra-balra, a forró ágyban zümmög a hangtalan ritmus, millió sóhaj kél az elmetszett szárból, zizzen, suhoz a mező, ahogy a meleg szellő átvágtat felette. Mint ha megállt volna az idő; a Nap egyhelyben izzik ott felettük, nem mocsan, nem bujjik el a felhők takarója mögé, ragyog, ég, tüzei az embert, aki meggörcsülten hajol fényes szerszáma fölé ebben a végtelen, aranyos tengerben. Négyen állnak egymás mellett egy sorban, amikor a szélső kilendíti a kaszát s azt mondja: huj. Erre géppontossággal suhan a másik három kar olyan egyszerre, mint három egyazon óra ingája. Huj! Huj! Huj!... ismétlik, amíg csak bele nem törődik a karjuk az egyforma ritmusba. Aztán már magától megy a kasza, széles csikot vágna a táblában, mögöttük pedig fehérpöndölős lányok szedik kérébe a levágott rendeket.

A városban most a hős oldalakon bukál az élet. Papirszagu irodák mélyén, mozdulatlan fülhólygban nyújtózkodik az ember. A kávéházakban jeges italokat tesz a pincér az asztalra és izes, hideg gyümölcsöket csipdes az asszonyok szája. Hűsítőkről, kávikuláról beszélünk és mondunk bárgyu vicceket a melegről. Hol nyaral ön? En itt! Te ott, ő messze északra utazik, vagy Svájcba a havasok aljába. Ventilátorok legyeznek el közelünkben a meleget. A terraszról a nőket nézzük, akik imbolyognak az ernyők alatt, mint alélt virágok. Kérünk egy hideg málnát, vagy egy jeges citromszörpöt, vagy akármit, csak hideg legyen, azután a zuhany alá állunk. A hőmérő meg szalad felfelé, egyre lázasabb lesz ez a kőketrec és egyre újabb csapatok költöznek a fürdőhelyekre, mint a vándor madarak.

Kint most egy nagy, nehéz izzadásgéppé gördül végig az arató homlokán. Gurul, gurul és egyre nagyobb lesz, az állán már patakka dagad, a nyakában egész kis folyócskává változik, leszalad a mellén és kiömlik a lábaszárán, a föld meg belsúa. Ide kellene egy nagy, nagy ventilátor, egy egész hordó hideg, citromos lé, jeges zuhany és svájci hegyek hűs fenyőerdőkkel. Lángol körülöttük minden. Parázson lépdél méztelen, megszurkált lábuk, a tenyerüket vérseregeti a kasza nyele, a marokverő lányok fölé nem feszül szívárványszínű ernyő, a torkuk száraz, a tüdejük zihál, mint a lokomotív tüzes hegye és nincs senki, aki bekenje a hátukat, illatos vazelinnal, vagy hűs olajjal a napszúrás ellen. Sehase akar dél lenni. Az árnyék még elnyújtózik mögöttük és kézzel-kézzel jár a korszó a langyos vízzel. Régi történetekben olvastam, hogy ilyenkor vidáman peng a kasza és szól az aratók éneke. Azt nem olvastam sehol, hogy a kasza panaszosan letetyl és hogy szóltalan ég az aratók torka, mint a kopár szik sarja a Toldiban. Ugy hullanak rájuk a sugarak, mint a nehéz pörölyök ütése.

Huj... huj... huj...
Az életet kaszállják, a kenyeret, dohognak a cséplőgépek és hull az aratásnyi mag az óhes zsákokba. Az asszony ott görnyed az ura mellett kiszikkadt szívvel, mászik a sor után a földön, néha felnéz az égre, aztán újra visszabukik...

Délben — milyen nehezebb jött el — leülnek az országút szélén egy törpe, kis fa alá, amelyet mintha az Isten az ő kedvükért állított volna oda. Csak a gép dűbörög tovább, annak nem szabad egy pillanatra se megállni, az etető fent áll a magasban és integet a karjaival.

Ebéd után apró tervek batyujait bontogatják ki. — En négy mázsát kapok, kettőt eladok csizma kellene öszre.

Előhözakodnak hová teszik a garast. Kicsi számok ugrálnak, legfeljebb kétszázával. Marokról meg zsákról beszélnek, kendőről, kabátból, tőrevalóról, a kőketrecben meg valahol, valamelyik árnyékos, párnás irodamélyén sercegnak a tollak... natáridőre... árfoham... világpiac... tőzsdei helyzet ezer... millió... Ki törődik a télirevalóval, hogy elég lesz-e a rész mindarra, amit szeretnének egy nyár nehéz munkáival megszerezni: a csizma és a kabát, meg a nagykendő... Sokzérós számokat kattognak az írógépek, csak tonnákra és vagonokra beszélnek.

Ki látja a kibeszedett tenyereket? A szomjas torkokat és a tónás gondokat, amelyek éppennyol prompt érkeznek a hideggel, mint rendeltetési helyére a buza, amelynek most van áldott születése, kint a sárgafényű földeken...

Szegedi Emil

— **Ötelsége köszönete a hozzáérkezett üdvözlésekre.** Beogradból jelentik: A miniszterelnökség kancelláriája a következő hivatalos közlést adta ki: Ötelségeik a király és a királyné Ötenségeinek a királyfiának születése alkalmával a múlt hónap 28-án nagy számú üdvözlést kaptak az országból és a külföldről, amelyekben a nép szeretete és öröme jut kifejezésre és amelyek forró kívánságokat nyilvánítanak a fenkölt szülők és az újszülött királyfi és az egész királyi ház boldogságára és dicsőségére. A miniszterelnökség a király Ötelsége meghagyására az egyeseknek és intézményeknek köszönetét fejezi ki a küldött üdvözlésekként.

— **A bácskai tartomány pénzügyigazgatója Szuboticán.** Giffinger Imre, a bácskai tartomány pénzügyigazgatója pénteken Szuboticára érkezett. A pénzügyigazgató felkereste hivatalában Osztojics Szelimur polgármestert, majd megtekintette a városi adóhivatalt és érdeklődött, hogy hogyan fizetik be Szuboticán a tartományi pótdadót.

— **Áthelyezett postatisztviselő.** Noviszadról jelentik: Az építésügyi miniszter Ingjin Zsiva mérnököt az építésügyi miniszteriumból a noviszadi postaiszgatóságához, Panosevac Olga postahivatalnokot a zemuni postahivatalból a szubotici első számú postahivatalhoz, Bogosavljevics Melanija beograd postatisztviselőt pedig a noviszadi első számú postahivatalhoz helyezte át.

— **Scotus Viator felgyógyult.** Szarajevóból jelentik: Scotus Viator néhány nappal ezelőtt Szarajevóba érkezett, ahol váratlanul megbetegedett. A kiváló publicista három napl gyöngékedés után felgyógyult és szombaton már tovább utazott Dalmácia felé, ahol néhány hetet fog tölteni.

— **Albán konzulátust állítanak fel Szokopljében és Podgoricán.** Tiranából jelentik: Az albán kormány törvényjavaslatot terjesztett be a parlamentnek, amely szerint Albánia Szokopljében főkonzulátust létesít. Az albán sajtó ezzel kapcsolatban azt írja, hogy a Jugoszláviával való minél intenzívebb kereskedelmi kötelek megteremtése végett Albánia Podgoricán is konzulátust fog felállítani. Az albán külügyminiszteriumban most dolgoznak az erre vonatkozó törvényjavaslaton, amelyet még a parlament mostani ülészakán beterjesztenek.

— **Aláírták a görög-román barátsági és döntőbírósi szerződést.** Athénből jelentik: A görög külügyminiszter és az athéni román követ pénteken írták alá ünnepléses keretek között a görög-román barátsági és döntőbírósi szerződést.

— **Telefonösszeköttetés Jugoszláviája és Svájc között.** Beogradból jelentik: Szavkovics Szeván építésügyi miniszter arrangement írt alá a Jugoszlávia és Svájc közötti telefonszolgálat rendezésére. Az erre vonatkozó egyemével azonnal életbe lép, mielőtt a svájci kormány is aláírja. A telefonbeszélgetés díja 6.85—10.50 aranyfrank között váltakozik aszerint, hogy Ausztrián, vagy Magyarországon keresztül bonyolítják-e le a beszélgetést.

— **Meghosszabbították a zemuni híd építésére kiírt pályázatot.** Beogradból jelentik: Szavkovics Szeván építésügyi miniszter a miniszterelnökkel egyetértésben elhatározta, hogy a zemuni híd építésére kiírt pályázat határidejét augusztus 10-ig meghosszabbítja. Eredetileg július 15-én járna le a határidő, de több tekintélyes cég kérvényt nyújtott be a határidő meghosszabbítása végett, hogy ajánlataikat beadhassák. A kormány helyt adott a kéréseknek, hogy az építésre minél több pályázat érkezhesen.

— **A szental polgármester Velikbeckereken.** Szentáról jelentik: Gyorgyevics Szlobodán polgármester dr. Baltics Vilko főispán telefonhívására szombaton Velikbeckerekre utazott.

— **Szenta város eddig 3036 agrár részvényt jegyzett.** Szentáról jelentik: Szentán június 22-ikéig, az első terminusig 2874 agrár részvényt jegyeztek. Azóta július 5-ével bezárólag még 162 részvényt emeltek a részvényjegyzések száma. Így Szentán 3036 darab részvényt jegyeztek, több, mint másfél millió dinár értékben. A jegyzések továbbra is serényen folynak.

— **Ellopták a ruhát!** Szentáról jelentik: Csorcsik János adai gazda házába ismeretlen tettesek betörték és ellopták a gazdálkodó ruháit. A kár több ezer dinár. A betörők ellen a rendőrség megindította a nyomozást.

— **A szental szokolisták kirándulása.** Szentáról jelentik: A szokolisták száztáru csoportja Drakulics Mihajlo főmérnök és Aradszki Szever vezetése alatt vasárnap hajnalban kirándulást tettek Horgosra és Kamarásra. Vasárnap délután szokoljakerület tartanak, este pedig táncal egybekötött szokolakadémiát rendeznek. A kirándulás két napig tart.

A zagrebi színház drámai társulata hétfőn este Pallacson vendégszerepel. A zagrebi Nemzeti Színház drámai társulata július nyolcadikán, hétfőn este Pallacson, a nagyvendéglő színháztermében előadást tart. A színtársulat »Az asszonyördög« című háromfelvonalas vígjátékot mutatja be. A zagrebi Nemzeti Színház drámai társulata vajdasági körúton van és mindennél nagy sikerrel játszik. Szombaton este Apatinban tartott sikerült előadást a színtársulat.

— **Az udvaron keresztül törtek be egy párisi bankba.** Párisból jelentik: Péntek éjjel betörők jártak a Rue Liegen levő Lehman bank helyiségében. A betörők az udvarból hatoltak be a bankba oly módon, hogy álkulccsal felnyitották a banknak az udvarba nyíló hátsó ajtaját, amely csak közönséges zárral volt bezárva. Ezután oxigénnel felnyitották az egyik pánccsokrényt és nyolcszáz ezer frank értékű kötvényt, továbbá negyvennyolcezer frank készpénzt vittek el. A betörők, akik valószínűleg már délután részt vettek el a házban, a viszonyokkal ismerős egyének lehetnek, mert a másik szokrényhez, amelyben csak értékpapírok voltak, hozzá sem nyultak.

— **Helyreigazítás.** Becekereki jelentés alapján május 19-iki számunkban megírtuk, hogy a velikkaktindal csendőrség letartóztatta Nikolics Szávát, a Politika, majd a Pravda éveken keresztül volt becekereki munkatársát, Nikolics Száva, aki a Budapesten megjelölt Jugoszláv Közgazdasági Szemle munkatársa, most közli velünk, hogy a hír teljesen alaptalan. Nikolics Száva abban az időben nem is tartózkodott az ország területén és azóta most először jött haza Budapestre.

— **Halálos kimenetelű bányaszerecsétlenségek Németországban.** Berlinből jelentik: A német bányáiparnak fekete napja volt szombaton. Három bányaszerecsétlenség történt, amelyeknek nyolc halottjuk és három súlyos sebesültjük van. A legnagyobb szerecsétlenség a felsőszőlőiai Antonia-tárnában fordult elő. Bányaléggrobbanás következtében a tárna bomlott és több munkást maga alá temetett. A másik szerecsétlenség a Westfalia-tárnában történt, itt két bányász esett áldozatul, a Stinnes-tárnában szintén bányaléggrobbanás idézte elő a katasztrófát.

— **Negy tízezer Grác mellett.** Grácból jelentik: A közeli Weiskirchenben kigyulladt egy hatalmas malom, amely teljesen leégett. Egy égő balkon lézuhant és öt tüzoltót súlyosan megsebesített. A kárt háromszáz ezer schillingre becsülik.

TŐZSDE

Zürich, július 6. (Zárlat.) Beograd 9.1275, Páris 20.34, London 25.2125, Newyork 520, Brüsszel 72.20, Milánó 27.195, Madrid 75, Amsterdám 208.75, Berlin 123.82, Bécs 73.10, Szófia 3.755, Prága 15.385, Varsó 58.28, Budapest 90.66, Bukarest 3.085.

Noviszadi terménytőzsde, július 6. Buza, bácskai 79—80 kilós 2% 210—212.50, bácskai Tiszavidék 79—80 kilós 2% 217.50—222.50, bánáti 79—80 kilós 2% 210—212.50, szerémi 79—80 kilós 2% 210—212.50. Árpa bácskai 63—64 kilós 160—165. Tengeri bácskai 212.50—215, bánáti 210—212.50, szerémi 212.50—215. Liszt 0gg és 0g bácskai 302.50—312.50, 2-es sz. 282.50—292.50, 5-ös sz. 267.50—277.50, 6-os sz. 260—265, 7-es sz. 240—250, 8-as sz. 140—150. Korpa bácskai jutásakokban 120—130, szerémi 120—130, bánáti 120—130. Irányzat kellemesebb. Forgalom 142 vagon.

Budapesti gabonátőzsde, július 6. Határidőzlet: Buza októberre 24.17—24.33, zárlat 24.32—24.33, márciusra 26.30—26.59, zárlat 26.58—26.60. Rozs októberre 19.45—19.80, zárlat 19.80—19.81, márciusra 21.40—21.65, zárlat 21.60—21.61. Tengeri májusra 18.85—19, zárlat 18.93—18.95, júliusra 23—23.15. Készárúpiac: buza 22.25—23.70, rozs 17.75—18, takarmányárpa 18.50—20, sórárpa 23—24.50, tengori 23.30—24.50, zab 18—19, korpa 12.75—13.

Chicagói terménytőzsde, július 6. Középpárfolyamok (zárójelben az előző napi zárlat): Buza 123 és fél, szeptember (128) 129, december (133 ötnyolcad) 134 háromnegyed. Tengeri július (95) 96 háromnyolcad, szeptember (98 ötnyolcad) 99 egynegyed, december (95 háromnegyed). Zab július (47 háromnyolcad), szeptember (47 és fél), december (50 és fél). Rozs július (95 ötnyolcad), szeptember (100 háromnyolcad), december (105 egynegyed).

Winnipeg-i terménytőzsde, július 6. Középpárfolyamok: Buza július (143 háromnyolcad) 146 és fél, október (139 háromnyolcad) 142, december (136 egynyolcad) 139 egynyolcad.

Liverpooli terménytőzsde, július 6. (Zárlat.) Buza július (8 sh 10 hétényolcad d), október (9 sh 2 hétényolcad d) 9 sh 6 és fél d, december (9 sh 5 háromnegyed d) 9 sh 8 háromnyolcad d.

Vizállás

A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdán 250 (—20), Apatin 337 (—21), Bogolevo 339 (—17), Palánka 272 (—28), Noviszad 280 (—15), Zemun 312 (—12), Panosevo 292 (—9), Szmederevo 374 (—10), Orsava 322 (—). Dráva: Maribor 92 (—8), Zakanj 26 (—12), Oszljek 156 (—4). Száva: Zagreb 56 (—14), Sziszak 168 (—24), Jasenovac 326 (—16), Brod 302 (—14), Sabac 174 (—14), Beograd 252 (—16). Tisza: Senta 236 (—14), Becsej 196 (—22), Tittol 323 (—14).

— Egy jugoszláv tengerészpilóta rekordja. Kotorból jelentik: A jugoszláv hadiflotta legutóbbi Földközi-tengeri körútja alkalmával tervbe vették, hogy azon részvesz a hadiflotta kötelékébe tartozó egyik repülőraj is. Az utolsó pillanatban azonban ellátott ennek a tervnek megvalósításától különböző aggályok miatt. Voltak ugyanis olyanok, akik kifejezték azt az aggodalmukat, hogy a repülőök bázisaihoz nélkül nehezen tehetnék meg esetleg az egyes többszáz kilométeres utvonalakot és a repülőök részvétele elmaradt. Hogy ezt az aggodalmat eloszlassa, most érdekes rekordvállalkozást produkált a haditengerészet egyik neves pilótája, Gogola Miroszláv elsőosztályú sorhajóhadnagy-pilóta, a kumbori légi flottilla parancsnoka. Egy »Dornier-Mercur 201« típusú hidroplánon felszállt három altiszt kíséretében és néhány órán át minden leszállás nélkül téve meg a Kotor—Susak közötti utat megszakítás nélkül tizenkét óráig, vagyis pontosan 11 óráig és 56 percig maradt a levegőben. Ez a rekordja a jugoszláv légiflótának annál figyelemreméltóbb, mert közönséges katonai célokra szolgáló és nem rekordcélokra épített gépen állították fel.

— Angol archeológusok jugoszláviai tanulmányútja. Zagrebből jelentik: A napokban Jugoszláviába érkezik a londoni archeológiai társaság (Society Antiquaries of London) egy harminc archeológusból és paleontológusból álló kirándulótársasága, hogy megtekintse a jugoszláviai műemlékeket, ásatásokat, múzeumokat és gyűjteményeket. A vendégek, akik között lesznek az angol archeológia legnevesebb reprezentánsai, mint a horvát archeológiai társaság vendégei hétfőn, július hetedikén érkeznek Ljubljanába, ahol ünnepélyesen fogadják őket. Innen kirándulást tesznek Blodbe. Zagrebbá kilencedikén érkeznek. Itt megtekintik a múzeumokat és a város környékét. Azután Ptujba utaznak, a római Mitreum megtekintésére, majd Sziszakra kerül a sor Sisica és Segesta ásatásaihoz, azután következnek a plitvicai tavak, Split és ósrómai környéke, Trogir, Solin, Knin, Dubrovnik, Trebinje a Boka és Szarajevó. Az angol vendégek július huszonharmadikán Olaszországba utaznak.

— Miért nem lehet délután hat óráig kezdve Palicsnál telefonon beszélni? Minden nyáron feljut az a kérdés, hogy miért nem lehet Palicsnál a fürdőszobában délután hat óráig kezdve telefonkapcsolást kapni. Ma a helyzet az, hogy délután hat óráig, amikor még világos nappal van és amikor tulajdonképp megkezdődik Palics-fürdő az élet, Szubotícáról lehetetlen a palicsi telefonelőfizetőket felhívni. Ennek egyedüli oka az, hogy Palics-fürdő a környékbeli távbeszélőforgalomban hálózatába esik és a környékbeli telefonforgalomban csak délután hat óráig van a községekben szolgálat. Ezen azonban nagyon könnyű volna segíteni, egyszerűen ki kellene venni Palicsot a környékbeli forgalomból, vagy, ha ezt nem akarják, akkor legalább a nyári hónapokban este kilenc vagy tíz óráig kellene meghosszabbítani a szolgálatot. Amilyen elképzelhetetlen, hogy Wien ne tudjon este hat óra után beszélni Badennel, vagy például Berlin Steglitzzel vagy akár Páris Versailles-el ugyanolyan lehetetlen, hogy Szubotícáról délután hat óráig már a legfontosabb ügyben sem lehet telefonon érintkezést találni Palics-fürdővel. Amikor még éjfél után is könnyűszerrel lehet telefonösszeköttetést kapni Szubotícáról például Párisra, akkor ez a Palicsból való izolálás egészen furcsa és érthetetlen. Ez a politika semmiesetre sem szolgálja Palics-fürdő érdekeit, pedig Palics amugysem fejlődik olyan rohamosan, hogy ilyen intézkedésekkel veszélyeztetni szabadna érdekeit.

— Ön még eddig nem tudta? Éppen a gyapjuanyagokra a legmegfelelőbb a »Persil«. Minden divatos ruhadarabját a színek teljes épségbentartásával legkényelmesebben Persillel moshat. Tegyen egyszer akármilyen kis ruhadarabbal próbát. Meglepődik, hogy az mosás után milyen szép lesz. A gyapju- és színes darabokat természetesen langyos vízben kell kezelni. Persil-lel mosott gyapju ruha marad, nem veszt el formáját, sőt olyan lesz, mint az új.

— Öngyilkos lett egy belacrkvál kereskedő. Belacrkvárról jelentik: Lang József bor- és fűszerkereskedő házában padlásán felakasztotta magát és mire rátaláltak, már meghalt. Tettét valószínűleg pillanatnyi elmezavarásban követte el.

— Távfutó-mutatóvány Szubotícán. Rendkívül érdekes atlétikai mutatóványban lesz része vasárnap Szubotica közönségének. Ruzsics Anto dalmáciai atléta a Jován cár emlékmű körül kitaró-távfutást rendez. Ruzsics Anto délelőtt tíz óráig és délután négy óráig több órán keresztül fut, aminek ellenőrzésére minél nagyobb közönség megjelenését kéri. Mutatóványát úgy is hajlandó végrehajtani, hogy lovakkal tegyek próbára kitaró képességét. A negyvenhét éves atléta bámulatos sportteljesítményével számos díjat nyert külföldön is és legutóbb Zagrebban öt óráig tartó futással nyerte meg a szakértők és a nagyszámú közönség érdeklődését.

— Álhírek Kemal pasa ellen elkövetett merényletről. Angorából jelentik: A legutóbbi napokban a külföldi sajtóban olyan hírek láttak napvilágot, hogy Kemal pasa török köztársasági elnök ellen egy nő revolveres merényletet követett el és az elnök súlyosan megsebesült. A hivatalos török távirati iroda most erősen cáfolja ezeket a híreket.

A lovacskák és a villamos

A városdruha előtt még megoszlottak a vélemények. Néhányan öngyilkosságot tippeltek, mások szívességhűdéssel hirtelen haltak, de voltak színesebb fantáziák is, akik egyenesen tömeges elgázolásról írtak. A kövérdáz terraszán megdőltek a számaszálak a sötétvörös elegáns málnaszörpös poharakban, a cigány kezében megremegett a Ramona című érezteljes befejező taktusa és egy szempillantással később vendég és pincér már hanyathomlok rohant a huszplac felé.

Esemény volt jelen.

Az újonnan felszerelt tvlámpa vakító világossága körül a huszplac sarkán nagy tömeg. A sűrűn egymás mellett gaskodó emberfejekből alig látszott ki a villamos, amely most elhagyatott és sötét volt, mint egy süllyedt hajó. A rendőr felvette a tényállást: a villamos, amely a Jelasieva uca felől robogott a jól megérdemelt remiz felé, a városdruha sarkán, pont ott, ahol a legnappálabb a világítás és legkisebb a forgalom, beleszaladt egy kétlovas kocsiba.

Az első gondolat: esti tizenegy órákor, amikor félóránként döcög el erre egy-egy villamoskocsi és átlag másfélóránként egy autó, vagy flakker, egyenesen művészet ilyen szabályos karambott produkálni. Mindkét részről. Telepatla és intuíció kell hozzá, hogy az a jámbor kétlovas pont abban a pillanatban jgyekezzék keresztül a síneken, amikor a villamos, amelyet csak azért nem hívok itt felér hollónak, mert véletlenül vörös — szával amikor az utolsó, békés és üres villamos gurul el arra Palics felé.

A rendőr megfontoltan jegyez, a tömeg zug és a vezető izgatottan magyaráz egy bácsinak, aki helyeslően bólogat. Végre láthatóvá válik a két dlozat is: két szegény méla szubotical konfliktus. Feksznek a síneken, mint az öngyilkosok, akik pont az utolsó villamost várják, hogy az kitapossa a belüket és keresztülmenjen a fejükön, amely a népdal szerint elég nagy és a busulás céljait szolgálja.

A tömeg elhalmozza részvételylvánitásaival a két szegény párt. Feksznek a jó kemény aszfalt n, mint egy chaiselonguen és csak néha nyitják fel nagy és ragyogó löszemüket. Talán arra is gondolnak, hogy nem is jön olyan rosszul ez a kis műsoronkívüli pihenés. Amerikéznek.

A kocsi nagyot káromkodik, a vezető magyaráz és a finyásabbak felvesztetten menekülnek, abban a hitben, hogy a lovacskák már vissza is adták lelkiüket a teremtőnek. Tényleg, olyan fáradtak, zuzartak és mozdulatlanok az árnyék, mintha már elszállt volna belőlük a lélek. Hosszúváls szomorúsémmel fejték egymásra borul és fáradt örökikéből nedves pára szabadul a nyárestli levegőbe.

— Kampec — jelent ki egy fehérnadrágos újr, aki most jött a moziból, ahol a Hoot Gibson arrivált partidáncok tapsolt.

Azután mégis kiderült, hogy a lovacskák lövd tették az egész csoportosulást. Ugyanis rövid gondolkodás után és a korsós rábeszélésének engedve, feltápdzkodtak és a maguk lábán válik el a tett színhelyét. Könnyebb söröléseket szenvedtek — inná az újság, ha két léon járnának és emberek lennének.

A sarkon az egyik lovacska váratlanul felnyerített. Nagyon és keservesen. Tomporán télméternyi véres csik vrtult.

Vajlon munkába kell-e mennie holnap?

(d. l.)

— Javították a Szombor—sztaribecsei országutat. Sztaribecsejről jelentik: Az elmúlt héten kezdték meg a Szombor—Sztaribecsej közötti országút javítási munkálatait. Egyelőre a Vrbász—Kula közötti utszakasz javítását kezdték meg. A Vrbász községen átvezető útrészben régebben dolgoznak és ez a szakasz már csaknem teljesen elkészült.

— Lemondott a portugál kormány. Lisszabonból jelentik: A kormány kebelében felmerült ellentétek miatt a miniszterelnök benyújtotta a kormány lemondását, amelyet a köztársaság elnöke elfogadott. A kibontakozási tárgyalások már megindultak.

— A Dunagőzhajózási Társaság az osztrák vonalon beszünteti a közlekedést. Bécsből jelentik: A Dunagőzhajózási Társaság, hír szerint, az osztrák vonalon beszünteti a közlekedést. Ennek az az oka, hogy az osztrák kormánynál a szubvenció ügyében megindult tárgyalások nem vezettek eredményre.

— A volt topolai bíró sajtópőre. A szubotical törvényeszkén szombaton Sztarcevic Mátó tanácselnök büntetőtanácsa előtt érdekes sajtóper volt tárgyalásra kitérve. Az ügy előzménye az, hogy Szirtes Sándor topolai községi bíró 1928. augusztus 29-ikén röpiratot adott ki, amelynek a címe »Beszámoló.« Ebben a Beszámolóban Szirtes egész sor vádat emelt a topolai régi községi vezetőség ellen. A röpirat miatt Kiskároly János és társai volt topolai községi előjárósági tagok sajtó útján elkövetett rágalmozás miatt eljárást indítottak Szirtes Sándor ellen. Ebben az ügyben volt szombatra kitérve a főtárgyalás. Kiskároly János és társai képviselőiben Grabovac Pavle ügyvéd jelent meg, míg a vádlottat Urosevic Radomir topolai ügyvéd védte. A tárgyalás megkezdésekor Urosevic Rađomir védő előterjesztést tett, hogy mi-

után nem idézték be a vádlott által bejelentett tanukat, akikkel a vádlott bizonyítani kívánja állításainak valódiságát, a tárgyalást napolják el és a vádlott tanuinak beidézésével tüzzön ki a bíróság új tárgyalást. A főmagyarázó képviselője az előterjesztést ellenezte azzal az indoklással, hogy a bécskai tartomány fegyelmi választmánya már foglalkozott a röpiratban felhozott vádakkal és nem látta igazolva a vádakot. Így tehát nem szükséges tanukat kihallgatni. A bíróság helyt adott a védő előterjesztésének, a tárgyalást elnapolta és az új tárgyalásra be fogja idézni a megnevezett tanukat.

— Hétfőre összehívták Szubotica város villanybizottságát. Szubotica város közgyűlése, mint ismeretes, külön bizottságot választott, amelynek az a feladata, hogy tárgyalásokat kezdjen a szubotical villanytársaság igazgatóságával a villanyáram leszállítása és a város és a villanytársulat jogviszonyának mielőbbi rendezése érdekében. A bizottság, amelynek elnöke dr. Borko Jakab vasutíggazgató és előadója Petrovics Koszta főmérnök, hétfőn tartja első ülését, amelyen, mint értesülünk, a bizottság tagjai áttanulmányozzák a kérdést és mindjárt megkezdik a közvetlen tárgyalásokat a villanytársaság igazgatóságával.

— Gyógyíthatatlan betegsége miatt öngyilkos lett egy szubotical szakácsnő. Szombaton reggel felakasztva holtan találták lakásán özevgy Erdei Józsefné született Szluka Mária negyvenkilencéves asszonyt, a szubotical Wilhelm-szánatórium szakácsnőjét. A rendőrség részéről Mijatov Tósa ügyeletes rendőrkapitány és dr. Gyurisics Mileta ügyeletes tisztí orvos szálltak a helyszínre. A rendőrség megindította a nyomozást és megtalálta az öngyilkos szakácsnő hucsulevelét, amelyet a szánatórium egyik női alkalmazottjához intézett. A levél így hangzik: »Kedves Bőském! Mindenem a tiéd. A szenvedéseimtől menekülök. Isten veled. Erdeiné« Az ügyészség miután kétségtelenül beigazolódott, hogy öngyilkosság történt, megadta a temetési engedélyt.

— Diplomát közzgazdász. Noviszadról jelentik: Szőke Kálmán noviszadi főiskolai hallgató a zagrebi közzgazdasági egyetemen kitüntetéssel diplomát szerzett.

VII. 8

a 18-ik állami osztályorszájáték I. osztályának huzása!

Ne felejtse el még ma megrendelni a: Ön szerencsesorsjegyet Bristolnál Novisad, Željčanić a 27

— Megválasztották az országos színészegyesület új vezetőségét. Beogradból jelentik: Az országos színészkongresszus második napján ünnepi ülés volt, amelyen Makszimovics Bőzsa közoktatásügyi miniszter és Nusics Braniszláv, a kiváló író mondtak beszédet. A közoktatásügyi miniszter beszédében meleg hangon üdvözölte a kongresszus résztvevőit és kifejezést adott annak a reményének, hogy a hazai színművészet, amely a legutóbbi évek során nagyot fejlődött, a kongresszussal fejlődésének újabb állomásához érkezett el. Az ünnepi ülés keretében megválasztották az országos színészegyesület új vezetőségét. Elnökké Nikolics Bőzsát, alelnökké Tucakovics Alekszandart, pénztárossá Pavlovics Ráját, titkárrá Boglics Antét választották meg. A választmány tagjai: Pichler Milán, Sztrefanovics Bora, Sztrofrovics Dragoljub, Dragutinovics Vladeta, Gosics Nikola és Dusanovics Milorad, a felügyelőbizottság tagjai pedig Radenkovics Dusan, Milosevics Mata, Novakovics Franjo és Jovanovics Boja. A kongresszus ünnepi ülését nagyszabású bankett követte, amelyen többek között Makszimovics Bőzsa közoktatásügyi miniszter és Nusics Braniszláv mondtak pohárköszöntőt. A színészkongresszus alkalmából a noviszadi újságíróegyesület is üdvözlő táviratot intézett a színészegyesület vezetőségéhez.

Ágnes krémről gyönyörű lesz

— Dr. Boschán Samu szubotical ügyvéd veszi át az elhalt dr. Mannheim Manó topolai ügyvéd irodáját. A noviszadi ügyvédi kamara hivatalosan közli, hogy a nemrég hirtelen elhalt dr. Mannheim Manó topolai ügyvéd irodája részére dr. Boschán Samu szubotical ügyvédet rendelte ki gondnokul. Dr. Boschán Samu ennek következtében elköltözik a városból Topolára és ott fogja ügyvédi gyakorlatát folytatni. Dr. Boschán Samu egyike volt a szubotical ügyvédi kar legképzettebb tagjainak. Husz év óta széleskörű tárgyalási munkásságot fejtett ki és jelentékeny szerepet vitt a közéleti munkában. Ugyancsak a kamara hivatalos közlése szerint a Szubotícáról elköltöző dr. Boschán Samu irodáját dr. Havas Emil szubotical ügyvéd veszi át, akinek gondnokká való kinevezése egyidejűleg megtörtént.

Elrontott gyomor, bélzavarok, émelygés, kellemetlen száj, homlokfejtás, láz, székszorulás, hányás vagy hasmenés eseteinél már egy pohár természetes »Ferenc József« keserűz gyorsan, biztosan és kellemesen hat. A gyakorlati orvostudomány igazolja, hogy a Ferenc József víz használata a sok evés és ivás káros következményeinél igazi jótéteménynek bizonyul. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben. 16

— **Leégett negyven hold föld termése.** Petrovoszelől jelentik: A petrovoszelői és sztaribecsei hátrban közvetlen a vasut mentén kigyuladt a buza. A mezei munkások és a szomszéd tanyai gazdák ekékkel körülszántották az égő területet és így meg is akadályozták a tűz tovaterjedését, de körülbelül negyven hold termése a tűz martaléka lett. A tűzet valószínűleg a vonatból kipattanó szikra okozta. A kár igen nagy.

Dr. Sattler Mátyás noviszadi orvos négyhetli szadásra utazott. Rendelését augusztus hó 5-ikén újból megkezdi.

— **Halálozás.** Felsőroglaticán hetvenkét éves korában pénteken meghalt apatini Fernbach Erzsébet, apatini Fernbach József földbirtokos nővére. Az elhunytat kiterjedt és előkelő rokonság gyászolja. A temetés szombat délután ment végbe nagy részvét mellett. Az elhunytat az apatini temetőben, a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra. — Csakovecéről jelentik: Nagy részvét mellett kísérték utolsó útjára Kristofics Károly kereskedőt, aki évek hosszú során át a község bírja volt.

— **A vajdasági nyugdíjasok értekezlete.** A vajdasági nyugdíjas szövetség központi vezetősége értesíti a szuboticei választmányi tagokat, hogy folyó hó 14-ikén délután négy órai kezdettel szűkebbkörű választmányi értekezletet tart. Kéri a választmányi tagokat, hogy az értekezleten minél nagyobb számban jelenjenek meg.

— **A jószívű emberek figyelmébe.** Tann Pál szuboticei megrokkant kovácsmester a legnagyobb nyomorban szülődik és a jószívű emberekhez fordul segítségért. Adományokat a Bácsmegyei Napló szerkesztősége készséggel továbbít a szerencsétlen nyomorgóhoz.

— **Uj ügyvéd Sztarakanizsán.** Vernácski István volt polgármester Sztarakanizsán ügyvédi irodát nyitott.

— **Eljegyzések.** Schweiger Bözsi Szentá és Révész Ferenc Sztaribecsei, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Fürst Rózsika Kula és Róna Géza Székesfehérvár,** jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Gruby Lilly és dr. Klein Mátyás orvos Noviszad,** jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Halálos szerencsétlenség egy boszniai bányában.** Szarajevóból jelentik: A Maslovara szénbánya egyik tárnájában pénteken halálos szerencsétlenség történt. Ibrahimics Radován bányamunkás a tárnában dolgozott, amikor egy munkás vigyázatlansága folytán széndioxid hatolt a szűk helyiségbe. A mérges gáz pillanatok alatt ellepte a tárnát és a munkást megölte a gáz. A szerencsétlenséget csak órákkal később vették észre. A munkást, akinek vigyázatlansága a halálos szerencsétlenséget előidézte, letartóztatták.

— **Egy nyaraló noviszadi kislú halálos baleset Ljubljában.** Ljubljánából jelentik: Brummer Vilim kilenczéves noviszadi iskolásfiú néhány nappal ezelőtt érkezett Ljubljánába, ahol egy üdülőtelepen a szünidőt akarta eltölteni. Pénteken egy kirándulás alkalmával a kislú felmászott egy tíz méter magas fára és hirtelen kezdett az egyik ágon. A vékony ág leszakadt a gyermek sulya alatt és a kis Brummer Vilim terült el a földön.

Gerber-féle Góliát barna sör zamatos, tápláló, izletes és pótolhatatlan.

— **A Munkássegély Egyesület közgyűlése.** A Munkássegély Egyesület vasárnapra hirdetett közgyűlést a közbejött akadályok miatt július 21-ikére halasztották.

— **Árlejtés.** A szuboticei vasútigazgatóság július 8-án 30 darab öt hektoliteres kád, július 11-én 30.000 darab téglát, július 12-ikén 1500 kilogramm mosószappant és 1000 kilogramm kristályszódat, július 22-ikén pedig 6000 kiló ólomplomba beszerzésére írásbeli árlejtést tart.

— **Alkoholelleses folyóirat indult Zagrebban.** Zagrebból jelentik: Novi Zsivot címmel új folyóirat indult Zagrebban. A folyóirat, amelyet dr. Macsek zagrebi egyetemi tanár jegyez mint szerkesztő, az alkoholelleses mozgalom propagálására tűzte ki célul. Az első számba Perovics tanár, a zagrebi egyetem európai híru anatómia professzora irt vezetőcikkét »Az antialkoholista mozgalom etikai jelentősége« címen. Ezenkívül számos cikket és tanulmányt közöl a folyóirat, amely havonta egyszer jelenik meg. Előfizetési ára félévére mindössze tíz dinár. A Novi Zsivot a kiadóhivatalnál Zagreb, Opaticska ulica 3 rendelhető meg.

— **A Hadirokkant Egyesület vezetősége értesíti** azokat a hadirokkantakat, özvegyeket és árvákat, akiknek a beogradi felebbviteli bíróságtól jogerős határozatuk van, hogy június végéig járó nyugdíjukat a várcsi pénztárnál felvehetik.

— **Berlinben filmetvetemét állítanak fel.** Berlinből jelentik: A moszkvai filmetvetem mintájára a német fővárosban is megnyílik a közeljövőben a filmművészeti főiskola, amely állami felügyelet alatt fog működni. A filmetvetemen rendezést, filmszínészetet és filmfelvételtant fognak előadni. A tanárok a legkiválóbb német filmszínészek és rendezők soraiból kerülnek ki.

— **A jogászegylet gyűlése.** A szuboticei jogászegylet hétfőn, július 8-ikán déli 12 órakor a törvényszék 61. számú szobájában ülést tart. A tárgysorozaton szerepel az állásfoglalás a bíróság munkaidejének megváltoztatása kérdésében. Az egyesület vezetősége kéri a tagokat, hogy az ülésen jelenjenek meg.

— **Szerencsétlenül járt potyautas.** Petrovoszelől jelentik: Hegedüs István ötvenéves petrovoszelői gazdálkodó Sztaribecsejről egy tehervonattal akart hazajutni Petrovoszelóra. Elrejtőzött az egyik tehervonatszámban és amikor a vonat Petrovoszelő közelébe ért, leugrott a mozgásban levő kocsirol. Olyan szerencsétlenül esett el, hogy súlyos belső sérüléseket szenvedett. A szerencsétlenül járt embert kórházba szállították.

— **Öngyilkosságot kísérelt meg egy elfogott tolvaj.**

Noviszadról jelentik: Vozár Anna kiszácsi asszony, pénteken délben a lakásában egy ismeretlen férfit talált, aki kezében egy nagy csomaggal éppen kifelé indult. Az asszony kérdésre az ismeretlen azt felelte, hogy a csendőrök elől menekült a házba és kétszáz dinárt kínál Vozár Annának, ha elrejtli. Az asszony rosszat sejtve, felszólította az ismeretlent, hogy kövesse a rendőrségre, mire az futásnak eredt. A menekülő embert egy rendőr hosszas üldözés után elfogta és bekísérte a rendőrségre. Itt megállapították, hogy Katyanszki Dusánnak hívják és régen keresett zsebtolvaj. Kihallgatása után a fogdában helyezték el és amikor újból ki akarták hallgatni, Katyanszkit a fogda padozatán hatalmas vértöcsében eszméletlenül találták. Előhívták a községi orvost, aki első segélyben részesítette és megállapította, hogy Katyanszki balkezén felvágta az ereket. Állapota nem súlyos.

A türehtetlen nyári melegben

fe üdülést és fe'frissülést hoz az

OVOMALTINE

amelyet először tejen kell feloldani és azután jégen kibűteni. Az Ovomaltine erőt ad, de nem terheli meg az emésztőszerveket, ami különösen a nagy nyári melegben reaktiváló forrás.

— **A rendőr balesete.** Vrbászról jelentik: Súlyos baleset érte pénteken Korell János vrbászi rendőrt. A rendőr kocsin igyekezett a közeli tanyára és a szemben levő ülésre helyezte a fegyverét. A puská elsült és Korellt a fején súlyosan megsebesítette. A szerencsétlenül járt rendőrt kórházba szállították.

— **Mira az a gyógyvíz,** amelynek használatát szünteté idegességet, fejfájást, bágyadtságot. Természetes összetétele teljesen a karlsbadi keserűvízével egyező, s hatásában azokat felül is mulja. Orvosi szaktekintélyek által ajánlva, s állandóan rendelkezésre álló klinikai házi keserűvíze. Ha fenti bajok egyikében szenved, úgy haladéktalanul használjon Mira keserűvizet. Kapható minden gyógyszertárban, drogeriában és jobb fűszerüzletben. Képvisező: Trafikant Gábor, Szubotica.

— **Ittas állapotban behalott a Tiszába és kocsi-jával együtt elmerült.** Petrovoszelől jelentik: Szivacski Néző petrovoszelői telepes ittas állapotban kocsin igyekezett Vranjevórol Petrovoszelő felé. A réti komp mellett a telepes nekilhajtott a Tiszának és mire a segítségére siető révészek a komppal átértek volna a túlsó partra, a szerencsétlen ember kocsi-jával és lovaival együtt elmerült. Szivacski holtteste még nem került elő.

— **Szépségverseny a palicai strandon.** Vasárnap délután a palicai strand igazgatósága és a Városi Mozi szépségversenyt rendeznek. A felvételeket a zagrebi Stella-filmgyár végzi. A filmfelvételek már délelőtt elkezdődnek és egész nap tartanak, mert lefilmezik a strand egész közönségét is. A szépségverseny délután három órakor kezdődik. A jelentkezők számat kapnak és elvonulnak a közönség, a filmfelvételegész és a zsűri előtt. A zsűri tagjai Karl Laemmtle, az amerikai Universal-filmgyár igazgatója, Lepedat Ilja bankigazgató, Szuvajdsics Sándor városi főszámvevő, Balázs Árpád festőművész, a Vreme, Politika, Bácsmegeyi Napló és a Hírlap egy-egy munkatársa. Ez a zsűri kijelöli az öt legszebb jelentkezőt és ezeket újból lefilmezik premierplanban. Az összes felvételek néhány nap mulva a Városi Mozi-ban bemutatásra kerülnek s a közönség a megváltott jeggyel szavaz. A legtöbb szavazatot nyert »Miss Palic« értékes ajándékot kap. A délelőtti folyamán nemcsak Palicson, de a szuboticei korzón is készült filmfelvétel s ugy azt, mint a palicai közönségről készített felvételeket is a szépségverseny jelöltjeivel egyidejűleg mutatja be a Városi Mozi.

— **A Színházi Élet új száma** a szokott gazdag tartalommal jelent meg. Érdekes képek, cikkek, regény-és kottamelléklet, valamint gazdag rovatok teszik változatosabbá az új számot, amely darabmellékletül »A windsori vig asszonyok« című vígjátékot adja. A Színházi Élet a Literária árusítóinál kapható.

— **Szófiától Nisig — a hálókoeci tetején.** Nisiből jelentik: A vasuti rendőrség pénteken őrizethe vette Csip Ibrahim huszonhároméves mosztári illetőségű fiatalembert, akit az Orient expressz kísérő személyzete talált meg az egyik hálókoeci tetején. A fiatalember kihallgatása alkalmával elmondotta, hogy néhány hónappal ezelőtt utazott Mosztárból Szófiába, hogy ottlakó gazdag nagybátyját felkeresse. Nagybátyja nem akart segítségére lenni és miután nem volt mi-ből élnie, elhatározta, hogy hazatér. Pénze nem volt, ezért kalandos tervet eszelt ki. A szófiái pályaudvaron felmászott a Jugoszlávia felé induló Orient-expressz egyik hálókoeciájának tetejére, ahol elrejtőzött. Ilyen módon utazott egészen Nisig, ahol a vonatkísérő személyzet egyik tagja véletlenül felfedezte rejtekhelyét. A potyautasnak szabályszerűen látamozott jugoszláv utlelevo van, a rendőrség mindemellett folytatja az ügyben a nyomozást, mert az a gyanu, hogy egy nemzetközi szélhámos került a kezébe.

— **Tűz Vukováron.** Vukovárról jelentik: Szombara virradó éjszaka tűz ütött ki dr. Kreskovics orvos házában. A tűzoltóság nagy készséggel vonult ki és másfél órában keresztül tartó megfeszített munka után sikerült is lokalizálni a tüzet és megmenteni a szomszédos épületeket. A Kreskovics ház nagy része a lángok martaléka lett. A kár meghaladja a százötvenezer dinárt. A tűz okát eddig nem állapították meg.

— **Arctilmezzem mindenki!** Díjtalan felvilágosítás és prospektus: Drogerija »Nada«, Subotica.

— **A Tolnai Világlapja új száma** az érdekes képek és olvasnivalók gazdag tárháza. A népszerű hetilap, amely külön regénykötetet ad mellékletül, a Literária árusítóinál kapható.

— **Három ember tűzhalála egy magyarországi községben.** Budapestről jelentik: Bükk községben csütörtökön éjjel hatalmas tűzvész pusztított, amely tízenöt lakóházat és nyolcvanöt gazdasági épületet hamvasztott el. A katasztrófának három emberáldozata is van.

— **Ősszel megnyílik Szubotícán Kunetz Vera Dalcrose ritmikus tornaiskolája.** (Jelentkezni lehet Kunetz-villa Pallé, Amerikanska ul. 6.)

RÁDIÓ

Bécsi kamarazene a rádió vasárnapi műsorán

Hétfőn Budapest ad műsort a középeurópai leadók részére

A vasárnapi rádióműsor élénkebbnek ígérkezik az elmúlt napiaknál és különösen operettelőadásban lesz nagy választék. Hétfőn Budapest ad műsort a középeurópai leadók részére a nemzetközi műsorcsere-egyezmény értelmében.

Vasárnap Beograd jugoszláv népdalokat ad több neves hangversenyekes közreműködésével (21.40). Ezt megelőzően Krklec Gusztáv, a kiváló költő szavai-ja el legújabb verseit (21.05). Zagreb délután labdarugómérkőzést közvetít a helyszínről (17.30).

A külföldi állomások közül Köln operettelőadást nyújt (20.00). Lipszéből szintén operettelőadást hallhatunk (19.30). Nápoly Gilbert »Ártatlan Zsuzsi« című operettjét tűzte műsorra (21.02). Az egyetlen operaelőadást Milánó közvetíti (20.25).

Prágában a szimfonikus társaság fog hangversenyezni (20.10). Stuttgart »A nyár« címmel ad nagy zenekari hangversenyt (20.00). Bécsből kamarazenét kapunk (19.10)

Budapest vasárnapi műsorából kiemelkedik a Rákosi Viktor-est (20.10).

Hétfőn Beograd stúdiójában Rabindranat Tagore költeményeiből olvasnak fel (22.40), utána pedig jugoszláv népdalok kerülnek előadásra (23.05). Ljubljánban a rádiózenekar ad hangversenyt (20.00), utána a rádiókvartett hangversenye következik (21.02).

A hétfői program kiemelkedő eseménye lesz a budapesti hangverseny, amelyet Pozsony, Zagreb, Brünn, Kattowitz, Kassa, Kraków, Posen, Prága, Varsó, Bécs és Vlna közvetítenek (20.30)

Hamburg Lehar Ferenc-estét (20.00), Milánó operettelőadást rendez (20.30). Az egyetlen operaelőadást Nápoly nyújtja (20.50).

Manojlovics Ivánka hangversenye a beogradi rádióban. Manojlovics Ivánka hangversenyekesnö. Manojlovics Dusán nyugalmazott szuboticei főispán leánya július végén hangversenyezni fog a beogradi rádióban

FILM

Két film

Lifka-mozi: *A luxusvonat* — Városi mozi: *Vihar*

Kedves és mulatságos viglétéket mutat be hétfői műsorán a Lifka-mozi. *A luxusvonat* derűs német vigléték, amely sok ötlettel és csufolóddó kedvvel karrikizolja egy bonyolult szerelmi történet keretében egy kis köztársaság politikai életét. A kis köztársaságban minden évben, naptárszerű pontossággal kitér a forradalom és a száműzött köztársasági elnökök csakugy hemzsegnék Párisban. Az elnök fiának és egy uralkodóhercegnő leányának a szerelmi története nagyon mulatságosan bonyolódik ebben az ügyes keretben és a két szerelmes a legmulatságosabb akadályok után egyesülhet. A kitűnő vigléték főszereplői a bájos, pajzánkedvű Dina Gralla és a közvetlen Verobes Ernő már maguk is biztosítják a sikert, amelynek részesei a többi szereplők is, élükön a mulatságos Julius Falkensteinnel és a rendezés, valamint a szép felvételek is hozzájárulnak a szórakoztatáshoz.

A Városi Mozi új filmje, a *Vihar* izgalmas tengerész-történet. Egy vitorlás hajó kapitánya megment egy hajótöröttet, aki legnagyobb ellenségének az unokaöccse. A fiatalember csakhamar beleszeret a hajóskapitány lányába, azonban az apa erőszakosan elválasztja a szerelmeseket. Viharos tengeren és halótörésen keresztül is diadalmasodik azonban a szerelem és a fiatalember a szürkehetetű hajó roncsairól menti meg a biztos halálból szerelmét. Az izgalmas cselekményű film legérdekesebb része az ügyesen megcsinált tengeri vihar. A főszerepekben a szép Virginia Bradford, a rokonszenves Frank Marion és Alan Hale nagyon jók.

(—)

KÖZGAZDASÁG

A vasutigazgatóság felhívása a fakeskedőkhöz

Dr. Borókó Jakab, a szuboticei tartományi vasutigazgatóság igazgatója szombaton a következő felhívást intézte a fakeskedőkhöz: Az őszi kiviteli kampány akadálytalan lebonyolítása érdekében a vasutigazgatóság felhívja az érdekelt kereskedőket, hogy fa, szén, épületfa, téglák és cserépszállítások céljaira a lehetőség szerint szeptember elseje előtt vegyenek igénybe vagonokat, mert a határidő után a rendelkezésre álló vagonokat elsősorban szecsoncikkok szállítására fogják felhasználni és így előfordulhat, hogy hosszabb ideig kell majd várniuk, amíg a vasutigazgatóság kocsi bocsájtja a rendelkezésükre.

A szuboticei mezőgazdasági kongresszus előkészülete. A szuboticei mezőgazdasági egyesületben vasárnap délelőtt értekezlet tartanak az összes vajdasági mezőgazdasági egyesületek kiküldöttjei, a Vajdaság ismertebb mezőgazdasági és szakértői. Az értekezleten száztáru bizottságot fognak választani, amely összeállítja a szeptember elsejére tervezett vajdasági mezőgazdasági kongresszus programját és megkezdi az összes szükséges előkészületeket a kongresszus megtartására. A bizottság vezetősége dr. Franges Ottó földművelésügyi minisztert, valamint a földművelési minisztérium több szakértő főtisztviselőjét is meg fogja hívni a kongresszusra.

Az idei jégbiztosítás. A hazánkban működő számottevő biztosító társaságok fizetőkörében a jégbiztosításnak jelentős szerepe van. A jégbiztosítást főleg vajdasági és horvát gazdák veszik igénybe. A biztosító intézetek ebben az évben jégbiztosításban a következő eredményt érték el:

Croatia	28.677.879	dinár
Dunav	29.219.100	»
Herceg-Bosna	50.983.818	»
Jadransko	43.363.369	»
Jugoszlavia	51.221.460	»
Rossija Fonciere	23.238.693	»
Sava	31.436.788	»
Slavija	33.097.707	»
Triglav	16.641.046	»
Vardar	8.009.504	»

Feltűnő a »Jugoszlavia« és »Herceg-Bosna« a többi intézeteknél jóval magasabb eredménye.

A szeremségi tartomány másfélmillió dinárral járul hozzá a zemuni híd építési költségeihez. Szromskamitrovicáról jelentik: A szeremségi tartomány legutóbbi közgyűlésén elhatározták, hogy a tartomány pénztárából másfélmillió dinárt utalnak ki a Beograd és Zemun között épülő új vasuti híd költségeihez való hozzájárulás címén. Az összeget már elő is irányozták az 1930., 1931. és 1932. évi tartományi költségvetés ter-

SPORT

Vasárnap a SzAND Sztaribecsejen játszik az alszövetségi bajnokságért

Beleszlin centert, Rudics és Kovács összekötőt játszik a SzAND-ban

A szuboticei alszövetség elsőosztályú vidéki csoportjában a múlt héten befejeződtek a küzdelmek. Az első helyet a sztaribecseji Szokó szerezte meg, ami annál nagyobb dicsőség számára, mert a fiatal erőkből álló törekvő együttes csak a tavalyi bajnoki év végén került az első osztályba. A kiváló becseji csapat teljesen megérdemelten nyerte meg a bajnokságot és most a szuboticei bajnok SzAND csapatának vele kell megküzdenie az alszövetség bajnokságáért.

A mindkét csoportban sikeresnek bizonyult szétválasztási rendszer legértékesebb mérkőzése a kétfordulós bajnoki döntő, amely alkalmat ad Szabotica és a vidék legjobb csapatainak találkozására és ezeken keresztül a két párhuzamos osztály szintjének összehasonlítására. A döntő küzdelmek első etapja vasárnap a vidéki bajnok otthonában Sztaribecsejen kerül eldöntésre.

A SzAND vezetősége tizenhárom játékost jelölt

ki a sztaribecseji utra, akikből a következő összeállítású csapat veszi fel a küzdelmet a Szokó ellen:

Ambrus — Held, Rengel — Fischer, Weisz, Gabrics — Kikics, Rudics, Beleszlin, Kovács, Horváth.

Ezeket kivül Kopilovics és Ördög utaznak még el vasárnap délelőtt fél 10 órakor a csapattal, mint tartalékok. A SzAND csapata ezuttal nélkülözni kénytelen Inotayt, aki lábsérülése miatt nem játszhat, ezenkívül nagyobb változást jelent az összeállításban, hogy Beleszlin játszik centert. Inotayt Rudics helyettesíti, halösszekötő posztra Kovács került, míg a csapat többi része a BSK ellen szerepelt összetételben változatlan maradt.

A vidéki bajnok természetesen legjobb garnitúrát állítja ki a SzAND ellen, amelynek legjobb tudását kell összeszednie, hogy a győzelmet megszerezhesse.

A rendkívül érdekes mérkőzést Mdzics Andrija vezeti.

Két válogatott csapat és az összes ifjusági csapatok mérkőznek az ifjusági sportnapon

Reggeltől estig mérkőzések lesznek vasárnap a Bácska pályán

A szuboticei sportoló ifjuság nevelése terén évek óta nagyon értékes munkát fejt ki az Ifjusági Sportbizottság. A rongylabdával, meztől futballozó gyerekek közül szervezett és fegyelmre szoktatott ifjusági csapatok fejlődtek a bizottság irányítása alatt, amelyek közül nem egy már az alszövetségi nagy egyesületek közé került és tagjai egészséges szellemével hasznos tagjaivá vált a sportolók társadalmának.

Az Ifjusági Sportbizottság működésének a nyilvánosság előtt is tanujelét adja évenként az ifjusági sportnapok rendezésével. Ezúttal vasárnap, július hetedikén rendezik meg a bizottság szokásos ifjusági napját a Bácska-pályán, amidőn egész napet kitöltő élvezetes program keretében ad számot az ifjusági sport fejlettségéről. A részletes program a következők szerint:

Az Ifjusági Sportbizottság csapatainak kétszer harminc perces mérkőzése a Borac serlegéért:

I. Délelőtt fél nyolc órakor: Jugoszlávia—Balkán, bíró: Ruzmann.

II. fél kilenc órakor: Gradjanszki—Bajmok, bíró: Perl Attila.

III. fél tízenegykor: Borac—Napredak, bíró: Lukatics.

Fél tízenkettő órakor: az I. és II. győztesek, bíró: Csapó.

Fél kettő órakor serlegdöntőmérkőzés az I.—II. III. győztesek között. Bíró: Sonnenberg.

Délután félnégy órakor alszövetségi ifjusági válogatott—Bizottsági válogatott mérkőzése dr. Mal-

gurszki Babiján vándorserlegéért. A mérkőzésen a két csapat az alábbi felállításban játszik:

Alszövetség: Varró (SzMTC) — Budincsevics, Gabrics (Bácska) — Terényi (SzMTC), Stojanovics, Futó (SzAND), Tonkovics (Bácska), Csapó II., Csapó I., Sonnenberg II., Dömötör III. (SzAND).

Tartalékok: Crnjakovics (SzMTC), Dömötör II. (SzAND), Panicsics, Sarcsevics, Horvácki, Kuszulja (Bácska).

Bizottsági válogatott: Kopunovics (Gr.) — Kollender (Borac), Zvekán (Bajmok) — Kapas (Napredak), Baracskevics (Borac), Futó (Napredak) — Nincsic (Borac), Braun (Bajmok), Gyurovics, Lumovics, Pavicskevics (Borac).

Tartalékok: Gyukics (Napredak), Horváth, Aladzics (Jugoszlávia), Sarcsevics (Gradjanszki).

Bíró: Neverkila.

A program főeseménye délután negyed hat órakor az elsőosztályú kombinált—II. osztályú válogatott mérkőzése lesz (Bíró: Sefics), amelyen a csapatok a következő felállításban szerepelnek:

I. osztály: Virag — Cubics (Bácska), Cérnat (SzMTC) — Mijatovics (ZsAK), Jovanovics, Góncöl (SzMTC) — Csete, Jagica (Sport), Rudics II. Bácska, Barna II. (SzMTC), Szilágyi III. (Sport).

II. osztály: Zsiga (Konobar) — Ceglédi (Ferrum), Ronyec (Postás) — Nagykanász, Bogdán, Kulifal (Ferrum) — Paracki (Postás), Dudás, Stojanovics, Zvekán, Sifis (Ferrum).

Az ifjusági sportnap nivós mérkőzéseit iránt általános érdeklődés nyilvánul meg.

Futballprogram Bácspetrovácon. Petrovácról jelentik: A petrováci Szlovacski SK vasárnap a Vrbászi SC-t látja vendégül. A következő hétre, július 14-ikére a kulai Hajduk csapatát kötötte le a Szlovacski SK, míg július 21-ikén a sztaribecseji Radnicski csapata látogat el Petrovára.

Noviszad—Becskerek válogatott labdarugó mérkőzése. Noviszadról jelentik: A noviszadi labdarugó kerület péntek este tartott ülésén a július 14-ikén eldöntésre kerülő Noviszad—Becskerek városközi mérkőzésre Noviszad válogatott csapatát a következőképpen állította össze: Milutinovics (Radnicski) — Róka (NAK), Abt (Makkabi) — Grünberg (Radnicski), Kárasz (NAK), Kacaf (Makkabi) — Mandics II. (Radnicski), Rencsevics (Makkabi), Tancos (NAK), Paszt (NAK), Schäffer (Makkabi). Tartalékok: Hoffmann, Német, Schelb (NAK), Hacker (Radnicski) és Morgenstern (Makkabi).

Vasárnapi sportprogram Belackván. Belackváról jelentik: Vasárnap a vrsaci Radnicski labdarugó együttese Belackván mérkőzik az Orosz Sportegylet és Szokó kombinált csapatjával.

A Vrbászi SC Petrovácon. Vrbászról jelentik: A VSC vasárnap egy kombinált csapattal Petrovára járul, ahol az ottani Szlovacskival játszik barátságos mérkőzést. A VSC Schmidt, Totomirov, Hilkene I. és II. és Elzász nélkül áll ki a mérkőzésre

Vasárnap Bécsben tárgyalnak a jugoszláv-magyar sportbékéről. Zagrebból jelentik: Vasárnap Bécsben találkoznak a jugoszláv és magyar futballszövetségek delegátusai, hogy az egy év előtt megszakadt sportérintkezés újra felvételéről tárgyaljanak. A jugoszláv szövetséget a tanácskozáson dr. Riboli József főtájtár és dr. Pandakovics szövetségi kapitány képviselik, míg a magyar szövetség Kenyeres főtájtár és dr. Csányi a PLASZ társelnökét bizta meg képviselővel. A JNS a maga részéről két feltételhez köti az érintkezés helyreállítását. A magyar szövetség garantálja, hogy a Jugoszláviában vendég szereplő csapatai tartózkodnak minden politikától és hogy a béke megkötése után még ebben az évben lejátszák Beogradban a Jugoszlávia—Magyarország válogatott mérkőzést.

Osztályozó mérkőzés Szomborban. Szomborból jelentik: Vasárnap délután rendkívül érdekes mérkőzést játszanak Szomborban a Sport pályán. Két vidéki II. osztályú csoport első helyezettei: a Szombor TK és a vrbási Dulcis csapatai osztályozó mérkőzésen döntik el a bajnokság kérdését. A meccs 6 órakor kezdődik, előtte a szombori bérkecsisok a sofförökkel mérkőznek.

Legjobb hirdetési orgánium a „BACSMEGYEI NAPLO“

Stara-Moravica

A PETKUS-t nagy érdeklődéssel fogadták és nagyon sokan tisztították.

A gép a megadott teljesítményt túlhaladja, cca 40 százalékkal lehet többet ráengedni, mint az előirt teljesítmény. A tisztítási eredmény kielégítő, a gép kezelése semminemű nehézséget nem okozott.

Szakács M. és Tsi
hengermalom
Stara-Moravica

Žednik

A gép népszerűsítésére reklámul a jó tisztítást használtuk. - A berendezést a községben megelégedéssel fogadták és igen szép mértékben vették igénybe. A gép a megadott teljesítményt túlhaladja, a tisztogatási eredmény jó, a kezelése pedig nem okozott nehézséget.

Tisztelettel
Pressburger i Huber
Žednik



Sorsdöntő

a gondosság a vetőmagtisztító- és osztályozó-gép helyes megválasztásánál!

Érdeklődőink költégetéssel szolgál és fizetben megékinthe'ő a vezérkép-iseletnél:

Željeznička ul. 105/107 **Bárdos és Brachfeld, Novisad** Željeznička ul. 105/107



hiába óvja életét, ha egy közönséges légy, pondró vagy egy akármilyen más megfertőzött rovar egy szurással megmérgezheti. Védekezzen ezek ellen a rovarok ellen és használja a

SHELLTOX

legtökéletesebb rovarirtószert. A Shelltox fecskenézésére Shelltox-fecskenédőt használjon, mert ez garantálja a legnagyobb teljesítményt. Azok a rovarok, amelyeket a levegőbe fecskenézett Shelltox-felhőkék érnek, BIZTOSAN ELPUSZTULNAK és néhány perc alatt

megtisztítja a lakást a legyektől, molyoktól, szunyogoktól, bolháktól, poloskáktól, hangyáktól, svábbogaraktól, ezeknek petéitől és lárváitól.

Nyomatott használati utasítást minden árusítónál kaphat. A Shelltox használata a lakás higiéniáját jelenti a legnagyobb mértékben.

Mindenütt kapható



Ha mintákat kér, közzölje velünk, hogy
Férfiszövetek
nyári ruhák
felöltők
Női szövetek
ruhák, kosztümök
köpenyek
Selyem, mosóanyagok, vászon
óhajt-e

Kastner i Ohler, Zagreb

**H. BECKER & Co. HAMBURG
esőköpenygyár**

főképviseelője

ALEKSANDER KLEIN ZAGREB

A beográdi tisztai egyesület és a csendőrség egyedüli szállítója

Képviseelőim gazdag férfi, női, gyermek, gumlított szövet és trench-coat kabát kollekciókkal uton vannak. Saját érdekében tekintse meg passzform, konfekciós, felülmulhatatlan modelljeimet és b. rendelését csak az én kollekcióm megtekintése után adja fel.

Férfi fürdőnadrág	8	Selyem reform-nadrág minden nagyságban	30.-	Cserkészszing zöld színben	28.-
Női fűzőruha, legdivatosabb mintázással	75	Selyem kombinó és ingbuji I-a minőség	65.-	Férfiing minden színben	30.-
Gyapjú női fürdőruha	95	Férfiöv divatcsattal	6.-	Férfiing selyem elővel	40.-
Füzdősapka minden színben	6	Női gummiöv minden színben	10.-	Apacsing minden nagyságban	52.-
		Gyemézőzokni	2.50	Puplinging legszebb divat színben végig egy anyagból	92.-

Olcsó szezon vásár
BRAČA
LITTMAN-nál
SUBOTICA (HUSPIAC)

NYILT-TÉR

OKRUŽNI ŠKOLSKI ODBOR GRADA SUBOTICE.

Oglas

-Ovime se oglašuje l. javna cferalna licitacija po kraćenom roku za zidanje osnovne škole u dobrovoljačkoj koloniji »Mali Beograd« u km. 23 na Topolskom drumu.

Licitaciji učestvovati mogu samo preduzimači, koji imaju zato ovlašćenje od Min. Gradj.

Nacrt, uslovi i predračun mogu se dobiti u gradskom gradj. odelenju, uz naplatu od Din. 30.—

Ponude treba predati do 17. jula 1929. prepodne 11 sati, u gr. gradj. odelenju komisiji za otvaranje ponuda.

Subotica, 6. jula 1929.

Za predsednika Okr. Škol. Odbora:

Selimir Ostojić s. r.
gradonačelnik.

7546

Tüzifára árajánlatot kér a bácsko-petrovoszelói iskolaszék

27 vagon elsőrendű búkkhasábra, leszállítva legkésőbb 1929. augusztus 31-ig árajánlatot kér a bácskopetrovoszelói iskolaszék. A búkkhasábnak két éves vágásnak s dorongmentesnek kell lenni. Írásbeli s rendszeresen felbélyegzett ajánlatokat legkésőbb július hó 10-ig kell benyújtani. Közlebbi felvilágosítást Szladity Román isk. igazgató ad.

Bácskopetrovoszeló, 1929. június hó 27-ikén.

Szladity Roman Mikov Zárko
iskolaszéki jegyző. 7137 iskolaszéki elnök.

Üzlethelyiség

szoba-konyha lakással

aug. 1-re kiadó

Nilovanovics György Novisad

Pušičeva ul. 25

7447

SENAT GRADA SUBOTICE.

Broj: 9077/1929. sen.

Oglas

Ovim se raspisuje ofertalna licitacija za liferaciju od 64 vagona (640 tona) uglja za upravu grada Subotice.

Reflektanti neka podnesu propisno biljegovane i zatvorene ponude u gradskom senatskom eksibitu do 15. avgusta 1929. god. do 11 sati pre podne.

Dobavni uveti i formular ponude može se dobiti u gradskom gradjevnom odelenju za vreme zvaničnih časova.

Zakašnjele ili telegrafske ponude neće se uzeti u obzir.

Subotica, dno 5. jula 1929.

7442

Gradski Senat.

Plisszirozó üzletem részére, amelyet az S. Ad. Engl cégtől vettem át, az Engl cég már nem vállal plisszirozást, hanem a megrendelések ugyanazon házban (Rudičeva ul. 5.) Čović Vince üzletében vagy lakáson Cara Dušana ulca 6. (a Vas Ádám-vendéglővel szemben) adandók át.

Gép- és sablonplisszékét, ruhahímzéseket a legdivatosabban és pontosan, olcsó áron készítetek.

7597

BASCHNÉ RÉVÉSZ ANNA

Értesítés

A »Gondviselő temetkezési egyesület« Bácsko Petrovoszelon, értesíti vidéki tagjait, hogy a rájuk eső díjösszege vonatkozó igényüket 1930. július 1-ig a Bácskopetrovoszelói keresztény gazdasági banknál annál is inkább bejelenteni sziveskedjenek, mert a később beérkező igénykövetelés kifizetve nem lesz.

Egyben felhívjuk a vidéki tagokat, hogy bejelentésükhöz pontos címüket is csatolni sziveskedjenek.

Gondviselő temetkezési egyesület

felszámoló bizottságától,

Bácsko Petrovoszelón.

7154

OPŠTINSKO POGLAVARSTVO PADEJ.

Br. 1686/1929.

Oglas

Opštinskom poglavarstvu u Padeju potrebno je 7 (sedam) vagona prvoklasnih bukovih drva za gorivo, dvogodišnji sek, bez oblica i panjeva.

Uslovi se mogu videti u beležničkoj kancelariji.

Reflektanti neka podnesu svoje ponude do 30. jula t. g. ovom poglavarstvu.

Padej, 5. jula 1929. god.

Nečitljiv potpis s. r.
beležnik.

7369

Eladó vendéglő!

A bácsko-petrovoszelói Ipartestület f. hó 14-ikén 16 órakor önkéntes nyilvános, szóbeli árverésen a legtöbbet ígérőnek, szabadkézből, örökáron eladja a saját tulajdonát képező, 1908. helyrajzi számú, valamint a 494. házszámú, 225 négyszögöl területű, teljesen téglából épült vendéglői helyi engedéllyel (mesno pravo) rendelkező házat a hozzártatózó melléképületekkel együtt.

Az árverési feltételek bármikor megtekinthetők az Ipartestület irodájában. 7329

»RUSZANDA«

MELENCEN — FÁNÁT

A legjobb iszapfürdő Jugoszláviában. A legbiztosabb gyógyeredmények reuma, csusz, srkofula és csonttuberkulózis ellen. Az idén új park és kabinberendezések

7434

A NÉMET FREJLEIN

IRTA: KUBÁN ENDRE

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ
EREDETI REGÉNYE

A mentők a még mindig ájult Trudét beszélgettek a kórházba, ahol az orvosok nyomban megvizsgálták. Megállapították, hogy valóban csak zuzódásai és horzsolásai vannak és hogy két hét múlva teljesen egészségesen fogja elhagyni a kórházat.

Ezalatt Gyulay Atanász detektívönök becsöngetett Bánlaki igazgatóékhoz. A szobalánynak, aki beengedte, megmondta, hogy a nagyságos asszonnyal kíván beszélni. Bevezették a szalónba, ahol azonban jó tíz percig kellett várnia, amíg Bánlaki Sándorné előkerült. A kövérkés asszonyt az eset nagyon felizgatta, az izgalom pedig pirossá tette az arcát. Berizsporozta tehát magát, mielőtt a vendégét fogadta volna.

— Bocsásson meg nagyságos asszonyom, — kezdte a detektívönök — de nem kerülhettem el a háborgatását, mert az esetet jegyzőkönyvbe kell foglalnom. Nagyon kérem, méltóztassék nekem mindent elmondani, amit csak tud.

Bánlaki Sándorné először azt akarta éppen kijelenteni, hogy az esetről éppenséggel semmit sem tud, de aztán meggondolta magát és kissé akadozva beszélt:

— Ugy történt, hogy kijelentettem a kisasszonynak, hogy tovább nem maradhat a házamban. Erre szó nélkül ment a szobájába, felvette kosztmijét, mely most is rajta van és el akart távozni. Én akkor pedig a szobaleánnyal magamhoz kerettem és szemrehányásokat tettem neki. Lehetséges, hogy nagyon indulatos voltam. de meg is volt rá az okom. A kisasszony erre kirohant a szobából, kiment a folyosóra és becsapta az ajtót. Azután megtörtént a szerencsétlenség.

— Milyen természetű volt az összeszólalkozásuk?

Bánlaki Sándorné először hallgatott, majd kijelentette, hogy erre a kérdésre nem válaszol. Hiába kérlete a detektívönök, az asszony ragaszkodott álláspontjához.

Az udvaron a cselédség még sokáig tárgyalta az esetet. Találgatták, hogy mi készítette a szépséges német kisasszonyt, akit mindenki szeretett,

erre a végzetes tette. Azonban anélkül, hogy elfogadható okot találtak volna, szétoszlottak és ment mindenki a maga munkája után. Ugy félóra múlva amikor a szemetes kocsinak a csengetése újból összehozta őket, nagybölcsen jelentette ki a viciné:

— Hát bizony várandós volt a lelkem. Csendesnek, szolidnak mutatkoztam, de éppen az ilyeneknek van sok a fülük mögött. A némennek volt egy szenteskedő leánya, aki a legényekkel szóba sem akart állni és ha szerelmeskedésről beszélünk, mindig elpirult. És aztán egy szép reggel arra ébredtünk, hogy a drágalatos megszökött egy húszárral.

Valamennyien jól mulattak az Örzse történetében.

— Hát lehet, — szólt bele a dologba Strassburgerék öreg mindenesé, a Panna, aki tavaly elhagyta a férjét, a kocsi, mert mindig részeg volt és verte, — hát lehet, hogy a német frajla is olyan volt, mint a csendes víz, amely partot mos. De ha ezse lett volna, nem kellett volna neki leugrani az emeletről. Ugy kellett volna csinálnia, ahogy a Muticskó sógorék Esztikéje csinálta.

— Hogy csinálta ez? — érdeklődött Lidi szolgáló.

— Biz az ugy csinálta, hugám, hogy amikor a gazdája fia, a Grün Aladár megejtette, otthagytta a helyét és elment máshova és elszegődött. Volt gondja rá, hogy ott is kikezdzjenek vele és amikor az is megtörtént, visszajött, elment a cupringerhez és hamarosan már is a Rátóti ügynök úrnál mosogatta az edényt a konyhán. A Rátótiék szoba ura, egy kereskedősegéd, az Esztit egy este ott tartotta éjszakára. Elteltek a hónapok és Gyuricskó Eszti befeküdt a Fehér Kereszt kórházba, ahol dundi kis fia született neki.

— Hol itt a szok és, hogy valakinek gyereke szülessen? — kérdezte a kotnyeva Lidi.

— Fogjad be a palacsintalesődet, hugám. Az ész most gyün. Mikor a gyerek megjött és Eszti is jobban érezte már magát, hozatott magának levélapírost az anyjával, az én sógorasszonyommal és három levelet írt. Egyet az Aladár urnak, egyet a másik városba István urnak és egyet a kereskedő segédurnak. A három levél egyforma volt és az Eszti mindegyikben azt írta, hogy »tudatom magat, hogy kis fia született és hogy teljesen hasonlít magára, az édes-

apjára, azért legyen szives és gondoskodjon a gyerekről, mert én szegény vagyok és nem szeretnék emiatt a törvény elé menni, de hiszem, hogy ezt nem is kell megtennem, mert maga sem akarhatja, hogy a dolgom bíróság elé kerüljön. »A leveleket aztán szépen elküldte. Aladár válaszolt elsőnek és azt írta, hogy havonta küld ötszáz dinárt, amíg a gyerek hat éves lesz, de az Eszti ne szóljon a dologról senkinek, mert az kellemetlen volna neki, mivel most akar egy gazdag leányt feleségül venni. A másik léten a kereskedősegéd írt és tudatta, hogy a gyereket nem ismeri el, de nem akar pörösködni és azért felajánl havi kétszáz dinárt. Csak az István ur nem felelt, de ezen is segítettünk, mert a sógorasszonnyal elmentünk ügyvédhez és felszólítást íratunk neki. Erre aztán megjött és egyezkedni kezdett az ügyvéddel. Az ügyvéd havi ezer dinárt kért, mert az István gazdag kereskedő, végül aztán kiegyeztek ötszáz dinárban. A gyerek nemsokára bekerült a gyermekmenhelybe, ahol az állam költségén nevelik. Az Eszti pedig minden hónapban pontosan megkapja a három udvarlótól a pénzt, amiért az ujját sem kell mozdítania. Egy iparoslegény erre feleségül is vette az Esztit és önállósította magát. Így lett Muticskó Esztiből mesterné, mert ezse volt.

— Bizony ezse volt. — hagyták rá a többiek és Lidi szolgáló is néma csodálattal bólintott kócos fejével.

Ezalatt szegény Geller Trude ott feküdt a kórházi ágyon. Mikor hosszú órák múlva magához tért, minden tagjában rettenetes fájdalmat érzett. Ernyedt, fáradt kezeivel végig tapogatta magát és testének minden részén kötéseket érzett. Lassan felnyitotta bányadt szemét és ott látta maga mellett a kórházi ápolónőt.

— Élek — suttogta halk hangon — pedig meg akartam halni.

— Él — válaszolta az ápolónő — és nem is fog meghalni. Semmi komolyabb baja nincsen.

Trude nagyot sóhajtott, de nem szólt többet.

Csendes, jó beteg volt. Sem az orvosoknak, sem az ápolónőknek nem okozott sok gondot. Mindenben szót fogadott nekik és azok örvendőve látták, hogy javulása, gyógyulása gyorsan halad előre.

(Folytatása következik.)

**Abszolút biztos és eredményes munka csak az egyhengeres szelepnélküli
HOFHERR-féle nyersolajtraktorral**

érhető el, amely HOFHERR-cséplőgéppel vagy HOFHERR-traktor acélékével párosítva a legtökéletesebbet nyújtja. — Minden gépvásárlásnál ügyeljünk arra, hogy a gépek a világhírű

Hofherr-Schranz-Clayton-Shuttleworth
gyári nevét viseljék, mert ezek a legjobbak, legolcsóbb üzeműek és a legtartósabbak

OLCSÓ,

mert nyersolaj-üzemű és bámulatosan csekély kenőolajat fogyaszt.

Egyszerű a kezelés,

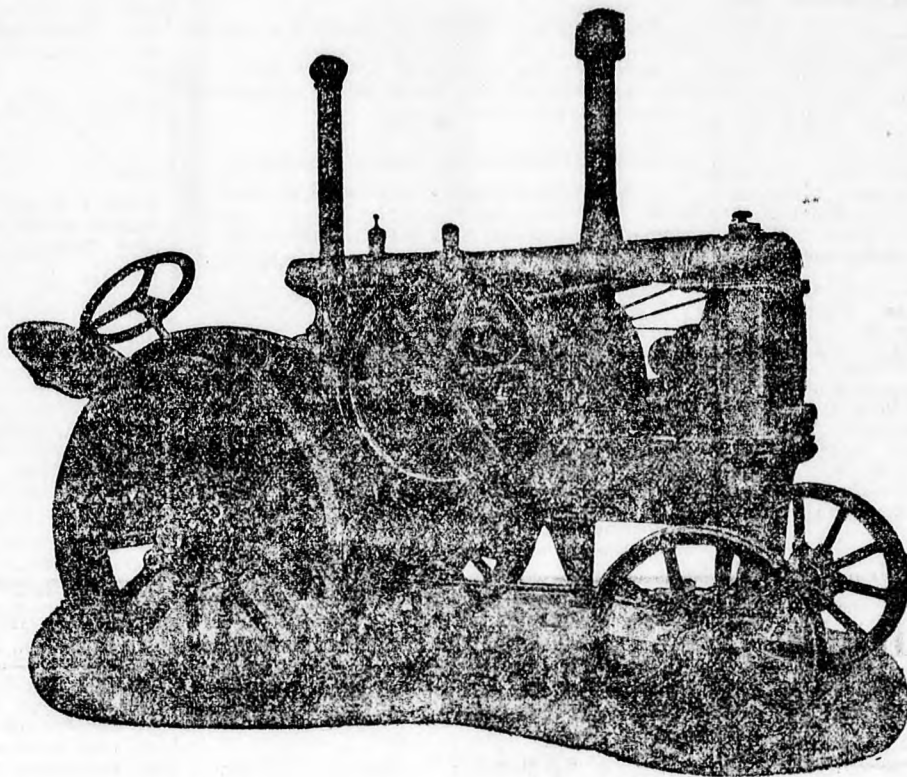
mert a motor egy hengerrel dolgozik.

TARTÓS,

mert alacsony fordulatszámú.

Üzembiztos

mert semminemű könnyen tönkretételhető részei nincsenek (szelepek, mágnes és gyújtógyertyák hiányoznak). **Mindennemű üzembiztos** üzemzavar kizárt.



A nyersolajtraktorok gyártásánál hosszú évek során nyert tapasztalatok alapján traktorainknál más nyersolajtraktorokkal szemben a következő előnyöket tudjuk felmutatni

Izzófejgyújtás

acélöntésű izzófej segítségével. — A tengelyek és fogaskerekek edzett krómnikkelacélból készülnek.

Forgó- és golyócsapágyak.

Központi olajozás és elsőrendű önműködő Rádiátoros hűtés.

Ez a traktor a legjobban bevált szántási, cséplési és vontatási célokra!

Üzemben levő gépeink óriási száma a tulajdonosok nagy megelégedettsége és az elért eredmények legjobb bizonyítékai gépeink kiválóságának.

Auš i drugovi k. d.

HOFHERR-SCHRANTZ-CLAYTON-SHUTTLEWORTH

OSIJEK

Desatičina ulica 17

ZAGREB

Petrinjska ulica 26

NOVISAD

Temerinska ulica 1

V. BEČKEREK

Miletičeva ulica 3

SOMBOR

Rad. Putnika venac 10

BEOGRAD

Karadjordjeva ulica 79

SKOPLJE

Ulica 99

LEVELEZÉS

Esanton keresem oly karcu urileány ismeretséget, aki megfelelő hozománnyal hozzásegítene ahhoz, hogy egy külföldi gyárral Zagreb-ben vagy Beogradban tárgyas alapon garántáltan magas védelmü gyárat létesíthessenek. Szükséges összeg 250.000 dinár. Izr. vallásu, 31 éves kereskedő vagyok. Csakis komoly leveleket kérek. Őszi nász-jeligére a kiadóhivatalba. 7299

KIRAKATÚVEGEK, TÜKRÖK GARANTÁLT ELBŐRENÜ MINŐSÉGBEN KAPHATÓK AZ „ALBA-TÜKRÖGYÁRNÁL NOVI-SAD.” 4877

M. T. Drágaságom! Meglepődve vettem kézhez a múlt vasárnapi Bácsmegeyi Naplót úgy látszik véletlenül kifelejtették apróhirdetésem közlését. Leveledek megkaptam. Ő ezen a héten nem lesz itthon. Feltehetően beszélni szeretnék veled. Kérlek ird meg rögtön a találkozás idejét. Számtalanszor csókollak. 7197

Nem sablonok, hanem külön egyéni izlés szerint készülnék Branchler butorai. Subotica. Halpiac.

HÁZASSÁG

Megnősülne jómódu izr. kereskedő megfelelő hozománnyal. Bővebbet Vilim Geszner, Sombor. Florijanova ul. 39. 7429

Magas, barna, 34 éves, állami tisztviselő feleségül venné azt a nőt, akinek segítségével más állásba tudna elhelyezkedni. Esetleg benősülne. Vallás nem határoz. Leveleket „Komoly” jeligére a kiadóhivatal továbbít. 7474

Anyahelyettesnek keresek 40 év körüli özvegyet, vagy leányt, megfelelő hozománnyal, mely ingatlanban biztosítva. Teljes címmel ellátott fényképes ajánlatok „Önálló faiparos” jeligére a kiadóba kértetnek. 7470

Házasság céljából megismerkedne 150 000 dinár készpénzzel rendelkező jobb iparos hasonló családból való hozzáillő jövelő nővel. Leveleket „Katholikus” jeligére a kiadóba kér. 7308

Ösinos elváltasszony (önhibáján kívül) kitűnő gazdaasszony komoly szándéku 40 éves izr. urak ismeretséget keresi házasság céljából. Leveleket „Jó gazdaasszony” jeligére a novisadi fiókkiadóhivatalba kér. 7394

FOGLALKOZÁS

Magiszterek, asszisztensek, gyakornokok állást nyerhetnek gyógyszerárakban. Kemiklja, Novisad. 7447

Borbélysegéd, fiatal, elsőrangú munkás, azonnal beléphet. Vidákovich József, Sombor. 7459

Gazdaasszonynak menne vidéki családhoz vagy magános urhoz 40 éves nő. Megkereséseket Traub Ferenc, Sombor címre kér. 7488

Fazekasségedet keresek azonnali belépésre, jó fizetés mellett, állandó munkára. Csáki Imre, Bačko Gradište. 7426

Elárasítók limonádés-kocsikhoz azonnal felvételt. Johanna szikvizgyár, Subotica. 7430

Papucsszégedet férfi-szeges munkára keresek. Balogh Márton papucsos (Bajski put.). 7425

Irodakisasszony, ki az államnyelvet tökéletesen bírja, felvételt. Gim a kiadóban. 7408

Fűszerszéged gyümölcs-szakmában ideiglenesen felvételt. Kaucióképes és szerb, vagy német nyelvet is beszélő előnyben részesül. Gim a kiadóban. 7355

Vasuti nyugdíjas időközönkénti utazásra kerestetik. Bővebbet a kiadóban. 7354

Fiatallány és utazót keres Abrahám és Ivansek fűszernagykereskedő, Sombor. 7412

Almolnárt, szorgalmas, tapasztalt, gyakorlatlalt bíró szakembert keres Hubert Dávid malomtulajdonos, Ada. 7413

Főmunkári állást keresek 2-3 vagonos malomban. Próbaidőre is elmegyek. — Mihalec János, Bácska Topola, Szekfü utca 839. 7408

Jómunkás papucsszéged azonnalra felvételt. Sági József, Mali Idjós. 7378

Városi magános orvos keres 30-45 éves, becsületes, szorgalmas, nőt, aki háztartását egyedül vezetné. Számító nők kiméjlenek. Ajánlatok „Orvos” címen a kiadóba küldendők. 7431

Ápolónőt szerényt, jövelkűt, 15 éves fennjáró leánykához állandó állásra keresek. Ajánlatokat fényképekkel és fizetési ígérekkel megjelölésével „Ápolónő” jeligére a novisadi fiókkiadóhivatal továbbít. 7395

Eros általános ügynőskég ismét megkezdte működését, Subotica, Gyümölcsiac. 7493

Óraszéged, perfekt, aranyjavításban is jártas, azonnal beléphet. G. Hauslinger, Osijek, Corso 3. 7473

Kifutófiú felvételtik pálinkázásban. Halpiac, Franknál. 7458

Rövidára-szakmabeli fiatalabb segéd, aki vevők látogatására is használható, alkalmazást nyerhet Herrmann Ignác cégnél, Sombor. 7463

Okleveles gyógyszerész keresek praxszissal, magyar, szerb, nyelvtudással. Heiszler gyógyszerár, Szenta. 7049

Kifutóleányt felvesz Spitzer szőrmeáruház, Subotica, Sokolska ulica. 7491

Kiszolgáló kisasszony és kávéleány felvételtik Steiner cukrászdában. 7490

Fényképszéged, német nyelvtudással, állandó állást nyerhet. Freilichter előnyben részesül. Ugyanott tanonc is felvételtik. — Beiszmann K. fényképező, Novi Vrbas. 7462

Kolonialgrossfirma sucht verlässlichen, erfahrenen Magaziniher mit Referenzen, ferner Kanzleihilfskraft, perfekt schriftdeutsch, eventuell Anfänger(in). Offerte, Gehaltsansprüche an Trafjka Wolf Velikakikinda. 7411

KINTORNA



Feleség: Szép tőled Apus, hogy elcsalogatod a méheket, amíg a befőttem kinyitom!

Vacsora után a háztasszony megkérdi a művésznőt: — Kedves kisasszony, most mindjárt kíván énekelni, vagy hagyunk még egy jó órát a vendégeknek?

A többszörös özvegy azt mondja a kérőjének: — Köszönöm barátom a megtisztelő ajánlatot, de én, aki már három férjet temettem el, ezután inkább özvegyi sorban akarom leélni hátralevő napjaimat. — Fogadjon el engem negyedik férjének. Hátha megfordul a szerencse.

Brumzala megkérdi egyik ismerősétől: — Hol van a lányod, olyan régen nem láttam? — Bécsben volt egy szanatóriumban, kioperáltatta a vakhelét. — No és hol van a kisbaba?

Bohémekek egymásközt. — Remek ötletem van, heme gyünk egy kávéházba és megírunk egy operettet. — Mi jut eszedbe? Fogalmam sincs az operettcsinálásról. — Nem baj. Van nekem annyi ötletem, hogy bele se fér egy darabba. — De én a szcenáriumot sem tudom megcsinálni. — Az sem tesz semmit, én nagyszertien értek hozzá.

— Na és a dialógusokat? — Azokat is én csinálom. — Kuplészöveget sem tudok írni. — Ez aztán igazán az én specialitásom. — De hát mondd, tulajdonképpen mit fogok én csinálni? — Te fogod kifizetni a feketémet.

Jancsi: Neked nem volt influenzád? Én meg voltam hülvé, három héttig nem mehettem iskolába. **Pista:** Nekem sokkal súlyosabb bajom volt. Éppen a szünidőben voltam beteg.

— Bocsánatot kérek, az az ur nagyon türelmetlenkedik. — Hagyjon már békét! Egy órája mondom, hogy azonnal fogadom.

Gabona-Liszt-Korpa-Komló-zsák

PONYVA

legolcsóbban kapható

EUGEN HERED

NOVISAD

Jermenska ul. 3 Telefon 21-93

Távíratcim: Juterza, Novisad

Képviselete: Mehanička Fabrika Užarske Robe i Fabrikacije Reča, Silvio Papo, Sarajevo

Magánórát adok szerb, magyar, német tantárgyakból és kézimunkából. Javító és magánvizsgákra előkészíték. Hegedűsnő, tanítónő, VII., Miloš Obilićeva ul. 33. 7154

Kereskedelmit végzett, nő, magyar., 28 éves fiatalember megfelelő alkalmazást keres több évi gyakorlatlalt, tőla és eszerőgyárban vagy gazdaságba. Megkeresést „Antialkoholista” jelige alatt a kiadóba kérek. Az esetleges fizikai munkától sem irtózom. 7358

Fogtechnikussegéd azonnalra, esetleg későbbre kerestetik. Laboratóriumi gyakorlatlalt bíró előnyben. — Levélbeli ajánlatok Müller Károly fogtechnikai laboratóriumához, V. Becekerek küldendők. 7410

Fiatallány, megbízható, garanciaképes, pénztárosi vagy hasonló állást keres. Ajánlatokat a kiadóba kér „Megbízható” jeligére. 7479

Iroda és raktárkezelésben jártas leányt keresek. Szerbül tudó előnyben. Pasiceva ul. 10. 7480

Tanuló 4 középiskolával fizetéssel felvételtik. Eskenházy, Trumbićeva ul. 17. 7415

Erősebb kifutót állandó alkalmazásra felvesz Trafikant, Cara Lazara 18. 7268

Fűszesben jártas házikisasszony vagy özvegyasszony kerestetik azonnalra. Kézimunkához értő előnyben. Leveleket „Lelkiismeretes” jeligére a kiadóba. 7356

Fiatallány és fűszerkereskedősegéd állást keres. — Szives megkereséseket Ivan Kardos, Braća Fischer cégnél, Čakovac címre kér. 7391

Elsőrendű munkaerő bármely vállalatnál alkalmazást vállal. Cim és információ dr. Fenyves Ferencnél, Bácsmegeyi Napló. 7364

Suche Erzieherin, deutsch- und serbischsprechende zu zwei Kindern im Alter von 13 und 8 Jahren. Solche mit französischen und Klavierkenntnissen bevorzugt. Offerte an Dr. Jenő Szegő, Temerin, Bačka, erbeten. 7269

Fehőrnemű varrónő vállal varrást, javítást, házba is megy cim: Cernojevićeva 38. 7418

Tanoncokat felvesz Korhec szalámi gyár. 7416

Gépiró, szerb-magyar levelező felvételtik. Korhec szalámi gyár. 7417

Ügyes ondoláló és manikűrös azonnalra felvételtik. Amerika szalon. 7200

Ügyes kiszolgálóleányok rövidáruszakmából azonnali belépésre kerestetnek. Csakis szakmabeliek jelentkezhetnek. Cim a kiadóban. 7223

Két faszobrászt, fiatal, ügyes munkást keres Weigner Lipót, Senta. 7287

Asztalosstanoncot, lehetőleg néhány középiskolával fizetéssel felvesz Erdélyi, Lifka-mozi udvarában. 7433

Allami

osztálysorsjegyek és egyéb értékpapírok eladására ügynőket felvesz Kemény banküzlet, Manojlovićeva 3. 5565

Kifutót felveszünk. Antun Kramer i drug. 7304

Almolnárt keresünk azonnali belépésre. Önálló munkaerők fizetés megjelöléssel jelentkezzenek, Matija Szakács i drugovi, umjetni mlin, Sztara-Moravica. 7270

Hűlgyek, magánfelek látogatására németgyártmányu praktikus tömegcikk terjesztésére felvételtnek. Kereset legkevesebb napi 150 dinár. Jelentkezések a németbirodalmi eladási organizatiónál, Grauding cégvezetőnél Subotica, Hotel National. 7287

Fogtechnikus, 16 éves gyakorlatlalt, a technika minden ágában jártas, állást cserélne. Szives megkereséseket „Fogtechnikus” jeligére a kiadóba kér. 7802

Német szűcssegédet állandó munkára felvesz Itzler Dávid, szűcs, Mol (Bácska). 7467

Képviselek. Magas és állandó kereset új, szenzációs minden házban szükséges patenteikk eladásával. Ajánlatok Ljubljana, post. pretinac 287 címre küldendők. 7318

Pincérügynőskég, Freudfeld Vilmos Pancevón ajánl, keres, elhelyez mindennemű, elsőrendű kávéházi, szállodai személyzetet. 7324

Mezőgazdasági gép, műszaki-, autó- és olajszakmabeli tisztviselő, kereskedelmi érettségivel, tíz évi irodai gyakorlatlalt, jelenleg egy gabonacég könyvelője, állást keres. Szives megkereséseket dr. Szántó Miklós, Sombor címre kér. 7326

Szővőket keresünk azonnali belépésre. Ajánlatok Prva Jugoslavenska Mehanička Tvornica Tkanina za Namestaj, Sombor címre küldendők. 7327

VÉTEL-ELADÁS

Frissítő fől lakását és



rendeljen Mácsai-féle szabadalmazott, praktikus dupla ágylat, amely naplaira összecsuható, nagyon alkalmas minden házban, vendégszobákban, szállodákban, nyaralókban nélkülözhetetlen. Megtekinthető egész nap Csákány és Kovács kárpitos üzletében, a szerb templom során Subotica. 7495

Gyapjufőzősegédet keresek állandó munkára és ugyanott eladó egy darab 3 lörös üllő gőzkazán üzemben megtekinthető. Mező Sztován, Subotica, Sava Tekelija ulica 13. 7496

Pianinó sürgősen, olcsón eladó. Megtekinthető Vilsonova ulica 50. Zongorahangolás és javítás műhelyben. Vidéki megrendéseket is elfogadok. Krombholz. 7424

Gőzlokomobilt, 3-4 HP jókarban levőt azonnali megvételre keresek. Ajánlatok a pontos adatok és ár megjelöléssel Aleksander J. Marić, Kafana „Jadrana” Peć (Stara Srbija) címre küldendők. 7406

Gyapjuszárítógép, bécsi gyártmány, eladó. D. Genčić, Srbobran. 7448

Esztergapatot 250—300 cm. csucsilavolsággal megvétele keresek. Leirással el látott árajánlatot a kiadóra kérek. 7477

Vörshagyma, egyiptomi, egy és fél dinár, bálászgőzre egy dinár kilónként. — Kiss István, Subotica, Majszánski put 58. 7426

Szodagyár, komplett, szóda és kracherli töltésre alkalmas, 700 üveggel, olcsón eladó. Érdeklődni lehet Schosberger Gyulánál, Novisad, Futoška 25. 7446

Fodrászüzlet, jóforgalmu, a vasutigazgatósággal szemben eladó. Érdeklődni lehet Braća Zomočević fodrászüzletében, Subotica. 7423

Mángorlógép, egy villany-luszer, egy fehér ebéllőasztal és 4 csöves rádiókészülék olcsón eladó. Cim a kiadóban. 7427

Palicsi villa nagy parkkal, forgalmas helyen, eladó. — Cim a kiadóban. 7267

Tűzfűtő, I. búkkhasabot. II. búkkhasabot, I. gyertyánhasabot, tölgy- és búkkfűrészgári hulladékot bármely mennyiséget vagontételben szállít megbízásból Freudinger Hugó, Sombor. Fakesereskedőknek és iparvállalatoknak külön ajánlat. 7472

Motorkerékpár kitűnő márká, négyütemű, keveset használt, 7500 dinárért eladó. Cim: Németh Miklós, Feketié. 7291

Gradsko gospodarstvo u Paliću — bivša poljoprivredna škola — prodaje u velikom plemenito belo vino iz roda 1927. po 7 dinara od litre i to rizing, keviđinka i medeno belo. Gospodarsko odelenje, Gradska kuća.

A palicsi — volt földmives iskola — városi gazdaságban eladó literenként 7 dinárért az 1927. évi termésű fehér fajbor nagyban, rizing, kövidinka és mézes fehér. Gazdasági ügyosztály, Városháza 7317

Butorok és más ingóságok árverése lesz július 8-án délután 3 órakor I. Sokolska u. II. lakáson. — Leltár megtekinthető dr. Klein Mátyás ügyvédi irodájában. 7111

Ház a Szegedi szőlőkben, Budanovičeva ul. 34. eladó és azonnal átvehető. Érdeklődni ugyanott. 7296

Komplett modern rézhálószoba eladó. Cim Weiszné. Kuhačeva 2. 7393

Jókarban lévő amerikai redőnyös íróasztalt megvételre keresek. Kalmár. Közgazdasági Bank. 7256

Műlábak

műkarok, gyűgyfűzők, tám-gépek és betegtoló-kocsik, Schönbrunnal, Szubotica. Paje Kujundžićeva 20. 5817

Teljesen jókarban levő 501-es Fiat-autó eladó. — Megtekinthető IV. Harambašićeva ul. 27. szám alatt. 7201

Eladó

101 kat. hold Baranyában, sik vidéken, 5 szobás uri lakással, gazdasági épületekkel 1.200 000 dinár.

165 magyar hold baranyai birtok nagyvendéglővel együtt, külön 4 szobás lakóházzal, élő és holt felszereléssel együtt, négy-szögölenként 12.50 dinár.

24 kat. hold Pécs közelében 2 tagban, egyszerű épületekkel 320.000 dinár.

Hatjártatú gőzmalom Beremenden, 4 és 2 szobás lakással, gazdasági épületekkel, belsőséggel, 500 000 dinár.

400 magyar holdas birtok Baranyában, prima fekete humusz talaj, vasut és miut közelében, épületekkel, magyar holdankint 9000 dinár.

80 magyar hold Harkány közelében, épületekkel 720.000 dinár.

Bővebb felvilágosítással szolgál **SZIGRISZT** közvetítő iroda, Pécs. 7401

Zongora jutányos áron eladó, esetleg bérbeadó. Szilvási Ferenc, Vilsonova ul. 36. 7483

Használt 1/2, 1, 1 1/2 literes üveget vásárolunk. Juyotranzit, Subotica, Manojlovičeva ul. 3. Steiner-ház. Tel. 801. 7476

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és számos kétszemesen számít. Legjobb apróhirdetés ára 10 din. Csak felhívogzott jelölés leveleket továbbítunk. Kérleküldöközéshez vilámbányeg melléklet.

Rentabilis új iparvállalat fölépítésére és bevezetésére iparvállalatot szerető **500.000 din rral rendelkező társ kerestetik**

A jövő biztosítva. Tiszta jövedelem naponta 5-6.000 din. Leveleket német nyelven „Új iparvállalat” jeige alatt a novisz di fiókkiaodóhivatal továbbbit

Óvás!

Növényi kártevők elleni permetezésnél a biztos hatás titka, oly **Schwinfurter-zölipor** használata, mely eredeti 1/2 kg. csomagokban „Aeroplá” védjeggyel (ábra mint itt látható) van ellátva

Garantirano čist Schweinfurter Zeleni № 7922 1/2 Kg.

KEMIKALIJA, NOVISAD ARSE TEODOROVIC (SLJUKINA) ULICA 7.

Vigyázzunk a védjegyre!

Kapható mindenütt. Ismertetőt díjtalanul küld:

Wallace

a **detektívregények királya!**

Négy új olcsó Wallace:

Kató és a tizek
A 13-as szoba
A pénzhamisító
A három tölgy titka

Füzve **20** dinár
Kötve **34** dinár

DANTE-KIADÁS
KAPHATÓ
A BÁCSMEGYEI NAPLÓ KIADÓ-HIVATALÁBAN

Villaház Palićon, a fenyvesek során nagy bérjövdelemmel, több lakással butorozva, gazdasági épületekkel, szőlő, gyümölcsös kerttel, 2 láncc földdel olcsón eladó. Bővebbet Földes ruhaüzlet. 7484

Régi téglá, ajtók, ablakok, vasak eladók. Pašićeva u. ca 10. 7482

Raktáron tartok állandóan prima bel- és külföldi gépszijakat legolcsóbb áron. Gyurits Gábor, Kula. 6249

Teherautók, az egyik 1 1/2 tonnás „Horch” motoros, másik „Büssing” gyártmányu, 2 téglá- és 1 tetőcserep prés eladó. Közelebbi cim a novisadi fiókkiaodóhivatalban. 7365

Használt boroshordók minden mennyiségben azonnal tölthető 50 literű 7000 literig kaphatók Krix Lajosnál, Subotica, Mažuraničeva ul. 19. 7112

7 és fél kapa jól termő szőlő a Buckában eladó. — Cara Lazara 8 7295

Eladó ház VI. kör Kvaternikova ulica 14. nagy teltelkel. Bővebbet Vilsonova ulica 44. 7296

Szjirtarcsa két részből, 1500x1500 mm. furat, 150 mm. megvételre kerestetik. Ajánlatokat a kiadóhivatal továbbbit. 7233

Eladó Ada község központjában modernül berendezett vendéglő, gyönyörű teremmel színelőadások és táncvigalmak rendezésére, fedett, fűthető tekepálya, biliárd asztalokkal. Bővebb felvilágosítást készséggel nyújt a tulajdonos özv. Szabóné Kádár Erzsébet Palićs, Horgoški put 78. és dr. Király Károly ügyvéd, Ada. 7319

Eladó a szentai határban, Keviben, Sándor Károly-féle 30 éve fennálló nagyforgalmu korcsma és vegyeskereskedés nagy épületekkel, 1 hold bekerített portával, kedvező fizetési feltételek mellett. A bolt-helyiség a hozzátartozó lakással és raktárral esetleg hasznosbérbe is kiadó. Értekezhetni lehet a helyszínen. 7236

Modern csaiádi ház eladó. Š osova ulica 8 7246

Beltéren házépítésre alkalmas telek eladó. Jukičeva ul. 8. 7247

Szálloda, kávéház, étterem bérlete, teljes berendezéssel, mozival, terasz- és kerthelyiséggel, nagy járási szökhely központján átadó. Megtekinthető biztosító üzlet. „Bömches” ügynökséggel, Bačka Topola. 7249

Eladnám más vállalkozás miatt 1914-beli kazánból, csőpléből, elevátorból álló 1914-beli 6-os Hohherr S. G. Shuttleworth cséplőgarnitúrát, teljesen felszerelve, minden aprósággal együtt. Megtekinthető tanyámon. Burány K. Antal, Senta, Tornyos-puszta. 7321

Gőzmalom, vámörlesre berendezve, fél vagon teljesítményű jutányosan eladó. Bővebbet Kunert Katalinnál, Kač (Bačka). 7397

6-os, 8-as MÁV-golyós cséplő, új, jutányosan eladó. Üzembem megtekinthető Vadócz Károlynál, Bácskatonálán. 6789

Fűzők, orvosi rendelésre, haskötők legmodernebb kivitelben Gutainánál, VII. Ostojičeva ulica 32. 4839

Nyelcilámpás Ingelen rádiókészülék, teljesen új, komplett szobaantennával. Ahemo anódpótló-töltővel. Brown hangszórával, eladó. Cim a kiadóban. 7281

Magánjáró cséplőgarnitúra, 8 HP cséplésre készen, kazán vagy cséplő külön is. eladó. Csikmák garázs. Senta. 7325

Szép gobelin képek magánkézből olcsón eladók. Singer Bernát, Miloš Obitič ulica 1. 7349

Sörshordókat, használt, de jó állapotban levőket, megvételre keres. Gertner Emil, Titel. 7384

Csorépy, piros holdfarku, cca 22.000 darab, Szubotican raktározva, olcsón eladó. Cim a kiadóban. 7380

Elelmiszerárúsító-bódó az állomással szemben hat éves szerződéssel betegség miatt jutányos áron azonnal átadó. Csak személyesen tárgyalok. Ügynökök kizárva. Bővebbet a kiadóban. 7341

Auto és rádió **akkumulátor** készítése, javítása, töltése mindennemű anyagpótlással Wilhelm, Pašićeva ulica 2. 6386

„Palma” cipők kiválóságát minden vevőm dicséri. „Palma” cipőárúház, Huspica, volt Mácskovicsház. — Szandáikülönlegességeim megérkeztek. 3631

Hol vásárol a vidéki legolcsóbban kész férfi, női, fiu és gyermekruhát Szubotican? Földes Samu ruhaárúházában, Rudics ucca gyümölcsiac. Férfiöltöny 525, divatraglán 675, női felöltő 425, gyermekruhák 225, Trencs coat 725, munkásruhák 140 dinártól. Tessék meggyőződni vételkényszer nélkül, ügyeljen a cégre. 2751

Kerti ernyők nagy választékban kaphatók Birn József ernyőgyárában, Ada. 6666

Fél fehérháló eladó. V., Miška Prčića 20. 7118

EDUARD KRAUS NOVISAD

Mielőtt bármit vásárolna, kérjen árjegyzéket konkurencia nélküli áron

Külön **LINOLEUM OSZTÁLY**

Kivánatra szín és kivitelről mintával szolgálunk

A legdivatosabb **ridikülők** valamint jóminőségű **bőröndökölcsön** csakla

Schlagernél, a készítőnél kapható Subotica, Aleksandrova ul. 1

Malomtulajdonosok figyelmébe!

SZALLITUNK „Gebrüder Bühler A. G. Uzwil” svájci gyártmányu minden modern malomgépet.

VÁLLALUNK malomszerelést, rekonstrukciót, gépek átserelését.

KÉSZITÜNK saját műhelyünkben minden mintájú elevátort, csigákat, exhausztorokat, köburkolatokat, filtereket, stb.

Eppler és Mihók malomszerelők
Vel. Bečkerek, Bajzina ul. 22 2459

Északamerikába: Canadába, Délamerikába: Argentiniába, Braziliába stb. utazni szándékozóknak **ingyenes felvilágosítást nyújt a FRANCUSZKA LINIJA**

Zagreb Beograd Sombor
Vel. Bečkerek, Obala Princeza Jelena 3

LIFKA-KERT

Csütörtöktől világvárosi műsor film és varieté! **Gisl Smaus**
Naponta új műsorral. Terezina „Adiue Mimí“
c. operettből. Modern táncok és énekek
RAMON NOVARRO
a szépséges amorozó legújabb szerepe
ZSARNOK
Szenvédeyes szerelmijáték. Színhelye Brazília festői
szépségű spanyol dominiuma. **Rendés helyérek**

Eladó

50 hold

Sebesicsen fekvő prima szántóföld közte 6 hold kaszáló

141 hold

Sebesicsen fekvő prima szántóföld, közte 15 hold prima kaszáló és 10 hold prima hat éves jöltérmet, elsőrendű szőlő gazdasági épületekkel.

Felvilágosítást ad
Zentai János,
„Barzel“ cégnél
és **Vidákovics**
Bozsán Antal
V. Hajduk Veljka ul. 10
Suboticán

Férfiak örök ifjúsága!

10 dinár ellenében diszkrétan kapja szakorvosi leírását egy szencziácós találmánynak. Azonnali eredményért garancia **A. Mayerhof** ortoped szakújszól, Vel.-Becskerek

Jépszekrényt mészárosoknak garanciával azonnal szállít Ujváry Ferenc asztalos, Temerin. 6834

Jó állapotban levő használt Fordson-tractorkok, Oliver-ekék, Ford-autók, Ford és Fordson-alkatrészek — azonnali szállításra a legolcsóbb áron kaphatók. — Földvári Béla cégnél Szatari-Becsej és Senta. 5635

Ház, igen szépen rendezve, vil anyvilágítással, eladó. Tomićeva ulica 56. (Szand-pálva mögött)

Emeletes ház a város központjában, újonnan épült, 20 évig adómentes, 70.000 dinár évi jövedelemmel, azonnal eladó. Érdeklődni lehet Miladinović ügyvéd irodájában. 7240

Vashordók, erős abronccsal, benzín és olajszállításra alkalmasak, továbbá egy 4-es számú pénzszekrény és különböző irodai berendezés eladó. Érdeklődni lehet Braun Móránál, Eéka, Bánát. 7468

Joghurtos üvegek, egynegyed literesek eladók. Gulyás tejszarnok, Rudićeva ulica 3. 7492

Tejszarnok, jól bevezetve, más elfoglaltság miatt eladó. Havi tiszta jövedelem: 3-4000 dinár. — Bővebbet Gulyás tejszarnokban, Rudićeva 3. 7488

Ház eladó, két szoba több mellékhelyiségekkel áll. Česka ulica 30. Érdeklődni lehet Sudarevićeva ulica 75. 7486

6-os cséplő gyári elevátorral, cséplésre készen tizenhatalmas dinárért, 6-os magánjáró kazán tízezer dinárért eladó. Vadócz Károly, Bačk-Topola. 7486

Eladó 8-as Schlick alakított láncoz magánjáró, egy darab 70-80 HP Stock motor 6-vasu ekével, 1 drb 6-os alakított fogaskerékes Marschal lokomobil, 2 darab Fordson-tractork, egyik majdnem vadonatúj, alig használt állapotban, egy 15 HP Wochanka szivógázmotor, egy 12 HP nyersolajmotor Dresdener Gasmotoren gyártmányu, egy drb Hofherr gyártmányu tengeri szártépő, egy darab fogaskerékű, alakított 8-as Első Magyar Gazdasági magánjáró, 54"-os hasongyártmányu cséplővel, 1 drb alakított Hofherr-féle fogaskerékű 8-as magánjáró, 12 éves, 1 drb 1909-es Hofherr-Schranz 720 mm gyűrűsapágyas cséplőszekrény, 1 drb 1917-es 10 HP Renauer-gyártmányu húzatos benzínlokomobil, teljes felszereléssel, valamennyi kifogástalan üzemképes állapotban jutányos áron és kedvező feltételek mellett kapható. Agrikultura, Szombor. 7132

Ingatlanok és árúk

vételét és eladását közvetíti, bizományi árut értékesít, értékpapírokat, sorsjegyeket vesz és elad. Kemény banküzlet, Manojlovićeva 3. 5565

KÜLÖNFÉLE

Kiadó irodának beltéren egymáshányiló ucca szoba Gimnaziska 6. emeleten. 7494

Eutorozott csinos szoba azonnal kiadó. Paja Dobanovakog ulica 3. a Nemzeti szállóval szemben. 7475

Jövendőmondó. Megmondom bárkinek a jelent, a jövőt és mulját. Pénteken álmomban jövendölök. Tudnom kell a pontos születési napot és 3 hajszálat is kérek. Küldjön be ajánlott levélben 10 dinár bélélyvet. Hercinger Ferenc Baiairie, postafiók 2, Románia. 7407

Két uccai szoba, mellékhelyiségekkel augusztus elsejére kiadó. 13. Novembra ulica 9. 7478

Pénzkölcsönt

folyósít ingatlanokra, váltókra ékszerre, értékpapírokra és egyéb dologi biztosítékokra Kemény banküzlet, Manojlovićeva 3.

Egy betegsége miatt nyomorba jutott kereskedő kéri ezután a jólelkű emberek enyhítő segítségét. Címe R. L. Subotica, Madjarska ulica 40. 7312

Ajándék óra

Ismételten figyelmeztetjük a t. fogyasztó közönséget, hogy minden

IDOL CIPŐKRÉM

dobozban van egy betű. Ha a betűkből az



szót összeállítja, vagy **120 darab** vegyes betűt beküld, kapczért jutalmul **egy szép órát**



Prva Jugoslavenska Keména Fabrika d. d. **Novisad**

Ismét jönnek azok

a régi bajok, amikor az időjárás megváltozik. Végtagok, a fej, a fogak, a kéz, a láb és az egész test részére reumatikus bajoknál és különben is a Feller-féle Elsáfluid, amely már 32 év óta mindenütt használnak és amely valódi áldás a háznál. Külsőleg és belsőleg használható. Kapható mindenütt, próbálve 6 dinár, kettős üveg 9 dinár. Ahol nem lenne kapható, rendelje meg közvetlen postán legalább 62 dinárért Feller gyógyszerésznél Stubica Douja, Centrala 135 (Hrv.) A gyomornak: Elsá-pilulák 6 doboz 12 dinár.

Kérje mindenütt a Franck-féle BOCK barna sört!

Biztos szer az elhullt haj pótlására
az újonnan feltalált, francia
„MICHEL“
hajéncés az Állami Vegyvizsgáló Laboratórium által engedélyezve, kiváló tulajdonságú és nagy sikerrel alkalmazható. A „MICHEL“ hajéncés a legújabb szer a hajhullás és az esetleges megrakodás ellen, visszaharazolja a kihullt hajat, erősíti a hajgyökert, megszünteti a hajkorlát és minden más bajt, amely hajhullást, vagy őszülést okoz. Szétküldi utánvétellel „MICHEL“ Beograd, Vastna ulica 8/II. Kapható a Deitál gyógyszerárban, Knez Mihajlova ulica 1. valamint Chemical-Works, Vilsonov trg 107. A 60 grammos doboz 115 dinár, a 80 grammos 150 dinár, a 100 grammos 185 dinár, a legnagyobb és legerősebb 160 grammos doboz 200 dinár. Minden dobozhoz állít levelet mellé, ke ve, si érdeklőség esetén a postán visszaküldje.

Eladó
Zágreb főuccáján
nagyforgalmu
divat-, játék- és rövidáruüzlet
más vállalkozás miatt. Cim a kiadóban

VÁROSI MOZI

Csütörtök—vasárnap
Kettős műsor!

Samuka a háremben

Főszereplő: SAMI COHEN
A preri fla
Főszereplő: BUCK JONES

2 szép szoba, konyha, kamara, élőkamra augusztus 1-re kiadó. — Érdeklődni Ádám Róbertnél. 7457

14 lánco föld szállással a város alatt felébe kiadó. Bővebbet Csató, VI., Ilrska ulica 4. 7350

Kiadó azonnalra kisebb butorozott szoba havi 75 dinárért. Palmotićeva ul. 79. 7248

Vendéglő, jóforgalmu, a tópolai vasuti gyalogbejárónál, licso pravóval hasznóberbe kiadó és azonnal átvehető. Érdeklődni lehet Szatmári Péter italmérésében. Bácska Topola, a község háza mellett. 7409

2 pinceszoba kadó VIII. Zeljeznicka ul. 12. Csató. 7464

Három szoba, előszoba, konyha, speiz mellékhelyiséggel augusztus 1-re kiadó. 13. Novembra ul. 10. 7424

Komplett 3 szobás uri lakás fürdőszobával, villanytelep mellett azonnali beköltözésre kiadó. Bővebbet Tóke asztalosnál, Palmotićeva ul. 20. 7414

Palison két szoba, konyha, speiz azonnal kiadó. Dubrovačka ul. 54. 7481

Pékiség lakással, vagy anélkül a beltéren kiadó. — Schlöisinger órasüzlet a főpostával szemben. 7370

Uccai egy szoba-előszobás lakás mellékhelyiségekkel kiadó. Petrogradska ul. 19. 7357

A főuccán egy újonnan épült emeletes épületben lévő két uccai szoba s vízvezetékekkel felszerelt mosdószoba, nagy uccai erkéllyel butorozva vagy butor nélkül augusztus elsejére kiadó. Felvilágosítást nyújt „Dunav“ biztosítási Vilsonova ulica 11. 7308

300 holdig keresek felesbe, vagy hasznóberbe birtokot a Dráva mentén. Nagy Lajos, Mali-Idjós. (Bačka) 7212

Szuterón pince 17 méteres azonnal kiadó. Donát, Vilsonova ulica 6. 7282

Irodahelyiségek azonnalra és augusztus elsejére Labor üzletházában kiadók. Bővebbet telefon 12. 7923

Eutorozott szoba, egy- és kétágyas, kiadó. Sudarević ul. 72. 7315

„Lukatec“ kiváló fiatalító szer, megint kapható minden gyógyszerárban és drogériában. Postai szétküldés Blum gyógyszerár a főpostával szemben. Leírást Din. 2.— ellenében küldünk. 6190

Különbejárato butorozott szoba, konyhával és egy üres szoba július 15-ikére kiadó, VII., Hadzićeva ulica 4. 7183

ELADÓ

Hofherr
32 HP.

nyersolaj traktor teljesen új
Érdeklődni lehet
Zentai Jánosnál, a Barzel cégnél, Subotica

A legnagyobb suboticei **kölcsönkönyvtárban**
Strossmaj rova ul. 16. (Lipicaház)
4000 kötet legújabb magyar, szerb, német és francia könyv közi válogatást. Bőrlétes havonta 25 cinár. Betét 50 dinár. Naponta cs nélhat

Wolfner gépszijjal munkát, időt és pénzt takarít meg. Szuboticaei egvedárusító Barzel vasúzet. 6117

Négyszobás lakás kiadó augusztus elsejére. Jugoszláv Union Bank épületben. 6821

Diákéányok ellátást nyervehetnek az iskolai évre r. kat. uni családnál. Cim a kiadóban. 7294

Kétszobás üres modern lakás azonnalra kiadó. Cim I. kör Putnik trg 12. 7419

Két uccai szoba, előszoba, összes mellékhelyiségekkel város házával szemben nov. 1-re kiadó. Felvilágosítást ad Richter-büffé. 7260

Modern lakás, a város legszébb helyén, Lichtneckert palotában, parkettás 4 szoba, mellékhelyiségekkel, fürdőszoba, vízvezeték, kiadó. Érdeklődni dr. Vécsey Samu ügyvéd urnál, Aleksandrova ulica. 7320

Apróhirdetések Szuboticaén az Aleksandrova ulicán a Pressburger-féle üzletben, a Pašićeva ulicán a Rádió-Reklám irodájában, Universitas könyvkereskedés Aleksandrova ulica, Földes Samu ruházletében, Gyümölcs-piac, Noviszadon, Szomborban, Szentán, Veliki Beskereken ottani fiókkiaadóhivatalainkban is eredeti áron feladhatók.

Kétszobás lakás, konyha, élőkamra, pince, 9 méteres folyosóval kiadó. Petrogradska 17. 7293

A gyümölcsös kosár

Irta: Kosztolányi Dezső

Cseresznye:

— Csitri iskoláslány, kacér, pirossapkában, tavaszil délelőtt. Még izetlen, de azért üde és kedves.

Málna:

— A vérem, melyet átfűtött a napfény, lázasan lüktet s ha hozzám érsz, azonnal kiserked belőlem. Vékony bőröm pihés, forró, mint egy leányarc. Nincs parfümgyár, mely versenyezhetne természetes illatommal, melyet hegyekről és erdőkől hozok. Kéjes om-latagsággal heverek és várlak én, a szerető, az igaz szerető, az egyetlen, akiből nincs több ezen a szomorú világon.

Szőlő:

— Grófnő, uszályos zöldsejtem szoknyában, udvari bálon.

Berkenye:

— Ó, ez a gyűrött, lötyögő barna ruha, mely mult századok avult divatját idézi. Vidéken tanítónősködöm. Kesernyész szájjammal szakadatlan ezt hirdetem: »Gyermekeim, csak az erény boldogít, csak a szorgalom, csak a munka.«

Banán:

— Afrikai táncosnő, egy párisi bárban, csak felvettéknek. *Awfully excentric!*

Görögdinnye:

— Ki látott ilyen tenyeres talpas, életkedvtől duzzadó, terebélyes némbert? Szoptatós dajkának ajánlom jobb házakhoz, vérszegény csecsemők mellé.

Citrom:

— A régi kedvesed, akit elhagytál s most sápkóros a butól és megsavanyodott a sok-sok szenvedésedől. Csak őszi estéken élvezheted, amikor visszaemlékezéssel arra, ami elmúlt, langyos teával fölhangitva, erősen megucrozva hamis érzelmességgel.

Aszaltszilva:

— Ne csufoljátok szegény nagymamát, hogy bőre olyan rancos s arca majdnem fekete a vénségtől. Valaha én is ott ringtam a leveles ágon, táncoltam a betyár szelekkel, frissen és fiatalon. Szépségem azóta a muló idővel eltűnt, de nem vesztett kárba, csak átalakult, megváltozott, befelé fordult. Tartalom lett belőle: jóság és édesség.

Egres:

— Paraszt pesztra a faluról. Éretlen, zöld, ropogós. De vannak, akik kedvelik az én zöld csókjaimat is.

Alma:

— Mindenki fölött álló, igaz, megunthatatlan. Iz, mely hűsít és melegít, komoly zamat, amely táplál mindörökké. Az anya vagyok, az anya...

Sárgabarack:

— Ó a kívánatos, andalító, polgári asszony, a hü, puha, de kissé kacérka feleség, az akit régibb regényíróink »érett szépség«-nek neveztek, ugy harminc és harmincöt körül, családi körben, gyermekek között, egy nyaralóhely verandáján, sárga pongyolában.

Szilva:

— Szegény proletáraszony. Sok van belőlünk, nagyon sok. Azért vagyunk oly olcsók, nagyságos ur. Kék bluzunkban, kék szoknyánkban napszámos munkát végzünk, téglákat hordunk épülő házakhoz.

Eper:

— Színésznő.

Szamóca:

— Színinövendék.

Narancs:

— Vigasztaló és enyhítő. Lázás inyek csillapítója. Minden szomjúság oltója. Betegnek mellett virrasztok, mint ápolónő.

Őszibarack:

— Egy nemzetközi verseny hamvas szépségkirálynője.

Ananász:

— A démon, aki mindenkit megejt füledt flaszterével, testszín fátylaival, üvegszerűen-áttetsző csilámszoknyaival. Világvárosok roppant szállodáiban tünnek fel, előcsarnokokban és éttermekben, álnévek alatt, mint elvált asszony, vagy kétes grófné, arany kokaindobozzal csuklómon. Anyák, óvjátok tőlem fiatalokat.

Naspolya:

— Beteg, vízkóros övegy, dagadt lábakkal, sárga-barna foltos arccal. Izem, akár a vízé. Nyugdíjamban kevés. Tapasztalatom sok. Magvas igazságom azonban senkinek se kell.

Datolya:

— A pálmák és szflinkszek országából érkezem s bármennyire megszoktak, idegenül tekintek a közrendű gyümölcsökre, melyekkel egy kosárba raknak. Mit

tudnak ezek a verőfényről, a sivatag izzásáról, a kék majmokról és a zöld madarokról. Bőröm olajosan-barna. Szájam nedves a vágytól. Indus tekintetével kigyókat búvöltem.

Hecsedli:

— Valaha vadrózsa voltam. Most csak egy fanyar vénlány. Egyszerű, bordó ruhám telisteli tüvel. Állandóan varrogatok. Ne nyuljatok hozzám: szurok.

Ribiszke:

— La Traviata. (Verdi zenéjével.)

Szeder:

— Fűstös, maszatos. Cigánypurdé.

Meggy:

— Utálom a többi édeskés társamat, aki csak kellemes óhajt lenni. Savanyu bölcseséget prédikálók, harcot, feminista jövőt: »Nem kell limonádé, nem kell többé középkori lovaglásság, jogot a nőknek!«

Körte:

— Karcu. Ellenállhatatlan. Diadalmas. Micsoda nyak, micsoda természet. Hódoljatok. Én vagyok a királyné...

WEEKEND

Film, amelynek Karinthy Frigyes és Kosztolányi Dezső játszik a főszerepét

Irta, rendezte és fotografálta: Tamás István

És még mondja valaki ezek után, hogy nincs európai filmgyártás!

Sőt! Nemcsak filmszínészeink, de színész-íróink is vannak. Például Karinthy. Eddig csak azt tudták róla, hogy kitűnően ír. Aztán, valaki felfedezte a rajz-tehetségét.

— Nini, hisz Karinthyban egy karrikaturista vezetett el! — mondották meglepetéssel.

De nem volt éppen igazuk, mert gazdagon ömlő csufolódo kedvét írott alakjain töltötte ki. Egy ízben valamelyik kis darabját adták a Teréz körúti színházban. A próbákon megjelent a szerző is. Az egyik jelenetnél indulatosan rászólt a »hősre«:

— Mi ez, Ripacs ur?

Eltolta maga mellől és megjárta helyette a szerepet. Mindenki tapsolt. Így fedezték fel Karinthyt, a színészt.

Azonkívül: zongorázik, kártyázik, sakkozik, sportol és olvas. Igazi univerzális zseni. Talán még lovagol is, de ez nincs bebizonyítva. Ezek után tehát cseppet sem csudálatos, hogy szerepet vállalt egy filmben is. Annál nagyobb meglepetés *Kosztolányi Dezső*-nek, a csendes és visszavonult életet élő magyar poétának a fellépése. Az olvasó, aki csak verseiből és regényeiből ismeri Kosztolányit, nem is sejtí mennyi fiatalos, sőt — ha nem lenne tiszteletlenség, azt is mondhatnám: — gaminés jókedv, ötletesség áral belőle. Minden mókában benne van, tréfiál, ugrat és paríroz, akár csak a legeslegifjabb generáció tagjai.

A film!

Előbb talán elmondom a darab szülséjét. Címe: *Weekend*, avagy egy nyári kirándulás története. Szomorujáték több felvonásban. Kezdődik azzal, ami nem is tartozik szorosan a történethez; a Karinthy-család meglátogatja Kosztolányiékát.

— Hogy vagy, mi újság? Semmi? — és Karinthy letelepszik a házigazda íróasztala mellé. Kosztolányinak nem marad helye: kénytelen felülni a szék támlájára. Miről diskurál két beérkezett író? A sanyaru irodalmi viszonyokról. Aztán megszólal a telefon: a szerkesztőség sürgeti a holnapi kéziratot.

— »Te csak maradj!« — mondja a házigazda udvariasan a vendégnek és írógépeivel kivonul épülő háza udvarára.

Iszonyu a rendetlenség. Létrák állják az utját, a ház még félig romokban, kömüvesszerszámokba botlik lépten nyomon. (Zárójelben jegyzem meg, hogy ez nem díszlet, hanem »naturalista« felvétel. Kosztolányiék házat most építik át, nem direkt a film kedvéért bontották le a falat.) Leül a gép elé dolgozni, de jó a felesége, aki ki akar rándulni. Kiragadja férje kezéből a masinát. Kosztolányi hősiiesen védekezik. Mire hitvese felkap egy épen a kezéigébe eső vakoló kanalat és azzal intéz újfent offenzívát. Rövid, de heves csatározások után Kosztolányi birtokába jut a vakolókanál, ám ereje már fogytán van, az ihlet ugvis elszállt, jó, legyen neked igazad, menjünk kirándulni!

Míg a nők készülődnek, Kosztolányi, jó gazda módjára, megmutatja a háza táját. Felvezet vendégét a háztetőre és fentről élvezik a »remek kilátást«. Karinthy el van ragadtatva, de szédül, mire lesegítik a létráról.

— Hová menjünk? — kérdi Karinthyne.

A legfantasztikusabb proppozíciók után — amelyek közt az északi sark is szerepel — végül is Szentendre mellett döntenek.

— *Szülfetum!* — jelenti ki büszkén Karinthy — majd én kalauzollak benneteket! Hisz ugy ismerem, akár a tenyeremet!

Mivel éppen ma van Karinthy születésnapja is — negyvenegy éves — a társaság szó nélkül beleegyezik Szentendrébe. Levonulunk a hajóállomásra és megsem állunk Szentendréig. A hajón Karinthy egész uton szülőfalujáról áradozott. Vízont észrevettük, hogy egy órai hajókázás után eltűnt és Ádám, Kosztolányi Dezső kislfia killeste, amikor a hajó kapitányánál érdeklődött, hogy *messze van-e még Szentendre?* Mire a társaság összebeszél, hogy megtréfálja a mestert. Kosztolányi hidegvérrel így szól:

— Remélem tudjátok, hogy a szentendrei templomban van egy híres Rembrandt-kép?

A többiek bólintanak, *istenem, hogy ne tudnánk,*

ezt minden művelt ember tudja, csak Karinthy jón zavarba és mivel nem szeretne felsülni szentendrei szakértői minőségben, szintén bólint: *hogyne, hogyne...*

Megérkezünk.

— Erre megyünk — rendelkezik a kitűnő humorista és *balra* irányítja az expedíciót. Rövid, de fárasztó menetelés után kiderül, hogy a falu *jobbra van*.

(Itt közbe kell szurnom: ez nem a szcenárium-író ötlete volt, hanem valóság, »az életből merítve«, Karinthy *tényleg eltévedt a saját szülőfalujában*. Ami elvégre érthető is, ha meggondoljuk, hogy már husz éve nem járt ott.)

Első stáció: egy kut. Itatás. Kosztolányi *pumpálja* a vizet. Karinthy két marokkal szüröcsöl a finom nedűt. A falu határában egy eltévedt kiscsirké *szalad* Karinthy lábai alá. Nyomban felemeli és *bocézó* szavakkal vigasztalja. A felesége szikrázó szemekkel szól rá:

— *Teszed le azonnal! Te csirkefogó!*

Karinthy még csak nem is indíthatott becsületsértési pert. Hisz valamenyien szemtanui voltunk, amikor meglátta a csirkét...

Verkli szó ütötte meg a füleinket. A következő pillanathan már élénk tárukt a falu szenzációja, a *hajóhinta*. Itt sürgött, forgott a fél falu serdületlen ifjusága. Mondani se kell, hogy az »előkelő idegenek«, már mint a filmozó társaság, megérdemelt feltűnést keltettek. Karinthynek nem kellett sok biztatás alá Liliom: egy ugrással fenn termett a hintán és partnere, egy szentendrei Julika társaságában repült a csillagok felé. A gyönyörű eseményt természetesen lefilmezték.

— *Játszani fogják a szentendrei moziban is?* — érdeklődtek a derék szüzek.

— Természetesen — jelentette ki Kosztolányi — az összes mozikban műsorra kerül!

A leányzó összerincolta a szemöldökét:

— *Akkor erissze el a derekamat* — mondotta energikusan Kosztolányinak — *nem szeretném, ha a Józsi megidna magával...* amikor kettesben ülünk éppen...

A patika ajtajában egy vén hordár aludt. Nála érdeklődtünk — Karinthy háta mögött — egyéb szentendrei gyönyörök után, de a hordár, féllalomban azt felelte, hogy hagyjuk bökében, ő ma *szabadnapos*, menjünk pckolba, miután sehogyse sikerült megtalálni azt a híres templomot, a Rembrandt-festménnyel, Karinthy-szegény ide, szegény oda! — *a rendőrhöz fordult felvilágosításért*. A rendőr aztán megmutatta a templomot. Sajnos, *zdrva volt és így a Rembrandttal kapcsolatos multságok elmaradtak.*

— Gyerünk az anyatermesztetől! — adta ki a jelszót Karinthy és mivel az anyatermesztetnek nem volt ellene semmi kifogása, letelepedtünk a gyönyörű réten, amely valóságos majális hangulattal várt ránk. A két klasszikus magyar író virágokat szedett, akár a kislányok, egészen felvirágozták magukat, még a kalapjuk mellé is pipacsot tűztek. A közeli cseresznyefa büns gondolatokat keltett a kitűnő írókban és mivel az alkalom szüli a tolvajt: csakhamar elkezdődött a *kéretlen cseresznyeszüret*. Mire jelentkezett Ádám, hogy »én is akarok!« Papája és jó mamája sajátkezüleg segítettek fel a fára, közben vigyáztak, hogy nem jön-e rettenetes sóspuskájával a csősz?

A sikeres cseresznyelopás után letelepedtek a fübe. Mindenki boldog, csak az operatőr gurblizik fáradhatatlanul.

— Hagyja már abba! — int Kosztolányi, de nekem beszélhet. Ordítok, ahogy csak a szócsöveimen kifér és rendületlenül gurbliozom kis Pathé Babymet. Ekkor váratlan incidens jön közbe: a gyerekek, akik félre vonultak golyózni, *összevesznek*. Nem egymással, hanem Karinthyval és Karinthyneval, akik szintén beveztek a játékra. Kosztolányi is kedvet kap és pár perc múlva szegény gyerekek egészen kiszorulnak a lyuk mellől. A »nagyok« elnyomják őket. Rohan is Cini lélekszakadva a közelben posztoló rendőrrét:

— Segítség! A felnőttek elrabolták a glikkereinket! A rendőr, mint a társadalom békéjének őre, erre galléron ragadja Karinthyt és Kosztolányit...

Ime, egy kirándulás filmen. Nincs »meséje« csak éppen úgy forgattuk, ahogy jött. Filmriport, elbeszélés képekben, utinapló. Mindenesetre érdekes. A párisi

Pathé-gyár igazgatója, amikor meglátta a félórás kis burleskműsort, könnyezett a kacagástól és annyira tetszett neki a dolog, hogy most egy másik filmet is csináltat velünk, vizitátéket, amely Stótokon játszódik le, Karinthyal, Kosztolányival és Simon Böskével a főszerepekben.

*

Néhány kedves kis epizód: Karinth legujabb szenvedélye: a ráógummi. Persze mindenkinek feltűnnek a görcsös arc-izom mozgások. Én is megkérdeztem:

— Miért rág, kedves mester?
— Mert le akarok szokni a dohányzástól — felelt könnyedén.

Félóra mulva látom, amint rágyújt egy cigaretára.

— Mért dohányzik? — szólok rá szemrehányóan.
— Mert le akarok szokni a ráógummiról!

*

A film egyébként nagyon érdekli őket. Kosztolányi könnyekig meghatódott, amikor lepergettem előtte az első felvételeket.

— A legszebb játék — mondotta — kedves emlékem marad . . .

*

Az asszonyokat természetesen a premier plánek izgatják. Minden könnyen ment, csak amikor játszani kezdtek . . . Nem, filmet látszani igazán csak a gyerekek tudnak. Ádám ép úgy megőrizte szelid komolyságát, mint ahogy Karinth Gabi se esett ki szokott flegmájából, míg Cini, a higanyfickó, akár egy kis gyík: nyüzsgött a felvevőgép előtt. Egyizben valami utasítást adott neki az apja.

— Sétálj át a réten és intess a kezdeddel arra messze, mintha valakit üdvözlölnél.

Az ifjú Karinth elmaszíroz a gép előtt, de szembefordul és belekacag a lencsére.

— Mit csinálsz szerencsétlen? — rivall rá az apja. Cini önérzetesen végigméri:

— Egyéni jdtéket produkáltam!

Kell-e aludnunk?

Napoleon, Edison és a többi híres ember alvási ideje — „A mai ember kevesebbet alszik az elmúlt idők emberénél és a holnapi ember kevesebb időt fog ágyban tölteni a mainál“

Kell-e sokat aludni, mennyit kell aludni? — olyan kérdés ez, amely rengeteg embert foglalkoztat. Hiszen ugyiszólván életünk felét alvással töltjük el. Erről a kérdéssel beszél most dr. Robert Kingman híres new-yorki ideggyógyász és pszichiáter.

Ismertes, hogy Napoleon abban az időben, amikor egész Európa rettegette a nevét, legfeljebb négy órát aludt napoként és emellett a legcsodálatosabb szellemi és testi tevékenységet fejtette ki. Az asperni csata után, amikor először szenvedett vereséget, mély álmot vett rajta ére, amely harminchat óráig tartott. Később, amikor álmai szétfoszottak és deportálták egy szigetre, szükségesnek tartotta, hogy nyolc-kilenc órát aludjon a korábbi négy ótórás éjszakája helyett. Akkor volt ez, amikor tevékeny élet után érdektelen és tunya élet jutott osztályrészül.

Egy játékosról feljegyezték, hogy napokat és éjszakákat töltött a zóldsáttal melletti alvással nélkül, ha nyert, — de ha veszített, akkor tizenkétórás alvásra volt szüksége, hogy újból nyugodtan és higgadtan folytathassa a játékot. Igen sok kereskedő nagybort erőfeszítéssel dolgozik, mint az alkalmazott, de ha munkája érdekes és eredményes koronázza, fáradtság nélkül dolgozik. Tizenötórás önkéntes munka nem vesz annyira erőt rajta, mint amennyire elfárad gyors- és gépirónője, vagy egy másik alkalmazottja hat-nyolc órás gépés munka után, amelyben semmi kezdeményezés, semmi önálló cselekedet nincs.

Vajon azt jelenti ez, hogy minél többet dolgozunk, annál kevesebbet kell aludnunk? Néhány pszichológus azon a véleményen van, hogy ez a paradox állítás megfelel az igazságnak és az álmatlanságot nem úgy kell meggyógyítani, mint ahogy az álmatlanságban szenvedőknek tanítják, tudniillik, hogy hogyan aludjanak, hanem azzal, hogy azt tanítják meg, hogyan kell ébren maradni. De hogy ezt a kurát tökéletesen végrehajthassuk, az ébrenlévőnek olyan körülmények közt kell lennie, amelyek egyéniségét foglalkoztatják és énjének jólesnek. Az tény, hogy a legtöbb ember többet alszik, mint amennyire szükség van.

Edison említi meg egy interjújában a következőket:

— Akik sokat alszik, különböző módon szenved a sok alvás miatt. Az átlagember, aki naponta hét-kilenc órát alszik, többnyire állandó ernyedtségben szenved. Egyáltalán s arra, hogy aludjunk, semmi ok, semmi alap nincs. A jövő embere sokkal kevesebb időt fog ágyban tölteni, mint a mai ember, éppen úgy, ahogy a mai ember máris sokkal kevesebbet alszik, mint az elmúlt idők embere. Az alvás valóban nem más, mint rossz szokás. Nemrégiben nagy nehézségem volt a gramofon-lemez tökéletesítési eljárásánál. Nyolcan a legnagyobb erőfeszítéssel hozzákezdünk a munkához, az az elhatározással, hogy a lehető legkevesebb

idő alatt fogjuk a kérdést megoldani. Öt héten keresztül heti 140—150 órát dolgoztunk. Ez napi 21 órának felel meg és minden erőnket megfeszítettük.

Edison négy órát alszik naponta. Egészen biztos azonban az, hogyha saját gyárában dolgozna az előmunkás mellett valami egyhangu munkánál, akkor vagy letörné ez az életmód, vagy pedig többet kellene aludnia. De miután munkája örömet okoz neki, miután minden új felfedezés, minden új részletmegoldás amire rájön enje számára nagy elégtétel, kitünően tudja ezt az életmódot folytatni.

Nemcsak Napoleon és Edison, hanem más emberek, akik intenzív fizikai, vagy szellemi tevékenységet fejtettek ki, mint például Nagy Frigyes, Schiller, Humboldt, Mirabeau, John Hunter, a híres angol sebész, Virchow, a német pathológus, alig aludtak négy-öt órát naponta. Ezeknek az embereknek minden napja érdekes munkával telt el.

Az egyhangúság szoros összefüggésben áll az alvással. Ezt az úgynevezett téli álom illusztrálja a legjobban. A hidegvérű állatok a hosszú északi tél ideje alatt, amikor a táplálék is kevés, az unalmas hónapokat átalszák. A téli álomnak ez a szokása nemcsak az alacsonyrendű állatoknál van meg, hiszen egyes sarkvidékek lakói a telet téletlenségben és álombódulatban töltik el. Nansen sarki expedíciója alkalmával naponta husz órát aludt. Nem volt szüksége ilyen hosszú nyugalomra, azonban boldog volt, hogy ezáltal az örök hó és örök lég egyhangu látványtól megszabadult. Hogy pedig a téli álom az egyhangúságnak a reakciója és azt nem a nagy hideg okozza, arra a legjobb bizonyíték az, hogy a tropuszi vidékeken viszonyt úgynevezett nyári álom van. A tropuszi vidékek lakói a nap egy részén, amikor a meleg a legnagyobb és amikor sem a test, sem a szellem nem tevékenyked-

het, sziesztát tartanak, mert a téletlenségnek az egyhangúságát nem tudják másképp elviselni.

A parasztokról azt szokták mondani, hogy a tyukokkal mennek ágyba. Valóban ez történt, míg a rádió és az automobil nem volt. A paraszt többet alszik télen, mint nyáron, korántsem azért, mert télen nehezebb munkát végez, mint nyáron és ezért több nyugalomra volna szüksége, ellenkezőleg, éppen azért, mert kevesebbet dolgozik és mert az éjszakák hosszabbak.

Az alvás alatt az úgynevezett lelki szervek organizmusának kapacitása: a figyelmesség, az akarat, az éberség megujul. A gyomornak, a beleknek, az idegeknek a működése az alvás alatt korlátozódik. Egy többé vacsora, amely az alvás idejéig nem emésztődik meg, ezért különböző bonyodalmakat okozhat.

Nem pusztá véletlen, hogy azok az emberek, akik szokásszerűen és kellemetlen következmények nélkül töltenek rövidebb időt az ágyukban, mint más embertársaik, egyéniségek és kivételes értelemmel és nagy érdeklődési körrel rendelkeznek. Ezek az emberek ritkán unatkoznak. Mindenben találnak gondolkodásra és szórakozásra való anyagot. Kevés az olyan ember, aki ha optimista, vagy valami vesszőparipája van, vagy aki teljesen feloldódik az érdeklődésében, álmodlásról panaszokodék.

A legjobb módszer arra, hogy keveset aludjunk, — anélkül, hogy azért küzdjünk, hogy az alvás óráit megrövidítsük — a szellem iskolázása és a szellemek tudatos, vagy öntudatlan erős foglalkoztatása. A szellemi horizontnak a kiterjesztése és a valósággal való szoros kontaktus azzal az eredménnyel jár, hogy meghosszabbítja az ébrenlét periódusát anélkül, hogy a szervezet kárát vallaná.

Kadarka János

Irta: Somlay Károly

Átvezett az érettségi kutyaszoritóin. Kezében volt a társadalom gazdasági rendjében — az esetleg még fel nem fedezett területeken — való elhelyezkedésre jogosító papiros.

De hová, merre orientálódik egy kültelki foltoszószabó fia, akinek nincsenek előnyös összeköttetései, nincsenek előnyös összeköttetései, nincsenek protektorai?

Igy történt aztán, hogy kilenvenkilenc Jupiter azzal a szédítő ígérettel dobta ki, hogy előjegyezték és a legközelebbi iredésnél majd . . . A századik azzal rugta ki, hogy csináljon Kókán tőzsdei kötéseket lencsére. Vicces, de legalább becsületes kisisten volt.

Kadarka János hát beszegődött egy fábrikába munkásnak. Hétfőtől szombatig kátránykockákat hordott a földszintről a félemeletrre. A következő hétfőtől szombatig ugyanezeket a kockákat a félemeletről a földszintre kellett cipelnie. A munkához ugyan nem volt szükség logaritmusokra, de mégis volt benne vizsgáztató változatosság.

Egy elnyűtt, rongyos öregember — valamikor banküzlete volt — ugyanazt a munkát végezte a gyárban, amit Kadarka János.

— Miért szegődik maga erre a baromi robotra, fiam? Maga még fiatal — mondja egyik délben, a te-pertős ebédnél a bácsi Jánosnak.

— Nem kaptam sehohol foglalkozást.

— Még hogy nem kaptott? Mert nem alkalmas helyen kerestél. Miért nem lesz táncos valami mozi-revünel, vagy bárban?

— Nem tudok én táncolni kérem.

— Nincsen annál könnyebb mesterség, tudja . . . Valamelyik táncmester két-három hét alatt kioktatja a figurákra. Maga szép, sudár fiú. Az orcája meg olyan, hogy bármelyik filmstar is megirigyelhetné.

Mister Richardson, aki az egyik lokálban táncmester, ingyen is kioktatja magát.

— Hol lakik az a bizonyos Richardson?

— Ott lakik, ahol én . . . Én a vicinél, tudja . . .

Ó egy százpengős albréletben . . . A misternek már nagy fizetése van: havi hétszáz meg a percent. Nagyon korrekt, finom ur. Született angol, Albion fia. Holnap este bemutatathatom néki.

(Ami a mister nevét és nemzetiségét illeti, a kiérdemesült bankár kissé lóditott. Mert a mister ifjúkorában Trocig Fráncinak hívták és kigyóember volt egy vándorcirkusznál.)

Kadarka János néhány percig úgynevezett kínos várakozásban stagnált. Rágicsálta a körmeit, megtapogatta fejének ama részét, ahol állítólag az agy székel, aztán elszántan felelte:

— Holnap mutasson be bácsi a mesternek.

— Ezer örömmel, fiam. A Szirén-lokálban néhány hét múltán fel is léphet. Biztos a havi három ezer.

János sokáig tündődött, hogy ő milyen mostoha csillagzat alatt született. Hogy bármihez kezdjen, sikertelenség a kísérője. No, talán a lokálban majd kárpótolja a sors . . .

Törődöttön kutyagolt haza. Éhesen feküdt ágyába. Borzasztó álmai voltak: örvény szélén állott, még egy lépés . . . Jaj Istenem!

Másnap este elment Richardson mesterhez.

— Délutánoképt majd dresszírozni fogom, mister

John. Ma el is kezdetjük. Olyan parkettáncost farragok magából, akiért versengeni fognak a világlokálok — hebegett leereszkedő nyájassággal a művész.

M. János felülmult minden várakozást. Tünelmes gyorsasággal sajátította el a tangót és a csárdástont.

Három hét múltán végre kitűzték a prömierjét a Szirénben. Általános feltűnést keltett. Szenzációt! Senki sem látta a frakkos, plasztronos, leányarcu fiubán a bértáncost; a művészt csudálták benne, akinek neve be fogja sugározni ezt a ferdére szabott sárteket.

Ekkor barátkozott össze miss Kittyvel, aki szintén a lokál művésznője volt.

A szőke miss M. Jánosnál bár ifjabb lehetett, de már egészen behatolt az élet misztériumaiba.

Egyik estén nagy attrakcióra készültek a Szirénben. Egy kashmiri fiatal hindu herceg fog a proscéniumpáholyban megjelenni.

Tizenegy óra után csakugyan besurrant a veresbársonyos páholyba a piszeorru ázsiai nábob, akinek megszámlálhatlan juhalkái tenyésznek a Himalaya virányos völgyeiben. Szakértő pillantásokkal mustrálgatta a világot jelentő deszkákön toporzékoló, pudesros szépségeket.

Mikor a műsor szerint miss Kittynek kellett ellejtennie az égiptomi táncot, a nagyur szemére tette a gukkert és addig le sem vette, amíg óriási tapsorkán kíséretében a függöny le nem gördült.

A herceg ujrátzatott, miközben megparancsolta titkárijának, hogy a szőke start invitálja színe elé.

Miss Kitty természetesen eleget tett a magas kívánságnak; mire a herceg szeparét nyitattott.

Néhány pohár pezsgő elfogyasztása után a művész arra kérte az exotikus palit, engedné meg, hogy egyik barátja, miss Finim Rózi, egy híres magyar specialitás is részt vegyen a szigoruan zártkörű társaságban.

Meg szokott történni, hogy John Kadarka egyik-másik vastagpénzű lump kedvéért felöltözött falusi menyecskeként és mint Finim Rózi kínálta derekát ölelésre.

Kitty kívánságára ezuttal is átvedlett dévaj tündérré. A herceg kegyesen fogadta. Éjfél után melléje ült, hogy gyönyörködjék szikrázó szemében.

. . . Hajnalodott. Az ázsiai nábob úgy teleszivta magát hamlisított Mummál, hogy alig-alig látott.

— Kísérjetekek haza a hotelomba, báránykáim — simogatta a hölgyeket.

A titkár néhány pillanat múltán jelentette, hogy az autó a bar előtt vár. A herceg hát bemászott a selyemmel bélelt Cadillac-járműbe. A hölgyek követek. A titkár a soffőr mellé ült.

Talán még el se indultak, a herceg máris elszunnyadt. Horkolt.

Mikor a szálló elé értek, a titkár feinyitotta az autót.

— Hölgyeim, sajnálom . . . Ő excellenciája elszunnyadt . . . Holnap majd folytatjuk — mondta és utnak bocsájtotta a diszes kíséretet.

Az első uccakeresztezésnél Kitty kisasszony hangoz kacajra fakadt.

— Aetheres cigarettákkal kínáltam egész éjjel.

Attól aludt el apuka. Hanem a dohányt kiragasztottam a zsebéből — kiáltozta az illuminált kis démon.

— Megloptad? Ebből balhé lesz.

— Sose dumálj! Nem mer ő a nevével a rendőrségre menni. Délután majd jöjj el hozzám, megfelezem véled a szájrét... Hetven darab ezres.

— Nem tartok reá igényt. Lopott pénz még nem volt a kezemben — mondta undorral M. János és otthagya a miszt.

Délután két óra tájban éppen el akart menni hazulról, mikor két ismeretlen ember toppant eléje.

— Stop! Halt! A törvény nevében! Fel a kezekkel! — kiáltozta az egyik és pisztolyt emelt a bértáncosra.

— Mit akarnak tőlem? — hebeg ez rémülten.

— Te vagy a Finum Rózsí? A parkettáncos M. János?

— Én vagyok.

— Detektívek vagyunk. Velünk jössz az őberhéra.

— Hová?

— Hóhem fiu vagy, hát ne szimulálj. A főkapitányságra megyünk. Hanem előbb megbílncelem a kezeidet.

— Az én kezeimet?

— A hávered, a büntársad már eddig az őberhén

vár.

— Mit akarnak velem?

— Ti csörtátok ki az Indus herceg zsebéből a hetvenezer dinárt.

— Én soha nem loptam... Hallja-e, soha?!

— No, a nyomozási segédeszköz majd kihuzza belőled a szót — fejezte be a társalgást a detektív, aztán János csuklóit acélpercekekkel ékesítvén, betuszkolta egy gépkocsiba.

Mire a felügyelő elé került, miss Kitty már előszedte az ezreket. M. Jánosra csak annyiban volt szükség, hogy elvegyék tőle a parkettáncosi licencet.

— Most már csakugyan kiszakadtam a világból... Olyan vagyok, mint a kősa kutya — mormolta és a Duna felé indult.

Sokáig tipródott a hidon. Nézegette a partokat csapkodó, szelid hullámokat. Méregette a mélységeket. Az arca sápadtan komor volt.

Csak egy ugrás...

Hirtelen homlokára ütött a tenyerével.

— Ugyan biza, te hólyag! Méghogy a Dunába!... Cumtrucc se!...

Dacosan felvágta a fejét, hogy belőduljon a két-lábu cápák közé, a rejtelmes kősziba.

Bródy László:

Idegen élet

Álmok, álmodok, régi álmodok
maradékán vegetálok,
élek egy kis lócsa mellett,
hol vadludak hemperegnek.

A vadludak fel-felszállnak,
de engem lefog a bdnat.
De megálltam! de leültem!
Pedig egyszer hegedültem.

Hegedültem, furulyáltam
esőben és napsugárban.

Furulydtam, hegedültem...
Istenem, mi lett belőlem!

Fel-felvillan szárnyas multam...
De lál, hogy így megtakultam.
De lál télen ülni, várva
dalátalanul a halálra.

Oly idegen ez az élet,
tandestalan állok, élek,
mint ember a tömkelegbe,
ki a nevét elfeledte.

Erdei elégia

Milyen nehéz nekik a föld,
a karjukat magasra tárva,
akár az árva emberek,
Isten felé az égbe nyulnak
s gyantát zokognak a fenyőfák.

Ti is meghaltok, S fák vagyunk
mi is és várjuk a favdgót.
Be balzsamos a levegőt!
Alattunk hullt évek zörögnek
s az ágon kdrognak a varjak.

Kár, kár, hogy minden elmaradt,
csupa koporsó ez az erdő.
Koporsó lesz belőletek.
H fák, tudjátok-e? Enyém is
itt van. Még él és én is élek!

Egy fája van mindenkinek,
nekem tenyő, másinak cédrus.
Ó, melyik, melyik az enyém?
Szólj hozzám, könnyecseppel jelentkezz,
egy halk tobozt hullajtás elébem.

A levél

Irta: Szász Márton

(Két asszony beszélget egymással. A szobában, ahol ez a párbeszéd megtörtént, már erősen sötétedik, de nem gyújtanak lámpát. Ugy ülnek, eleinte egymással szemben, később szorosan egymás mellett, hogy az arcukat nem is látják. Mindent a hang fejez ki, csak a szó, a mondat, egy-egy feltörő sóhaj érzékelteti azt a mérhetetlen tragédiát, amely az egyik-kel megtörtént s amely a másik asszonyra úgy hat, mintha vele történt volna meg. Mert tény: minden tragédia, amely valamely asszonnyal megtörtént, épp úgy megeshetett volna egy másik asszonnyal is. Az asszonysorsok nagyon közel vannak egymáshoz, csak a Véletlentől, ennek a nagy Rendezőnek a szeszélyétől függ, hogy ki esetenként a főszereplő. A tragédia úgy lepleződik le, hogy az egyik asszony megéri a másik asszony hangján keresztül, hogy az könnyezik.)

Az egyik (egy vele megtörtént esetet beszél el): Egészen természetesnek találhatod, hogy a levelet fel nem akartam bontani.

A másik (halkan): És mégis felbontottad.

Az egyi: Honnan tudod?

A másik: Istenem, olyan könnyű ezt kitalálni. Egy levél, amelynek száz papírravetett gondolatát mi csiholtuk ki a férfiből. Egy olyan levelet, amely nekünk s egyben rólunk szól, képtelenség fel nem bontani.

Az egyik: Igazad van, olyan gyengék vagyunk egy ilyen szuggesztív levéllel szemben. Talán a kíváncsiság, amely Éva ősanányáktól maradt reánk örökül, talán mert egy pillanattal sem akarjuk komolyan a levél fel nem bontását...

A másik (befejezi a mondatot):... hát mohón felbontjuk és szomjasan magunkba isszuk minden egyes betűjét... Igen, így szokott történni...

Az egyik (hirtelen, gyengéd erőszakkal a hangjában követeli): Most azonnal el fogod nekem mondani,

hogy miért könnyezel már öt végtelen perce?

A másik (felőrja mondani, hiszen azért jött ide és már egy félórja fojtogatja torkát a kikívánczó szó): Nem... nem...

Az egyik: De igen, igen. El kell mondanod, édesem, mert az a tény, hogy valami egy asszony szeméből könnyeket fakaszt, már magában viseli elkövetkező sorsát: el muszáj mondani valakinek. Beszélj, hallgatlak. Tehát: téged is felkeresett, levél alakjában, egy férj.

A másik: Igen. És én nem küldtem vissza. Összesen téptem. Nem is égettem el.

Az egyik (megértően): Elolvastad.

A másik: Elolvastam. Boldogan, mohón, belsőt feszengető ujjongással és félelemmel. A szememmel simogattam és csókolgattam minden sorát. Olvastam egyszer, tízszer, százszor. Egész nap úgy jártam, kavarogó kábulatban, mintha egy nagy titokra eszméltem volna. Ez a titok: én magam, aki rendelkezni akarok önmagammal. Am ezerszer feltűnt a kérdés: hát szabad? Ezeregyszer akartam elismételni magamnak azt az egy felszabadító szót: igen. De nem tudtam kimondani. Ha ránéztem, rá gondoltam az uramra, erre a szegény, szerencsétlen megnyomorított emberre, torkomba fulladt a szó. Ó, mondd, hát szabad?

Az egyik: Látod, édesem, ez az, amit nem szabad kérdezn. Mert ha éppen ezt kérdezed meg magadtól, akkor már baj van. Csak cselekedni szabad, gondolkozni és kérdezeni nem.

A másik: Örületesen nehéz percek és órák vándorogtak tova s amennyire mulott az idő, olyannyira bizonyosabbá vált bennem az elhatározás, hogy tui minden lelket vagdosó kérdésen én mégis elmelegyek öt óraker hazulról.

Az egyik (hirtelen): Tíz perc múlva háromnegyed hat.

A másik (mély, fájdalmas sóhajjal): Most már olyan mindegy. Én már mindenen túl vagyok.

Az egyik (közelebb húzódik, megfogja a másik asszony kezét): Te... te megírted?

A másik: Igen, én öt óraker eltávoztam otthonról. Muszáj volt.

Az egyik: Ne sirj. Ha volt annyi erőd, hogy el menj...

A másik: Engem elküldtek, muszáj volt elmenem.

Az egyik: Nem értelek. Beszélj világosabban. (Hirtelen ráeszmél.) De hiszen öt óra után pár perccel már itt voltál nálam.

A másik: Egyenesen hozzád jöttem. Nem jöttem futottam. Előlk és önmagam elől, hozzád futottam. Fedett szobába, homályba kellett rejteni azokat az áruló könnyeket, amelyek egész uton csuf árulkodással kikandikáltak a szememből.

Az egyik: Nem értem.

A másik: Pár perccel öt óra előtt, teljesen utra-készen, bementem abba a szobába, ahol az uram tartózkodott. Tudnod kell, hogy amióta világtalanul, vakon, visszakaptam azt az embert a háborúból, azóta soha nem mentem el hazulról, hogy meg ne mondtam volna neki, hová megyek.

Az egyik: Ne sirj.

A másik: Az én uram, akit fiatalon, ép, dallás, egészséges emberként vittek el tőlem és aki roncsként, világtalanul tért vissza hozzám... Te tudod, hogy mennyire szerettem őt, esküszöm, úgy szerettem, mint önmagamot. Ő is szeretett engem, jó volt hozzám, nem frázis, a széltől óvott és aki, azután, hogy így visszakerült, a világ legszörnyűbb embere lett.

Az egyik: Legsörnyűbb? Tulzás!

A másik: Nem tulzás. Túrelmetlen, ideges, gyánakvó, tehetetlen, hihetetlen, zsarnok — minden.

Az egyik: Istenem, hiszen érthető... Egy ember, aki nem látja, hogy mi történik körülötte...

A másik (kítőrve): De amikor engem párjával kizsármelt, akkor nem ez volt! Akkor más volt! Én nem ohhez, nem a mostanihoz szegődtem, hanem a másikhoz, akit elment és nem tért vissza soha.

Az egyik (halkan): Rettenetes, miket beszélsz! Visszajött, bárhogya is, de élve... Ó az...

A másik: Nem! Ez valaki más, ez egy örömnélküli ember, aki nem is okoz örömet. Ez egy meghasonlott ember, akinek semmi sem jó. És ez az idegen ember az én uram...

Az egyik: Borzasztó...

(Kis szünet.)

Az egyik: Ne sirj. Mondd tovább.

A másik: Bementem hozzá, hogy elköszönjek tőle. Ott ült az ablaknál, a nap már leáldozóban volt, vörös napsugarakkal telt meg a szoba. Meddő szemével kétségbeesve nézett kifelé, az arcán sápadtan ott volt a csodavárás: hátha most, most megláthatná őket. Az ajtónyílásra összeresztett. Felém fordította a fejét, megismerte a lépéseimet. Mielőtt szóltam volna, már gyánakvóan rámtámadt: Hová készülsz?

Az egyik: Mit mondtál neki?

A másik: Hazudtam. Behunytam a szememet, talán, hogy ne láthassam őt, sem magamat. Csak így volt erőm azt hazudni, hogy — hozzád készülök. Valami lehetett a hangomban, vagy talán több illatszert használtam, mint máskor, mert a szokásos firtatás és százegey kérdés helyett hirtelen felkelt, megragadott és az arcomba vágta: hazudsz! Igyekeztem nyugodtnak lenni, gyengéd, panaszos hangon akartam megnyugtanni, mint annyiszor máskor, amikor csak tényleg hozzád indultam, de még nagyobb dühre gerjedt, görcsösen szorongatta a kezemet és szüntelenül kiabálta: hazudsz! Hazudsz, a szeretődhez indultál!

Az egyik: Ösztön...

A másik: Lehet. Tehetetlenül vergődtem, majd hirtelen szörnyű düh lobbant fel bennem. Az arcába akartam sziszegni, hogy igenis a szeretődhez megyek. Az évek óta elfojtott, összegyűlt keserűség akart kiömleni belőlem, számtalan át nem aludt éjszaka kísértő gondolatait akartam vele közölni: mi az, hát mit gondolsz, milyen jogon követeli tőlem, hogy hű legyek hozzá? Asszony vagyok, hus és vér, hű vagyok, tetszeni vágyom! Az én arcomnak üdeségét senki ne vageye észre? A gyöngyöt a nyakamon, az új ruhát, a melyet először veszek fel, senki meg ne lássa?! Hát ki vagyok én? Élve eltemetett ember? Betegápoló? Vállaltam-e én önként ezt a sorsot? Amikor ilyenek visszájott abból a rettenetből, kérdezte-e tőlem, akarok-e tovább mellette maradni? Csak jött és egészen természetesnek tartotta, hogy megosszam vele az életemet. Hogyan? Hát még annyi som vagyok, mint a tisztiszolgája, akitől sirva bucsuzott el?

Az egyik: Ha megkérdi... ha könnyekkel a szemében azt mondja: nem láncol magához, mehatsz, ha kedved tartja... akkor... mit tétél volna?

A másik: Lehet, sőt egészen bizonyos, hogy mellette maradtam volna. Ha jó volt egészségesen, jó kell, hogy legyen roncsként is. Ha kérdezi... Vállaltam volna önként a sorsomat és nem így, ilyen természetesnek venni, hogy együtt kell vele eltemetkezni. Ezt akartam neki elmondani, amikor hirtelen kikapta a kezításkát a kezemből és kinyitotta. A levél benne volt, legfelül, az utolsó pillanatban vettem magamhoz, hogy együtt olvassam el azzal, akihez indultam. Ki írta az e levelet? Majd hazudtam, azt mondtam te

Történelem apró történetekben

Wolfgang Amadeus Mozart

(1756—1791)

E legnagyobb zseni egyikét, aki bár kicsikorában csodagyermeknek tartották, mégis a legnagyobb alkotók közé emelkedett, gyermekkorában mindenki kényeztette. Mindazonáltal a genialis fiúcska nem lett líru, sem arrogáns, de igen természetesen, magától értetődőnek találta, hogy szeretik, és nem győzött csodálkozni, ha valahol kellően nem ünnepezték.

Mintegy két éves lehetett, mikor Mária Teréziának bemutatták. A császárnának, mivelhogy rokonszenves volt neki a kedves arcú néni, az ölébe ugrott és átkarolta a nyakát. A felséges asszonynak is megtetszett a csinos fiú, akit össze-vissza csókolt. Másnap ajándékkal küldött neki egy lilaszemű ruháskát széles arany szegéllyel, párját annak, amelyet Maximilian főherceg kapott ugyanakkor. Büszke is volt a gyermekművész a szép ruhára, de még inkább a császárné csókjaira. S mikor nem sokkal később a francia udvarnál mutatták be, a szép Pompadour márkinének is bécsimódra az ölébe akart ugrani. Ez a dáma azonban távolról se volt olyan kedélyes mint Mária Terézia, s egy elhárító mozdulattal megakadályozta. A kis művész gyöngédségének a megnyilatkozását.

A hétéves zseni nagyot nézett, és kellelenül kiáltott föl:

— Ugyan kicsoda ez a néni, aki nem akar megcsókolni? Ha a császárné megölelhetett, ő is megtehetné! No hát én majd megmutatom, hogy nem fogok neki zongorázni!

De aztán mégis játszott előtte, a szép márkiné el volt ragadtatva tőle, ajándékokkal halmozta el, s végül ő is megölelte és megcsókolta. Így aztán a béke Mozart és a márkiné közt teljesen helyreállott.

Ludwig Tieck

(1706—1784)

Ez a jeles angol író híres volt az elmés mondásairól s a találó feleleteiről.

Külföldön utazott egyszer s meghívást kapott ebédre egy előkelőséghez. Étkezésközben az a baleset érte, hogy a poharát földöntötte, mire a háziúr köztöve kérdezte:

— Angliában szokás ez?

— Nem éppen szokás, — felelte Johnson. — De ha mégis megesik valkivel, akkor az a szokás, hogy nem teszük megjegyzés tárgyává.

A ház ura aztán csak úgy áradozott a bocsánatkéréseivel, s Johnson így intézte el az ügyet:

— Az én hazámban az a szokás is uralkodik, hogy a társas érintkezésben nem engedjük annyira juttatni a dolgot, hogy bocsánatot kelljen kérnünk.

De azért megbocsájtott, valószínűleg azért, mert az is — angol szokás.

Samuel Johnson

(1773—1853)

a német romantikus iskola (Romantische Schule) egyik vezére és igen tehetséges tagja társadalmi szolgálatokat is tett kora irodalmának. Drezdában, ahol lakott, esztétikai tevékenységet adott, amelyeken leánya (Dorothea Tieck) és egy »széplelkű« barátnője: Finkenstein grófné fogadták és szolgálták ki a vendégeket. Ezeknek a *literarischer Abend*-eknek nagy híruk volt egész Németországban, mindenki boldog volt, aki ott megjelenhetett, s az előkelő idegenek, akik abban az időben (1819—1841) a szász metropolisban megfordultak, épp oly nevezetességgel tartották a Tieck-szalónt mint a Zwinger-t, s nem kevésbé vágytak oda mint a világhíres *Gemäldegalerie*-ba, a sixtusl Madonnát meglátni. A háziúr egy kissé visszaélt a szabadalmazott helyzetével, mert mialatt a vendégei teáztak, ő — fölolvast nekik. Ezt a zsarnokságot ellenben enyhítette az a körülmény, hogy nagyon kellemes, csengő hangon olvasott.

Egy alkalommal fiatal és elég csinos leány jelent-kérdést egyszer Tieck-hez, vajjon szívesen látja-e őt egy ily estélyen? Az igenlő válasza meg is jelent, de mint a politikusok legtöbbje csak mérsékelten érdeklődött verses művek iránt, s mialatt a háziúr nagy lelkesedéssel olvasott föl, halkan azt sugta a szomszédjának:

— Muszáj ennek a fölolvásnak meglenni?

Tieck-nek nagyszerű fülei voltak, meghallotta a különös interpellációt, egy pillanatra fölpillantott a kéziratáról és így szólt:

— Muszáj volt Önnek idejönni?

Sarah Bernhardt

(1844—1923)

a híres francia tragika hihetetlen sovány volt. Soványságára jellemző a következő tréfás hír, melyet egy francia újság közölt egy alkalommal:

»Tegnap délben a Porte-Saint Martin színház előtt megállt egy üres kocsi és Sarah Bernhardt szállt ki belőle.«

René d'Argenson

(1652—1721)

Páris rendőrfőnöke, igen szellemes ember volt, aki ki-

használva a nők hiúságát, teremtett rendet egy alkalommal Párisban. A XVIII. század elején nagyon divatba jött a cabriolet (kétkerékű könnyű kocsi) és a társaságbeli hölgyek mind maguk vezették ezt a járművet. Azonban a legcsinosabb kacsók egyuttal talán a legügyetlenebbek is voltak, mert nap-nap után mindig több és több baleset történt. XV. Lajos király ezért egy napon magához hívatta Argensont és felszólította, hogy csináljon valamit a járókelők biztonsága érdekében.

— Ha kivánja, felség, megcsinálom azt, hogy a balesetek egyszer és mindenkorra megszűnjenek.

— Hogyan kívánám!

Másnap Angerson egy rendeletet adott ki, mely szerint megtiltja a hölgyeknek, hogy bármiféle járművet vezessenek, hacsak bizonyosságát nem adják okosságuknak, érettségüknek és annak, hogy harmincadik életévüket betöltötték.

Két nap múlva nem lehetett Páris uccáin olyan cabriolet-t látni, melyet nő vezetett: nem akadt egy parisienne, kinek bátorsága lett volna bevallani, hogy már harminc éven felül van.

Természetesen baleset ezután csak igen ritkán fordult elő.

XIV. Lajos

(1638—1715)

francia király minden szentbeszédet figyelmesen végighallgatott. 1699 adventjén Jean-Baptiste Massillon prédikált a versaillesi udvar előtt. A király egy napon a következő szavakat intézte Massillonhoz:

— Atyám, már több híres szónokot hallottam és mindig meg voltam elégedve; ari önt illeti, valahányszor önt hallgatom, mindig elégedetlen vagyok magammal.

Vittore Grubicy de Dragon

(1851—1920)

a magyar származású olasz festőművész, élete vége felé teljesen megvakult. Egy napon egyik barátjánál bemutatták egy hölgynek, aki az első pillanatban észrevette a festőművész eme fogyatékosságát. Így szólt akkor Grubicy barátjához:

— Ugy látszik, hogy barátja süket, mint a faldakas.

Erre Grubicy rögtön közbeszólt:

— Igen, asszonyom, az igaz, süket vagyok. De nem szép dolog öntől, hogy ezt jelenlétben megmondja.

— Hogyan? Meghallotta? — kérdezte a hölgy zavartan.

— Nem, asszonyom, én nem hallok. Az ajkairól olvastam le mindent, minthogy nagy jártaságom van öreg pergamenek kibetűzésében.

II. Ferdinánd

nápolyi király, ki 1830—1858-ig uralkodott, igen tréfáskedvű fejedelem volt. A festői szokásokat és hagyományokat nagyon kedvelte.

A híres nápolyi lazaroni az a fajtája a népnek, a melyik egész napon át ácsorog, tevékenysége — mint a déli népeknek általában — az édes semmittevés. Hogy mégis meglegyen a mindennapi betevő falatjuk, különböző csalafintaságokat követnek el.

II. Ferdinánd különös szimpátiával viseltetett a lazaroni iránt, védelmezte őket és szemet hunyt apró csínyjeik felett. Egyszer, nem tudni mi okból, a lazaroniok sztrájkba törtek ki; a királyi palota erkélye alatt valamennyien összegyűltek és torokszakadtából ordították:

— Éljen a király! Éljen a makaróni!

— De tulajdonképpen mit akarnak? — kérdezte a király, ki nevetését alig bírta elfojtani.

— Felség, — felelte a rendőrfőnök — azt kéri, hogy kegyeskedjék naponta ingyen makarónit kiosztani nekik.

— És ha én a pokolba küldeném őket?

— Akkor fenyegetőznek.

— Mivel? — kiáltotta a király türelmét elvesztve, mire a rendőrfőnök, mintha valami nagy szerencsétlenséget tudatna, fagyos hangon mondta:

— Felség, azzal fenyegetőznek, hogy valamely mesterséget fognak tanulni és munkát fognak keresni.

Antoine Fouquier-Tinville

(1746—1795)

ki a francia forradalom alatt a forradalmi törvényszék fővádlója volt, a halálos ítéleteket mindennapivá tette. Azonban egy napon fordult a kocka és a vádlóból elítélt lett. Midőn a verpadra kísérték, nagy néptömeg ment utána és egy ember — célozva az ő szavajására, mikor valaki a forradalmi törvényszék előtt ártatlanságát akarta bizonyítani — gúnyosan kiáltott rá:

— Nincs több szavad!

— És neked, ostoba, — felelte vissza Fouquier-Tinville cinikusan — mindennap ácsorognod kell három unca kenyeredért; én legalább teli hassal halok meg.

írtad, valami ruhaüggyet akarsz velem sürgősen megbeszélni. És akkor...

Az egyik: Akkor.

A másik: Bejött az anyja. Az anyja, aki ha a fiára nézett, csak könnyezni tudott, azt is csak belül, legbelül, hogy én ne lássam. És aki, ha rám nézett, látta a kint, amit kiállok, látta rajtam az elfojtott, mosollyal álcázott millió jalkiáltást, simogatott a szemével, átölelt a hangjával: az Isten áldjon meg, leányom. Mondom, a zaira, amely a szobából kiszűrődött, bejött. Az uram feléje lobogtatta a levelet. Bennem megfagyott a vér, a székbe hullottam féláljultan és félőrülten a félelemtől és a szégyentől. Az anyja átvette a levelet, először átiutotta, majd hangosan olvasni kezdett.

Az egyik: Borzasztó helyzet.

A másik: Az anyja átvette a levelet és hangosan olvasott. Ó drága, szent, szerencsétlen anya. Sápadt volt és reszketett a felindulástól, aztán rámnézett, futó, glóriás mosoly suhint át egy pillanatra az arcán. Az anyja, akinek a fiát én elárulni indultam, olvasott, megbocsájtott nekem, felmentett engem! Nem azt a levelet olvasta fel, amelyet a kezében tartott, hanem egy elképzelt levelet, amelyet te írtál hozzám, valami ruhaüggyben...

Az egyik: Hallotta a védekezéset?

A másik: Nem tudom, én csak akkor vettem észre, amikor már benn volt a szobába. Elolvasta a levelet, gyengéden megdorgálta a fiát, megfogadta vele, hogy soha többé nem fog gyanakodni, engem pedig karófogott és gyengéden kituskolt az ajtón. Menj, monda, siess, öt óra elmúlt, elkésél. És én elindultam. Rohantam, egyenesen hozzád. Ahogy az uram anyja felolvasta...

Az egyik: És ő... a férfi, aki vár?

(Kis szünet.)

A másik (kis sóhaj): A férfi, aki vár s akihez én soha többet nem fogok eljutni... (Határozottan.) Mert ezek után, hogy az a szent asszony azzal a földöntúli jószággal kituskolt az ajtón, én csak tisztán tudom újból átlépni azt az ajtóküszöböt. Pedig vár az a férfi, nagyon vár, hányszor beszélünk arról a percről, amikor a szobájába lépek... És a levél is arról szól, hogy a nagy-nagy várásról... És mégsem lehet. Annak az asszonynak a fiát talán el tudtam volna árulni, de annak a fiúnak az anyját nem lehet! Megérted te ezt? Én vétekeztem, de azt az asszonyt nem szabad bünrészessé tennem! Nekem vissza kell mennem és megmondanom neki, hogy semmi sem történt. (Halkan, mind nagyobb bizonyossággal.) Olyan furcsa, minden percben nagyobb az enyhülés a ezivsm körül, Nem fáj, hogy így kell visszamennem. Most már egészen másképpen érzem azt a mondatot: én már mindenem tul vagyok. Igen, tul vagyok, illúzió, elkeveredésem... Most már: olyan mindegy.

Az egyik: Mit gondolsz, el fogja hinni?

A másik (határozottan): El. Hiszen ő előre tudta, hogy így lesz. (Most érezni azt, hogy az asszony mosolyog.) Ismerni kell az anyákat, fiam. Olyan önzők, olyan végtelenül önzők, amikor a kölykükről van szó, hogy az már szinte büni. Hiszen csupán azért volt olyan végtelenül jó hozzám, hogy én is jó maradjak a fiához...

(Már egészen sötét lett. Az égen millió csillag látszadzik. Áhitatos, nagy csend a világ. Az asszony megbékélt szívvel ér haza, most lépi át a küszöböt.)

Ambrus Balázs:

Régi versek

Ne higj virágos tavasznak
A zöld fünek, virágos gaznak,
Mert a mit mond, az csak ígret,
Elmuló álom, színes méreg.

Inkább higylél az öröközlőnek,
A halálnak, a siri földnek,
A földnek, mely a Léthe partja,
De a mit ígér, azt betartja.

Az esték most már hívősebbek,
A szelek sokkal dühösebbek,
Az ajtódat megrázzák dögve,
Belezuhan az esti csöndbe.

Megállítanak egy-egy szóra,
»Vigydzz eljön a végső óra«
S mig köröttem vigan nevetek
Érzem, hogy valahol temetnek.

Szép szemedből triss sugár világít,
Tekinteted üde, biztató,
Homlokod akár az élő pászit,
Arcod olyan mint a tiszta tó.

Ő de egyszer eljön az öregség,
S eltűnteti mindazt a mi volt,
Szép fejedet ezüsttel bevonja,
Mint a tó vizét a tiszta hold.

Ködben

Írta: Sinkó Ervin

Akkoriban a egész nagy város napokon át sűrű ködben kehesedett és a villamosok az izgott csillággal és az autók az elrobogó fényekkel mintegy valószínűtlenné transzponáltak ezt az egész földhordott óriási kömasszát a belezsúfolt, szakadatlanul mozgó hang- és anyagföggelékkel. Mintha a nagyváros könyörtelen masszívítása hagyott volna alább azáltal, hogy a körvonalak kivétel nélkül voltak s a kilátástalanná zsibbadt szürkeség, mint leszakadt összmorúság összetestvértette, elmosta a sarkokat és éleket. A ködben mindenki kénytelenül lassabban lépkedett s még egymást sose látott szemek is beszédeseen néztek össze. Kód, másoda kód — mondták egymásnak a pillanatra összekadott tekintetek. Nem volt éppen nagyon hideg, de azért a télikabát jól elkelt és egyébként tartózkodó emberek is belekarcoltak eléjük botló ismerősökbe, mert öntudatlanul is jól esett a szoros emberi közelség.

Negyven és ötven év között van az ember, aki most kezében a sétabottal ott halad a tömegben. A kirakatokban villanykörtek égnek, noha dél van és senki se néz a kirakatokra, mert mindenki hazafelé igyekszik vagy gyalogosan, vagy a villamos megállóknál zsúfolódva. A sétabotos ember nem vár villamosra s nem is úgy jár, mint aki valahová tart. Csak megy. Céljának és hajléktalanok nem így döngönek, nem így néznek ki a nagyvárosok uccáit ellépő munkanélküliek. A sétabotos ember majdnem elegáns. A télikabátja egészen kifogástalan. Talán vár valakire? De még csak föl se néz, sétabotja végét nézi, amint lassú ütemben koppan és koppan az aszfalton. Ha nem hangzana meglepően, azt kellene mondani: megy-mendégél a negyven és ötven közötti ember a ködben, mely csenddel illet a lármás uccai forgatag közepete is. Megy-mendégél. Munkások, dámák, varró lányok tisztviselők, kereskedők, hivatalnokok, kisasszonyok öltözött cseledelek surlódnak el mellette és ő csak a hőtja hegyét nézi: kop-kop. Furcsa, hogy valaki egy nagyváros uccáján mintha vándor volna egyedül egy érdőben. A lábai igazán egy kissé el is neheztedek, mert olyan a járása, mint az emberé, aki messziről jön.

Harmadik ködös napja már, hogy így sétálgat reggeltől késő estig, éjszakáig. Az arcán nem látszik a törődöttség; ez nem olyan arc, melyen valami egykönnyen meglátszik. Az áll erősen előreugrik és szinte csikórogni hallja az ember a fogakat, olyannyira összeszorul az ajkak halványpiros szélé. A szemek mélyen bennülnek a vastag fekete szemöldökiv alatt, mintha belülről húznák őket beljebb, míg a széles, de nem magas homlok felelem nélkül borul előre. Nehéz elképzelni, milyen lehetett ez a makacs, pedáns, szigorú arc mikor még negyven évvel fiatalabb volt, de nem is nehéz, ha a fetekeszemek gyermeki szomorúságát, mely megmaradt, választja visszavezető kalauznak a képzelet. Nem szabad elfelejteni, hogy milyen ellentét van a kevésbé vonzó férfifej és a meschióvően naiv szemek között s csak akkor lehet némiképp megérteni, hogy harmadik ködös napja — menetközben néha egy-egy zsömlét fogyasztva — valaki, meglelt uriember azzal a szándékkal sétálgathat egy modern nagyváros modern légkörében, hogy szerencsését keresse.

— Lehetséges? Minden lehetséges, tehát az is, hogy valaki az ucca kövén találja meg a szerencsét — mondta magának. — Külömben minden csak azon fordul meg, hogy mennyire akar az ember élni. Ha valaki kevésbé szívós akarja az életet, mint én, az én körülményeim között azt gondolná, hogy már nincs lehetőség, meg kell halni. Én azonban életem végéig tudok egy biztatás-formulát: minden lehetséges, minden, de minden. Mint elméleti tétel régtől holmi ez, de felfedezés, újság, ha egy érzelmi állapot, átvált, átlátó érzés. Minden, de minden lehetséges: ezt szélsőségesen tragikus és egyben szélsőségesen optimisztikus értelmében, minden rosszra és minden jóra merészen kiterjesztve átéltem, átértem: ezt talán csak negyven évem túl lehet s akkor se akárkinék. Minden, de minden lehetséges: ez végső elszörnyedés és csak a végső kétségbeesés kaphat utána vigaszt.

A tanár ur sétabotja hegyét figyelte a ködben — kop-kop — némi titkos elégyűltéssel élvezte szabatos gondolat-elemzéseit. Mintha élete egyetlen gondolja volna, hogy kiemezzon minden rejtett értelmet, vonatkozást és tanulságot élete új, nagy sarkátételéből, ebből a váratlan, ebből a megdöbbentően forradalmi, shakespeareien heroikus-romantikus igazságból. Másoda ut vezet egy ilyen igazságúhoz egy lelkiismeretes, mindig pontos és rendes vidéki tanártól. Ha az előtt valaki ezt a tételt mondta volna neki, ő szokásává vált oktató modorban válaszolta volna: egyáltalán nem lehetséges minden. Nem lehetséges, hogy egy meg egy három legyen, nem lehetséges, hogy a pilérek, melyeken egész társadalmi életünk nyugszik: törvénytisztelő, erkölcs és igazság megdöntessenek, anélkül, hogy egész társadalmunk ne váljon romhalmazzá stb. Azelőtt, a háború előtti időkben így felelt volna, hiszen akkor fiatal házas volt és az irodalom-történet tanára s házasságában és munkájában egyaránt lelkesen elégedett. De aztán elvitték katonának és a tanár ur olyan dolgokat látott a két tulajdon szemével, amelyeket azelőtt aligha tartott volna lehetségesnek. És a lehetségesnek nem tartott dolgok

arádata attól kezdve sodorva vitte az életet. Jött a forradalom és amit a tanár ur sose tartott volna lehetségesnek, a tanár ur szíve együtt dobogott, együtt ujjongott ezer és ezer piszkos, műveletlen paraszt szívével, bakákkal és munkásasszonyokkal és még váratlanabban: a szekáns, ellenszenves iskolaigazgató szívével is együtt dobogott az ő szíve és általában mindenkivel, aki üdvözölte a forradalom napiát, mely véget vetett a sötét irtózatnak, a háborúnak. De a nem lehetséges események sodra még nem apadt el. Bekövetkezett, amit a tanár ur sose tartott volna lehetségesnek: a forradalom megbukott, őt ugyanaz az igazgató árulta be, mint forradalmát s őt, aki rajongott az ideológiáért és munkájáért, felüggesztették állásától. És még mindez se volt elég: nem volt elég, hogy a világ kezdett úgy kinézni, mintha sose gyűlölte volna megszámlálhatatlan milliók gyűlölete a háborút, nem volt elég, hogy a tegnapi erények ma bűn és mai bűnök estére erényekké változtak a világ szemében, nem volt elég, hogy a nemrég közbecsülésben álló tanár urból gyanus senki lett, bekövetkezett az is, ami abszolút lehetetlennek látszott: a tanár urat elhagyta a felesége, az asszony, akit ő éveken keresztül gazdag irodalmi ismeretivel a legragyogóbb elmék és szívek világosságával nemesített a világ prózája fölé. Az asszonyka szüleit akarták így, kik az új rendben pozícióhoz jutottak és különben is kompromittálónak vélték a rokon összeköttetést a kisvárosszerte vörösnek mondott, megbélyegzett tanárral. Hozzá még a tanár ur egyszerre koldussá is lett, mert hiszen nem volt egyébe, mint az állása, melyet elvesztett.

A tanár ur szeme még mélyebbre hőkölt vissza a szemüregébe, mikor lehetségesé váltan ennyi lehetetlen zudult rá és valami irtózatosan gyermeki álmétkedéssel riadozott hol a világra, hol önmaga felé. De a szemek ámuló gyermekdedése mellett az egymásra szoruló ajkak alól az áll még keményebben, szinte öklelően csontosodott. Egy napon megmaradt kis pénzének nagyobb részével rendbehozatta garde-robáját és anélkül, hogy a helységben, hol évekig élt, egy lélek is lett volna, kitélt elbucszhatna, a negyven és ötven közötti férfi, mint afele síheder, mindenesetre árva egy síheder, vonatra ült és felment a nagyvárosba. Lehetséges? Lehetséges? ismételte összeszorított ajkai közül.

Olcso hónapos szobát vett ki, hová elkényeztetett vidéki ember léte, a poloskák miatt már első nap undortól tért vissza. Képzett ember volt és lehetetlen, hogy ne tudjon megélni egy fővárosban, mely naponta száz és száz nyomtatott újságdoldalon szállítja szerteszét az országba az ismereteket és általában az írott szót. És különben is lehetetlen, hogy manapság valaki éhen haljon — vigasztalta magát később. Mert ez a szerénynek mondható vigasz is időszertűvé vált. Ő körülbelül husz évig élt vidéken s természetesen semmiféle összeköttetése nem volt fővárosi emberekkel, akik talán álláshoz juttatták volna.

A hetek múltak, a tanár urnak fel kellett adni még a hónapos szobát is és egy munkanélküli géplakatos és egy pincér társaságában aludt egy szobában. A géplakatos és a pincér tisztelettel bántak a zárkózott emberrel, de egyáltalán nem csodálkoztak rajta, hogy a tanár ur ilyen sorsra jutott. A pincér képviselte a vagyonos osztályt, mert állása és fix jövedelme volt. A tanár ur eleinte zsenirozta magát a pincér apró támogatásait elfogadni, de a pincér tréfás fiú volt és kijelentette, hogy sok író és újságrító ismer a vendéglőből és azok révén majd bejuttatja a tanár urat valami szerkesztőségbe és akkor a tanár ur bususan visszafizethet mindent. A pincér valójában egy sőtésben volt alkalmazva és bérkocsisok, napszámosok, fuvarosok meg gyárimunkások közül kerültek ki a vendégek. A tanár ur azonban bizonyos megnyugodott várakozással nézett a fejlemények elé. Tudtam, hogy most már valaminek történni kell — gondolta — hiszen így tovább lehetetlen. De az igen kis támogatásoktól eltekintve s eltekintve attól, hogy a pincér éjelenként a sőtésből lopott kevés pálinkával vendégelte meg a gyér takarék alatt vaogó kollégákat, a tanár ur helyzetét nem változott. Csak rosszabbra fordult, mikor felfedeztetvén a sőtésben a pálinkatolvajlás, a pincér is facér lett. Lehetséges? — dermedt meg a tanár ur, mikor a pincér a lesújtó hírral betoppant.

A géplakatos és a pincér egy este nem jelentek meg fekvőhelyeiken és a tanár ur új szomszédokat kapott. Egy állítólagos színész, aki kokaint szippanigatott és egy fiatal parasztlányt, aki nomrég hozta fel a városba korgó gyomrát a falujából. Az új szomszédok csak a maguk bajával törődtek és a tanár urra egyévi nyomor után olyan idők következtek, hogy ahhoz képest eddig jól ment dolga. Talán még az is lehetséges, hogy az ember éhen haljon? gondolta ez időben. És ez a taglóiúteses gondolat rábírta, hogy levelet írjon egykori feleségének — pénzért. Az első levelet nehéz volt megírni, de mikor a pénz elfogyott, megint csak nekiült az írásnak. És mindig gyakrabban kellett írnia, mert mindig kisebb összegek jöttek. És egy tébehalló ködös őszi napon, amikor a kód az egész várost a valószínűtlenné szürkeségbe burkolta be, a tanár ur pénz helyett csak rövid pár sort kapott, kifogásos, szívtelen írást attól

az asszonytól, mivel annyit éven át minden este fest a test mellett pihent el.

Harmadik ködös napja, hogy egyetlen rögeszmébe kapaszkodva reggeltől késő estig, éjszakáig éhev gyomorral, de fanatikusan sétál az uccákon. Minden lehetséges, minden, de minden. Nemcsak a rossz, a jó is. Mikor lehetséges, hogy az asszony, kit szeretett, hogy százezer testvér szerelmé mind együtt az enyémmel föl nem ért, ő föle kenyérré való alalmzés-nát tagadjon meg, mert ne volna akkor az is lehetséges, hogy egy ismeretlen gazdagember hirtelen jókedvű ötletből őt megszólítsa és bankókat nyomjon a markába? Mért ne volna ez másnál lehetséges, mikor ő is, ha millióos volna, biztosan kedvét lenné ilyen emberi gesztusokban? Minden, de minden lehetséges. Az újságok hirdetései rovataiban nap-nap után olvasható, hogy valaki elvesztette a briliáns brochéát, pénztárcáját vagy legalább is a kedvenc kutyáját s a megtaláló szép jutalomban részesül, annyi minden vesz el egy sok százezer lakosu városban, mért ne lehetne ő a szerencsés megtaláló? Sors bona, nihil aliud — szép, bölcs a gróf Zrinyi jelmondata. És akkor szépen kitöltene egy postautalványt és visszafizetne minden fillért annak az asszonynak. Egy sor kíséző írás nélkül.

Minden lehetséges, csak az nem, az semmiesetre sem lehetséges, hogy végre valami ne történjék. A sétabot koppan az aszfalton — kop-kop — és két szem szurta át a ködöt, két földre néző szem. Zörgesetek és megnyitások, kérjétek és megadatik néktek... keresetek és találni fogtok — már ilyeneket gondolt az ember, ki túl volt a negyvenedik éven. Csupa akarat, csupa dac volt, mint maga a kétségbeesés és fantáziája már kissé lazasan a mesék világába lendült. Az különös szerencse — gondolta — hogy az utolsó pénzküldemény egy részét a télikabátom restaurálására fordítottam. Így a felhajtott gallér eltakarja nyakendém állapotát és az se látszik, hogy az ingemen nincs gallér. Ebben a ködben még lán az a jótláplát ur is, ki itt megy mellettem, feltűrt gallérral jár. Csak semmi feltűnést!

Minden, de minden lehetséges — ismételte szílván és mikor most harmadik ködös nap estjén se történt még semmi, de semmi, már felkuncogott benne, hogy hátha még az is lehetséges, hogy még egy hétig hitába jár így, még két hétig, még két hónapig. Ha minden, akkor ez is lehetséges. No és akkor, még ha így is van? Akkor is az egyetlen kérdés: Kitaranni. Kell lenni egy végső pontnak, ahol a végletek érintkeznek, határ a határral: a végső szerencsétlenség a csodával, a nagy szerencsével. Most már úgy járhat, mint valami kihívás, majdnem szemtelenség érezte magát, amint provokáló kedvvel promenádírozott a világ, az emberek, az Isten, az élet minden hatalma előtt. Direkt kiváncsi vagyok — mondta magában fogvicsofítva és elhittette magával, hogy nem azért passzív, mert nem tud másra csinálni, hanem azért, mert direkt kíváncsi. Nem, ő nem adta fel a hitet, hogy a világ dolgaiba, egy ember életébe a vak és gonosz véletlen hatalmán kívül beleszólása van valami jónak, jóságosnak, becsületos irtalomnak is, kit Istennek, emberiségnek vagy akár XX. századnak hívják.

Az emberek csoportosan tódultak ki a színházakból és mozikból. Felvillanyozott, beszédese tömegek. A tanár urnak észbe jutott a Lear király. A megvakított Gloucester arra kéri Edgart, hogy vezesse valami magas helyre, ahonnan biztos halálba vethesse magát. Edgar csak színlæg teljesíti a kérést s valamit alacsony dombocsikára fogja rá, hogy ez az a méredek. De közben aggódik.

>... félnem kell: a képzelet
Életkínését a nem rabolja-e,
Middön az élet önmagát kitarja
Hogy ellopáséka

Ez jutott észbe most, mikor egész átmenet nélkül a színházból kijövő emberek láttára valami végtelen hágyadást érzett. Megrémült: ha ő most elengedné az élethez való akaratát, minden mechanikai beavatkozás nélkül — érezte — nyomban megszűnne élni. Felkapta fejét. Most összeszorult ajkán vidám mosoly villant, mint aki hosszadalmas idegőző kísérlet után elért a kívánt eredményt. A kísérlet igazolja a tételt... Igen ez volt a végső pillanat, mert lám az egyik autóbilben a ködben is világosan láthatóan felemelkedik egy hölgy és ránéz és int neki. A tanár ur előbb körülnéz, de hiszen nyilvánvaló, hogy neki int. Ez a nő most haza fogja vinni egy jó meleg szobába — kellemetlen — jutott észbe — és az kellemetlen, hogy nincs az ingemen gallér — meleg teát kell találni, talán a hölgy maga is foglalkozik művészettel vagy tudománnyal, mindenesetre barátja az intellektuálisoknak, szerény, barátságos s biztosan kellő tisztelettel fog velem bánni, ha a téli kabátom le is vetem és látni is fogja ruházatom fogyatékoságát.

Minden, de minden lehetséges — ismételte diadalmasan és végre felemelt sétabottal lassan megindult a hölgy felé, aki komoly arccal várta rá az autóbilben. Nem akart rohanni, meg akarta őrizni méltóságát. Elnézően, szeliden mosolyogva ment és annyira elmerült szerencsés érzésébe, hogy nem hallotta az autóbil túlkölését és a ködben egyszerre a földön érezte magát és egy ezredpillanatig valami nagyon nehezett s még hallotta csontjának ropogását és aztán már soha többé semmit.

A szerelem elméletben és gyakorlatban

Irtá: Hesslein József

Az asztalnál négyen ültek. A szépasszony, a filozófus, a poéta és a szociológus. A szép asszonynak ingerlően formás, vakítóan fehér és épp ezért fedetlen volt a válla. Szép volt és kívánatos, azonkívül rendkívül okos és intelligens. A három férfi — a vendégek — mind fiatal volt és mindegyik meg akarta magának hódítani a szépasszonyt. Tudták azonban, hogy az eszén át vezet az ut a szívéhez, hogy csak nagy szellemi fölényvel lehet meghódítani ezt a rendkívül asszonyt. Ezért, ha együtt voltak — és az asszony csak hármukat együtt fogadta — állandóan nagy vitákat rendeztek, hogy alkalmuk legyen kimutatni intellektuális képességeiket.

*

— Szóval ön tagadja a szerelmet? — mondta az asszony a filozófus felé fordulva.

A filozófus: Ezt így nem mondtam, nagyságos asszonyom! Én csak a romantika hamis hazát akarom levakarni róla! Mert mi a romantika? Muzászt, amelyet a poéták találtak ki, hogy érdekesebbnek látszanak.

A költő: Megfelelek rá.

A filozófus: Pardon, csak ha én már befejeztem. A romantika, mondom, hazugság, amelyet erőszakkal és igazságtalanul kapcsolnak össze a szerelmmel. A romantika nem más, mint egy emberi gyöngeség, egy szentimentális nyavalya, amelyre a gyöngelők, vérszegény, tüdősorvadásos emberek inklinálnak. Ezek, amikor azt mondják, hogy szerelmesek, a valóságban egyáltalában nem azok, hanem csak akut romantikában szenvednek. A betegség szimptomái: sóhajtozás, álmatlanság és versírás. A romantikus megesküszik, hogy nem élhet »ő« nélküle és bármely csinos nő egy nap alatt hűtlenné teheti »örök« szerelméhez. Én csak azt tagadom, hogy ez a romantikus nyavalyás lenne a szerelem. Ha a szerelmet a maga valóságában akarjuk vizsgálni, akkor meg kell szabadítanunk a romantikus máztlól, amellyel a poéták szeretik bevonní.

Az asszony: És ha lefejtí róla a romantika köpönyegét, akkor mi marad?

A filozófus: Marad a lényeg, amely semmi más, mint a különböző nemek ősi ösztönös vonzódása egymáshoz. A him és a nőstény egyesülésre irányuló természetes törekvése. Az ellentétek örök vonzódása a fajfartartás biztosítása érdekében. Ez a szerelem.

Az asszony: Rendben van. Kész a definíció. Nos, poéta uram, mit szól ön hozzá? Az öné a szó.

*

A poéta visszatolta a kabátujja alól erősen kicsuszott manzsettáját, egy villámgyors mozdulattal megigazította nyekkendőjét (mert a tükörrrel szemben ült és észrevette, hogy egy hajszálnival félrecsuszott) és lendületes gesztusok kíséretében beszélni kezdett.

— Nagyságos asszonyom! A romantika tagadása: az élet szépségének a negációja. Mert mi a szépség? Egy romantikus hangulat. Ha a romantika betegséggé, mint a filozófus ur állítja, akkor a művészet is betegség, akkor a virágillat bacillus, a tavasz egy nagy járvány, a muzsika meg hasfájás és semmi egyéb. Nagyságos asszonyom! (A tükörről most szembenézett önmagával és egy mosoly futott végig az ajkán.) A romantika az élet fűszere, a lélek nagy csodája, minden szépség forrása. Mi az: melódia, ábránd, vers, hangulat, művészet, vágy, bánat, rajongás és minden más, ami az életünket olyan ragyogóvá teszi? Romantika és újból csak romantika. Mi volna mindezek nélkül az életünk? Sívár, prózai, anyagias, állati élet. Igen, ez a különbség az állat és az ember között: a romantika. Hogy az embernek lelke van, az annyi mintha azt mondaná, az embernek romantikája van. Az ember romantika nélkül: állat. És ha a romantikát lehántjuk a szerelmről, akkor marad az állati ösztön. Ha ön tagadja a romantikát, azzal megtagadta a szerelmet is, mert a szerelmenek nem máza, de lényege a romantika. Nincs igazi szerelem romantika nélkül, a normális ember romantikával szeret és ha van olyan, aki szerelmes romantika nélkül, akkor az nem normális, tisztelt barátom, hanem beteg, igenis beteg, hidegvérűségben, szívbillentyűszűkülésben, vagy valami efféle »nyavalyában« szenved. Így van, igen tisztelt filozófus uram és nem úgy, ahogyan ön azt behájtja.

A költő, egy széles mozdulattal mutatott rá a filozófusra és elhallgatott. A filozófus fölényes és megvető mosollyal válaszolt.

— És mi az ön véleménye, mint szociológusnak? — kérdezte az asszony a harmadiktól.

A szociológus: Az, hogy egyiknek sincs igaza. Vitáznak a szerelmről és a romantikáról, anélkül, hogy az azokkal összefüggő tényezőket csak egyetlen szóval is említették volna. A társadalmi és gazdasági problémák figyelembevétele nélkül nem lehet ezt a kérdést eldönteni. Mi a szerelem? A mindenkori társadalmi és gazdasági erők eredője. A szerelem nem abszolút fogalom, hanem tőkéletesen relatív valami. Egészen más a gazdag ember szerelme, mint a szegényé. Ideális tiszta szerelem csak ideális társadalomban lehetséges. Ha egyenlő volna a munkamegosztás és egyenlő a jövedelemelosztás, ha megszűnne a ma-

gántulajdon, akkor jönne el a nemes idealizmus és a valódi romantika és tiszta szerelem korszaka. A művészetek új, egészséges irányt vennének és rohamosan fejlődőnének, az el nem csigázott munkás képes lenne a legnemesebb áramlatok befogadására, három-négy órási munka esne minden emberre, a nap többi részét gondtalanul, anyagi salaktól megtisztultan, a lélek művelésére, művészetek befogadására, romantikára és a tiszta, szent, szépséges szerelme fordítaná. Addig azonban, amíg a társadalom meg nem változik, ne beszéljen nekem romantikáról, szerelmről. A mai romantika kapitalista romantika, másszóval torz, természetellenes, perverz romantika és az önök szerelme semmiel sem különb.

*

A szépasszony most félbeszakította a vitát. Azt mondta most már későn van, menjenek haza. Erre mind a hárman felkeltek, az asszony is felkelt, pompás termete kiegyenesedett és mind a három férfi szemében vágyakozó fény sugar villant.

Bucsuzáskor azt sugta az asszony a filozófus felé:

— Öt perc múlva jöjjön vissza, egyedül. Várom...

A poétának pedig ezt sugta:

— Félóra múlva visszajöhök, egyedül leszek...

A szociológusnak meg ezt mondta halkan:

— Várom magát egy óra múlva. A kapu nyitva lesz, ne csöngessen...

*

Öt perc múlva halkan ragyogó szemekkel besurrant a filozófus. A szépasszony már várta, elegánsan, vonzó, szép szelid, ábrándos mosollyal a szemében. A filozófus hosszan, áhítatosan csókolta kezét neki.

— Én gyönyöröm! — suttogta boldogan.

Szépasszony: Egyedül akartam lenni magával. Üljön le és meséljen valamit nekem. Mindegy akármit. Hallani akarom bársonyos hangjának édes zsongását. Nézze, tavasz van és milyen szépen, ezüstösen süt a holdvilág... Meséljen...

Filozófus: Mit mondjak, ami méltó volna magához, a szépségéhez, a lelke bársonyához... Mondjam-e, hogy lelkem minden álma magához száll aranyos lepkeszárnyakon, mondjam-e, hogy szívem minden dobbanása a magáé, hogy az életem, a multam, a jövőm, mindenem feláldozom egyetlen csókjáért?

Szépasszony: Jaj de szépen beszél! Olyan poétikus, olyan hangulatos, olyan — romantikus...

Filozófus (Elpirul és lesült a szemét).

Szépasszony: Mi ez? A romantikája mit jelent barátom? Valami nyavalyát? Lehetséges volna hát, hogy ez a »romantikus nyavalyás« legyen mégis a szerelem? Látia, én nem így gondoltam. Azt hittem, az ősi ösztönös, vad, romantikamentes szerelmmel rohan rá, mint a vihar a fát, úgy fog ledönteni, erővel, erőteljesen, ahogyan hirdette. Ó, mily szép lett volna... De így romantikus limonáddal akar engem megrészegíteni? Kedves barátom, az előbb imponált nekem, de most, ne haragudjon — nevetséges...

*

A filozófus úgy kullogott el, mint egy megvert kutya. A szépasszony ekkor előkészült a költő fogadására. Vékony, kis selyempingyolát vett fel, amely majdnem mindent födellenül hagyott és amit mégis befödött, ott is ingerlően sejtette a formákat. Lábát keresztberakva, csábító kacér mosollyal az ajkán, olyan volt, mint egy igazi démon.

A költőnek, mikor így meglátta, vörös fény lövelt ki a szeméből. Megállt az ajtóban, mintha földbe gyökerezett volna a lába és lobogó szemekkel bámulta az asszonyt.

Szépasszony: Aranyos poétám, magáé a pálma, maga igazán férfiasan tartotta magát. Meg akartam jutalmazni érte. (Kacérn villn a szeme).

Poéta (elveszti a fejét): Enyém vagy, te szép, te fényes, te asszony, te nőstény. Eljöttem érte, hogy az enyém légy, egyedül az enyém. Lihegi, karmolj, véd meg magad, ugy édesebb, ugy forróbb, vadabb, bár ugyis hiába, én vagyok az erő, én vagyok a férfi...

Szépasszony (egyszerre gunyosra változik a mosolya): De poétám! És hol van a romantika? Így rárontani egy szegény asszonyra! Hát hogy képzeli maga? Csak ugy, vadul, nyersen letaposni az asszonyt? Én azért választottam magát, mert olyan szépen mondta el, hogy milyen szép a romantikus szerelem. Én úgy képzeltem, hogy mesélni fog gyönyörű meséket, a legszebb, leggyönyörűbb verseket szavalja, egy gyönyörű, ábrándos szép tavaszi éjszakát akartam magával tölteni, de maga úgy ront rám, mint egy hideg vérűrségben, szívbillentyűszűkülésben, vagy valamilyen efféle nyavalyában szenvedő — filozófus...

*

A poéta is leforrázva távozott. Alig ment el máris megérkezett a szociológus.

Szépasszony (mint előbb filozófusnak): Egyedül akartam lenni magával. Meséljen valamit nekem. Mindegy akármit. Hallani akarom bársonyos hangjának lágy muzsikáját stb.

Szociológus: Nézze a holdas éjszaka fehér ezüstjét, hallgassa a békák szerelmes muzsikáját, nézzen bele hosszan, mélyen a szemembe, ott meg vannak az ezüst éjszakák, a nyári éjszaka édes muzsikája...

Szépasszony: Ne ilyen melankólikusan! Férfiasabban, erőteljesebben, az erő csengését akarom hallani a hangjában, nem a hókák szerendáját az égből.

Szociológus: Az enyém leszel, mert azt akarom. Térden csuszva fogsz eljönni hozzám egy csöpp szerelemért. És én megöllek kegyesen, mert szeretlek... mert ez az egyetlen igazi, örökkéélő nagy Szerelmem...

Szépasszony: Hogyan? Szerelme! Anélkül, hogy megváltoztatná a társadalmi és gazdasági rendet? A mai romantika kapitalista romantika — mondotta ön — a mai szerelem perverz és Természetellenes! Ilyen perverz szerelemmel mer hozzád közelélni? Én azt reméltem, hogy ön megváltoztatja a társadalmi rendet a kedvemért, de ön helyett »kapitalista szerelem«-mel kínál. Így nem alkuszunk uracskám. Én csak a konzekvens embert tudom szeretni...

*

A szociológus is hosszú orral távozott. A szépasszony pedig szomorúan sóhajtott fel magában:

— Istenem, milyen szomorú, hogy olyan nagy különbség van az elmélet és a gyakorlat között!

Loopingok, postagalambok és ejtőernyős mutatványok a tempelhofi repülőversenyen

Udet, a híres német pilóta nyerte a ballonvadászat első díját

Berlin, július,

A német Lufthansának a berlini repülőtéren rendezett repülőversenye a német sportszellem és a sport iránti lelkesedés impozáns bizonyítéka volt. A kíváncsiak tizezrei már a kora reggeli órákban ellepték a repülőteret, a környék mezőit és házeit. Terhes viharjós felhők festették feketére az eget. A vihar egyre fenyegetőbbé vált, de az érdeklődők törege nem tártott, azott, lelkesedett kora reggeltől késő estig. Igazuk is volt, repülőverseny esőben, viharban, valóban nem mindennapi élvezetet, mondhatnám misztikus gyönyör. Menydörgés és villámlás közben lélegzetfójtva várni egy vakmerő loopingra.

Noha a Lufthansa vezetősége azon volt, hogy az ígért ingyencfalatokat mind feltalálja, a program mégsem felelt meg minden tekintetben a nagy várakozásnak. Két kis léghajó, az elvárt szenzációk legérdekesebbje, technikai okokból nem startolt és a bekonferált tizezer postagalamb helyett — valószínűleg légköri zavarok miatt — alig tizedrészt indult hívívó utra. Mi »motorbolondok« azonban még a nagy attrakciók közötti üres félórákban sem panaszkodhatunk unalomról. A tíz-tíz percig tartó »magas« akrobatiztika bizony megkövetelt egy kis pihenést a túlfeszített idegeknek.

Udet, a műrepülés mestere most is a publikumnak légtornázott. Sajnos az időjárás nem engedte, hogy gépéből mindent kihozzon, annál többet hozott ki önmagából és a publikumból. A »Flamingo« zuhant, csavarodott, fordult, remegett és vonaglott a nagy művész kezében — egy ludbőröz instrumentum, szépcsejt, dróttól, szárnyas hisztéria. A délután csemegeje kétszázötven, a német műrepülés mostani bajnokának, Fieselernek, tízenegy egymásbafolyó hengere volt ezerméteres magasból szédületes gyorsan csaknem a földig. A visszafojtott lélegzetek kirobannak, a tömeg dermedtsége egetverő tapssa mozdul. Ezt a hengeres lecsapást még senki sem próbálta és senki sem csinálta meg. A gép a pilóta saját konstrukciója és a Raab-Karzenstein műveknél készült. Tőkéletes masina, amelyből a náunszokat is ki lehet hozni.

A lipcsel dr. Gullmann egy kis balszerencsével küzdött. Első loopingja után az olajtank felrobant, egy-két nem szándékos csavarodás — autók, mentők rohannak, a vészszíróna a tömegbe hasít — és a mester olajtól maszatosan, de látható megelégedettséggel mászik ki a gép alól.

Bajos lenne felsorolni azt a rengeteg lélegzetfójtó bravurt, amit a versenyen láttunk. A legújabb konstrukcióju versenygépek, szédületes sebességgel szálguldnak el a tér fölött, looping, hátrepülés, csavart repülés váltakoznak és a háthorzongató mutatványokat a műrepülés szépségével, a mozdulatok eleganciájával és az akciók precizitásával teszik tőkéletesekké.

Az ejtőernyős produkciók mind jól sikerültek. Tréfás látvány volt, a tíz kidobott repülőernyős, embernagyságu baba paprikajancsiczkodása. A szélben, groteszken kapálódtak, míg viharverten a földre vagy egy távoli pocsolyába nem estek. Kuglicsata is volt. Ez az új sport abból áll, hogy egy csomó, különböző színű és nagyságu ballont felengednek és a pilótáknak a kis gömbökkel addig kel összeütközniök, amíg legálább egy lyukat nem kaptak oldalukba az ugrádozó hőlgyagok. Aki a legtöbb hőlgyagot elpukkasztja, az nyer. Az első díj két megfigyelő ballonnra való szabad vadászás volt, amit Udet nyert meg.

Székely Pál.

ÉDESANYÁM

Irta: Terescsényi György

Egy hete csépeltek már a Jójárt tanyában.

A tágas udvar közepén állott a masina, mind a kettő: a gőzgép is, meg az újfajta hadarószerkezet, amit az idén rendelt meg a jópálhegyi gazdaszövetkezet. Sietni kellett a munkával, mert Bakacsi keresztjeiből pergett már a szem, Csóti is leste a gépet, velük együtt még vagy hatan, a szövetkezet kigazdál. Sorba járt a cséplőgép, portáról portára, szeptember derekára el kellett készülni a munkával mindenütt.

— Na, emberök! — adta fel a szót ennek okáért a gazda és míg szalmaszállal piszkálgatta fogait, székelt a szemében a szem, Csóti is leste a gépet, velük együtt még vagy hatan, a szövetkezet kigazdál. Sorba járt a cséplőgép, portáról portára, szeptember derekára el kellett készülni a munkával mindenütt.

— Hát hogy lögyünk? — kérdezte vissza Róvó, az öregbérés. Körülötte rábólintottak a többiek is, lányok, legények, asszonyok, vagy kilencen. akik hordták, adagolták, zsákolták a gabonát... a kazalrakók, a gépészek, mind, mert nyilvánvaló volt, hogy éjszaka is folytatni kellett a munkát.

Szép nekivaló idő ígérkezett. Rekkendő augusztusvégi nap volt, semmi felhő az égen, szemernyi szél a letzrott földek felett, még jobb is ilyenkor az éjszakai munka, ma még éppen a telihold lesz a lámpás...

— Savanya, Prágai, móg Szél humhatnak egyet vacsora után, — mutogatott szét a szalmaszállal az illetőkre a gazda, — te Vera, Örzse...

— En is? — szólalt fel a legutoljára említett, egy szép, sudár barna leányzó, az Örzse, — harmadik nap éccakázok már...

— Ahogy gondolod, — rántott vállán a gazda, majd hamisan hunyorított egy szőkebajuszos legényre, aki hasmánt nyult el a földön és két öklével feltámasztva állt, merően nézte a leányt.

— Mert te, Pista vállalod ugy-e? — fordult Jójárt a szőkebajuszos felé.

A legény csak rábólintott.

Néhányan felvihogtak, egy menyecske elkurjantotta magát:

— Nem bírja már a lelköm.

— Nehéz tehő a szerelóm, — hangzott fel innen is, onnan is az incselkedés.

Mert Örzse és Pista jegyesek voltak, templomban is kihirdetett mátkapár, betakarítás után össze is kötöznek majd és ilyenkor mutatja meg a lány, hogy jó asszony lesz belőle, hogy nem ijed meg a nagy munkától és vállalják is erre a lányok ezt a próbatételnek beillő virtust, ha megszakadnak is bele.

Örzse elvörösödött és szólt:

— Bérhat engem is, Mátyás bácsi...

Erre az Jójárt vette a plajbászt és odakanyarította a napszámmutató irkába Örzse és Pista neveit is.

*

Pedig az aratás rogyasztó nehéz munka. Aki nem próbálta, nincs annak fogalma hozzá, milyen fáradalom ez, amely július első heteitől szinte szakadatlanul tart szeptemberig. Kaszások állanak be a rendbe és vágják, vágják naphajlatig, holdkeltétől hajnalokig, néhány órai alvással, evésidővel. Hangyányi emberek, hét, nyolc... nekiveselkednek a tíz meg huszholdas gabonarengető roppant tábláinak, levágják, megkévézik, keresztberakják, behordják, kicsépelik, asztagba építik az életet, a minden más élet elseit és megindítják, a gabonát...

Hány ezer suhintást tesznek meg a karok a nehéz kaszával, hányszor hajlik meg és egyenesedik ki az asszonyi derék, amíg a keblekhez emelkedik a kéve és rásodródik a szalmakötél... A cséplőgép dobjának padkáján, fenn az emeletnyi asztag ormain, polyvafelhő záporában, a lángoló tartó tüzes szeglein meztláb... Kinek van fogalma arról, kicsoda békettérés lakozik ezekben az emberekben, mekkora alázat és kötelességtudás...

Dologidő... így hívják az esztendőnek ezt a forró szakaszát, amikor ég a munka... Istenem... mintha égne is valóságosan, a hőség az agyvelőt bontogatja, gözök áramlanak fel a földből és milliárd megölt gabonaszár kilehelt lelke, mint fülledt pára nehezedik a tájra... még este is, amikor félig eszméletlenül hullanak le az emberek a rövid pihenőre, pár órára csupán, a hűvösödő hajnalig, amely harmattalan és forró, csak az alszól játszadozik a levelekkel, de üdíteni nem tud...

— Auf! Embörök! — hangzik el a munka vezényszava — Tovább!

Tovább, mert vihar jöhet, mert a szem könnyen megszorul a kalászbán, mert egyetlen nap mulasztása nézszakat határoz a végső eredményél, mert most dől el az egész esztendő sorsa, kihozza-e a termés az árendát, az adót. A részarató és a bérés most keresi meg a kibérelendő sajtóárat, esetleg a vályogviskót is, amit kiver majd ősszel a tíz körömmel kikapart vályogtéglaikból, most dől el, jut-e kalácsra, dióra karcsonykor.

Aratás van, dologidő van... Hahó! Embörök, hajrá!

*

Mikorra a holdvilág verestányér-képet felütötte a láthatár peremén, Örzse és Pista elvackolódtak az asztag tövében,

Igy szokás ez itten, nincs benne semmi kivetni való, hiszen majdnem embere-asszonya ők már egymásnak, együtt dolgoznak, együtt hálnak és a közös fészekre való a közös keresmény.

— Nagy a termés, — mondja csendesen a legény.

— Mógáldott bennünket a Jójisten, — sóhajtja a másik.

Azután elhallgatnak... és mind a kettő képzeletben szép lassan felépül a hajlék, a fészük... Szép piros cserépeteje van, szoba, konyha, kamra... hátulól is és bazsarózák, meg törökszegűk a zöldrepingált ablakok alatt. Fár hét kitartás még, a munka végén vannak már, talán kibírják erővel.

Talán kibírják...

Feje alá párnázott karjain, hanyatt fekszik a szalmában a legény. Izmos arányos teste rezesen csillog a holdvilágban, mellén szétrányit az ing, súlyednek, emelkednek a bordák...

A leány ölbekullatott karokkal még fennül és emberét nézi...

— Szögény, — suttogja, — hogy igyeközik, szenved...

Az udvarban, az asztagon tul bög a cséplőgép.

— Bu-u-u... Bu-u-u...

Olyan ez a monoton zene, mint valami különös, pogány szertartás muzsikája. Afrika vad törzseinek gongjai szólnak így... Hispánia vadonerdőiben eltvedt légiók tubái üvölthettek ehez hasonlatosan... a sivatagi oroszán bögeje ilyen... földrengéskor a hegyek gyomrának kordulása...

— Bu-u-u... Bu-u-u...

A mérhetetlen bánat és a panasz melódiaja ez a hang, mintha a megkínzott élet sirna benne... mondják, hogy minden aratáskor valami nagy áldozatot követel a munka. Vészes sérüléseseket, hirtelen jégverést, megvadult lovakat, emberhalált... legtöbbször magában a gépben, a roppant szerkezet tiloló vasai között, a dob torkának halálmalmába hullva...

*

Feljött a Sziriusz és oldalt láthatók lettek a Kaszások is, amint a Sántalány sündörög utánuk... Kicsiny, vékony sugaru csillagocskák a Sántalány, olyan mint a surbankó pesztra szemé villanása, ahogy az ételes szakajtóval a rendet vágók után alázódik. A Göncölre fellegel rakott éppen valami nagyon magasan járó szél, a Fiastyuk meg éppen nem látszott, pedig ott bujkál valaahol a Tejut alatt, közel a csillagszék rúdájához...

Felálomban így nézte nézegette a legény az ég-tájakait és megjelent előtte, mint annyiszor mostanában, a leány, a párja. Mosoly játszadozott a kis szőke bajusz körül és most így félig álomban nagyon, de nagyon boldognak érezte magát...

— Lám, csak a lelköm... hogy törí magát, hogy igyekszik ü is, pedig mógárhát neki a nehéz munka. A lelkében felrajzolódó alakokkal beszélgetve most hangosan kimondta:

— Örzsi... csak maradj ma este... pihenj ki magad... majd én...

— Neköm szólt? — riadt fel a leány a hangra.

A váratlanul felcsattanó kérdés úgy rontott rá az elcsigázott emberre, mintha vad erővel felrázták volna. Összerándult és felkönyökölt:

— Mi az? Baj van?...

Két sima kar fonódott nyaka köré...

— Örzse... Egyetlenem... — ölelte át a mellére hanyatló remegő leányt és lassan eszméletre térve a felgyulladó vér perzselt végig tagjain... A vér és a vágy, amelyet felkorbácsolt a fülledt és boszorkányjárdásos éjszaka...

*

Lebillent már a Göncöl rúdja és napkelet iránt lila derengés jelezte a közeledő hajnalt.

Jójárt jött, a gazda, hogy felkeltse őket.

Egymás karjai közt aludtak. Örzse egészen odabujt embere mellé, szinte egészen elveszett a szalmában, csak kibomlott haja áradt el a legény mellén, a feketén és lágyan szétkanyargó fürtök, mintha el akarták volna takarni a fődeten mellett... mintha leplezni akarták volna a leány ölelő karjait is... mert még mindig úgy feküdtek ott, ahogy hirtelen egymásba szédültek...

A gazda megállva felettük, kettésodorta bajuszát.

— Na, ezek is kóstolgták egymást... — de azért megsajnálta őket, amint a csizma orrával megpiszkálta a legény oldalát.

— Auf, hé! Röggel van... Erre ráértök télon is... most a gép nem vár...

Elballagott, mire emezek talpra ugrottak.

— Elaludtunk, — ropogtatta meg derekát a legény.

— El... — sugta a lány szégyenlősen...

*

Az udvar közepén már bugott a cséplőgép. Lükö, a gépész vastag akáchasbokkal etette a kemencét, surrogott az általvető szil és a hatalmas lendítőkerék kékeken csillogott a szörnyeteg oldalán,

Pista felkapaszkodott az etető párkányára. Örzse helye a zsákolónál volt. Idáig Kispéter és Róvó szolgálta ki a masinát, őket kellett most leváltani. Prágai adogatta a kévéket alulról.

Repültek a szőke kötegek, Pista félkarra kapta el őket, lerántotta a szalmakötelet és arányos lendítésekkel bocsájtotta le a szétoldott kévét és etető torkát át a dobba.

Ütemre beosztott, egyhangu munka ez és mégis nagy figyelmet, ügyességet kíván. Vigyázni kell, hogy a gép etetése folytonos legyen, a gabonaszárak ne hulljanak csomósan alá, mert akkor török a szalma és kalászbán marad a szem. Néha a szijt is ledobja a gép zékkenése, ez idővesztéses és méreg, másrészt nagy szegény a munkásra néve. Pistát különösen bánatán a dolog, rá mindjárt kirobbana a csufolódás: szerelmes a jámbor, takarítás után megasszonyosodik... tehát vigyázni kell...

Egy álló óra hosszág nyugodtan is ment minden. Egészen kivilágosodott már és még egy negyedóra volt hátra a reggeli pihenőig. Addig Pista elakart fogasztani vagy két keresztre való kévét...

— Gyorsabban adja kend! — kiáltott Prágai, — hamar kiürül a dob...

— Akkó móg szorul majd, — szuszogott Prágai lentől és Pistában feltámadt a virtus. Meg akarta tréfolni és kifárasztani a legényt, aki jó kaszás volt ugyan, de a karjai alighanem gyengék az emelgetésre...

— Tán kifulladtál, hé? — ingerelte.

— Én nem... csak te vigyázz!

— Mire vigyázzak?

— A lábád alá...

Pista hetykén felkacagott a dobogón... Jó, jó, — gondolta és amíg fiatal testében szétáradt az erő, hirtelen észbe jutott a nyakig láb Prágai ott alul... Láta, amint sóvárogva pislog Örzse után a háiban, fosztókákán, bucsuk alatt, mert járt a lány után ő is, a vetélytárs, csak akkor maradt el végkép, amikor Örzse is kimutatta, hogy nem szívelheti és amlóta elgyűrűzték egymást. Hiábavaló vetélkedés volt ez, de Pista nem állhatott ellen a vágnak.

— Szóltál, Mátyás? — kurjantotta el megint magát.

— Mi az? — morgott alul a másik.

— Kérdözöm, hogy szóltál-e?

— Nem én...

— Mert akkorákat szuszogsz... — és kacagott.

Prágai dühös lehetett nagyon, de ez csak a kévék repüléséről látszott, amiket vad erővel hajított el a favelláról, Jancsi alig győzte elkapkodni őket... Vagy tíz percig megint szó nélkül folyt a munka, böggött a gép, kelepelt a polyvaverő, berregett a szélő motolla...

Zugott remegett a behemót kerekesszékény, benn a dobban surrogáltak a vastárszék és fimoní porfélék szállott fel a bugó kráterből. A polyvafelhő szétrébült a ragyogó levegőben, a kelő nap sugárdárdal arányos küllöket vágta bele... A gépetető legény úgy állott ezekben a fellegekben, mint egy fiatal, megelévedett bronzszobor...

— Birod-e, Mátyás? — hangzott megint a kiáltása...

*

Ekkor, sohasem tudódott ki, hogy történt, egy eldobott kéve lökte-e meg... hirtelen megtántorodott a legény ott a padkán...

— Jaj! — hallatszott az ordítás és nyomban utána tompa zuhanás zaja...

A gép mélyet hördült, valahol acélok pattogta és sivitva perdült le a lendkerék szija...

A gépész eban a pillanatban nyomta meg a tűzvést jelző gőzpipót, az emberek megriadtak.

— Mi az? Hej! belesett! Gyorsan, az Istenért!

A dob hidja üres... már nem mozdul egyetlen rész sem, csak a lokomotív befűtött ereje pergett a nagy kereket...

Valaki átbukik a cséplőgép tengelyén, néhányan felkapaszkodnak az etetőárlatig.

— Mi az hát? — ordítja Jójárt, a megrémült gazda...

— Vér... — hallatszik a gép alól. — Folyik a vére...

— Beleszédült! — szörnyülködnek mások a dobkéve fölé hajolva.

Örzse eszelősen hallja mindezeket. Szaladna, de nem tud... Pár pillanatig, mintha mozdulna és elhajolna alatta a föld, az égen összezavarodnak a felhők... ő sikoltani akar, de csak ennyit tud kiejteni nyöszörgőve:

— Irgalmas Isten!...

És egész hosszában végigzuhan a buzával telt zsákok mellett...

(Folytatása következik).

Amerikai Leánynevelő Intézet

folyó évi szeptember 15-én

megnyitja 9-ik isolaévet

Kétéves kereskedelmi tanfolyam. Szerb, angol, francia és német nyelvtanítás. Főző- és varrótanfolyam, valamint általános leánynevelés. Elsőrendű penzió állami iskolákat látogató leányok részére. Nyitva szeptember 1-től. Alacsony árak. Prospektust kívánatra küld

Amerikai Leánynevelő Intézet

Noviad, Deakova ulica 47

Leányszöktetés

Irta: Forró Pál

I.

Annus magából kikelve, olyan tökéletes drámai mozdulattal nyitott be Edíthez, amelyennél különbet egy tragika sem produkált volna.

— Elveszttem, végem van... csak te segíthetsz rajtam! — kiáltotta az egyik karosszékre roskadva.

Edith ijedten nézett végig barátinójén. A kigyó-bőr cipő, breitschwanz kabát, pilótakalap kifogástalanul rendben voltak. A hájos arcoskán szabályszerűen volt eldörgölve a puder és a ruzs. A szerencsétlenség tehát toaletkezés után szakadhatott rá, különben nem tudott volna ilyen rendesen felöltözködni.

— Összevesztél Lacival? — kérdezte nyugtalanul.

— Ellenkezőleg! Sohasem volt még olyan kedves mint ma. Valóságilag megszédített, lehengerelt, megmámorosított a szavaival. Arról beszélt, hogy nem bírja tovább ezt a bizonytalan helyzetet. Hogy feleségül akar venni. Te, én ma láttam először férfit sírni! Szavamra mondom, igazi könny volt a szemében. Szabályszerű, fájdalmas, nagy köny, amilyent én eddig csak a moziban láttam, de ott, hallom, két napig tart, amíg a színész szeméből kiszajtolják. Hát így kért, hogy legyek az övé!

— És te mit mondtál?

— Borzasztóan sajnáltam. Tudod, milyen áldott jó szívem van. És Laci szimpatikus fiú, ezt te is belátod?

— Drága, jó ember!

— No látod! De mit ér az, ha a szülei mégsem akná hozzá. Ők csak kereskedő vót akarnak. Azt mondják, hogy az olyan sportember, mint amilyen Laci, aki minden autóversenyen részt vesz és százötven kilométeres sebességgel robog az országon, minden pillanatban befordulhat egy árokba, vagy megszökhettek a felesége elől...

Edít szemei felragyogtak.

— Nincs szebb és férfiasabb dolog, mint a száguldás, a halálmegvetés, a nagyszerű lendület. Oh hányszor gondoltam arra, ha Gyuriban is megvolna ez a vakmerőség. De Gyuri mindig kinevet, ha erről beszélnek. Azt mondja, hogy ő már csak inkább a kocsi belsejében ül és a sofőrt nem engedti ötven kilométeres tempónál gyorsabban hajtani.

— Hát látod, az én szülei álma az efajta óvatos Vékgyur, aki a szivarra gyújt az autón, ahelyett, hogy a sebességmérőt nézné. Borzasztó!

— Szegény Nusikám, megértlek! Szóval... visszautasítottad Lacit? Szakítottak?

— Isten ments! Ellenkezőleg! Új le, Edítém, készülő a legrosszabbra. Most jön a borzasztó! Ugy-e mondtam, hogy Laci megcsókolt?

— Nem, az előbb csak annyit mondtál, hogy sírt és forrón szónokolt!

— Szóval miközben többször egymásután megcsókolt, egyre arra kért, hogy szökjem meg vele! Én persze felhátorodva visszautasítottam ajánlatát, de ő esküdözött, hogy ebben nincs semmi, formáság az egész, vannak szülők, akik enélkül sohasem egyeztek bele a házasságba.

— És te mit feleltél?

— Tudod, mikor az embernek valósággal a fülebe csókolják a szavakat és közben könnyekkel fűrösztik az arcát, elveszti az eszét és én megígértem neki, hogy ma este kilenc órakor elfátyolozva, annak rendje-módja szerint megvárom a városi park utolsó téglafájánál és megszököm vele!

— Óriási!

— Ez egy félóra előtt történt. Mikor elváltam tőle, bementem egy cukrászdába, rendbehoztam az arcomat, eltüntettem a könnyek és csókok nyomát és közben rendezni kezdtem gondolataimat. Beláttam, hogy amit tenni akarok, képtelenség, hogy a szülei-mer sirba vinné a bánat, hogy végre is én jól nevelt urilány vagyok. Edít, neked meg kell akadályoznod ezt az örültséget!

— Nekem?

— Természetesen! Ha én beszélek vele, megint megfőz, levesz a lábamról, ismét sírni fog és annak nem lehet ellenállni!

— Sem a csóknak!

— Ugy van. Azért hát neked kell elintézni az ügyet. Végre is a legjobb barátinóm vagy. Ugy-e nem hagysz cserben? Drága kis Edítém, angyalom, megmentőm, menj ma este kilenckor a parkba, várd meg Lacit és mondd neki, hogy imádom, csak rá gondolok, de beteg lettem az izgalmiától, nem jöhetek, szóval indokold meg, magyarázd meg neki az egészet. Majd meglátod, hogy okvetlenül eszedbe fog jutni valami okos dolog!

— Lehetetlen, szívem... ez örültség! Gondold meg, mit szólna Gyuszi, ha megtudná, hogy késő este egyedül találkozom a városi parkban egy urral...

— Istenem, honnan tudná meg! És legrosszabb esetben megmagyarázzuk neki, hogy értem teszed! A becsületem megmentéséért! Gondold meg minden felülősség rajtad nyugszik!

Edít elszörnyedve csapta össze kezét: Micsoda terrorista vagy!

Még akart mondani valamit, de Annus már a

nyakában lógott, hizelegve csókolgatta és úgy duruzsolt: Ugy-e megteszed kisanyám? Ugy-e nem hagysz szegényben?

II.

Laci, a kitünő urvezető, ezuttal egyáltalában nem volt az a higgadt, hidegvérű sportférfi, akinek barátai ismerték. A keze valósággal remegett a kormánykeréken, a szíve vadul dobogott. És két ízben majdnem nekijáratott egy-egy gyanútlan sétálóknak. De nem is csoda, minden oka megvolt a nagy izgalmra és a rendőrségen bizonyára a legkisebb pénzbüntetésre ítélték volna, ha védekezésül felhozza, hogy a szerelemtől zavarodott meg. Két perc múlva félkilenc lesz és Annus már várja a parkban...

Laci megtörülte a homlokát. Ugy érezte, hogy minden eddigi sportbravurjánál vakmerőbb és félelmetesebb valami a leányszöktetés. Vajon sikerül-e? Hátha Annuska az utolsó pillanatban megmondolja magát? Hiszen a lányok olyan szeszélyesek! És egyáltalában eljött-e? Ha eljött, akkor nincsen baj. Laci elhatározta, hogy férfiasan célyes lesz. Nem engedti szóhoz jutni Annust. Nem vitatkozik, nem beszél vele, hanem egyszerűen felkapja, beleteszi az autójába és azután... világrekordot fog javítani! Igen, olyan villámgyorsan fog továbbmarnodni zsákmanóval, hogy az már nem is szerelmi, hanem sporteredmény lesz!

Az autó a parkban kanyarodott, Laci lefékezte a kocsi és körülnézett. És majdnem felkiáltott örömben. Az utolsó téglafa mellett háttal fordulva ott állt Annus. A jobbról eső utat kémlelte, úgy látszik, onnan várta a lovagját. Laci elmosolyodott. Lábai hegyen Annus mögé lopódzott, azután egyszerre átkapta hátulról. Egy sikoly, amely azonban nem is tudott elhangzani, mert a férfi acélkezéi már a levegőbe lendítették. A lány tiltakozni akart, de a férfi nem hallott, nem látott, csak izgatottan dadogta a lázas szavakat: ne féj, szerelmem... boldogok leszünk... édes kicsikém... köszönöm, hogy eljöttél!

Az autó ajtaja becsapódott és a következő pillanatban rohanni kezdett a gép. Micsoda rohanás volt az. Már nem is a benzín, hanem Laci lázas, vad szerelme röpítette. És közben a kocsi belsejében Edít rémülten és sirva gondolt arra, hogy mi fog most vele történni? Próbált dörömbölni az ablakon, kiabálni, de hát lehet is szólni, az olyan sofőrhöz, aki százhatvan kilométeres sebességgel rohan előre az éjszakában és azonkívül szerelmes is!

III.

Négy vagy öt óra hosszat tartott ez a vad száguldás, akkor egyszerre villanylámpák gyulladtak ki a tévélben, az autó lassabban gördült tovább és ettől Edít magához tért. Mert a sok sirástól, ijedtségtől félig eszméletét veszítette, félig elaludt és csak erre a szelidebb ringatásra ébredt fel. Még néhány perc és az autó megállt. A következő pillanatban kinyílt az autó és Laci boldogságtól ragyogó arca jelent meg az ajtóban.

— Drágám, szerelmem... itt vagyunk! Mit szól, micsoda röpülés volt ez?

Céltésre nyújtotta a karját, de hirtelen, mint akit villámütés ért, visszatántorodott.

— Mi ez? dadogta és elsápadt.

Edít kiugrott az autóból, a szeme szikrát szórt, haragosan toppant Laci elé.

— Hogy merészelted ezt tenni? Tönkretett! Meggyalázott! Elveszttem!

— De kérem... én azt hittem, hogy Annuskát hozom... nem értem...

— Persze, hogy nem érti, maga örfjögő, vad spanyol! Leányt rabol és még sem nézi, hogy kit tesz az autójára, meg sem hallgatja, hogy az mit akar mondani! Rettenetes! De hát hol vagyunk most tulajdonképpen?

— Bécsben a Brisztol szálloda előtt!

Edít még jobban elsápadt.

— Hallatlan! Mi lesz ebből?

Laci nagyon kicsiny és nagyon gyámoltalan volt ebben a pillanatban. De azért mégis volt egy jó ötlete.

— Menjünk be a hallba és beszéljünk meg nyugodtan a dolgokat!

Edít gépiesen engedelmeskedett.

— Értse meg — mondotta Edít, mikor letelepedtek a bőr karosszékekbe — maga jóvátehetetlen ostobaságot követett el. Annussal abban állapodtam meg, hogy magával szépen elintézem a dolgot, megmagyarázom, hogy urilányokat nem lehet rablólovag módjára megszöktetni és azután telefonon értesítem az eredményről. Most már éjfélt elmúlt és Annus még mindig várja a telefonüzenetemet.

— Kérem — mondotta Laci meglehetősen ostoba arccal — innen is felhívhatja Annust!

— Brávó — mondotta dühösen Edít ez csakugyan jó ötlet.

És már rohant is a telefonoshoz.

IV.

— Halló! Halló! Mi az? Csakugyan? Te vagy az

Edít? Szent Isten, még le sem feküdtem, vártam a telefonodat, maidnem megőrültem az aggodalomtól. Csak nem történt valami szerencsétlenség? Kérlek, mondd ki őszintén, ugy-e öngyilkos lett, amiért nem jöttem el?

— Nem... nem lett öngyilkos... annál is rosszabb történt!

— Ne őlj meg... beszélj, mi történt?

— Engem szöktetett meg!

— Megőrültél?

— Nem én örültem meg, hanem a vőlegényed! Bedobott az autójába és idehozott Bécsbe. Innen beszélek a Brisztolból!

— Óriási! És te olyan ostobának tartasz, hogy elhiszem az ilyen együgyű mesét? Nem szívem... te egyszerűen a nyakába varrtad magad! Ki tudja, miket hazudál neki? És azután végaszalni kezdted! Hiszen mindig mondtad, hogy nekem az ilyen vakmerő sportemberek tetszenek! Ne szólj közbe, nem vagyok kíváncsi a hazugságaidra. De légy nyugodt! Nem maradok addósd. Most mindjárt fellelőzöm Vékgyurit. Megmondom neki, hogy hol van a drágalmos menyasszonya, Bécsben, a Brisztolban, az én megszöktetett vőlegényemmel... köszönöm a kedveségedet!

Edít sirva támoalgott vissza a hallba. Laci szegény azt sem tudta, hogy melyik lábára álljon ijedében. Mindjárt látta, hogy a baj nagyobb, mint volt. Edít tömören és zordul foglalta össze jelentését. Ugy hangzott az, mint a kivégzőskor felhangzó tompa dobpergés.

— A barátinóm árulónak tart. Értésítette a vőlegényemet. Elveszttem! Öngyilkos leszek. És mindennek maga az oka!

Laci megrendülten nézte a síró lányt. És nagyon megnézte. Annyira, hogy észrevette, hogy Edít egy hajszállal se csunyahabb, mint Annus. Sőt!... A termete talán még karcsubb, a szeme csillogóbb, a lába formásabb... Nonó! Talán nem is illik valakinek a szépségét ennyire részletezni a sorsdöntő pillanatokban!

— Beszéljen hát! Mit tegyek? Hogyan lehet mindezt jóvá tenni? — kérdezte Edít és közben olyan angyalian szomorú, kedves arccal nézett Lacira, hogy az egyszerűen megtalálta a választ.

— Edít kisasszony! — mondotta — tudom a kötelességemet! Már az előbb, az első perctől kezdve tudtam, hogy meg fogom kérni a kezét. Akkor azt hittem, hogy gavallériából. De most már tudom, hogy nem ur kötelességből, hanem szerelmeből teszem ezt. A jó szerencsém, a magasabb végzet rendelte úgy, hogy én magát megszöktessem!

Öt hétig tartott Laci és Edít nászutazása. Laci uszott a boldogságban és Edít halálosan szerelmes volt az ő bátor, nagyszerű urába, aki minden állomásról táviratot küldött klubjának, melyben a nászut alatt végzett rekordjavításokról számolt be. Olyan édesen, boldogan telt el az idejük, hogy még újságot sem olvastak. Csak egyszer került Edít kezébe Nizában az egyik hazai lap és meglepetten kiáltott fel. Lacihoz sietett és rámutatott az egyik hírre: Vékgyörgy bankár és Ordassy Annuska jegyesek.

Szántó Imre:

Bánát dicsérete

A harcot zengje cimbalom
Vigalmat zengjen flóta
Ma boldog öröm a dalom
És fűtűrésző nóta.

Hársták szegik itt az utam
Amerre kocsiakozom
És régl nóták rigmusát
Félhalkan elcifrázom.

A hintó hullámozó menete
Eringat, mint a hinta
Ott tal a fák karja felett
Ide kaesint Kikinda.

Bánát megdöött halmaít
Köszönt ez a nóta
A földjeit, a falvait
És téged, drága róla...

Aranyzöld itt már a vetés
És hullámozik a szélben
Aratás, nóta, temetés...
Mégis csak jó, hogy éltem!

Építkezők figyelmébe!

Mielőtt üvegezést végeztet, kérjen tőlem árajánlatot! Üvegezést négyzetméterenkint valódi belga üvegből legolcsóbb napi áron végzek

Kész ajtók és ablakok állandó raktára
WANDMANN üveges, Subotica

Zrinjski trg 2

4520

TERE-FERE

Az új török írás. Amint már hírül adtuk, az angol nemzetgyűlés egyhanguan megszavazta azt a törvényjavaslatot, hogy a régi arab betűk helyett latin betűket használjanak a törökök. A törvényt mielőtt **Kemal Musztafa** pasa aláírta, jogerőre emelkedett.

Állandóan cikkek jelennek meg a latin betű védelmére és népszerűsítésére, hogy meggyerjék a törököket. **Kemal Musztafa** szerint az új írás »a nemzetet egy új, dicsőbb korba vezeti majd».

Annak a bizottságnak, mely a kérdés tanulmányozásával volt megbízva, eleinte körülbelül tíz évnél időt engedélyeztek, hogy minden téren keresztülvigye az újítást. De a most közhírré tett törvény már nem ismer semmi haladékot. Az újságok, folyóiratok, hirdetések, hirdetések — szóval mindaz, mely közvetlen érintkezésbe lép a nagyközönséggel — december elsejétől kezdve csak latin betűkkel jelenhetnek meg. 1929 január 1-től kezdve pedig a török iskolakönyveket is az új betűkkel nyomják s a régieket használaton kívül helyezték.

Az új esztendőben a közhivatalok is csak latin betűkkel írhatnak. Bizonyos tereken egy ideig megengedik az arab betűk használatát, 1929 júniusáig, illetve 1930 januárjáig. Ez a kivétel elsősorban a törvényeszközi jegyzőkönyvekre s a parlamenté, a nemzetgyűlési naplóra vonatkozik s azzal indokolható, hogy csak most, a latin betűk bevezetésével kezdik tanítani Törökországban a gyorsírást, melyet eddig az arab írás rendkívül bonyolult volta lehetetlenné tett.

A nők és a humoristák. Mi a szerelem? Ime néhány meghatározás:

— Egy kisfiú, aki gyötri a nagyokat. A szegény gazdagsága, a gazdag szegénysége. Az a vágy, hogy ketten legyünk, az attól való félelem, hogy majd hárman leszünk. Egy darabig: purgatórium. Aztán: menyország. Végül: pokol!

Az előjárásnál egy ur bejelenti felesége halálát. A hivatalnok megkérdezi:
— Milyen orvos kezelte?
— Nem kezelte orvos — felel az özvegy — Magától halt meg.

Egy özvegy ember gondolatai:
— A legjobb mód ahhoz, hogy megszabaduljunk egy nőtől az, hogy feleségül vegyük őt. Az asszony csak attól való félelmében siratja meg az urát, hogy majd nem talál magának másikat.

Ki a hü nő? Erre egy humorista így felelt:
— Vannak olyan nők, akik nem szeretnek gyötörni egyszerre több férfit. Csak egyre utaznak. Ezeket hü nőknek nevezük.

A jezsuiták kincse. Bolíviából, Caballóból Londonba szűkszavú és szomorú híradás érkezett attól a kutatórajról, mely Liverpoolból a múlt év márciusán indult utnak, hogy megkeresse a jezsuiták híres kincsét.

Ennek a története és legendája eléggé ösmeretes. Állítólag tizenkétmillió font sterlingnyi kincs van elásva egy titokzatos bartangban, egy domb tövében, a plazuelai kolostor romjai mellett, mely valaha a cacambayai völgyre nézett. Ebben a kincsen arany- és ezüst-rudak is vannak, valamint tömegtelen drágakövek.

A jezsuitákat, akik annakelőtte bérelték a drágaköveket, 1778-ban kiütötte a spanyol kormány. A kolostor rektora, **Gregorio Sana Roman** atya abban a reményben, hogy a rend nehezkára visszatérhet, rendkívül gondos és agyafúrt módon elrejtette az óriási kincset. Ellenben a jezsuiták többé nem térhettek vissza.

Az angol újságok szelvényében-hosszában tárgyalták, hogy milyen módon jutott felszínre ez a titok. A rektor állítólag elmesélte egyik rendtársának, aki nem volt oly titoktartó. A kincset eddig nagyon sokan kutatták, de eredménytelenül.

A legutolsó kutatóraj huszonegymillió font sterlinggel indult utnak s az ismert kutató és földrajztudós **Edgar Sanders** vezette.

A vállalkozás — mint olvassuk — fölötte nehéz volt kezdettől fogva: a titáni romok mellett mérges kígyók, rovarok tömegével kellett küzdeniök a kutatóknak, rettenetes fáradságot kellett magukra vállalniok s olyan kalandokon estek át, melyeket regényekben is alig olvasni. Az első hónapokban nagy reménysek fűtötték őket, de aztán napról-napra inkább be kellett látniok, hogy fáradozásuk eredménytelen.

Az utolsó jelentés arról ad hírt, hogy egy földalatti forrásra bukkantak, mely végkép lehetetlenné teszi a további ásatásokat. Legtöbben azon a véleményen vannak, hogy ezt a forrást maga a jezsuita atya vezette erre, hogy a kincset végkép elzárja a be nem avatottak elől.

A gyermek. Pista, az elemista sohase hagy békét apjának, állandóan a legképtelenebb kérdésekkel ostromolja, melyekre vajmi nehéz felelni. Most így szól:

— Csak még egy kérdést apa.
— Na halljuk.
— Mondd meg, mikor halt meg a Holt tenger?

Egy texasi újság apróhirdetésében olvassuk az alábbi közleményt:

— Nőül vennék egy olyan özvegyet, kinek előbbi férjét fölakasztották, mert nem bírom el, hogy a nők mindig az előbbi férjüket dicsérik.

SZINHÁZI KISTÜKÖR

Egy drámai szarka — A halál bohócai — Tréfák az öltözöből Német veseasztal

Olaszországban minden évben drámai pályázatokat hirdetnek. Ezek nem ritkán mulattató meglepetésekkel járnak.

A milánói irodalmi körökben vártig ismert egy rettenhetetlen pályázó, aki mindegyiken részt vesz, de sohase saját művét küldi be, hanem ismert, vagy felig ismert darabokat, kissé megváltoztatva, vagy néha szórol-szóra lemásolva.

Nemrégiben **Goldoninak** egy vígjátékával vett részt a pályázaton, melyet a pályabírák ezzel az indoklással vetettek vissza:

— Egyáltalán nem ismeri a színpadot.
Az idén **Tristan Bernhard** egy régi bohózatát küldötte be, melyet lefordított franciából.
Ezt sem fogadta el a bíráló bizottság. Milyen indoklással?

Azzal, hogy a pályamű plágium, még pedig egy olasz bohózat másolata, melyet egyébként tíz évvel azután írtak, hogy **Tristan Bernhard** darabja francia színpadokon nagy sikert ért el.

Archimimus a latin ókorban a taglejtés és színpadi beszéd művésze, többek közt azzal is pénzt keresett, hogy a nagy temetések alkalmával az elhunyt alakította a menetben s utánozta és kritizálta őt, akárki volt az illető.

Ez a nagy színész **Vespasianus** császár temetési menetében is megjelent s kortársak szerint az elhunyt császárt csalódásig utánozta »mint akkor ez szokásban volt».

A császár tudvalevőleg rendkívül zsugori volt. A halál bohóca ezt a tulajdonságát pécézte ki s a gyászolókat többször vidám hahótára fakasztotta.

Archimimus, mint **Vespasianus** így szól:
— Mondjátok, barátaim, mibe került a temetés?

— Tíz millió szeszterciusba, kedves **Vespasianus** — felelték neki.

— Rémes — szörnyülködött a színész. — Ha ezt tudom, akkor inkább a Tiberisbe öltöm magam...

Boieldieunek, a híres zeneszerzőnek rendes helye volt a Theatre Francaisben, de sohase ment el oda.

Egy este bevetődött s elhatározta, hogy végignézi az előadást. A jegyszédő nem ismervén őt, megállította és mikor megmondta a nevét, elmosolyodott:

— Ugyan ne tessék tréfálni. Mi nagyon jól ismerjük **Boieldieu** urat, az minden este itt ül. Ma is a nézőtérén van.

— Akkor bocsánatot kérek, — szól a zeneszerző — Majd váltok magamnak jegyet. De lehetőleg mellette. Mert szeretnék vele megismerkedni.

Fölvonásközben az igazi **Boieldieu** beszélgetni kezdett az ál **Boieldieu**val.

— Szóval ön valóban **Boieldieu** — kérdezte tőle mosolyogva a zeneszerző. — Teljesen biztos ebben?

— Hát... igen... — dadogott az ismeretlen ur. — Mert folytatta a zeneszerző — nagyon csodálkoznék ezen. Én már ötven esztendeje azt hiszem, hogy én — én vagyok.

Két híres színész lakott Párisban egy házban. R. az emeleten. L. a földszinten.

L.-nek a jubileumát ülték. R. mint jó kártarsa, áradozva dicsérette L.-t, aki zavartan montegetődzött:

— Ugyan, hiszen ön annyira fölöttem van.
R. így szól:

— Igen, de csak akkor, ha hazamegyek és lefekszem.

Az öreg színésznek van egy kis szöleje meg egy kis háza. Amikor közeledni érzi a halálát, magához kéri egy közjegyzőt s végrendeletet akar.

— Minden ingóságom... — kezdi

De ekkor a közjegyző a szavába vág:

— Bocsánat, valamire előbb figyelmeztetnem kell. Az öreg színész, aki sohase szerette, ha zavarják szerepében és a végszó előtt vágnak a mondókájába, így szól:

— Most hallgasson. Ki hal meg itt: én, vagy ön?

Schnitzler multkor egy előkelő, divatos társaságból jött egy estélyről. Megkérdezték tőle, hogy mulatott.

— Én magam nélkül — mondotta — mindenesetre halálosan unatkoztam volna.

Sternheim, a vígjátékíró tudvalevőleg rendkívül hü.

Egyik barátja multkor ezt a sírfeliratot fogalmazta meg számára:

— Itt nyugszik **Karl Sternheim**. Ez az egyetlen hely, melyet nem ambicionál.

Egyszer találkoztak vele a ligetben. Egyedül sétált.

— Mit csinál itt egyedül **Sternheim** ur? — kérdezték tőle.

— Magammal társalgok — felelte.
— Vigyázzon — figyelmeztették. — Az, akivel társalog, rendkívül hüzeleg önnek. Ne higgyen neki.

X-től, az ifju, lángoló drámaírótól ellopták legújabb darabjának a kéziratát. (Kévs ilyen tehetetlen drámaíró boldogítja a mai német irodalmat.)

Amikor egy kávéházban elpanaszolta ezt, **Schickele** megjegyezte:

— Biztosíthatom, a tolvaj csak olyasvalaki lehet, aki öntől még egyetlen sort se olvasott...

A BÁCSMEGYEI NAPLORA

bármelyik naptól kezdve lehet
előfizetni s az előfizető részé-
sül a könyvedvezményekben

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Hü olvasó, Sztanisica. Az illető azon a címen, hogy 1906 óta jugoszláv területen lakik, automaticce állampolgárságot nyert.

Bocskerei érdeklődők. Érdeklődésükre közöljük, hogy a **Harun al Rasid** írója, dr. **Milko Izidor** ur súlyosan beteg és így most nem folytathatja felgyógyulásáig a cikksorozatát.

Helybéli olvasó. Szentá és Sztarakaniza sohase voltak szabad kir. városok. Szentá régóta rendezett tanácsú város volt, Sztarakaniza utóbb kapta meg ezt a címet.

Zálogjog. Zálogjogot előjegyezteni és bekebelezni is lehet hiteles könyvkivonat alapján, tehát ha a tüzifake-rekesző hitelesíteli könyvkivonatát, amely szerint ön tartozik neki 300 dinárral, a telekknönyv előjegyz, bekebelezi az esetben, ha az illető bejegyeztes kereskedő.

Az a kereskedelmi alkalmazott, aki szaldirozott számlát hoz, úgy tekintendő, mint aki jogosítva van pénzt is felvenni, tehát a neki történt fizetést a kereskedő elismerni tartozik. Önnek az a teendője, hogy a 300 dinárt bírói letétbe helyezze, ennek alapján kérje a telekknönyvi törleszt, a kereskedő pedig perelje a követelését.

Baleset. Ha az 1929. évi január hó 10-én bekövetkezett halál okozati összefüggésben van az 1907. évi július hó 4-én elszünetedett balesettel, abban az esetben az özvegynek özvegyi járadékra van igénye, egyébként pedig járadékjogosultsága nincs. Ha az okozati összefüggés kimutatható, az özvegy kérje özvegyi járadékának a folyósítását a szombori okuzsni uredtől s ha ez elutasítandó, éljen a sérelmesnek vélt határozat ellen fellebezéssel a szombori munkásbiztosítási választott bírósághoz. A választott bíróság előtt ügyvédi képviseltetés nem szükséges.

Tagore, Novisad. Az **Uj Idők** című folyóirat kiadóhivatala Budapest, VI., **Andrássy** ut 16. alatt van.

Pilóta, Szombor. Pilótáiskola nincs, de ha bevonul, kérheti a repülőhöz való beosztását.

Hü olvasó, Szentá. Az iparjogról való lemondást tartalmazó kérvényre öt dinár bélyeglet kell ragasztani. Ha akarja, hogy a határozatot kézbesítsék is, akkor azért még husz dinár jár az államnak. Ezenfelül ugy a tartomány, mint a község is szed valami készpénzben lerovandó csekély illetéket, mely helyenként más és más.

Pilipovói hü olvasó. Newyork városnak elővárosával együtt 9.800.000 lakosa van, Londonnak — a vele össze-épült községekkel együtt — 7 és fél millió, Párisnak 4 és fél millió, Berlinnek 3.800.000, Bécsnek 1.866.000, Budapestnek 925.000 lakosa van.

CSODAKÚT-FÜRDŐ

SZIFARA KANJIZSÁN a város alatti gyönyörű árnyas parkban május 15.-én megnyílt
A fürdő orvosiilag javulva izületi és izomreuma, iséás, szába, idegbántalmak, női bajok ellen és emésztési zavaroknál
A VIZ IGEN NAGY RÁDIUMTARTALMU
Tiszta szép szobák, olcsó ellátás Igen mérsékelt fürdőárak
MENETREND:
Subotica-óról vonat indul reggel 5. d. e. 10 óra 8 per-
kor, délután 2 óra 11 perckor, este 6 óra 55 perckor
4914

Szódaviz- és likörgyárosok
gyártási céljaira szükség s éthert és eszen-
ciák t legelőnyösebben beszerezhetik a
DESTILLERIE R. T.
első jogoszláv rum-, likör-, ess enci-, étherikus olajok és
éthergyár cégéni, ZAGREB, B. cesta 25., postafiók 143
Árjegyzékek és használati utasítások ingyen
597

Eredeti
MÁLNA-SUCCUST
ajánl
azonnali szállításra
Gradjanska Pivovara d. d.
D A R U V A R

Fiatalság,
üdeség,
szépség



Crème-Daruváru

A legelőnyösebb és modern és tudományos koz-
metikum. Már az első hasz-
nálatai a bőr finon, puha és
üde lesz, eltávolítja az ősz-
porszemeket, pattanásokat, szepőket és foltokat, valamint az
orr vörös-dést is. Kívánatra már szétküldtünk kb. 2000
próbadobozt, amire számlát is küldtünk és ugyanannyi me-
rendélet is kaptunk (kb. 2.000 db-ó). Önök azonban ne hi-
yjenek senkinek, hanem kerjenek tőlünk ingyenes próbadobozt,
hogy meggyőződhesseken. Ezeket ingyen küldjük, ha nekünk
beküldnek 2 dinárt belve ben. Valódi háromszö-
d doboz-
ban kapható minden jobb szaküzletben. — Postán küldi:
BLUM gyógyszerár, Subotica 11

Weitzenfeld i Drug
Subotica
Interurban telefon 192

Gabonás és lisztes zsákok,
vizmentes ponyvák, ame-
rikai és kender kéveköző
manilla olcsó beszerzési
forrása

Kérjen árajánlatot!

2 évi hitelre is!
Asztalosok, butorgyarak, fűrészte-
lepek és faárgyárosok figyelmébe!
BÜTTERLING leipzigi faemunkálógyár,
Európa egyik legnagyobb cégének vezérképviseletét
Jugoszlávia területére átvettém. Raktárból az on-
nal szállíthatok olcsó gyári áron legmodernebb,
legújabb kivitelű, legtekélyesebb golyóscsapágya,
záss gépeket és szerzőmokat. — Minden gép
szíj nélküli meghajtásra, beépített villanymotorral
szállítható
JELLINEK JOZSEF
SUBOTICA, VILSONOVA ULICA 51.

REJTVÉNYEK

Mult vasárnapi számunkban közölt rejtvények:

I.
UTÁSZ mosogatás

II.
Csuka, harcsa, süllő, fogas ál

Az I-nek a helyes megfejtése:
Katonadolog

A II-nek a helyes megfejtése:
Mindhalálíg

Mai rejtvényeink:

I.
FELSZÁKMOLÓ

II.
POLOSKA SZ

KERESZTSOROS REJTVÉNY

Mult vasárnapi számunkban közölt keresztsoros rejtvény helyes megfejtése:

Vízszintes sorok: 1. Létészem a lantot... 15. Bor-
zas, 16. Makart, 18. El, 20. Miért, 21. Anina, 22. El,
23. Kéi, 25. Spa, 27. DSA, 28. LLL, 29. A hid, 31. Bus,
33. Pite, 34. Tűzvész az operaházban, 36. Etel, 37. Vá-
dol, 38. Carr, 39. Röt, 40. Medek, 41. Fék, 43. Ute, 44.
Moston, 45. Benéz, 46. Nös, 49. Izr., 50. Selyp, 51.
Deo..., 53. Osz, 55. Rouen, 56. Forr, 57. Szabadság,
szerelem... 58. Zirc, 59. Kut, 60. Duda, 61. Leu, 62.
LLL, 64. Mur, 66. Sec, 67. Ás, 68. Gémes, 70. Marék,
72. Ti, 73. Finesz, 74. Diadém, 76. Helyszíni szemle.

Függőleges sorok: 2. Eb, 3. Tom, 4. Éris, 5. ...szép
sé veszedelmes, 6. Zara, 7. Est, 8. Ama, 9. Land, 10.
Aki szegény, nem ur az, 11. Nana, 12. Tra, 13. O.t, 14.
Jekaterinoszlav, 17. Ellenreformáció, 19. Léhűtő, 22. El-
tart, 24. Fizet, 26. Tuzok, 28. Libau, 30. DVL, 31. Ba-
den, 32. Sol, 33. Pác, 35. Zádor, 40. Moi, 41. Felez,
42. Kép, 45. Peust, 47. Oszies, 48. Szaru, 50. Sogun,
51. Dolus, 52. Eredet, 54. TBC, 55. Rák, 56. Fed, 62.
Lény, 63. Lesz, 64. Mais, 65. Réde, 68. Gil, 69. Szi,
70. MDI, 71. Kém, 73. Fe, 75. ML.

Mult heti számunkban közölt keresztsoros rejt-
vényt helyesen megfejtették 83-an. A kézfestésű hí-
rlaptartót sorsolás útján **Fábán Ilonka** Subotica nyerte
meg, akit arra kérünk, hogy öt dinárt küldjön be bé-
lyegben, portóra.

Fotoamatőrök!
SOKKAL FONTOSABB
mint a nagyfoku érzékenység
AZ ORTHOCHROMASIA
a helyes árnyalatok elérésére
EZÉRT TEHÁT



lemezek és filmek. — Eddig tényleg utolérhetetlen.
474

A vajdaságiak kedvelt találkozóhelye
BUDAPESTEN
KÖZPONTI SZÁLLODA
VII, Baross-tér 23
a Keleti pályaudvarnál
Teljesen újonnan berendezett
kényelmes családi ház.
Központi fűtés, hideg-meleg víz.
Mérsékelt polgári áruk.
A Bács megyei Naplóra való hivatkozással
20% engedményt kap
Testvérvállalat
OSTENDE KÁVÉHAZ
Tulajdonos: **GROSZ ÜDÖN**

Valódi házi
málnaszörpöt
minden mennyiségben szállít
Gradjanska Pivovara D. D.
D A R U V A R
Kérjen árajánlatot és mintát

3 évi
hitel!
Univerzális
Lejebb német gyártmány



asztalosgépek
amely egyengető és vastagsági gyaluból maró-
géppel, furógéppel, és körfűrészszel kombi-
nálva, szalagfűrészszel is szállítható
Praktikus, helyet és erőt takarít!
Egyes gépeket is
szijhajtásra, beépített villamos motorral vagy anélkül!
Golyós csapágyazással
Elsőrendű kivitel!
Gyártja és szállítja
We'ker Werke, J. Wachstein
Wien, X/4, Laxenburgerstrasse 12
Díjtalan képviselőlátogatás

Gyümölcsöt és főzeléket
csak eredeti
WECK-üvegekben
főzön be. Ezt kérje minden üveg- és vaskereskedésben
Főlerakat: **FRUCTUS, LJUBLJANA**
Zagrebi egyedüli elosztás: **R. PASARIĆ** üvegekkereskedő, Illica 37.

Krajčović (Dr. Sp. tisz. (éle) Uj-Vukovári) **arckrém**
(nappali és éjjeli használatra), szappan vagy puder
használatával a legvalóságosabb eredményes szepők,
patanáok, májfolok, arciszínt tisztító, arc- és
orrvörö-ségnél. Valódi e akis a készítő arcképevel
ellátott csomagolásban Arak: krém 8 és 12 dinár,
szappan 5 dinár, puder 10 dinár. Kapható gyógy-
szertárakban, drogériákban és illatsze-tárakban.
Apoteka Krajčović, Vukovár 567

SANATORIUM TERAPIA A szanatórium gyönyörű szép, kies erdős ligetben fekszik, saját
V R N J A Č K A B A N J A gyógyforrással, úgy ivó mint, fürdő célokra a telep belterületén. Tu-
dományos alagra fektetett dietikus konyha, szigoru orvosi felügye-
TULAJDONOS ORVOS Dr. KUJAR-DURLÉN AGOST 56 let alatt. Legmodernebbül berendezett hydro- és elektro-terapia.
Két magyarul beszélő orvos. — Telefon 2. — Responkintat készséggel küld az igazgatóság!



Étkezés után „MAGNA”
ez az ingyencek véleménye

Minden megerőltetés nélkül élvezheti a kellemes székeléssel járó jóérzést, ha a

MAGNA
PURGA

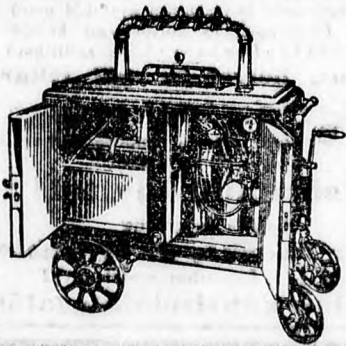
vigyáz egészségére. A „MAGNA” ébren ügyel a jó emésztésre. Minden étkezés után egy késhegynyi „MAGNA” por egy pohár vízbe feloldva, megszünteti a gyomorégést, a rendszeres székélést, a hányingert és minden más kellemetlenséget, aminek a rossz gyomor szokott az okozója lenni.

„MAGNA” kapható minden gyógyszerárban és drogériában pontos használati utasítással, csomagonként 4 dinárért. Ahol nem lenne kapható, rendelje meg utánvét mellett vagy mellékeljen levelehez 5 csomagra 20 D. levélbélyeget

Laboratórij Olga Sušak

Mozgó limonádé-kimérő apparátust szódagyártóval

tetszetős kivitelben és hygienikus berendezéssel gyárt



Braća Goldner
jégszekrény-, fabutor- és
r zárugyár

Subotica, Jugovića 20
Telefon 1-34

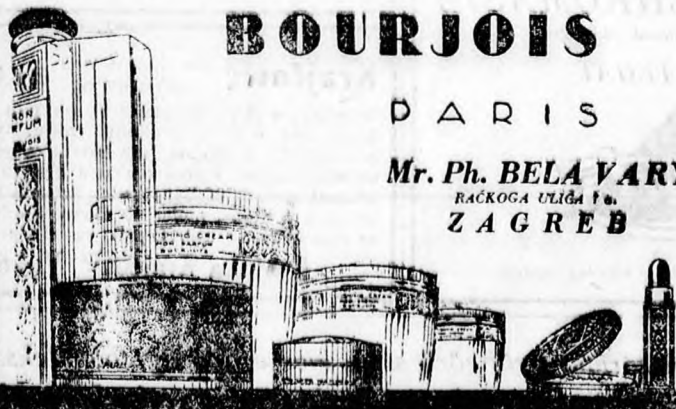
Kérjen árajánlatot!

MON PARFUM

BOURJOIS

PARIS

Mr. Ph. BELA VARY
RAČKOVA ULICA 10.
ZAGREB



Parkett-gyári I-**a** tűzifa 100 kgr.-ként házhoz szállítva. 30 dinár. Nagyban vételnél nagy árengedmény **J. Vučković i Drug** Subotica Tel. 6-69

Fontos lábfájásban szenvedőknek!



Az összes Dr. Scholl-féle orthopedikus lábvédők minden lábfájás ellen, melyek már 80 év óta az összes országokban be vannak vezetve, náunk is kaphatók a

„Humanik”

cipőüzletünkben

NOVISAD, Kralja Petra 11.

Minden vendőnknek ingyen ad tanácsot kiképzett láb-specialista mindenfajta lábfájás ellen

»FLY-TOX«

(„Fláj-toksz”)

kiirtja

a molyokat, poloskákat, legyeket, szúnyogokat, valamint az összes rovarokat és azok petéit.

Hatása gyors, biztos. Szaga kellemes és nem hagy a ruhán és fehérneműn foltot. **MINDENÜTT KAPHATÓ!!**

Eredeti kék ésomagolásban, francia felirással.

Óvakodjunk utánzatoktól!

Gyári lerakat a Vajdaság és Szerémség részére

KEMIKALIJA

vegyszerek nagyban raktára

NOVISAD

Arse Teodorovića

(Sljukina) ulica 7

6601

REGISZTER



BENCZE-féle PATENT
ESSLINGENI GÖRDÜLŐ-FAREDÖNYÖK
a legjobbak

Miniat és árajánlatot díjtalanul küldünk
BENCZE ANTAL és FIA
ESSLINGENI GÖRDÜLŐ-FAREDÖNY-ÉSZAKI ÉS
SZÖVÖTT FAREDÖNYGYÁR
VEL. BEČKEREK

PATENT. BENCZE



A szabadalmazott
Eternit-

pala-eladás, ugyszintén minden méretű fűrészelt és faragott épületfa, deszka, lécs és cserép, mind elsőrendű minőségben, a legolcsóbb napon kapható. Kérjen ajánlatot

Dohány Zoltán fakeskedő

Telefon 3-65 Szubotica Telefon 8-65

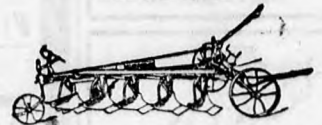
1934

Három igaz szó: Nyomtatvány Minervában olcsó!

SPECIÁLIS EBERHARDT SPECIÁLIS
TARLÓHÁNTÓ, KEVERŐSZÁNTÓ-EKÉK
ÉS TÁRCSÁSBORONÁK (PÁRATLAN TÁRCSAELOSZTÁSSAL)

A legmodernebb és legtökéletesebb konstrukció

A legkisebb traktortól a legnagyobbig a legmegfelelőbb tárcsásboronát szállítjuk 210 cm-től 340 cm munkaszél sségig. — Az összes meglévő traktorhoz, minden talajhoz a megfelelő 2—8 vasu ekék raktárunkon megtekinthetők. — Eszközeink zsírozása TEKALEMIT-szivattyúval történik, tehát egyszerű és gyors. — Bármikor meggyőződhetik arról, hogy traktorának üzeme a legolcsóbb, ha „VADDISZNÓ” védjegyű ekével, tárcsásboronával dolgozik, ezért



hajlandók vagyunk eszközeinket versenyszántásra szállítani!

Jugoszláviai vezérképviselet:

Szenes Kálmán mezőgazdasági géposztálya, Subotica

Sürgönycim: SENEŠ
Telefon: 78
7440



Magas tojástermelésű, német országai import-örzsektől származó amerikai fehér

Leghorn, Rohde Island és Plymouth Roks

keltező tojások darabja
6 dinár

Megrendelhető továbbá 4 hónapos kortól 1 éves korig erőteljesen fejlett baromfi őszi szállításra Kérjen árjegyzéket.

Eladási és szállítási feltételek:
1. Az árak hejyt franko Szubotica Ártendők, csomagolást és szállítási költségeket felszámítom.
2. Megrendeléseknél az összeg felérése előre beküldendő, a tobit utánvételezem

Juric Márk
fajbaromfi telepe
SUBOTICA

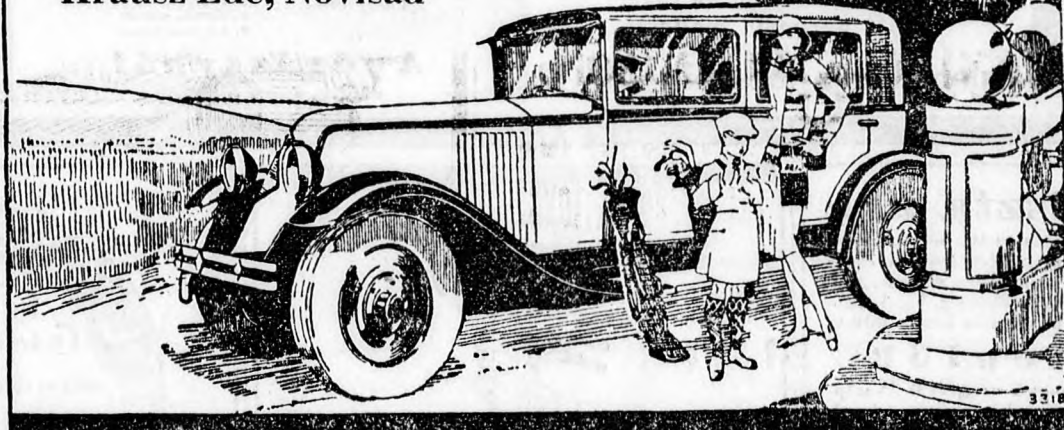
renault

a párisi

autószépségverseny győztese

Vezérképviselő

Krausz Ede, Novisad



BUTOROK, hálók, ebédlők, uri szobák, szalón- és angol garnitúrák, teljes lakásberendezések
dús választékhaz raktáron. Irodaberendezések és hajlított székek. Vas- és rézbutorok legújabb különlegeségei gyári árban
Éder Kálmán
butoráruháza
Subotica, Vi sonova ul. 40
Telefon 6-82

Elismert friss
I-a teavaj

nagylukacsos ementhali sajt
boszniai trappista
bánati trappista
casino trappista
eidami sajt
francia roqueforte
reggeli sajt (Frühstückkäse)
liptai turó

joghurt
aludttej édes tejjel

és mindenféle bel- és külföldi csemege sajt kapható nagyban és kicsinyben

Trišić Tódor

tejttermékek kereskedésében
Subotica
Strossmajerova 22., Halpiac



Billiárd

mandinergumi, zöldposztó, dátkó, golyó, sakk, dominó, Lignum-Sanktum tekegolyók, babák és minden más esztorgályos áru legolcsóbban beszerezhető

Ehrlich J.

esztorgályosnál, SOMBOR
Pariška ulica 1 44

Bajmokon

a Bácsmegyei Napló részére

hirdetéseket

Gyevay József

bizományos vesz fel

OPŠTE JUGOSLOVENSKO BANKARSKO DRUŠTVO A. D.
ALLGEMEINER JUGOSLAVISCHER BANK-VEREIN A. G.

NOVISADI FIOKJA:

TELEFON: 29—31, 29—32

NOVISAD, KR. ALEKSANDRA UL. 7

Sürgönycim: Bankverein, Novisad

Alaptőke és tartalékalap: Din. 125 millió

FŐINTÉZETEK:

BEOGRAD, CIKA LJUBINA 18

ZAGREB, JURIŠICEVA UL. 22

Éltogad betéteket könyvecskére, valamint folyószámlára
Külföldi pénzek és értékpapírok vétele és eladása a legkedvezőbb napi ártolyamon
Hitellevelek és csekkek kiadása az összes bel- és külföldi piacra, valamint fürdőhelyre a legkulánsabb feltételek mellett
Váltóleszámítolás
Kereskedelmi és ipari vállalatok finanszírozása

Szép nagy ház

Jól jövedelmező
vendéglővel együtt
teljes felszereléssel
szabadkézből,
örök áron eladó
NATKAI SÁNDOR
Stara Moravica

Motorkerék pár

Jó állapotban és 2 drb.
alighasznált bicikli

eladó

Gajeva u. 78



Olesó, de jó javítást, kész
és rendelt cipőket csak a

gyorstalpaló

készít
Poštanska ulica 4.
LUSPAI

Junius 20—30-ig te-
kinthető meg a kö-
zönség részére a Vaj-
daság legnagyobb
rózsakertésze,
Göeser Antal Som-
bor, a nagy szerbte-
metó melletti virág-
kertészetében, ahol
10.000 különféle
rózsátó teljes virág-
zásban látható. Be-
lépődij nincsen.



Hol vásárol a vidéki Suboticán

Butor

legjobb — gyári áron

Fister Gusztávnál, Fra'ješe trg 6
Barátok temploma során

Hölgyek és urak figyelmébe!

Kiváló szépen fest
és vegyileg tisztít

WIHART IMRE

Sokolska ulica 3

**Acéllógyártás**

a legjobb kivitelben, olesón

Vásziics Péter

ujjonnan berendezett rollógyártótelepén
Bone Sudarevičeva ulica 41

METROPOL-GARAGE

vállalja az összes rend-
szerű automobilon javi-
tását garancia mellett!

Oslobodjenja (Sentai) ulica 23

RADIO

KONRATH D. D.

rádiókészülékei
olcsók, jók, megbízhatók

Mindenemű **cukrászgépek**: fagyaltgép,
habverő, sütővasak stb., továbbá **fa- és komló-
permetezők** készítése garancia mellett

Puskás gépműhelyében

Tolstojeva u. 7

Butor izléses és jó minőségben, méltányos
árban, részletre is

Épület Mérth Lajos

asztalosnál

VII., Jugovića ulica 13.

Szenzációs ujdonság!

Minta oltalmazva 14908/1927. sz. n.

**Fémkeretes és ovális
kazetta és bőrönd**

Főszájtósságai: 1. Pehelkőnyű
2. Tartós, masszív
3. Elegáns, kecces

Andrássynál

Subotica szijgyártó, nyerges és bőröndös Cairkeplac

**Szörtelenítés
szeplők és foltok**

eltávolítása a kozmetika
legmodernebb és leghatá-
sosabb eszközeivel

PARAFFIN

gyógy- és kozmetikai intézet

Vel.-Beeskerek

Főucca, (Lukinich-udvar)

Orvosi felügyelet!

Előnyomdát

legújabb rajzokkal, 1-a papíron
legelőször szállítás

Bleier Ármin

előnyomda-berendezési gyára

Senta, Sokolska ulica 5

**Kuglibabák
kugligolyók**

nehéz masszív gumigolyók
nagy választékban rakomány

Özv. Gerber Jakabné

műanyaggyártó üzemében

Subotica, Bene Sudarevič ul. 32

Ha gallérját, fényesen,
fehéren és elegánsan
akarja viselni, akkor
küldje 4459

PIUKOVIC

gőzmosodába

Subotica, Vilsonova ulica 16. sz.

Nikkelezés

legelőször és legjobban

Balázs

mechanikusnál

Osijek - Alsóváros

Jelačićev trg

Horékpártormányv nikkelezése 38 din.

**Tiszta arc**

és megfiatalodás. Bőre fiatalosan
üde és hófehér lesz. Mitessze-
rek, pattanások, ráncok, máj-
foltok, orrvörösség, hegek, nap-
foltok, sárga és barna foltok,

szeplők

gyorsan és nyom nélkül eltűnnek az „Eros” szép-
ségkenőcsből. Az „Eros” az arcbőr, a nyak, a karok
és a kezek szépségének megszerzésére és megtartására
szolgál. A szépséget késő öregkorig megtartja, amiért
szavatolunk. Orvosilag ajánlva. — „Nagy hálára va-
gyok lekötelve. Arcom 24 óra alatt láthatóan
megszépült” — írja Dr. M.-né. Nőknél és férfiaknál
minden korban egyaránt nagyon bevált. Ára 16 dinár,
3 tégely 34 dinár, 6 tégely 55 dinár. — Dr. NIKOL.
KEMÉNY, KOŠICE, postafiók 12/L 23. — CSR

Amerikai kenőolajok

Csészlógép-, cilinder- és motorolajok, vilá-
gos francia gyanta, továbbá, csapágyzsír

versenyen kívüli áron

KLEIN GÉZA és FIAI-nál
SUBOTICA 5553

SZANATORIUM FARKIĆ

BEOGRAD, Knez Mihajlov venac 23.
TELEFON 5—39.

IDEGBAJOK: Neuraszténia, hisztéria, epilepszia,
Időg-zifilisz, bémulások, ismét.

SEBESZETI-ORTOPÉDIAI MEGBETEGESÉSEK:
Csont- és izületi bajok, hátgerincferdülés, lábajok,
csípőferdülés és egyéb teü hibák gyógyítására.
Ortopéd készülékek. — Vizgyógyintézet.

Elektroterápia.

Klinikai laboratórium (Dr. Lemešić vezetése alatt)

Teljes röntgenintézet. Bőrfürdők (Enterocleaner)

MÉRSEKELT ÁRAK

Vezető orvosok Dr. H. Klein és Dr. Kajon

**DIABOLO SEPARATOR A. B.**

Vezérképvisező:

Ljudevit Klein, Zagreb

Račkoga ulica 5/a — Telefon: 63-05

Többéves garancia!

Kedvező fizetési feltételek!

Képvisezőket keresek

ELŐNYOMDÁT

legmodernebb stílus rajzokkal és
kellékekkel legelőször szállítás

LEOPOLD SÁMUEL, SENTA
modern előnyomda-berendezési gyára

Relief-festéshez való festékek, porok és
kellékek kaphatók



A legjobb francia cipőkrém

Josip Hertmann i Sin D. D.
bőrkereskedelmi r. t.

Zagreb

Jelačićev trg 25 6578 Telefon 44-20

Kitűnő minőség! Olesó árak!

GYERMEKKOCSIK

Sátoros 400 dinártól Sport 220 dinártól

Nyugagyak 130 din.

Reformszékek

Gyermekjátékok Disztárgyak

STERN BAZÁR-ban

SUBOTICA, GYÜMÖLCSPIAC 6628

Parfimerija KAICS

ajánlja különleges Kölni-vizeit nagyban és kicsinyben.
Chypre, Ambra, Lorigan, Kaliforniai Poppy, Orgona,
Gyöngyvirlág, Szekfü, Jácint, Ibolya, Nárcisz, Orosz

Sütemény 2 din.
Haboskávét
süteménnyel 5 din.
Fagylalt
egy szelet 3 din.
Alkalmi és lakodlmas
Torták
olcsón 5408
„MIGNON“
Institutor Szándor
előnnem megnyitott cukrászdájában
SUBOTICA, Strossmajerova ul 22
Halpiac, Faragó mészáros mellett

Gyümölcsös
és mindenféle főzeléket átve-
szünk bármelyik címre adásban
garancia mellett 47
Mejubar & Baruh
Wien I. Fleischmarkt 22

**Mész, beoćini port-
land-cement, fas-
zén, kovácszén,
tűzifa** jutányos árban
kapható
Révai Adolf
Subotica
Sokolska 2 Telefon 551

Szépségápolás
a modern kozmetika
legújabb vívmányai-
nak alkalmazásával a
**Paraffin gyógy- és
kozmetikai intézet-
ben, Vel.-Bečkerek,**
Aleksandrova ulica 23
(Lukinich-ház)
Orvosi felügyelet!
Dipl. tan. felvilágosítás és tanács

Mész, cement
gipsz, retortia faszén, kovács-
zén, paraffin kátrány, cement,
„BIBER“ legjobb észleltető-
anyag nagyban és kis ny-
ben legjutányosabban kap-
ható:
Sipos Sándor
SUBOTICA,
I. Sokolska 6. Telefon: 868

SOMBORBAN
a BÁCSEMEGYEI
NAPLÓ részére
hirdetéseket
Dr. Szántó
Miklós
Kralja Petra ulica
(Bajai ut) 45. vesz fel
Telefonszám 341



1-289

13750

VAJIDASÁGI KÉPVISELETEK:

Dipl. Ing. SARTOR & Ing. RIEGER, NOVISAD Željeznička ul. 20. — Dipl. Ing. Albert Szilárd Sombor, Atanackovićevo 8. — Arnold Kemény Vel. Kikinda, Vel. Bečkerek. — Weigand & Co. Subotica, Paje Kujundžića ulica 4. — Johan Schmidt Vršac, Svetosavska 50. — Dr. Hugo Lenard Pančevo. — Konsum, Stari Bečej. — Mátyás Csikmak, Senta.

BUTOROK ERDÉLYI A. Suboticán a legnagyobb választékban és legolcsóbban lakásberendezési vállalatánál szerezhetők be. Bene Sudarevićeva u. 4

Eladó
jó állapotban lévő hat-
hengeres, csukott
„Renault“ luxusautó
7 üléses, teljesen
új gumikkal.
Megtekinthető: Krstić és
Grossmann cégnél, Novi-
sád, U penska 5. 7461

I-a 98-99^o/o-os
kékkő
I-a mayunga
raffia
nagyban és
kicsinyben
olcsón kapható
Nojcssek Gézánál
Subotica
2746

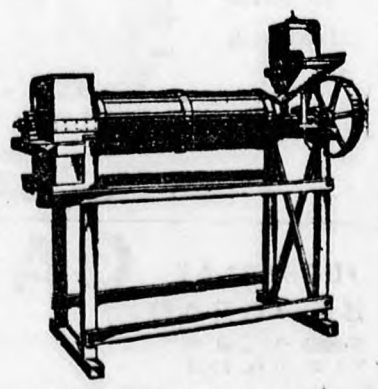
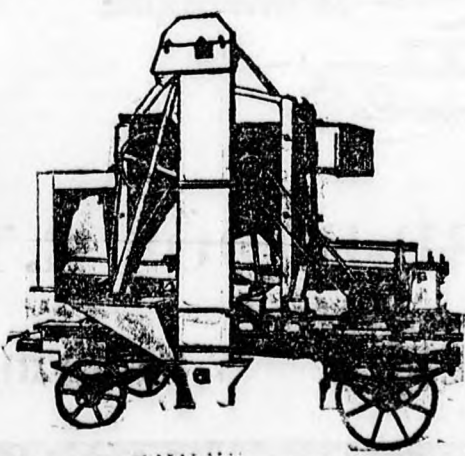
**Bőröndök, ridikü-
lők, pénztárcák, kazetták,
nyergék, az összes bőr-
árak és löszszámok elő-
nyös árban kaphatók**
Fazekas Mátyás
bőráru-műhelyében
IV., Vilsonova ulica 44

Trbovlje-i (Trifail-)
darabos
cséplőszén
raktárról is jutányos árban
kapható:
Sipos Sándor
Subotica
I. Sokolska 6. Telefon 868

S. MÜLLER
I SINOVÍ
első horvát
billiárdasztalkészítő
Zagreb 79

Hirdetéseket
Sentán a Bácsme gyei Napló
részére
Molnár Sz. Vince
könyvkereskedése vesz fel.

Mielőtt **vetőmagtisztítógépet** vesz, tekintse meg a
RECORD-ERDŐS R. T. NOVISAD



által forgalombahozott, a világhírű
F. H. SCHULE hamburgi gépgyár

„NOVA“
vetőmagtisztítógépet

amelynek úgy *munkája*, mint kivitele a leg-
magasabb igényeknek is megfelel

Száraz csávázókészülékek
megbízható, egyenletes csávázóporhozvételével
a legjobban beváltak és raktárról azonnal szállíthatók

Száraz csávázókészülék

„NOVA“ vetőmagtisztítógép nemes vetőmag előállítására.
Egyszerű szerkezet. Könnyű kezelés. Felülmúlhatatlan osztályozás.
Legtisztább nemes vetőmag. Kis helyszükséglet.
Kis erőszükséglet. Olcsó ár

Kérjen prospektust és árajánlatot

CASE TRAKTOROK

E r ő b e n
tartósságban
takarékoságban
utolérhetetlenek



Ü z e m b e n
lévő gépek számában
minden más márka
előtt vezetnek

Eberhardt traktorekék és boronák
azonnal szállíthatók

Record-Erdős Ipari és Kereskedelmi Rt.
O s i j e k N O V I S A D V e l . - B e c s k e r e k

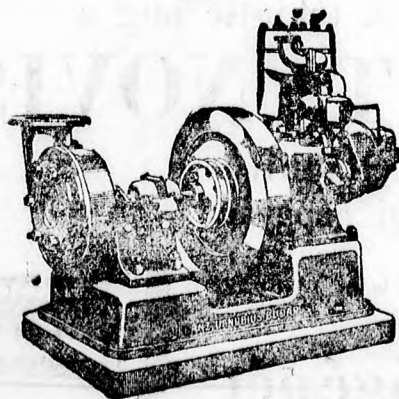
Vízszolgáltatás csak

GANZ



**HÁZIVIZ-
SZIVATTYUKKAL**

Elektro-
szivattyuk



Motor-
szivattyuk

JUGOSZLÁV
BEOGRAD

Karadjordjeva ul. 75
Tel. 23-90 és 44-33

GANZ

RÉSZV. TÁRSASÁG
ZAGREB

Draškovićevea ul. 27
Telefon 55-87

TAKARÉKOS

ELEGÁNS

MEGBIZHATÓ

Hosszu élettartamu



RECORD-ERDŐS R.T.

NOVISAD

OSIJEK

V. BEČKEREK

Az okos gazdasszony nem főz

mással, csakis az UNIKA paprikaüzletben vásárolt
vogytisza paprikával.

U N I K A , NOVISAD
Futoški put 37
Nagyban és kicsinyben. Kérjen mintát és árajánlatot

Balzac és Hugo Viktor

Apróságok a francia irodalom
két kimagasló alakjáról

A két óriás sohasem szerette egymást. Hugo élete dicsőségben, anyagi jólétben haladt felfelé. És nem beszélve a szörnyű csapásról, mely nászutól levő leányát elrabolta tőle, a francia irodalomnak ez a gigantikus alakja harmónikus, egész és töretlen életet élt. Azt is jól tudjuk, hogy Balzac olyan szörnyű, idegeket felemésztő, testet és lelket gyilkoló küzdelmet folytatott, mely még az ő óriási szervezetét is tönkretette. S az író, aki új vizekre dobta a regényírás hajóját, élete derekán, alkotóképességének és erejének teljességében pusztult el.

Míg élt a két óriás alak, igen keveset érintkezett egymással. Hugo csak óvatos nyilatkozatokat tett Balzac írásairól, Balzac azonban sonasem titkolta el igazságtalan kicsinyléseit és haragból elvakult ítéleteit. Hugo Viktor egy ízben George Sand-al együtt látogatta meg Balzacot, Hugo Viktor azt mondta Sand-nak:

— Milyen kár, hogy a pózba beleful minden, még az ilyen igaz, komoly alkotóerő is.

Balzac viszont gúnyos mosollyal mondta másnap barátainak:

— Tegnap nálam járt Hugo Viktor azzal a förtelmes kékharisnyával együtt. Hugo legalább mulatságos és elmés volt, míg a maga írásáról beszélt, de azután udvariasságból érdeklődni kezdett az én dolgom, terveim iránt s mikor érdeklődésétől félrevezetve, beszélni kezdtem saját magamról és írásaimról, halálos unalom borult az arcára. Ez az ember az egész mindenségéből csak egyetlenegy dolog iránt tud érdeklődni: a saját becses személye iránt.

Még egy találkozásuk volt. Erről már csak Hugo Viktor beszélt, de jóval rokonszenvesebben.

Balzac, tudniillik, egy villát vásárolt Páris közelében. A »villa« egy dülledező viskó volt, melyet ő akart felépíteni és gyönyörűen berendezni. Pénze természetesen sohasem volt reá. És türelmetlenségében nem bírta kivárni ama bizonyos »jobb napokat«, hanem meghívta művész és író kollégáit, jöjjenek el hozzá, megnézni »villáját«.

A vendégek mehökkenne nézték az üttöt-kopott, vedlett házat, és meglepetésük még nagyobb lett, mikor Balzac úgy beszélt előttük villájáról, mint építészeti remekműről. Azután bevezette őket a szobába, hol egy pár bútor állt és így kezdte:

— Ez itt a szalon. XIV. Lajos korabeli, de kissé unom már és ki fogom cserélni rokokóra. A dohányzó, amint látják, arab stílusban van tartva, és az ebédlő ó-holland. De ez semmi. — folytatta, nem törődve a vendégek ámuló és zavart arcával — jöjjenek át a kóptámbal!

És bevezette őket egy üres szobába, hol a falakon képkeretek voltak kirajzolva. A képkeretek helyére odairva: Coreggio, Bellini, Van Dyck, Rembrandt stb. stb.

A vendégek szólni sem bírtak az ámulattól, mikor Balzac könnyed kézmozdulattal hozzátette: — Hát a modernnek még nincsenek eléggé képviselve... majd kipótolom.

Visszafelé jövet Hugo Viktor így szólt társaihoz: — Ez az ember bolDOG. Akárhogy kinlódik, küszködik, vergődik, mindig kívül és felül áll az élet brutális útvesztőin.

A harmadik találkozás volt a legtragikusabb: Balzac temetése. Mindenkit megdermesztett a gyorsan beállott katasztrófális vég és aki valamit jelentett Franciaországban, az mind ott volt Balzac vég tisztességén. Ott volt a kormány, a szenátus, a képviselőház, az írók, a művészek, politikusok, az egész akadémia. Hugo Viktor ott ment a közoktatásügyi miniszter mellett, közvetlenül a koporsó mögött.

A miniszter tudta, hogy Hugo és Balzac sohasem voltak jóban és kedveskedni akarván Hugonak, így szólt:

— Diszes, nagy temetése van. No, de hát nem is volt tehetségten ember.

Hugo Viktor arca vérvörösre gyúlt, mintha csak az ő személyét érte volna valami brutális sértés és éles, kemény hangon mondta:

— Lángész volt, miniszter ur! És Franciaország legnagyobb veszteségét siratja, mikor ezt az óriást sirba tesszük.

A Nyugat július 1-i számában Ignóus ír vezetőcikkét »Andrássy élete és halála« címen. Marczall Henrik folytatja emlékezéseit (Kármán alatt a gyakorliskolában). A cíkek sorából ki kell emelnünk Komolós Aladár eszmecserejét a népiesség kérdéséről. A szépirodalmi rész André Gide »A nők iskolája« című új regényének első felét közli Gyergyal Albert kitűnő fordításában. Kimagasló közleménye még a számnak Fuskás Lajos háromfelvonásos misztériuma: Julia szép leány. Bohumiczky Szeif novellája. Fodor József és Hacsó Erzsébet versei, gazdag irodalmi és képzőművészeti rovatok teszik teljessé a szám tartalmát, amelynek ára 20 dinár, negyedévi előfizetés 100 dinár. Főbizományos: Literária, Szubotica, Karadjordjev trg 12.

ÚJ KÖNYVEK

A Földgömb

Szántó György regénye

»Egy rezgő-fűszál a naprendszerben: Christofer Marlowe élete és halála. Négy részben és száz fejezetben és mindössze tíz sor a lexikonban.« — mondja a verses prólogus.

Egészen szokatlan stílusú és témájú ez a regény, különösen egy magyar író tollából és csaknem lehetlenséggel bírkózik az, aki rövid beszámolót akar adni erről a könyvről.

A felsorakoztatott alakok eleven sokasága, a színek orgiája, a tájak pazar pompája így átszűrten, csak olyan lehet, mint a kormos üvegen nézett nap. Tündökös helyett, csak halvány kontúrok. Shakespeare kortársa Christofer Marlowe egy zseniális könnyelmű világszavargó, aki — mielőtt zavaros életéért agyonszúrták volna — megírta II. Edwardot, a Máltai zsidót, Tamerlant és megírta a legelső Faust-dramát is. De mielőtt végig kísérik kurta életét ennek a nagyon rokonszenves züllött embernek megdöbbentő plaszticitással bontakozik ki előttünk az egész Shakespeare-korabeli világ.

Meddő vállalkozás volna néhány sorban képet adni ennek az elevenné varázsolt kornak életéről és arról a vérbőségről, amely zuhogva árad, kegyetlenül és igazul. Mint egy zajgó zavaros áradatba, belesodródik az olvasó maga is és végigbukdácsol a kor minden szennyén, piszkán egész a fizikai undorig. De muszáj, mert ezalatt fentről nap ragyog, zöld partok vannak és a szerző mesteri kézzel emel szüntelen a szépségek közé.

— Föld, föld — ujjong ilvenkor a félelmes sodrásokban vergődő olvasó és boldogan tárja lelkét az egészséges napos élet felé.

A szép és a rut elválaszthatatlan kettősségében az rothadó szalmán fergek között, csillagokról álmodunk.

A középkor után lassan ocsudó ember jelképe. Kit, Marlowe a korcsmák és szeretkezések hőse. Most került ki a cambridgei egyetemről, de már látja a kora

fekélyeit. A feudallizmus rothadását, a paraszt rabszolgá életét, érzi a tudomány erős előtörését, a társadalom züllöttségét, az angol reneszansznak ezt az egész füledet zavaros lüktetését, amit annak a kornak, szadzsajúságával tár elénk a szerző. Urak, parasztok, tudósok, diákok, nők, vonulnak el előttünk olyan frissen, elevenül, mintha egy modern csoda direkt a mi számunkra visszapergette volna a világfilmet, amit mi most kényelmes páholyunkból végigszemlélünk. Csakugyan van valami varázslat a dologban, mert szinte elképesztő az az intenzivitás, ahogy a szerző beleérezte magát a korb. Bizonyos, hogy nem minden napi stúdiumról tesz tanúbizonyságot.

A regény lényege a kómiikus gondolat, ahol nem az egyén a fontos, hanem az egész világ. Amiben az egyén egy parány. Szimbóluma a földgömb, amelyet igen finoman rajzol elénk különböző plasztikában. Fér az alaku lesz a földgömb kerek ábrázata és meglátjuk rajja az élet rózsaszínét és meglátjuk mögötte a vígyörgő halálkeponyát is.

Voltaképpen csak egy tehetséges, érdekes lelke csavargó életét festi Szántó György a Földgömbben, de alakjai valóságilag kilépnek a színre és a háttér olyan pazar szín pompájában játsszák végig életüket, olyan maradandó hatást kelteve, amit ritkán ér el szavakkal ember.

A regény minden különlegességén és érdekességén túl talán azért érdemel különös figyelmet, mert olyan csodálatosan tudja érzékeltetni velünk a kort, amelyben az ember először félszegen, de egyre bátrabban merre tenyerébe venni a földgömböt, vagyis először mert belemélyedni a világkomplexum gízászl gondolatába.

A vaskos kötet a Dante kiadásban jelent meg.

Gergely Boriska.

Komor András: Fischmann S. Utódai

(Pantheon kiadás)

»Egy regény, amit ütni fognak jobbról és ütni fognak balról.« — mondotta Komor András könyvről egyik kritikusa. Valóban igaza volt. A Fischmann S. utódai, amely egy felfelé törtető és aztán összeomló zsidó családnak a története, kegyetlenül őszinte írás, leszaggatja az álarokat, a szépségflasztrókat, illuziókat és behatol a családi tradíciók pókhálós kegyellettel őrzött szentélyébe is. Csak Harvany Lajos »Urak és emberek«-je valami ehhez hasonló igaz könyv a magyar irodalomban. A háború Remarque és Markovics írták meg elsőnek illuziómentesen, lágeradomák és »hős« hazugságok nélkül, Komor a családi tüzhely, a pénzéhes kereskedői szorgalom szürke hangyáinak mesterkeletlen krónikása.

Temetéssel kezdődik a regény. Elsősztályu temetés. Meghalt az öreg Fischmann. Keves hasonló, briliáns iróniával és mélyenlátó szemmel fotografált fejezetet olvastam. Csak a fényképezőgép lencséje tud ennyire objektív lenni. Amellett nem karrikiroz, nem használja ki az alkalmi ötleteket, mindig az irodalmi demarkáción belül mozog.

A kis bolt, amely eddig spekulációmertes, szolid szatócsi keretek közt dolgozott, átalakul. A két fivér, Lajos és Jenő, már érzik az »új idők szelét« és modern alapokra fektetik a vidéki boltoskát. Lajos Pestre megy, ahol bankokkal és gabonakereskedőkkel köt üzleteket, míg Jenő otthon robotol tovább. Amíg anyuk élt, nem valószínűhették meg »reformterveiket«, de édesanyjuk halála után új cég tábla került a boltajtó fölé: Fischmann S. utódai. Átépitik a házat is, nagyüzemre rendezkednek be. Mindenki örül a változásnak, csak Lujza, az özvegy nővér pesszimista. Nem szereti a »rizikót«, csak az biztos, ami van — ez az evangéliuma. De a tempós lendületet már nem lehet lefékezni, a lavina elindult és Fischmannék rohamlépésben nyomulnak előre. Társadalmi összeköttetések, nagy üzletek, szállítások. Lajos Pesten spekulál és a tőzsdére veti magát. Jenő pedig vesz és elad. Közben felnő a gyermekük, Jancsi.

Jancsi. Ezen a gyermeken török aztán meg a hullám: nem érdekli semmi, életunt, splenes, fanyar fickó, nem tanul, az üzlettel irtózik, csak él és álmodik.

Lajosnak lánya van, Lici. Tipikus pesti démon, aki később Jancsi szeretője lesz. Komor András sok pszichológiával festi ezeket a beteg figurákat. Ért a gyermekekhez és beléiát a lelkükbe.

Az összeomlás: Lajos tönkre megy, elspekulálja egész vagyonát és a börtöntől csak a bátyja menti meg. A derek fivért mindenki csodálja, még az öccse is hálás neki, holott Jenő egész szépen keresett ezen a szanalási akción. De az üzlet, üzlet!

Jenő körülhúzza a vidéki keresztény családokat, a zsidó kereskedő kikeresztelkedett, hogy a vallása ne legyen akadály az érvényesülés útjában. Ehhez

a kényes témához is bátor kezekkel nyult az író. A kikeresztelkedett zsidó tragédiája: nevetnek rajta és megvetik, csak a pénzért túrlk meg maguk között a helyi előkelőségek.

A pénze gyűl, de nem boldog, a felesége megcsalja és Fischmann S. utóda előbb párbajozni akar, majd gyáván beletörődik a változhatatlanba. Gazdag, de a fiának nem kell a pénze. Utolsó méla akkord: Lichól ugynevezett család szegénye, táncosnő lesz! És Fánt néni, a familia kellemetlen őszintéje, így sóhajt fel: »Szerencse, hogy szegény nagyanvja ezt nem érte meg«.

Ez a Fischmann család regénye.

Felejthetetlen olvasmány, érdekes, művészi és tökéletes munka. Bizonyos mértékben korrajz is. A mai magyar viszonyokat maradéktalanul tükrözi vissza, a lecsúszott dzsentriket, a zsidóhoz kénytelen-keletlen dörgölőző vidéki kiskirályokat, panamázó urakat, strébereket és törtetőket. Ugy a ksvárosi, mint a pesti millió rajza, alakjai kifogástalan, helyenkint bravuros sziluettek. Lélegzenek, mozognak, akár az uccán találkozánk velük. Valami nyomasztó és fojtott atmoszférában élnek ezek az emberek, néha önkéntlenül is ököibe szorul a kezünk, összefut számban a nyál, meghorzongunk az undortól: micsoda undok csuszómászók! — és ez a legnagyobb elismerés egy író számára: hogy indulatba tud bennünket hozni, fellázítani, elkészeríteni, utálkoztatni. Nem fogja pártját senkinek. Ervát az író nem is igen számíthat elismerésre sehonnán. Bátor, szép kiállás volt, vállalni mindezt, a szidalmakat, rágalmatokat és a gyűlölködést. Komor András legfeljebb csak a közönség elismerésére apellálhat, annak a publikumnak a hálijára, amely minden jó és igaz könyvnek az elfogultalan bírja.

A könyvet a Pantheon adta ki az »Új magyar regény« sorozatban.

(más)

A Nova Literatura új száma. A »Nolit« irodalmi egyesület nivós és értékes havi folyóiratának új száma gazdag tartalommal jelent meg. Cikkek, tanulmányok és szebbnél-szebb illusztrációk egész sora tarkítja a folyóiratot, amelynek előfizetési ára egész évre hatvan dinár. Az előfizetők díjtalanul kapják meg a »Nolit« kiadásában megjelenő könyveket. Előfizetéseket a kladóhivatal, Beograd, Cara Urosa 15. fogad el.

*

Az Uhu utazási száma a szokott gazdag és ötletes tartalommal jelent meg. A júliusi szám cikkeiben és fényképekben ad tanácsot a nyaralásra, a praktikus utazásra, sőt még arra is, hogy utazás közben mit érdemes fotografálni. Ezenkívül rengeteg érdekes kép és cikk teszi változatosabbá az Uhu új számát.



szül a halálra! — kiáltotta a vihardezt Ugrt és bajsuzát — Hát, az egyetlen fogamat is kitudtad, Nyuszi... Ké-
het holmi kis potomban kiegyezni.
szor nézett farkasszemét a puskacsóval. O vele tehát nem le-
Ugrt a nyúlarsadalom vihardezt hősé egy ökölvívó bajnok,
Igen ám, de arról megfellelkezett Nyuszi barátunk, hogy
bajsuzza alá, hogy ettől visszhangzott az egész nyúlraerdő.
és féltárgaskodra, olyan hatalmas ponton cserdített a bandita
te az csabító, — fortyant fel józós haraggal Nyuszi ténsur
életem boldogságát? Majd kiadom én neked tustent az obstit
— Te csonkatulú bandita, fel akarod dumi békés család
is féltő, délece Nyuszi papának.
No, éppen csak ez kellett a családi boldogságát egyébként
tëve, esdó pillantásokat lövelt Nyuszi mama felé.
telem, — mondogatja magában és melleső jobbját a szívére
legelőkre vezettem, amolyken csupa édes, illatos füveske
— Ah, ha ez a Nyuszi az én kis feleségem lenne, olyan
dobhat a szíve.
Most, hogy megpillantotta a karcsu Nyuszi mamát: meg-
a háztüznézés. Mindentüti kosarat kapott a vén ravallér.
de tekintettel csonka fültre, mindentüti balsikerevel végződött
szonyal és özvegy nyulimencekkel próbált már szerencsét,
virágnyitó tavasz, jó volna megházasodni. Több nyulikas-
Örmöten állapotban azt gondolta tehát, hogy ime itt a
ségben tengeti életét.
lami irigy lesipuskás. Ugrt koma ez idő óta bánaos özvegy-
nek feleségét a télen lötte nagyon a falusi szénakazalánál va-
Hát ez az Ugrt egy vén csavargó, egy özvegy nyul, aki-
kozásukban. Ki ő és merre van hazája?
megzavarta a Nyusziakat, bizalmasan családias jellegű szóra-
lan vendég, aki a tanítatlanságával, tolokodással bizony
jó volna most már azt is tudni, hogy kicsoda ez a hivat-
zót és a levelek közül kidugja fejét a csonkatulú Ugrt.
mikor hirtelen csak megröppen ám közelükben a berkenyebó-
Egyik reggelen jávában játszogatott a Nyuszi-família,
szíveket?
Egy szűpség hogyan bajlona el az érzékeny kis nyul-
Majdsban szinte fehérlimes az az erdő szele a szamóca virágától.
szálya, a gyöngyvirág és a firtósbimbóju salamonygyűhücske,
a szálerdő. Illyenkor nyit a gyűszűvirág, a bálványka, a menta
lére bujósított meg kergetősdit játszan. Csupa virág tavasszal

Morgó Mackó újabb kalandjai

A nemzeti urnak a Habostorta olvasóihoz sajátmanusculag írt levelei. Másolta: Kóró Pál.

BEVEZETÉS.

Nemes és nemzeti, tekintetes és vitézlő Morgó Mackó uram, aki az erdő medvéi között a legelőkelőbb helyet foglalja el, az utóbbi időben nem igen adott magáról életjelet. Ez azonban nem azért történt, mintha a nemzeti urnak azóta amióta utoljára olvastatok róla, nem lett volna semmi kalandja. Annyi mindenféle történt a nemzeti urral, csak éppen nem volt, aki leírja. Rólam tudja a nemzeti ur, hogy éppen úgy szeretem a jó kis gyermekeket, mint ő és azért a multkor meghívott erdei palotájába. Mikor megérkeztem, a nemzeti ur maga nyitotta ki előttem a kaput, parolát adott, jól megrázta a kezemet, hogy szinte a lelkemet is kirázta belőlem. Aztán így szólt hozzám:

— Hát csak kerüljön beljebb szerény hajlékomba, kedves Kóró Pál bácsi. Azért kértem ide, mert arról van szó, hogy a gyerekekkel meg akarom ismertetni a újabb kalandjaimat. Mert történt bizony sokféle multságos dolog velem. Persze sokat bosszankodtam is, mert az a huncut Muncurkó, a fiam, aki nagy lurkó, no meg az a gazember Ravaszfi Fülöp, a róka, sokszor feldühösítenek.

Bementem a nemzeti ur lakásába és az ebédelőben már terített asztallal várt Hümmöge Zsuzsánna néne, a nemzeti Morgó Mackó tekintetes ur gazdasszonya. Volt az asztalon sokféle finom falat: hántott mogyoró, rántott dióbél, málnatorta, cserebogár-pecsenye, gombapástétom epermártással. Morgó Mackó nemzeti ur rámutatott az asztalra és szólt:

— A hosszú utazás után Kóró Pál bácsinak bizonyosan jól fog esni egy kis erdei uzsonna. Aztán ha megszomjazunk az elemőzsiára, nem kell attól félnünk, hogy a nyelvünk kiszárad és odaragad a szájpadrásunkhoz. Van ám ital bőven.

Ezzel fölemelt az asztalról egy nagy csikóbőrös kulacsot, amely lehetett vagy öt liter. A kulacsban pompás mézbor volt.

— Azonban nem kell megijedni, — tette hozzá a nemzeti ur mosolyogva, — nem kell félni, hogy nincsen több is. Mert a pincében van még vagy öt hektó.

Az uzsonna valóban pompás volt. Nagyszerű egy szakácsnő az a Hümmöge Zsuzsánna néni. Érti a dolgát. Uzsona után

veszekedést és úgy eltűnt az erdő sűrűjében, hogy bottal ütötték a nyomát a felsült civakodók.

Nagyot kacagott erre a királyleány, még a könnye is kicsordult bele. Ment a legény nagy boldogan a király elé a hírről. — Te is láttad? — kérdezte a király miniszterétől. — Bizony nem nevetett a királyleány — felelte a miniszter. Kérte a legényt a királyt, küldjön egy másik minisztert a leányához és kérdezze meg tőle. Visszajött a második és az is azt mondta, hogy nem! És hiába küldte a harmadikat, az is csak azzal jött vissza, hogy nem nevetett a királyleány. — Nem segíthetek rajtad fiam — szólt a király — meg kell hallnod neked is, mert a szavammal meg nem másíthatom. — Elvitték hát a legényt a vesztőhelyre. Alig érték oda, utolérte a legényt a Szerencse, aki eddig egyedül vándorolt a világban. És halkan odaszólt a Tudásnak: — Te megtetted, ami tőled tellett, most rajtam a sor. — Azzal helyet cseréltek. Abban a pillanatban trümbitaharsogás hallatszott. Négylovas hintón robogott a királyleány és messziről lengette fehér kendőjét a kegyelem jeléül. Éppen idejében tudta meg a miniszterek csaláságát. Haragra lobbant a király és nyomban levágatta mind a háromnak a fejét. A legényt meg odaültették a királyleány mellé a hintóba és hazamentek. Nagy lakodalmat csaptak, három hétig tartott. Nemsokára király lett a legényből és a Szerencse nem is hagyta el többé, amíg élt.

Balázs bácsi postája

Legutóbbi fejtörök helyes megfejtése: Kaszinó, Antracéntinta, Parázs, Hatezer, India, Földönfutó, Légnonat, Ökörszem, Tábort, Süveg, Testvér, Keresztcsont.

Helyesen fejtették meg: Olasz Sárka, Kapás Ica, Halász Gyuszi és Florika, Ferdinándy Ilonka, Kuluncsics Józsika, Ujvári Bandi, Wajnert Lili, Szarka Erzsike, Hervey Mancika, Matusz Lili, Kollarich Gábor, Tripolszki Baba, Polacsek Imriske és Lacika, Szöts Erich, Horváth Erzsike, Pollák Józsika, Vass Rózi és Ilonka, Simon Mariska, Ujvári Mária, Roszmann Rózi, Brückner Gyuszi, Ney Mancsi, Aftergut Ilonka, Weisz Rózi, Szalkity Mica, Galambos Dező és Palkó, Dukász Mariska, Pakay Ilonka, Flecse Ibolyka, Lederer Gyurika, Vitsek Mariska, Pajzer Ilonka, Berky Illi, Péter Etelka, Haupt Stefike, Klein Juci, Pető László, Kovács Duci és Béci, Szarka Erzsike.

A jutalmat Kuluncsics Józsika és Szalkity Mica nyerték el.

Edesapámnak volt a legnagyobb két ökre a falunkban.
A csás: Bodor, a hajszás: Fickó volt.
Úgy hallgattak a nevelőre, mint az iskolás gyermekek.
Azaz, tén jobban is. Szófogadó, jámbor marhák voltak. Na-
gyon szerette azért edesapám.
A faluban is mindenki ismerte, mert cseplés idején a Bo-
dor és Fickó nélkül a Darvas, nagy cseplőképe nehezen jutott
az asztalok mellé. Hát ezért becsülték a faluban is, a rettentő
nagy erejükért.
Igaz, lassan jártak, de biztosan. Olyan méltóságteljesen
lépkedtek, egyszerűen, utemesen, mint a nagyapó gyermek-
evéből rátkamaradt lábasszárnak ingája.
Ferkó fiam is mindig nézte volna. Pedig pöttöm kis le-
gény. Még iskolába sem jár.
— Milyen szép a szaruk! Milyen nagy milyen vastag!
— csodálkozott ha látáskor vagy befogáskor közelükbe jutott.
— Hogy férnek be az istállóba? Hogy tudnak bemenni a

A HARAPÓS ÖKÖR

szélmalom.
Tudjátok-e, mitéle óriás ez a titokzatos óriás? Hát a —
pál és mégsem mozdul ki a helyéből.
hogy gyönyörködjenek a repülő óriásban, aki éjfélnappal re-
bűszken felcsapva, családostól vígan bakfittyvetek a falu felé,
Nyuszi tata pedig két neszélőt, — vagyis a fülét, —
bársonypuhára gyopre.
sem állott, míg az erdei tavacska napsütéses partjára nem ért,
hémelykor hasznos. Lábai közé kapta hát a farkincáját és meg-
gádon a közmondásnak, amely szerint szégyen a futás, de
Úrt tehát mit tehetett volna egyebet, mint hogy szót fo-
holló szét nem választja a két bajnokot.
Talan még most is folyók az ádáz küldem, ha egy bölc-
pett ki ellenfele kopott csuhájából.
val támadott és védekezett, miközben nagy szócsonkokat té-
Pillanatra sem bátorítanította el a félelem; lábával és fogal-
Csakhogy a dalias szivű Nyuszi sem gyurták ám valból.
dian harcos rohant Nyuszi.
megpödrövé, mint a mesebeli Mokandah, a rettentően in-

többé. Kihirdette a király az országban, hogy ezer tallért ad
annak, aki megjavítja az óráját, de akinek nem sikerül, az
életével fizet. Bizony, nem akadt vállalkozó az egész ország-
ban. Mikor meghallotta ezt az egykori pástortíu, elment a
király elé és elkérte az órát, hogy ő megjavítja. A király azt
mondta:

— A leghiresebb mesterek sem mertek próbálkozni vele,
hogy értenél te hozzá?

De a legény fogadkozott, hogy ő meg tudja csinálni.
Odaadták hát neki az órát és nem telt bele egy fél nap, me-
gint zenélt az óra, százsorta szebben, mint azelőtt. A király
nagy örömmel nemcsak az ezer tallért adta meg a fiúnak,
hanem ott tartotta az udvarában és napról napra jobban
megszerette.

Volt a királynak egy gyönyörű szép leánya. De hiába
volt szép, sok szomorúságot okozott az apjának, mert még
soha, senki nem hallotta nevetni. Kihirdette a király, hogy
annak adja feleségül a leányát, aki meg tudja nevetetni. De
akinek nem sikerül a próbálkozás, azt karóba huzatja. Jöttek
messze országokból legények szerencsét próbálni, de mind az
életével fizetett, mert csak nem akart nevetni a királylány.
Előállt ekkor a legény és azt mondta a királynak: — Meg-
nevettetem én a leányodat! — Neked sem fog sikerülni fiam!
— mondta a király — ne is próbálkozz. Kár lenne fiatal éle-
tedért. — De hiába volt minden figyelmeztetés a legény csak
megmaradt amellett, hogy ő meg tudja nevetetni a király-
leányt. Végre is kénytelen volt engedni a király és a legény
elment az egyik miniszterrel a királyleányhoz és elkezdte
mesélni:

— «Egy szobrász, egy festő meg egy bűvész, elmentek
egyszer együtt vándorolni. Estére nagy erdőbe értek. S mert
nagyon féltek a vadállatoktól, nagy tüzet raktak, aztán sor-
sot húztak, ki vigyázzon a tűzre? Először a szobrászra ke-
rült a sor, a másik kettő meg lefeküdt. Elunta magát nagyon
a szobrász, lát vett egy fatuskót és gyönyörű női alakot fa-
ragott belőle. Alig lett kész, a festőre került a virrasztás sora.
Az meg elővette festékeit, ecsetjeit és olyan szépen kifestette
a szobrot, hogy egészen olyan volt, mintha eleven lett volna.
Amikor a bűvészre került a sor, az meg megtanította bé-
szélni. Egyszerre eleven nő lett a szoborból. Erre felébredt
a másik kettő is és hajbakaptak, hogy kié legyen. Mert mind
azt állította, hogy nélküle nem lett volna eleven a szobor. Se-
hogyszem tudtak megegyezni. Végül is a nő megunt a sok

Égy szer' Okey gazdája, aki kereskedémbert volt, elura-
zott hosszabb időre. Felesége felhasználta az alkalmat és
nagy takarítást csinált az egész házában. Először is kites-
tették a szobákat, amit persze nem tudtak maguk elvégezni,
hanem kínai munkásokat hívtak. Olyanokat, akik már jártak
nagy városban is, ismerték az idegenek szokásait, izlését. A
gyermekeket addig elvitték ismerősökhoz.
— Okey, majd te vigyázzol a munkásokra, — mondta a
ház ura — aki addig a pincét, padlást hozta rendbe.
Okey engedelmesen leporodott a szoba közepére és
nézte, hogyan kapartja le a régi festéket egyik homlításra.
Egyszer csak felugrott és az egyik sarokból valamit fel-
emelt. Markába szorítva, oda állt a festő elé.
— Mondd csak, — kérdezte tőle — volt neked pénzed,
mikor ide jöttél?
— Hogyne lett volna, — felelte a munkás.
— Es meg van még most is, vagy elvesztetted?
A munkás látta, hogy a fiu valami szorongat a kezében,
hát nagy ravaszul a zsebébe nyúlt, aztán felelte:
— No lám, észre sem vettem, hogy elvesztetted. Add csak
ide hamar!
De Okey gyanakodott, hogy a munkás nem mond igazat.
Próbára akarta tenni.
— Nagyon szívesen odaadom, ha megmondod, mennyit
vesztetél el!
— No nézd csak, — bosszantkodott a festő — talán el-
számoljak neked? Az én pénzem az, amit ott szorongatsz és
add ide hamar.
— Ha a te pénzed, akkor tudnod kell, mennyit. Ha pedig
nem tudod, akkor nem is a tied, hanem a gazdámé és nem
adom neked.
A festő nagyon megharagudott. Oda ugrott Okey elé.
— Te kis haszoniatan béka, adod mindjárt ide a pénzt?
— Nem adom, csak ha meg tudod mondani, hogy mennyit!
A munkás azt hitte, hogy valami nagy öbűtől félt a penza-
rából vanszó, mert különben a fiu bizonyosan nem ellenkez-
ne. Megfogta hát Okey karját és alaposan megrázta, mikor
ez sem használ, meghuzta a copfát.
— Hiába, mégsem adom oda a pénzt, — a mondta Okey
szápadtan.
A munkás előhívta társait és mindketten őt kezdték a
kislit. Nem is annyira a pénzt akarták, inkább azért hara-

nekiláttunk a pityázásnak és ivás közben Mergó uram el-
mondta, hogy viselt kalandjait maga szeretné a gyerekeknek
levelekben megírni.

— Tudja Kóró bácsi, — mondta a nemzetes ur, — én tu-
dom a legjobban, hogy mi történt velem és azért legjobban lesz,
ha magam írok meg mindent a gyerekeknek. Aztán olyan na-
gyon szeretem a gyerekeket, hogy elhatároztam, hogy min-
den héten írok nekik levelet.

— De hát akkor miért hívott ki engem a nemzetes ur az
erdőre, ha maga akarja kalandjait a gyerekeknek megírni?
— kérdeztem.

— Hohó, — nevetett Mergó Mackó uram, — ennek is meg-
van a maga oka. — Irka-firka, ákom-bákom sose volt a tudom-
mányom. Az iskolában megtanultam ugyan valahogyan írni,
azonban az írásom igazi medveírás, ami nem is csoda, mert
hiszen medvemancsokkal nem lehet olyan könnyen írni, mint
emberi kézzel. Az én írásomat bizony nem tudja mindenki el-
olvasni. Hát azért azt gondoltam, hogy én a leveleket meg-
írom ugyan a gyerekeknek, de hogy azokat el is olvashas-
sák, hát magát kérem meg, Kóró Pál bácsi, hogy az én leve-
leimet lemásolja a gyerekek részére. Megteszi?

— Meg, — feleltem, — mert én is szeretem a gyerekeket
és azt akarom, hogy megint olvashassák Mergó nemzetes
uram dolgait, amelyeket nagyon szeretnek. Csak aztán arra
kérem a nemzetes uram, hogy a leveleit pontosan küldje el
közám, hogy idejekorán lemásolhassam és hogy azokat az-
tán a szerkesztő bácsi a Habostortában lenyomathassa.

— Itt a mancsom, nem disznólab, mordizomadia, —
mondta Mergó Mackó és megint olyan erős parolát csapott a
mancsomba, hogy fölszisszentem.

— Papa, éhes vagyok, — hallatszott kívülről a Muncurkó
nánja és a következő pillanatban a nevezetes boccs már be-
futott a szobába.

Nem nézett se jobbra, se balra, hanem egyenesen neki-
rontott az asztalnak, az egyik mancsával fölkapott egy nagy
darab anánastortát, a másikkal pedig belenyúlt a rántott dió-
bélbe és hol az egyikből, hol pedig a másikkól tömte tele a
száját. Az arca az évés közben valósággal annyira földagadt,
mint valami léggömb. Nekem tetszett a Muncurkó boccs fa-
lánsága és nevettem rajta. Azonban a nemzetes ur nem fogta
tréfára a dolgot.

— Mordizomadia — kiáltott és olyan erővel vágta pofon
a Muncurkót, hogy az a szoba másik oldalára gurult, — neve-

Ezt a történetet egy bácsi mesélte el nekem, aki nemrég jött haza Kínából, ahol hosszú esztendőket töltött. Nem nagy városban élt, ahol sok az idegen és ahol a kínai is egészen átalakult már, levetette ősi szokásait, tulajdonágait és mindent, amit a múltban az idegenektől, jót és rosszat is. Ez a bácsi künn élt egy kínai faluban, alaposan ismeri hát a kínai népi tulajdonságait. A kis kínai fiu, akitől ez a történet szöveg, ott lakott a bácsi házában, mint a gyermekek jótörténete és az egész ház inaskája. Ugyanis Kínában nővéledet senki sem tart, mindenütt férfiak végzik a nőknél való háziumukat is. A kis kínai fiu Okeynek hívták. Tízéveket esztendő volt, de egy vele egyidős magyar fiúnak vállalásig sem ért volna. Sárarabóru, okos arccocskájából két élérk, ferdevágasz man-dulajazem ragyogott a világba, a feje fölött leborotválva, csak a bubán ékeskedett egy szorosan befűtött copfocská minden kínai férfiu büszkesége. Kínai viselkedés jött, ami kényelmesebb és szelívesebb, mint a miénk. És a lábán csak papucs volt, mégis egész áldott nap tőrigen, fáradhatatlanul sétált, tüpeggett ide-oda, kiszolgálva mindenkit, segítve a házában, ahol szükség volt rá. A ház népe csak mosolyogva látta és mindenkinek nagyon szerette. A gyermekek már élni sem tudtak volna Okey nélkül. Amnyira szerették, hogy minden nap dolgozott és ebből bizony csak hasznuk volt. Okey egész nap dolgozott, hát dolgoztak ő is. Okey mosolygott, sohasem duzzogott, pontosan szótfordított, rendezte, csöndesen, türelemmel végzett dolgát, hát ugyanolyan tettek a ház gyermekei is.

Mondta is édes anyjuka:
 — Okey nemcsak kifizetésért, hanem önkéntelen nevelője a gyermekeknek.

Csak egy dolgot volt, amiben az európai gyermekek világgért sem utánozták volna a kínai pajtasukat: az evésben. Okey ugyanis nagyon nagyon keveset evett, megelégedett egy-egy márkáért, rizzsel, kevés főzelékkel. A kínaiak általában így táplálkoznak, különben meg sem tudnának élni országukban, olyam rengeteg sokan vannak. A téli nagyon szerette, de abba sem kívánt cukrot, igaz, később kicsit megszerette az európai ételeket, de azért sohasem tudott volna olyan nyálán lenni, mint egy némelyik európai gyerek.

— Emlékszem, hogy az ember tovább tud dolgozni — mondta — a falánk ember húst és ostoba lesz.

Történet egy kis kínai fiuról

letlen kölyke! Vendég van a háznál és te nem is köszönsz? Nem tudod mondani azt, hogy »kezét csókolom, Kóró bácsi?« Tőlem tanultad ezt a parasztságot, he?

Muncurkó nagynehezen föltápáskodott és aztán bögre iszkirilt ki a szobából. Nem is láttam többé egész látogatásom alatt.

— Mordizomadta, — fujta ki a dühét a nemzetes ur, amikor Muncurkó kiment és aztán ismét beszélni kezdett a levelekről, amiket írni fog a gyerekeknek.

Egészen belemelegedett a beszédbe és nem is vette észre, hogy odakint az ablak alatt valaki megállott és merőn nézett befelé a szobába. Én mindjárt láttam, hogy az bizony Ravaszfi Fülöp, a gonosz róka, de nem szóltam, mert nem akartam a nemzetes urat még jobban felbosszantani, aki már úgy is haragudott a Muncurkó miatt. Azonban Ravaszfi Fülöp nem fért a bőrébe. Megkocogtatta az ablakot és mikor Morgó nemzetes uram odanézett, szemtelenül bekiáltott:

— Adjon Isten mind közönségesen jónapot, nemzetes uram. Látom, elhivatta magához a Kóró Pál bácsit, aki a gyerekek részére az újságba szokott írni. Biztosan megint meg akarja íratni a maga dolgait, hogy a világ lássa, hogy maga milyen nagy hős. Hahaha! De aztán ne feledjen el engem sem és írassa meg azt is, hogy hányszor ugrattam a nemzetes uramat!

(Folytatása következik.)

KÖSZÖNTÖK

Anyának

Édes jó anyuska
 Születésnapja
 Kis gyermekeinek
 Legszebb ünnepnapja.

Ez a kis bokrétá
 A hála virága,
 Éltes napfénye
 Anyuska jósága.

Apának

Kis kertünkben
 Szép virágok,
 Ünnepelek
 A jóságot.

Szívünk sugta
 Mondókájuk,
 Édesapát
 Velük áldjuk.

szájkosár? — kérdezte, úgy, mint aki felülkerekedik.
 kének a száján szájkosár volt. Ha nem harap az ökör, miért a — A vonatból is láttam, hogy az uradalmi ökrök minden-
 harap.
 Edítke megsértődött. Ő tudja, ő jól tudja, hogy az ökör
 ber volt.
 — Ilyent még dedapám sem hallott, pedig ő is ökör em-
 Es szíveimből nevettem.
 Ökör harapasztó?
 — Hogy mondjad, Edítke? Mitől feltetted Ferkót? Az
 Ezen elbeszéléssel természetesen én is nevetni kezdtem.
 Ökör.
 mennytél aggodott Ferkó miatt, hogy meg találják harapni az
 Ferkó pedig visszakerült a városba. Sokat, csodás dol-
 gokat mesélt a Bodorról és Fickóról. Azt is előadta, hogy
 Edítke meg szűkszávu ember volt s nem magyarázta
 meg jöködvét.
 dedapám, hát szegyele megkérdézn.
 mulatott dedapám, de hogy sokáig
 — Miért nevetet? — tűnődött Edítke, de hogy sokáig
 most hallotta volna életben.
 olyan józsi, szívből jövő nevetéssel, mint ha a legjobb viccet
 No, egyeb sem kellett dedapámak. Nevetni kezdett.
 — Ferkó vigyázz! Megharapnak az ökrök.
 váltig figyelmeztette Ferkót:
 — Edítke azonban csak az öke után sétálgatott. Onnan is
 Ferkó az ökrök előtt szaladgált a barázdabilligetők után.
 zöre.
 Egyszer aztán dedapám elvitte Ferkót és Edítke a me-
 kából bánta őket.
 Közelükbe se mert menni. Legszívesebben a szoba abla-
 csak távolról.
 Hát Edítke is megcsodálta Bodort és Fickót, de bizony
 falum. Tán jobban, mint a falusi a városban.
 mult, csodálkozott. Természetes is. Minden városi lány bámul
 Ferkóval eljött kedvelte, Edítke is dedapáméhoz. Bá-
 jobb, ha saját szemével megnézi.
 vaival, aki nem találta el, kérdezze meg Fickótól, de meg
 De ökörtudomány az, hogy hogyan menten be széles szar-
 rom méterrel kevesebb is, de katonai szélesség, ha há-
 Fickónak és Bodornak, mert a szarvuk közti szélesség, ha há-
 is mindig megámultam az istállóból való be- és kijövetelét
 Hát az bizony nem volt hiábavaló kérdés, mert jó magam
 az ökröket.
 szarvuktól? — az volt az első kérdés, mikor első ízben láttam

hiába mondtam aztán, hogy a szájkosarat azért kötik az ökör szájára, hogy igavonás közben ne kapkodjon, ne nyulkálgon a takarmány után.

Hiába mondtam, nem hitte el s mai nap is fél a harapós ökörtől.

Pedig ugye-e gyerekek hiába fél?

Hiába, mert az ökör nagyon jámbor jószág s ha elő is fordul néha az, hogy döf, vagy patkoláskor rug, de Bokor és Fickó familiáját mostanáig harapással senkisémm vádolta.

Mondjátok el ezt ti is Edítkének. Nektek biztosan elhiszi és megbarátkozik Bodorral meg Fickóval.

A Tudás és a Szerencse

A Tudás és a Szerencse elindultak együtt, hogy adományait elosszák az emberek között. A Tudás azt állította, hogy akit ő megsegít, annak minden sikerül. A Szerencse azt ajánlotta, tegyenek próbát. Az első ember, akivel találkozott, egy pásztorfiu volt, aki a nyája mellett aludt.

— Megpróbálkozom vele, — mondta a Tudás — és szempillantás alatt belebújt a pásztorfiuba. Mikor a fiu felébredt, azt gondolta magában, hogy ő bizony nem fogja tovább őrizni a nyáját, hanem hűmegy a városba szerencsét próbálni. Azalatt fölkerkedett, elment a városba és beszegődött egy órásmesterhez inasnak. Bizony nem volt valami jó dolga, a lovakat, meg az istállót kellett rendbe tartani. De amikor a mester legényeivel ebédelni ment, beszökött a mülhelybe és mind megjavította az órákat. A mestere nem győzött csodálkozni, ki járhatott a mülhelyben. Mert olyan jól voltak az órák megcsinálva, hogy ő maga sem tudta volna különben. Egyszer aztán ebédidőben lesbe állt az ajtó mögött. Hát csak látja, hogyan dolgozik az inas, egyik órát a másik után javította, csak egy égett kezében a munka. A mester nem is bírta ki soká az ajtó mögött, előjött, megölelte az inasát és azt mondta neki:

— Mától fogva te vagy az első legényem! — És ugyis lett. Nemsokára olyan gyönyörű órákat készített a legény, hogy messze földről csodájára jártak.

Volt a királynak egy gyönyörű muzsikáló órája. A napnak mind a huszonnégy órájára más dalt muzsikált és minden dalra fiatalabb lett a király. Egy nap elromlott az óra. Megálltak a kerekék és hiába igazgatták, nem muzsikált

ÜZENETEK A BEKÜLDÖTT KÉZIRATOKRÓL

Janus. A vers készsége vall. Ha leszokik néhány modorosságról, valószínűleg közölhető dolgot is fog írni. Különösen hibátlanul lüktető ritmusa és egyéni trapeológiája biztat eredményesebb jövővel.

B. F. L. Szentá. Magánlevélben válaszoltam. **Borus ég alatt, Isten a földön stb.** Mindegyik versében megmutatkozik valamelyes ködlő, de máris költői sejtettő lázadás. Különösen »Gép« című verse tetszett. A mi követelményeinknek még ez sem felel meg ugyan, de mindenesetre biztatni merjük.

Kölkök. A novella naivitásán át-átör az elbeszélő készsége sugara. Szokjon le a lényegtelen dolgok terjedős körülrásáról, fegyelmesebb epikus hangot próbáljon megütni, akkor talán sikerült dolgot alkothat. **Tekinteted, Másodperc.** Fejlődést látunk. Bátran próbálkozhat tovább.

Régi emlékek. Hát ezek bizony régiek. Az ilyen kesergő népdal reminiscenciák mostanában már nem számíthatnak érdeklődésre. Egyébként a helyesírás is hadilábon állnak az apró versezetek. Azt tanácsolnók, olvasson sokat és válogatva, ismerkedjen össze a magyar nyelvtan szabályaival és csak ezután fogjon tollat.

Sátán. Novellája, mint kiderítettük, egy leányiskolában látszódnak le és a következő eredeti ortográfiával írt szavakkal kezdődik: »A dolgozatokat teszt befejezni! Az utolsó padosorban állók szedjék össze és hozzák ide az asztalra Porodic Károly a leánykereskedelmi iskola fiatal tanárja adja ezen utasításokat a tanítványainak! Ugyan kérem!

Az örült vonat

Henry Poulaille filmregénye

Jellegzetes film-cím és film-téma. Könyvben, regénynek megírva kielégítően hat. Pedig egy érdekes francia irodalmi áramlatnak egyik képviselőjétől származik. Poulaille mellett *Cendrars* és *Ramuz* azok, akik a film élet-jelenítő eszközeit a regényírásban kívánják érvényesíteni, mint a mai élet kifejezésének különösen korszerű eszközeit. Gondolatmenetük szerint: a film a mozgás művészete, a mozgás pedig a mai modern élet legjellemzőbb megnyilvánulása, tisztán mozgásból teljes történésnek szőhető egybe. A film ma odáig fejlődött, hogy egyesek azt a kérdést is felvetették, nem teszi-e fölöslegessé, idejét múlttá az írásművészetet? A kiegészítést abban találták meg, hogy a művészetek nem fejlődne egymás rovására, hanem inkább egymás gazdagítására.

A gondolatmenet elég kerek, de egy alapvető igazság figyelmen kívül hagyásával kisiklik. Mert igaz ugyan, hogy a mozgás minden életnyilvánulás lényeges eleme de semmiesetre nem teljessége és tisztán mozgással az élet teljességét kifejezni mégsem lehet. Ha arról van szó, hogy a filmtapasztalatok, a meglátás élessége, képhatások rutinos kikeresése, jellemzők kiválogatása az írónál is előnyösen és újszerűen hasonlítható dolgok, úgy ezt aláírjuk. De az igazi film regények mégis mindig filmen fognak leperegni, nem könyvek lapjain. A filmnek mindig meglesznek azok a hatások, melyekkel írott könyv nem versenyezhet, de fordítva is. Az »Örült vonat« is, mint film, sokkal jobban kielégítene, mert témája filmre való. Az egész annyira a mozgásra van építve egy elszabadult gyorsvonati mozdony sorsára — hogy ezt az állandó robotást és a vele adódó helyzeteket ilyen »gyorsvonati« tempóban tárgyalni és állandóan frissen adni az olvasó elé igazán nehéz feladat. Filmen simán menne. Könyvben: néhol sikerül, néhol kevésbé. És mindig ott sikerül, ahol gyorsan váltódkó képhatásokról van szó, legsikerültebb az örült vonat mellett fejtejtőre borulva elrohanó, kavargó, összedőlő, meg szétynyilni látszó tájak megrögzítésénél. Legkevésbé sikerült ott, ahol a mozgás-eleme szünetel és a tulajdonképeni regényelem: az emberábrázolás és lelki probléma lép előtérbe. A filmszerűség kedvéért itt is rapszódikusan rövid, szűkszavú, film-feliratokra emlékeztető. Néhol ez is bevállik, de nem egyetemes érvényvel.

Egy képzeletbeli metropolis indóházából kirobogó gyorsvonat hatalmas mozdonyának elromlanak a fékjei s a gyorsvonat megállíthatatlanul robot keresztül az állomásokon. Az üzemvezetőség kétségbeesett erőszakkal tartja tisztán a vonatot előtt a pályavesztet, a mozdony fűtője és gépésze ezalatt kiürítik a tüzrostot s végül az örült vonat egy hurokvágányon baj nélkül megáll. Kevés előzmény, a mozdonyvezető s egy mérnök vizsgálja, a keretben az óriási állomás élete, az első fejezet, még leginkább filmszerű, később az üzemi intézkedések, elég szárazon s a vonaton utasainak rettenetes élménye alig van kihasználva. A fűtő és mozdonyvezető alakja is sokszor vértelen s mindez a filmszerűen gyors megírás miatt, ami az örült iramu képeknél megjárja, de emberábrázolásnál megbosszulja magát. Legalább is nagy rutin és végtelenül tömör látás kell hozzá, nem is szólva a kifejező erőről.

T. K.

Hogyan készül a beszélőfilm?

Amerika szenzációja egy csapással új utakra terelte a filmgyártást

A modern filmgyártás technikáját boszorkányosan rövid idő alatt megváltoztatta a beszélőfilm régióta vajdó problémájának gyakorlati megoldása. Talán mindössze négy vagy öt esztendeje, hogy azok a kutatások, amelyek a beszélőfilm technikai megoldását célozták, eredménnyel jártak. Ez a négy vagy öt esztendő teljességében átalakította a modern filmstudiók berendezését, forradalmasították a gyártás technikáját, talán mechanikusabbá is tették a produkciót, a melynek kivételénél a technikai tőkély, nem pedig a belső, művészi érték volt irányadó. A beszélőfilmnek a gyakorlati filmgyártás történet bevonulása nem művészi értelemben vett forradalmat jelent, csupán a technika diadalát, de el kell ismerni, hogy ezt grandiózus keretben és szédületes lehetőségek feltárásával érte el.

A beszélőfilm felvétele teljesen különbözik a némafilm fotográfálásától. A beszélőfilm gyakorlati megoldása teljesen megváltoztatta a filmstudio képét. Míg azelőtt hatalmas, majdnem arénaszerűen ható fedett műtermek voltak, addig most teljesen zárt, szinte körülpárnázott helyiségekben folynak a felvételek, mert a legkisebb zöreje, például egy lépés zaj már befolyásolja a beszélőfilm felvételét. A rendező, aki azelőtt megafonnal a kezében rekedtre ordította magát, most üvegszékénybe zárkózik és onnan fényjelzésekkel irányítja a felvételt. Egy hangot sem szabad ejtenie, míg a felvételek folynak, mert különben odaveszett a 100, 200 méter film és kezdhetik a munkát előlrol.

Magát a felvételt azonban rengeteg munka előzi meg. Elsősorban a filmépítések látnak munkához és speciális architektúrákat készítenek minden jelenet számára, nehogy a legkisebb elnézés folytán visszhang keletkezzen. Ezenkívül a felvételeknél jelen van egy képzett muzsikás, aki akusztikailag megállapítja a kellő távolságokat a különböző hangok, zörejek vagy beszédek felvételéhez.

Minden egyes butordarabot, ruhát külön válogatnak ki s mikor már mindez megvan, akkor hívják össze a színészeket, akiknek most már, mint rendező színpadi színészeknek kell tudni szerepüket, mert sugórtól persze szó sem lehet. Szászor és szászor végigpróbálnak egy jelenetet, amíg felvételre kerül a sor s amikor már minden kész s a színészeket a felvételt tökéletességéhez szükséges távolságra állították a mikrofontól, egyszerre minden zaj elnémül a teremben, olyan csend lesz, mint egy kriptában, csak az üvegszékénybe bujt rendező dirigálja a felvételt fényjelzéssel. A színész áll a mikrofon előtt s mikor a rendező az előtte fekvő szövegkönyvből látja, hogy most a színésznek bizonyos távolságra kell tovább jutnia, hogy a hangja például elfojtott sóhajátsszerűen hallatszon, fényjelzéssel int neki s a színész a már előzőleg kijelölt helyre lép.

Természetesen nem minden hang megfelelő a beszélőfilm felvételeinél. A különböző természeti tüneményeket, zörejeket és zajokat sem tudják mindig úgy visszaadni, ahogy a valóságban történik, ellenben addig próbálják különböző módszerekkel a szükséges hanghatást, amíg a filmen azután a kijelölt hang, zöreje vagy zene nem hallatszik olyan tökéletesen, mint a valóságban.

A felvétel maga különböző módszerekkel történik, vagy egy géppel, vagy ketős készülékekkel. Ebben az esetben külön készülék veszi fel a hangot, amely azután csak a másolásnál kerül a tulajdonképeni filmszalagra és külön veszik fel a filmjelenetet. A legújabb

kombinációjú gépek előnye az, hogy egyszerre történik vele mind a két felvétel s ezáltal a gyártási munka sokkal könnyebbé és egyszerűbbé válik.

A beszélőfilm kezdetén külön történt a hang és külön a tulajdonképeni filmképek felvétele. Ezeknek az egyidőben történt levetítése azután igyekezett a látható képet és hallható hangot egy élménnyé egyesíteni. A további fejlődése a beszélőfilmnek már jóval előbbre viszi a problémát, mert a modern készülékek a hangot is filmre viszik. Még pedig alapjában egyszerű megoldással. A hanghullámok elektromos rezgéseket okoznak, az elektromos rezgések pedig fény sugarakká válnak, melyeket fotográfálni azután igazán gyerekesnek tartják. Végeredményben tehát a hang rezgéseit kerülnék a filmszalagra és ezzel a beszélőfilm megoldottnak tekinthető.

A rezgések átalakulását egy lámpa vezeti, még pedig a leadott hangok ritmusával egyöntetű mozgásban. A lámpa, mint inga, lendül ide-oda s közben a rajta keresztül száguldó hangrezgéseket mint fényrezgéseket rögzíti a filmszalagra. Tehát a hang fényen hatol át, fényrezgéssé alakul. Ilyképen a filmszalagon hangjelzések lesznek, melyeket mint a leadásnál, fényzárvánnyal világítanak meg. A hangjelzésekkel különböző erősségű fényt bocsátanak vissza, melynek állandó váltakozása egyezik a hangrezgésekkel. Ezután kerül az a fény az ugynevezett fotocellára, amely a fényhatásnak megfelelő magasságu áramot vezet el a hangszórókhoz. De míg a hangszórókhoz jut a fény, rezgési hangrezgésekké változnak és a film — gúgyogni kezd.

Jelenleg minden filmgyár más készülékkel veszi fel a beszélőfilmjét. Van olyan, amelyik a hangot külön fotográfálja és csak azután a másolásnál teszik át a tulajdonképeni filmszalagra. És a fordítottja is ismert. Legalább negyvenféle rendszerű gép van forgalomban van mágneses, fotocellás és gramofonnal dolgozó.

Hogy némiképp tisztá helyzetet teremtsenek a beszélőfilmgyártás terén, három konszernbe tömörültek a készülékgyártók. Az első a *Western Electric Company*, amelynek készülékével a legtöbb nagy amerikai gyár dolgozik. A *Klangfilm* a Siemens és Halske és A. E. G. együttese. A harmadik a *Magnetton*, amelynek készülékével azon az alapelven nyugszanak, hogy minden hangrezgést elektromágnesség útján acélszalagon rögzíteni lehet és egyuttal a rezgést újra megindítani, azon a hangot visszaadni. *C. Stille* ennek a feltalálója.

A beszélőfilm-gyártás körül azonban éppen a készülékek sokfélesége folytán zavarok mutatkoznak. Rendet csak egy közösen elfogadott tökéletes készülék teremthet, amint azt a némafilm története is mutatja. Addig mindenki úgy gyárt, ahogy akar, — de könnytelen lesz filmjéhez gépet is adni a mozgóképszínháznak, mely különben nem képes a filmet levetíteni, mert negyvenféle vetítógépet nem tarthat gépházában.

És a színészek is megváltoznak. Eltűnnek a régi csillagok, a legyőzhetetlenek hitt sztárok, akikről most kiderült, hogy rémes a hangjuk, botfülűek és nem tudnak egy altatódalt énekelni. A sztárok alkonyá ez. Egyelőre. Mert hogy mi lesz tiz esztendő lepergesével, nem lehet tudni. Egyelőre a beszélőfilm divatban van. Amerika lábában van és ez a láb lassan átragad a többi kontinensre. Közben elfelejtik, hogy az új korszak existenciáit tesz tönkre. Véleményt azonban még nem lehet mondani a beszélőfilmről. A XX. század, a technika századának csodája a beszélőfilm, a mely még nem teljesült művészetté.

FILM-HIREK

Ismét műsorra tűzték a Wings Amerikában. A Wings volt az első film Amerikában, amelyet hangszínezéssel hoztak ki és bár azóta már nagyot haladt a hangos film, sőt már beszélő filmmé nőtte ki magát, a Wings sikerét semmi sem tudta hátrébe szorítani, úgyhogy most a zenés, táncos énekes filmek legnagyobb konjunkturájában ismét sorra veszik műsorukra az amerikai mozik ezt a nagy háborús filmet, amely tavaly Newyork legnagyobb kasszasikere volt. A Wings tehát ismét vászonra került és bizonyára elvette a mozik nyári műsorgondjait, mert újra zsufolt házakat vonz.

Ken Maynard új filmjei. A népszerű cowboy-király legújabb filmje a »Ne ölj« és az »Ördögnyereg« szep-tembertől kezdődőleg már mindenütt látható lesz.

A beszélőfilm és a nagy sztárok. A berlini Film-Kurier június 24-iki számában érdekes hírt hoz. Nem kisebb újsággal szolgál, mint hogy a hét nagyevű filmszínész a beszélő film előtérzése következtében eltávozik a szakmából. Mary Pickford, Douglas Fairbanks, Chaplin, Tom Mix, Lon Chaney, Norma és Constance Talmadge állítólag elhatározták, hogy nem lépnek fel többé filmen. Annál valószínűbb, ez a hír, mert a nagy német filmgyárak új filmjei legnagyobbbrészt még néma változatban készülnek és nem valószínű, hogy Amerikában már teljesen felhagynának a néma film gyártásával. A közeli jövő foale ellentét, nevé reklámtrükk-e

a nagy sztárok visszavonulásának mindenesetre meg-lepő hire.

A Therese Raquin sikere. Zola megrendítő regénye nyomán készült a berlini Defina gyárban a »Therese Raquin« című film, amely egy boldogtalan házasság története és tragédiával végződik. A meg nem értés, az egymáshoz nem illő egyének találkozása a dráma rugója és alig volt még film, vagy regény, amely megrázóbban és igazabban rajzolta volna a házasság bilincseivel egymáshoz láncolt, de egymást nem szerető és nem becsülő házastársak lelki harcát és vergődését. A »Therese Raquin« egyike a legértékesebb drámáknak, amelyeket valaha a vásznon láttunk.

Riff-Raff a Wings paródiájában. Alig készült el annak idején a Paramount-filmgyár a Wings költséges felvételeivel, amikor már nyomasztó gondkét nehezedett a gyár gazdasági főnökére az a feladat, hogy miként értesítse a Wings fennmaradt technikai felszereléseit? Ebben voltak segítségére a vállalat trefacsinálói a burleszkek koronázatlan fejedelméi Riff és Raff, akik kijelentették, hogy ők hajlandók egy »kontra« repülőfilmet készíteni, amelyben ismét szükség lesz mindenre, ami a Wingsben kellett. Szavukat tett követte és néha életük kockázatával elkészítették a »Riff és Raff mint aviatikusok« című burleszket, amely egyike a legizgalmasabb, de egyben a legkapcátatöbb idej filmeknek.

A HÉT RÁDIÓMŰSORA

VASÁRNAP, július 7.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.10: Gramofon. 13.15: Börzehírek. 17.30: A gárda zenekar hangversenye. 20: Tamburazene. 21.05: Gustav Krklec saját műveiből olvas fel. 21.30: Ujsághírek. 21.40: Népdal est. 22.40: Furulyakoncert.

BRESLAU 6: Reggeli torna. 9: Gramofonhangverseny. 15.50: Délutáni hangverseny. 17: Karének. 18.10: Kamarazene. 22.30: Táncczene.

LEIPZIG 8.30: Orgonahangverseny. 12.00: Déli hangverseny. 16: A 29. thüringiai dalosszövetség ünnepségének közvetítése. 19.30: Részletek »Die Köniigin vom Naschmarkt« c. operettből.

PRAHA 7: Reggeli hangverseny. 11: Tézene. 18: Németnyelvű hangverseny. 19.50: M. Budovika hangversenye. 20.10: Szimfónikus hangverseny. 22.20: Táncczene.

WIEN 10.15: Egyházi hangverseny. 11.00: A wieni szimfónikus zenekar hangversenye. 15.30: Délutáni hangverseny. 19.10: Kamarazene. 20: »A szurós kaktuszokról« és a kaktuszcsoda vagy a jó szomszédok c. vidám hangjáték közvetítése. Utána: Esti hangverseny.

ZAGREB 11.30: Tézene. 20.35: Operettet. 22: Könnyű esti zene.

BUDAPEST 9: Ujsághírek, kozmetikai. 10: Egyházi zene és szentbeszéd. 11.30: Evangélikus Istentisztelet. 12.35: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Utána: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 17: Radics Béla és cigánykarának hangversenye. 18.15: A m. kir. 1. honvédegyalgezerd zenekarának hangversenye az Angol-parkból. 19.45: Sport- és löversenyeredmények. 20.10: Rákosi Viktor-est. Utána: kb. 21.20: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 21.25: Weigand Tibor énekszámai, a rádió házitriójának kíséretével. 22.15: Rigó Jancsi és cigányzenekarának hangversenye.

HÉTFŐ, július 8.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.10: Gramofon. 12.30: Börzehírek. 12.45: Rádiókvartett. 13.30: Ujsághírek. 20: Szancon-est. 20.40: Jovan Marković előadása a szociális biztosításról. 21: Dalárdai hangverseny. 22.30: Ujsághírek. 22.40: Felolvasás Rabindranath Tagore műveiből. 23.05: Népdalok gitáron.

ZAGREB 13.15: Gramofonzene. 20.30: Nemzetközi hangversenyközvetítés Budapestől.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 20.05: Marianna Waldenburg operatársnő hangversenye. 20.30: Nemzetközi hangverseny közvetítése Budapestől. A hangverseny után esti szórakoztató zene.

BERLIN 17: Délutáni hangverseny. 19.30: A beszélőfilm keletkezése. 20.30: Nemzetközi hangverseny közvetítése Budapestől. 22.30: Táncczene.

BRESLAU 16.30: Gyermekkarének. 20.15: Szimfónikus hangverseny.

KÖNIGSBERG 11.30: Gramofonhangverseny. 16.30: Szórakoztató zene. 20: Hegedűhangverseny. 20.45: Dales. 22.30: Esti hangverseny.

LEIPZIG 12: Gramofonzene. 16.30: Délutáni hangverseny. 20: Részletek a Réger műveiből. 21: Két Schönlack egyfelvonásos közvetítése.

PRAHA 11.30: Gramofonzene. 12.20: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 20.30: Nemzetközi hangverseny közvetítése Budapestől. 22.20: Gramofonzene.

BUDAPEST 9.15: Gramofonhangverseny. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 16: »Asszonyok tanácsadója«. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hírek. 17.15: Az Első Budapesti Citerakör hangversenye. 19.45: Dr. Ács László előadása: »Amerika gazdasági fellendülésének okai«. 20.30: A közép-európai műsorcsere sorozatokban a budapesti stúdió hangversenye. Közreműködnek: Dohnányi Ernő dr. (zongora), Waldbauer Imre (hegedű), Kerpely Jenő (gordonka), Országh Tiivadar (mésodhegedű), Temesváry János (mélyhegedű) és a m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar. Polgár Tibor karnagy vezényeltével, továbbá Radics Béla és cigányzenekara. Utána: kb. 22.15: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hírek. Majd: Bachmann jazzband.

KEDD, július 9.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.10: Gramofon. 12.30: Börze hírek. 12.45: Gramofon. 13.30: Ujsághírek. 17: Meseóra. 17.25: Rádiókvartett. 18.10: Asszonyok tanácsadója. 18.35: Német nyelvóra. 20: Előadás a szerb,

horvát és szlovén nyelvről (Miloš Moskovljević). 20.25: Zongora, cselló-koncert. 21.30: Ujsághírek. 22: Népmesék felolvasása. 22.25: Rádió jazzband.

ZAGREB 13.15: Gramofonzene. 18: Rádiókvartett. WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 19.50: A Rossli-kvartett hangversenye. 21: Karl Köstler operatársnő hangversenye. 21.30: A munkás mandolinzenekar hangversenye.

BERLIN 17.30: Szórakoztató zene. 20: Curtz Goetz »Hokuspokus« című hangjátékának közvetítése.

BRESLAU 16.30: Rádió-trió. 20.15: Hermann Kesser »A nővér« című szcenírozott rádiónovellája. 21: Zongorahangverseny. 21.30: Aba Goretzki-Swoboda (szoprán) hangversenye.

KÖNIGSBERG 11.30: Gramofonzene. 16.30: Szórakoztató zene. 20: Népszerű hangverseny. 21.15: »A keleti poroszok előre« harangjáték. 22.20: Szórakoztató zene.

LEIPZIG 12: Gramofonhangverseny. 16.30: Részletek a Verista operaházból. 20.05: Esti hangverseny. 20.45: »Rab madár« zenés bábiáték. 22.15: Táncczene.

PRAHA 12.20: Déli hangverseny. 21: A Traovaznik dalestje. 21.30: Zongorahangverseny. 22.20: Táncczene.

BUDAPEST 9.15: A rádió házitriójának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11: A m. kir. budapesti rendőrszenekar fúvósosztályának hangversenye a Vigadó-térről. 11: Nemzetközi vizjelzőszolgálat. Vizállásjelentés magyarul és németül. 12: Déli harangszó. 12.05: A hangverseny folytatása. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny további folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hírek. 17.15: Szórakoztató zene. (Zenekari hangverseny). 19: Gramofonhangverseny. 20: Vigjáték előadás a Stúdióból. »A kőrök«. Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Kisfaludy Károly. Utána: kb. 21.20: Ügétversenyeredmények. Az előadás után kb. 21.10: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hírek. Majd: Farkas Jenő cigányzenekarának hangversenye.

SZERDA, július 10.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.10: Gramofon. 12.30: Börzehírek. 12.45: Rádiókvartett. 13.30: Ujsághírek. 20.30: Szlovén népdalok. 21.30: Ujsághírek. 21.40: Dimitrij Djordjević előadása a kötelező takarékoságról a család eltartása érdekében. 22.05: Rádiókvartett.

ZAGREB 13.15: Gramofonzene. 20.30: Közvetítés Ljubljánból.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 20: Tschochhof-est. 21.05: Csellóhangverseny. A hangverseny után könnyű esti zene.

BERLIN 16: A »meghallgatás« művészete. 16.30: Nyári zivatarok. 17: Gyermekünnep. 20.30: Esti hangverseny. 22: Táncczene. 22.30: Éjjeli hangverseny.

KATOWICE 16.30: Gramofonzene. 18: Hangverseny. 20.30: Hangverseny.

KÖNIGSBERG 11.30: Gramofonzene. 16.30: Szórakoztató zene. 17.45: Dalóra. 20.30: Esti hangverseny közvetítése Berlinből. 22.30: Szórakoztató- és táncczene.

LEIPZIG 12: Gramofonzene. 16.30: Délutáni hangverseny. 20: Nyári dalok. 20.30: Klasszikus szimfóniák. 22: Időjelzés, időjárásjelentés, újság- és sport-hírek, utána táncczene.

PRAHA 11.30: Gramofonzene. 12.20: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 19.05: Filharmonikus hangverseny.

BUDAPEST 9.15: A m. kir. 1. honvédegyalgezerd zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vizjelzőszolgálat. Vizállásjelentés magyarul és németül. 12: Déli harangszó. 12.05: Gramofonhangverseny. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hírek. 17.45: Operett-részletek. (Zenekari hangverseny.) 19: Rádió-amatőr-posta. 19.45: A székesfővárosi zenekar hangversenye a városligeti Iparcsarnok előtt álló zenepavilonból. 20.55: Löversenyeredmények. 21: A Melles vonónégyes hangversenye. Utána: kb. 22.15: Pontos időjelzés, időjárásjelentés- és hírek. Majd: Győri Lakatos Misi és Tóni cigányzenekarának hangversenye.

CSÜTÖRTÖK, július 11.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.10: Gramofon. 12.30: Börzehírek. 12.45: Gramofon. 13.30: Ujsághírek. 17: Asszonyok órája. 17.20: Rádió jazzband. 20: Könnyű atlétika. 20.25: Táncczene. 21.40: Ujsághírek. 21.50: Előadás a bünözök világáról. 22.15: Rádiókvartett. 22.50: Humoros monológok.

ZAGREB 13.15: Gramofonzene. 21.40: Könnyű zene.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 17.45: Zongorahangverseny. Utána: Arthur Adler és Gertrude Haug hangversenyének hangversenye. 20: A wieni szimfónikus zenekar hangversenye.

BERLIN 17: Délutáni hangverseny. 20.30: Szimfónikus hangverseny. 22.30: Táncczene.

BRESLAU 16.30: Nyári dalok. 17: Rádió-trió. 20.30: Népszerű hangverseny. 22.30: Táncczene-közvetítés Berlinből.

KÖNIGSBERG 11.30: Gramofonzene. 16.30: Szórakoztató zene. 20: Wagner Richard-est. 21.35: Német költők estje.

LEIPZIG 12: Gramofonzene. 20: Vidám modern zene.

PRAHA 11.30: Gramofonzene. 19: A Schubert-szövetség hangversenye. 21.30: Hegedű- és zongorahangverseny. 22.20: Táncczene.

BUDAPEST 9.15: A Mándits szalonzenekar hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vizjelzőszolgálat. Vizállásjelentés magyarul és németül. 12: Déli harangszó. 12.05: A rádió házitriójának hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 16: Rádió Szabad Egyetem. 17.40: Gervay Erzsébet operatársnő hangversenye. 19: Nagyvárad Bura Sándor és cigányzenekarának hangversenye. 20.30: Kabaré-est a Stúdióból. 22.25: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés és hírek. 22.35: Másfélóra könnyű zene. (Zenekari hangverseny.)

PÉNTEK, július 12.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.10: Gramofon. 12.30: Börzehírek. 12.45: Gramofon. 13.30: Ujsághírek. 20: Kirándulás a Dunára és Szávára. 20.30: Szerb cigányzene. 21.30: Lord Byron műveiből felolvasás. 21.55: Ujsághírek. 22.05: Rádiókvartett.

ZAGREB 13.15: Gramofonzene. 20.35: Orosz-est. 22: Szórakoztató zene.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 20.05: Ziehrer- és Komzák-hangverseny.

BERLIN 17.30: Szórakoztató zene. 20: Strauss János »Denevér« című operettjének közvetítése.

BRESLAU 16.30: Szórakoztató hangverseny. 0.30: Gramofonhangverseny.

KÖNIGSBERG 11.30: Gramofonzene. 15.30: Meseóra. 16.30: Szórakoztató zene. 20.30: Közkinátra összeállított műsor. 21.35: »A függöny mögül«, csevegések és anekdoták az artistaéletből. 22.30: Táncczene közvetítése Berlinből.

PRAHA 11.30: Gramofonzene. 12.20: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 21: Pia Maria Wurm dalestje. 21.20: Zongorahangverseny. 22.25: Táncczene.

BUDAPEST 9.15: Hangverseny. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vizjelzőszolgálat, vizállásjelentés magyarul és németül. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Győri Lakatos Misi és Tóni cigányzenekarának hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, majd hírek. 17.15: Kardos István felolvasása: »Sinházi apróságok«. 17.45: Ballet-délután. (Zenekari hangverseny). 20.15: Grieg-est. A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. Utána: kb. 21.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hírek. Majd: Párisi Horváth Béla és cigányzenekarának hangversenye.

SZOMBAT, július 13.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.10: Gramofon. 12.30: Börzehírek. 12.45: Rádiókvartett. 13.30: Ujsághírek. 17: Gyermekdélután. 17.20: Rádió jazzband. 18.25: Dr. Milorad Dragić előadása az egészséges házasságról. 20: Szerb cigányzene. 21: Történelmi előadás. 21.25: Ujsághírek. 21.35: Rádiókvartett. 22.55: »Nijhove nevolje« játék 2 felvonásban. 23.25: Mandolin koncert. ZAGREB 13.15: Gramofonzene. 20.30: Zongorahangverseny. 21.30: Szórakoztató zene.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 17.30: Mesék kicsinyeknek és nagyoknak. 18: Flóra de Grösogono, olasz ária hangversenye. 18.20: Kamarazene. 20.05: »Don Caesar« című operett közvetítése.

BERLIN 16: »Valamo« a barátok birodalma, felolvasás. 17: Szórakoztató zene. 20: Fúvószenekari hangverseny, utána időjelzés, időjárásjelentés, újsághírek, sport-hírek. 22.30: Táncczene.

KÖNIGSBERG 11.30: Gramofonzene. 16: Délutáni hangverseny. 17.40: Grieg, Mendelssohn és Mahrer. 20: Népszerű zenekari hangverseny. 22.30-24: Szórakoztató- és táncczene.

LEIPZIG 12: Gramofonhangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 20: Bajor-est.

PRAHA 11.30: Gramofonzene. 12.20: Zenekari hangverseny. 18.15: Németnyelvű hangverseny. 20.15: Szláv népdalok. 20.30: Táncczene. 22.25: Jazzband.

BUDAPEST 9.15: Eugen Stenat orosz balalajkazenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vizjelzőszolgálat. Vizállásjelentés magyarul és németül. 12: Déli harangszó. 12.05: A m. kir. honvédegyalgezerd zenekarának hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás, vizállásjelentés és hírek. 17.10: Dr. Szilágyi Imre magyar hegedűstje, cigányzenekari kísérettel. 18.30: A Székesfővárosi Zenekar hangversenye a városligeti Iparcsarnok előtt álló zenepavilonból. 19.45: Operettelőadás a Stúdióból. »Gyurkovics fiúk«, dalosjáték 2 felvonásban, 6 képből. Herczeg Ferenc »Gyurkovics fiúk« című regényéből írta, zenéjét szerzte és összeállította: Farkas Imre. Utána: kb. 22: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, löversenyeredmények és hírek. Majd: Rigó Jancsi és cigányzenekarának hangversenye.

Tudja már hogy mindenki, aki a **RADIOWELT**-re előfizet, vagy e'ofizetését megújítja,

ingyen kap egy SD 4 audionlámpt, vagy egy XD 4 végerősítőlámpt. Az e'ofizetés díja egész évre 250 dinár és 10 dinár a lámpa portója.

Ismeri már Európa legjobb havi folyóiratát? Ha nem, kérjen még ma próbapéldényt a **Funkmagazin**-ból!

W.ENER RADIOVERLAG, Wien I., Postaloizgasse 6



A rádió lelke
- a rádiócső!
Leheljen új lelket készülekébe és lássa el
TUNGSRAM-BARIUM-
rekord csövekkel